

คำนำ

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. มีหน้าที่ นิเทศ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการนิเทศ กิจกรรม กศน. ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. โดยการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ ส่วนกลาง และบุคลากรในฝ่ายบริหารงานทั่วไป ซึ่งในปีงบประมาณ 2558 ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติงานนิเทศในจังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ และสถานศึกษาขึ้นตรง โดยศึกษานิเทศก์แต่ละคนได้ปฏิบัติงานนิเทศในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งการดำเนินงานโครงการ เพื่อสนับสนุนการนิเทศ นอกจากนี้ สำนักงาน กศน. ยังได้มอบหมายให้หน่วยศึกษานิเทศก์รับผิดชอบดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนงานสำคัญตามนโยบายรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 (Roadmap) จำนวน 3 Roadmap

เอกสารสรุปผลการปฏิบัติงานของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. ปีงบประมาณ 2558 นี้ จึงเป็นการประมวลผลการปฏิบัติงาน ทั้งในส่วนของการปฏิบัติงานนิเทศ การดำเนินงานโครงการ และการดำเนินงานตาม Roadmap ที่ได้รับมอบหมาย รวมทั้งการดำเนินงานของฝ่ายบริหารงานทั่วไป เพื่อให้เห็นภาพรวมในภาระของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.

หน่วยศึกษานิเทศก์ขอขอบคุณผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้ความสนับสนุนจนสามารถจัดทำเอกสารฉบับนี้ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนางานนิเทศของสำนักงาน กศน.

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.

กันยายน 2558

สารบัญ

คำนำ

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	1
นโยบายการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ.2558	5
การดำเนินงานของหน่วยศึกษานิเทศก์	7
- การบริหารงานของหน่วยศึกษานิเทศก์	7
- ระบบการนิเทศ	10
- การปฏิบัติงานนิเทศ	12
- เครื่องมือนิเทศ	15
- โครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2558	16
- การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนงานสำคัญตามนโยบายรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่ง ผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 (Roadmap) ที่ได้รับมอบหมาย	44
ผลการดำเนินงาน	45
- ผลการดำเนินงานตามระบบการนิเทศ	45
- สรุปผลการนิเทศกิจกรรม กศน. ครั้งแรกของปีงบประมาณ 2558 (ตุลาคม 2557 - มีนาคม 2558)	47
- สรุปผลการนิเทศกิจกรรม กศน. ครั้งหลังของปีงบประมาณ 2558 (เมษายน - กันยายน 2558)	62
- ผลการดำเนินงานโครงการ	93
- ผลการดำเนินงานตาม Roadmap ที่ได้รับมอบหมาย	114
การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ	122
ภาคผนวก	127
- คำสั่งเกี่ยวกับนิเทศในปีงบประมาณ 2558	128
- เครื่องมือนิเทศการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กลุ่มเป้าหมายนอกระบบ ปีงบประมาณ ๒๕๕๘	129
- เครื่องมือนิเทศการศึกษาต่อเนื่อง ปีงบประมาณ ๒๕๕๘	134
- เครื่องมือนิเทศกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย ปีงบประมาณ 2558	138
- เครื่องมือนิเทศการประกันคุณภาพการศึกษา ปีงบประมาณ 2558	139
- เครื่องมือนิเทศการนิเทศภายในสถานศึกษา ปีงบประมาณ 2558	141
ภาพประกอบ	143
รายชื่อผู้จัดทำเอกสาร	153

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. เป็นหน่วยงานทางการศึกษา มีหน้าที่ นิเทศ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการนิเทศ โดยดำเนินการดำเนินงานปฏิบัติการนิเทศ งานพัฒนาระบบนิเทศและสารสนเทศ การนิเทศ งานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการนิเทศ และงานพัฒนาการนิเทศระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2558 หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. ปฏิบัติงานนิเทศกิจกรรม กศน. โดยกำหนดประเด็นการนิเทศ 5 ประเด็นคือ 1) การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับ ปวช.กลุ่มเป้าหมาย นอกระบบ 2) การศึกษาต่อเนื่อง 3) การศึกษาตามอัธยาศัย 4) การประกันคุณภาพการศึกษา และ 5) การนิเทศภายในสถานศึกษา รวมทั้งได้จัดทำเครื่องมือนิเทศตามประเด็นดังกล่าวเพื่อใช้ในการนิเทศ ซึ่งสำนักงาน กศน. มีคำสั่งมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ ส่วนกลาง ปฏิบัติราชการในจังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ และสถานศึกษาขึ้นตรง โดยศึกษานิเทศก์แต่ละคนได้ปฏิบัติงานนิเทศในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย และรายงาน ผลการนิเทศ ทั้งสภาพที่พบ ข้อนิเทศ และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา เสนอเลขาธิการ กศน. เพื่อทราบและ พิจารณาสั่งการ จากนั้นหน่วยศึกษานิเทศก์ได้จัดส่งสำเนารายงานผลการนิเทศให้แก่สำนักงาน กศน.จังหวัด และสถานศึกษาขึ้นตรง เพื่อทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

นอกจากการปฏิบัติงานนิเทศแล้ว หน่วยศึกษานิเทศก์ยังดำเนินงานโครงการ จำนวน 6 โครงการ คือ 1) โครงการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปีงบประมาณ 2558 2) โครงการพัฒนาการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพงาน กศน. 3) โครงการพัฒนา ผู้ทำหน้าที่นิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ 4) โครงการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จ ในการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. 5) โครงการประชุมขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตามนโยบาย ปีงบประมาณ 2558 และ 6) โครงการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาระบบการเรียนการสอนด้านการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ.2557 รวมทั้งการดำเนินงานเพื่อ ขับเคลื่อนงานสำคัญตามนโยบายรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์และจุดเน้น การดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 (Roadmap) ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 3 Roadmap คือ 1) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การใช้รายการโทรทัศน์ช่วยพัฒนาการศึกษานอกระบบระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558 2) การขับเคลื่อนการพัฒนา กศน.เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และ 3) การทบทวนการอุดหนุนเงินรายหัวและค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานนอกระบบ

เพื่อให้สำนักงาน กศน.มีข้อมูลการจัดกิจกรรมเชิงคุณภาพในภาพรวมที่ได้จากการปฏิบัติงาน นิเทศ หน่วยศึกษานิเทศก์ได้ประมวลรายงานผลการนิเทศเป็น 2 ครั้ง คือ

- สรุปผลการนิเทศครั้งแรกของปีงบประมาณ 2558 (ตุลาคม 2557 – มีนาคม 2558)
- สรุปผลการนิเทศครั้งหลังของปีงบประมาณ 2558 (เมษายน – กันยายน 2558)

ทั้งนี้ เมื่อประมวลสรุปผลการนิเทศครั้งแรกของปีงบประมาณ 2558 ซึ่งได้นำเสนอสำนักงาน กศน.แล้ว กับสรุปผลการนิเทศครั้งหลังของปีงบประมาณ 2558 สามารถสรุปผลการนิเทศในแต่ละ ประเด็นได้ ดังนี้

1. การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับ ปวช.กลุ่มเป้าหมายนอกระบบ จากการนิเทศ พบว่า แม้ว่าสำนักงาน กศน. จะพยายามสนับสนุนให้หน่วยงานต่างๆ ให้ร่วมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การนำสื่อรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) มาเป็นสื่อเสริม สอนวิชาที่ยาก การอบรมครู กศน. ผ่านโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) การพัฒนาครู กศน. โดยศึกษานิเทศก์

และวิทยากรภายนอก เป็นต้น แต่ครู กศน. จำนวนไม่น้อยที่ยังไม่เข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดการเรียนรู้ และบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ ทำให้ครู กศน. จัดการเรียนรู้ใช้สื่อ คู่มือ/ช่วยเหลือผู้เรียน รวมทั้งวัดและประเมินผล ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. การศึกษาต่อเนื่อง จากการนิเทศพบว่า สถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องตามนโยบายสำนักงาน กศน. ส่วนใหญ่สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนด โดยดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพหลักสูตรระยะสั้น ๔๐ ชั่วโมงขึ้นไป ดำเนินงานศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของประชาชน จัดโครงการ/ กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน จัดโครงการ/ กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้หลักสูตรที่สำนักงาน กศน. รวบรวมและเผยแพร่ รวมทั้งมีการพัฒนาหลักสูตรขึ้นเองโดยการถอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและขอใช้หลักสูตรที่หน่วยงานอื่นพัฒนาขึ้น ซึ่งพบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเองยังไม่ถูกต้อง และไม่ครบถ้วนตามองค์ประกอบของหลักสูตร หลักสูตรที่ดำเนินการส่วนใหญ่สอดคล้องกับสภาพ บริบทของชุมชน แต่ยังคงเน้นการฝึกทักษะอาชีพเป็นหลัก นอกจากนี้ พบว่า ประชาชนให้ความสนใจและต้องการเรียนในหลักสูตรที่มีระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งสถานศึกษาแก้ปัญหาโดยการปรับเนื้อหาหลักสูตรและเวลาเรียนเป็นช่วงๆ ตามสภาพ ความพร้อมของผู้เรียน รวมทั้ง พบว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้อยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์หลักสูตรและธรรมชาติของวิชา เนื่องจากวิทยากรผู้สอนส่วนใหญ่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นขาดความรู้และทักษะการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยมีเพียงการประเมินผลความพึงพอใจเป็นส่วนใหญ่

การดำเนินงานศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามคู่มือ แนวทางการดำเนินงานที่สำนักงาน กศน. กำหนด โดยส่วนใหญ่เป็นเพียงศูนย์กลางการเรียนรู้และฝึกทักษะอาชีพและมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์บ้าง บางแห่งมีความพร้อมสามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และศึกษาดูงานของประชาชนในชุมชนและนอกชุมชน

ส่วนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนพบว่า สถานศึกษายังมีความเข้าใจไม่ตรงกันเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการดำเนินงาน ส่งผลให้เกิดความซ้ำซ้อน ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมค่ายเสริมสร้างค่านิยมของคนไทย ๑๒ ประการ กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด กิจกรรมรณรงค์ป้องกันสิ่งเสพติด การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

สำหรับการจัดการศึกษาต่อเนื่องของศูนย์ฝึกอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนและศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาอย่างขาดความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงานและการนิยาม “การศึกษาต่อเนื่อง” ของ ศูนย์ฝึกอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนและศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาทำให้การดำเนินงานค่อนข้างแตกต่างกัน หลากหลาย ไม่สอดคล้องกับภารกิจและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. การศึกษาตามอัธยาศัย จากการนิเทศพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเคลื่อนที่ บ้านหนังสืออัจฉริยะ มุมหนังสือใน กศน. ตำบล/ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ฯลฯ โดยเฉพาะบ้านหนังสืออัจฉริยะส่วนใหญ่มีที่ตั้งที่เหมาะสม สะดวกแก่การใช้บริการ เป็นที่พบปะพูดคุย และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ของประชาชนในชุมชน ซึ่งประชาชนที่มาใช้บริการเห็นประโยชน์และมีความพึงพอใจมาก มีบางแห่งยังไม่สามารถจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้เป็นปัจจุบันได้ เนื่องจากห่างไกล ส่วนศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาส่วนใหญ่ จัดในลักษณะฐานการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วยนิทรรศการและกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจัดทั้งในอาคาร กลางแจ้ง และเคลื่อนที่ไปในสถานศึกษาต่างๆ และชุมชน ซึ่งนิทรรศการประจำที่ส่วนใหญ่มีสภาพเก่าและชำรุด เพราะใช้งานมาเป็นเวลานาน

4. การประกันคุณภาพการศึกษา จากการนิเทศพบว่า กศน. อำเภอ/เขตทุกแห่งผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกครบสามแล้ว บุคลากรส่วนใหญ่จึงมีความเข้าใจระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ส่วนสถานศึกษาขึ้นตรงยังไม่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก แต่การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีความต่อเนื่อง บุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนทั้งแผนจุลภาค (Micro Planning) แผนปฏิบัติการประจำปี และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของระบบประกันคุณภาพการศึกษา แม้ว่าสำนักงาน กศน.จังหวัด หรือสถาบัน กศน.ภาค บางแห่งจะจัดการอบรม/พัฒนาให้แก่สถานศึกษาแล้วก็ตาม

5. การนิเทศภายในสถานศึกษา จากการนิเทศพบว่า กศน.อำเภอ/เขต และสถานศึกษาขึ้นตรงส่วนใหญ่มีคำสั่งแต่งตั้งคณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษา และส่งคำสั่งดังกล่าวให้ต้นสังกัดทราบ ซึ่งส่วนใหญ่แต่งตั้งบุคลากรของสถานศึกษาเป็นคณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธานการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่วนเลขานุการคณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษา มีทั้งที่เป็นครู กศน.ตำบล และครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน นอกจากนี้ สถานศึกษาบางแห่งแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษา หรือเป็นผู้นิเทศภายในสถานศึกษาด้วย สถานศึกษาเกือบทุกแห่งมีแผนการนิเทศในแผนปฏิบัติการประจำปี นอกจากนี้ ผู้นิเทศภายในส่วนใหญ่ไม่มีการบันทึกรายงานผลการนิเทศเป็นลายลักษณ์อักษรที่เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา มักจะใช้การรายงานด้วยวาจา หรือการนำเสนอในที่ประชุมของสถานศึกษา

จากสภาพกิจกรรม กศน.ที่พบจากการปฏิบัติงานนิเทศดังกล่าว ศึกษานิเทศก์ได้ใช้กระบวนการนิเทศที่หลากหลาย โดยยึดความจำเป็นและความต้องการของครู กศน. ซึ่งเป็นผู้รับการนิเทศเป็นสิ่งสำคัญ เช่น การซักถาม การตรวจสอบเอกสาร การอธิบาย การชี้แจง การทบทวนความรู้ความเข้าใจ การให้คำแนะนำ การเสนอแนะ การสาธิต การยกตัวอย่าง การฝึกปฏิบัติ การประชุมชี้แจง การย้ำเน้น เป็นต้น

นอกจากข้อนิเทศที่ศึกษานิเทศก์ได้ปฏิบัติการต่อครู กศน. แล้ว หน่วยศึกษานิเทศก์ได้เสนอข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ทั้งต่อสำนักงาน กศน. สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. และสถานศึกษา ซึ่งประมวลข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาที่จำเป็นเร่งด่วนได้ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

1.1 ควรทบทวนหลักเกณฑ์การจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สถานศึกษามีความชัดเจนในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น

1.2 ควรเร่งพัฒนาครู กศน. ทุกประเภท ให้ตรงตามบทบาทหน้าที่ โดยจัดทำเป็นแผนพัฒนาบุคลากรอย่างมีระบบ เพื่อให้ครูที่ทำหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้มีความชัดเจน และมีเวลาเต็มที่ในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่

1.3 ควรทบทวนบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสถานศึกษาแต่ละประเภท เพื่อให้ทำงานอย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมซึ่งกันและกัน

1.4 ควรเร่งรัดการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณ เพื่อก่อสร้างห้องสมุดประชาชนอำเภอ ให้ครบทุกแห่ง

1.5 ควรสนับสนุนงบประมาณให้ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา พัฒนาเนื้อหาสาระนิทรรศการให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงบซ่อมบำรุงสถานศึกษาให้สามารถบริการความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ได้อย่างต่อเนื่อง

1.6 ควรทบทวนการดำเนินงานศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพจริง และเกิดประโยชน์ต่อประชาชนยิ่งขึ้น

1.7 ควรมีการทบทวนหลักการ วิธีการ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมชุมชนและการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อให้สถานศึกษาปฏิบัติด้วยความชัดเจนและถูกต้องตรงกัน

1.8 ควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อจัดซื้อสื่อ และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน แก่สถานศึกษาให้มากขึ้น

1.9 ควรทบทวนมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาของสถานศึกษาชั้นตรง แต่ละประเภท ให้มีความถูกต้อง และเป็นไปตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

1.10 ควรจัดทำคู่มือนิเทศภายในสถานศึกษา กศน. พร้อมทั้งจัดประชุมชี้แจงการใช้คู่มือ ดังกล่าว เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา กศน. ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

1.11 ควรมอบนโยบายให้กลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. จัดให้มีการนิเทศเพื่อพัฒนา คุณภาพงาน กศน. ในกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.

2. ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.

2.1 ควรจัดให้มีบุคลากรดูแล ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือครู กศน. เกี่ยวกับการจัด การศึกษา ชั้นพื้นฐาน และการนิเทศภายในสถานศึกษา

2.2 ควรจัดทำคู่มือครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ของแต่ละรายวิชา โดยเฉพาะรายวิชา ที่มีเนื้อหาหายาก เสริมจากการการใช้ ETV เป็นสื่อเสริม เพื่อให้ครูได้นำไปใช้จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตาม หลักสูตร

3. ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา

3.1 ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครู กศน.ใหม่ ที่เพิ่งปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัด การเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

3.2 ควรให้ครู กศน. ปรับแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับการใช้ ETV เป็นสื่อเสริม

3.3 ควรพัฒนาหลักสูตรอาชีพที่ครอบคลุมทั้งการฝึกทักษะ การจัดทำบัญชีและ การบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อให้การประกอบอาชีพสามารถพึ่งตนเองได้และยั่งยืน

3.4 ควรจัดให้มีการพัฒนาวิทยากร/ผู้สอน เพื่อให้มีความเข้าใจในแนวทางการจัด การเรียนรู้ และคุณภาพของผู้เรียนตามที่ต้องการ

*****

นโยบายการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

สำนักงาน กศน. ได้กำหนดยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 เพื่อให้เป็นกลไกหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาล และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ รวมทั้งทิศทางการพัฒนาประเทศตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2558) ให้ปรากฏผลอย่างเป็นรูปธรรม โดยใช้เป็นกรอบทิศทางและแนวทางในการวางแผนพัฒนาและแผนปฏิบัติการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของหน่วยงานและสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน. ในปีงบประมาณ 2558 เพื่อแปลงนโยบายสู่การปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพ

ยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงานของ สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 นี้ ได้กำหนดวิสัยทัศน์ เป้าประสงค์ และพันธกิจไว้ ดังนี้

วิสัยทัศน์

คนไทยทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัย เข้าถึงโอกาสทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มีคุณภาพอย่างทั่วถึงเท่าเทียม เป็นพลเมืองดี มีศักยภาพ และมีความพร้อมในการแข่งขันในระดับสากล

เป้าประสงค์

ประชาชนผู้รับบริการทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัย มีความรู้ความสามารถรอบด้านเพียงพอต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข บนพื้นฐานของคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ มีศักยภาพในการผลิตทางเศรษฐกิจ การสร้างสังคมคุณภาพ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ และมีความใฝ่รู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

พันธกิจ สำนักงาน กศน. มีพันธกิจหลัก ดังนี้

1. จัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม ทุกช่วงวัย มีโอกาสเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต
2. ส่งเสริม สนับสนุนภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อตอบสนองความต้องการทางการศึกษาของประชาชนอย่างหลากหลาย
3. พัฒนาระบบบริหารจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ และภารกิจ ทั้งระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติของหน่วยงานสถานศึกษา รวมทั้งการส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย

สำนักงาน กศน. กำหนดยุทธศาสตร์ตามระยะเวลาที่กำหนดหวังผล ซึ่งยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้กำหนดบทบาทของ “การนิเทศ” ไว้ในทุกช่วงระยะเวลา ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่หวังผลใน 3 เดือน ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานนิเทศ คือ

1. การเร่งปฏิรูปการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ให้สามารถขับเคลื่อนนโยบายของรัฐบาลทุกระดับในส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติให้บรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพตามกรอบเงื่อนไขระยะเวลาที่กำหนดไว้ โดย.....

1.3) กำกับและติดตามให้หน่วยงานและสถานศึกษาทุกระดับบริหารการจัดการจัดการการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยใช้นโยบายและแผน ตลอดจนจรรยาบรรณการกระจายอำนาจ เป็นกลไกการดำเนินงานที่สำคัญ โดยมีการสื่อสารสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้นโยบาย

และแผนเป็นเครื่องมือในการพัฒนาการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ **มีการนิเทศ** กำกับ ติดตาม ประเมิน และ รายงานผลการนำนโยบายสู่การปฏิบัติที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ

ฯลฯ

ยุทธศาสตร์ที่หวังผลใน 1 ปี ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานนิเทศ คือ

1. การเร่งรัดการกระจายโอกาสทางการศึกษาให้สามารถเข้าถึงประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนอย่างทั่วถึง ทุกกลุ่มอายุ ทุกกลุ่มเป้าหมาย ที่มีคุณลักษณะเฉพาะทางสังคม - ประชากร อย่างเสมอภาคและเป็นธรรม พร้อมทั้งพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อย่างเป็นองค์รวมทั้งระบบ โดย

1.1) การใช้แผนและการวิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการดำเนินการ ทั้งการออกแบบ กิจกรรม การนิเทศ การติดตามผล การปรับปรุง การพัฒนา และการตัดสินใจ ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ และสามารถรายงานสรุปความก้าวหน้าเป็นรายไตรมาส และรองรับการเปลี่ยนแปลง ทั้งในเชิงโครงสร้าง ระบบงานกฎหมาย ระบบการบริหารจัดการ และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องได้อย่างเป็นระบบ

ฯลฯ

1.6) การวางระบบการนิเทศการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่มุ่งเพื่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และความคล่องตัวในการจัดบริการการศึกษาให้กับกลุ่มเป้าหมาย โดยมีการเชื่อมโยงข้อมูลและการดำเนินการนิเทศจากระดับนโยบายสู่ระดับภูมิภาค ระดับจังหวัด ระดับอำเภอ/ระดับสถานศึกษาและระดับหน่วยจัดบริการอย่างเป็นระบบ

ฯลฯ

นอกจากนี้ สำนักงาน กศน. ยังกำหนดให้ “การนิเทศ” เป็นปัจจัยหลักแห่งความสำเร็จด้วย โดยกำหนดว่า

7. การมีระบบการนิเทศ กำกับ ติดตาม และรายงานผลการปฏิบัติงาน และการใช้จ่ายงบประมาณ ที่สามารถตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 หน่วยศึกษานิเทศก์จึงได้นำยุทธศาสตร์ดังกล่าว มาพิจารณา และกำหนดเป็นแผนและกรอบการนิเทศ เพื่อใช้เป็นแนวทางการดำเนินงานของหน่วยศึกษานิเทศก์ โดยจัดทำเป็นแผนงาน/โครงการ ซึ่งประกอบด้วย การบริหารงานทั่วไป ระบบการนิเทศ การปฏิบัติงานนิเทศ โครงการ และการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนงานสำคัญตามนโยบายรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 (Roadmap) ที่ได้รับมอบหมาย

*****

การดำเนินงานของหน่วยศึกษานิเทศก์

การบริหารงานของหน่วยศึกษานิเทศก์

บทบาทหน้าที่ของหน่วยศึกษานิเทศก์

หน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ให้สำนักบริหารการศึกษานอกโรงเรียนเป็นหน่วยงานการศึกษา ลงวันที่ 29 กันยายน 2549 โดยมีบทบาทหน้าที่ ดังนี้

1. นิเทศ ติดตามผล ประเมินผล และรายงานผลการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษา หน่วยงานอื่นที่ได้รับมอบหมายและภาคีเครือข่าย
2. พัฒนาระบบสารสนเทศการนิเทศ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อนำเสนอข้อมูลทางวิชาการของสถานศึกษา หน่วยงานและภาคีเครือข่าย อย่างเป็นองค์รวมต่อสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. พัฒนาระบบนิเทศการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
4. ส่งเสริม สนับสนุน และให้คำปรึกษา แนะนำการนิเทศและด้านวิชาการให้แก่สถานศึกษา หน่วยงานและภาคีเครือข่าย
5. วิจัยและพัฒนานวัตกรรมการนิเทศการศึกษา เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
6. พัฒนาศักยภาพศึกษานิเทศก์ ทั้งด้านสาระความรู้และสมรรถนะที่ส่งผลต่อการพัฒนาการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษา หน่วยงาน และภาคีเครือข่าย
7. ประสานงาน และจัดระบบสนับสนุนเพื่อให้เกิดการนิเทศการศึกษาของสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด / กรุงเทพมหานคร
8. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

การบริหารงานของหน่วยศึกษานิเทศก์

หน่วยศึกษานิเทศก์ได้กำหนดให้มีโครงสร้างการบริหารงาน เป็น ๒ ฝ่าย คือ

๑. ฝ่ายบริหารงานทั่วไป ทำหน้าที่ ส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการนิเทศให้มีคุณภาพ โดยดำเนินการด้านงานธุรการ งานสารบรรณ งานแผนงาน/งบประมาณ งานบุคลากร งานพิมพ์ และงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๒. ฝ่ายนิเทศการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ทำหน้าที่ นิเทศ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการนิเทศ โดยดำเนินการด้านงานปฏิบัติการนิเทศ งานพัฒนาระบบนิเทศและสารสนเทศการนิเทศ งานวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการนิเทศ และงานพัฒนาการนิเทศระบบประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งกำหนดให้ศึกษานิเทศก์ดำเนินการใน ๒ ลักษณะ คือ

2.1 ปฏิบัติหน้าที่นิเทศสถานศึกษาในจังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.จังหวัด และสถานศึกษาขึ้นตรง

2.๒ ภารกิจกลุ่มงานวิชาการ

หน่วยศึกษานิเทศก์ดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ดังกล่าว โดยยึดหลักการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Sector Management Quality Award: PMQA) ซึ่งกระบวนการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นกระบวนการหนึ่งใน 24 กระบวนการหลักของสำนักงาน กศน. ตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 ซึ่งประกอบด้วย 6 ขั้นตอน คือ

๑. การวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการจำเป็น
๒. การวางแผนการนิเทศ
๓. การจัดทำเครื่องมือนิเทศ
4. การปฏิบัติการนิเทศและบันทึกการนิเทศ
5. การสรุปผลและรายงานผลการนิเทศ
6. การประเมินผลการนิเทศ

การดำเนินงานตามบทบาทหน้าที่ของหน่วยศึกษานิเทศก์ดังกล่าวอยู่ในความรับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ส่วนกลาง จำนวน ๘ คน ปฏิบัติการนิเทศใน 28 จังหวัด 428 สถานศึกษา และสถานศึกษาขึ้นตรง 33 แห่ง โดยมีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อให้การจัดการศึกษาของสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน กศน. ที่เป็นพื้นที่นิเทศ มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา

นอกจากนี้ หน่วยศึกษานิเทศก์ยังส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ ด้วยการพัฒนาเป็นผู้ทำหน้าที่นิเทศของสำนักงาน กศน. จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ เพื่อให้ผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่นิเทศมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถปฏิบัติงานนิเทศได้

ในปีงบประมาณ 2558 หน่วยศึกษานิเทศก์ได้กำหนดตัวชี้วัดผลของกระบวนการนิเทศการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไว้ ดังนี้

1. ระดับความสำเร็จของกระบวนการนิเทศการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. ร้อยละความพึงพอใจของผู้เข้ารับการพัฒนาผู้ทำหน้าที่นิเทศสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์

การปฏิบัติงานนิเทศของศึกษานิเทศก์ส่วนกลาง และการพัฒนาผู้ทำหน้าที่นิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ เป็นไปตามตัวชี้วัดผลของกระบวนการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ ซึ่งผลของการปฏิบัติงานของหน่วยศึกษานิเทศก์ตามบทบาทหน้าที่ที่สำนักงาน กศน. ได้ลงนามตามคำรับรองการปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 ปรากฏผล ดังนี้

1. หน่วยศึกษานิเทศก์ โดยศึกษานิเทศก์ส่วนกลาง ได้ปฏิบัติงานนิเทศ ส่งเสริม สนับสนุน และพัฒนาการนิเทศ ในพื้นที่สำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ รวมทั้งพัฒนาระบบนิเทศและสารสนเทศการนิเทศ ดำเนินการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมการนิเทศ และพัฒนาการนิเทศระบบประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งมีความสำเร็จเป็นที่ยอมรับของผู้รับการนิเทศ โดยได้รายงานผลการนิเทศพร้อมข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนาให้ผู้บังคับบัญชาทราบทุกครั้ง และประมวลรายงานผลการนิเทศในภาพรวมเสนอเป็นระยะครั้งปีงบประมาณ และสิ้นปีงบประมาณ

2. ผู้เข้ารับการพัฒนาเป็นผู้ทำหน้าที่นิเทศสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ มีความพึงพอใจต่อกระบวนการพัฒนาในระดับมาก

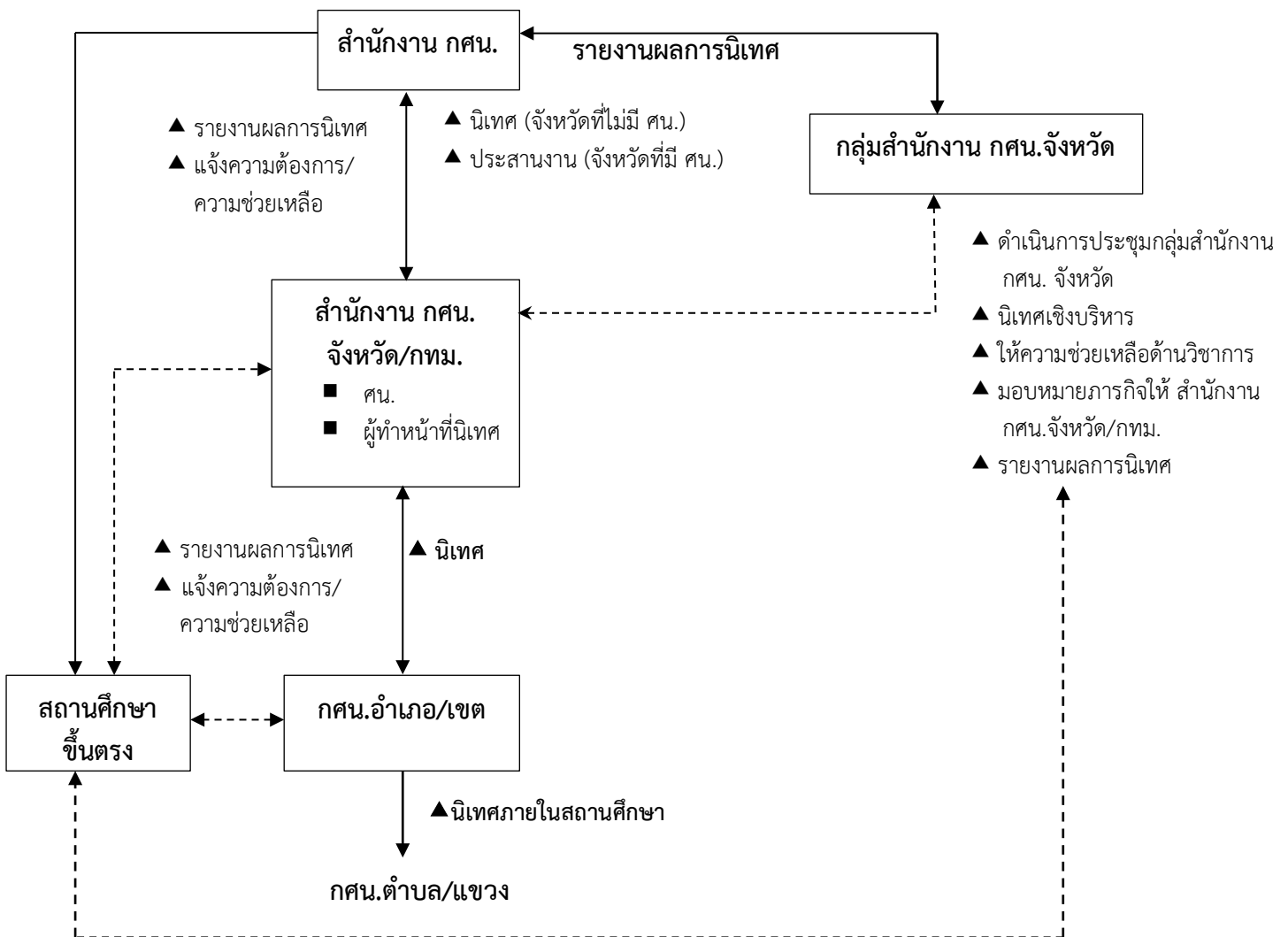
นอกจากการดำเนินงานตามตัวชี้วัดดังกล่าวแล้ว หน่วยศึกษานิเทศก์ยังส่งเสริม สนับสนุน ให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.จังหวัด ได้รับการพัฒนาด้านกระบวนการนิเทศ และความรู้ด้านวิชาการอื่นๆ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น โครงการพัฒนาการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพ งาน กศน. โครงการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. ซึ่งช่วยให้หน่วยศึกษานิเทศก์เป็นหน่วยงานหลักในการปฏิบัติงานนิเทศ และพัฒนากระบวนการนิเทศ โดยเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายจากส่วนกลางไปยังพื้นที่ในทุกระดับ เพื่อการพัฒนาคุณภาพงาน กศน.อย่างแท้จริง

*****

ระบบการนิเทศ

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2558 สำนักงาน กศน. กำหนดระบบการนิเทศที่เชื่อมโยงกัน ระหว่างหน่วยศึกษานิเทศก์ ในส่วนกลาง กับสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. และสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. รวมทั้งสถานศึกษาขั้นตรง โดยมีกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. สนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. และสถานศึกษาขั้นตรง โดยกำหนดเป็นแผนภูมิ ดังนี้

แผนภูมิต่อระบบการนิเทศของสำนักงาน กศน.

เพื่อให้กระบวนการนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานการศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย สำนักงาน กศน. จึงกำหนดภารกิจของแต่ละหน่วยงานตามระบบการนิเทศของสำนักงาน กศน. ดังนี้

ภารกิจ				
สถานศึกษาขั้นตรง	กศน.อำเภอ/เขต	สำนักงาน กศน.จังหวัด/ กทม.	กลุ่มสำนักงาน กศน. จังหวัด/กทม.	สำนักงาน กศน.
<p>จัดให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษา โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> - แต่งตั้งคณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษา - จัดทำแผนการนิเทศ - คณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษาปฏิบัติงานนิเทศ กศน.ตำบลและกิจกรรมในพื้นที่ที่รับผิดชอบ - คณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษารายงานผลการนิเทศต่อ ผอ.กศน.อำเภอ/เขต - พิจารณาผลการนิเทศเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรม - ประสานงาน/ขอความสนับสนุนการปฏิบัติงานกับกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม - เสนอความช่วยเหลือสนับสนุนต่อสำนักงาน กศน. 	<p>จัดให้มีการนิเทศภายในสถานศึกษา โดย</p> <ul style="list-style-type: none"> - แต่งตั้งคณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษา - จัดทำแผนการนิเทศ - คณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษาปฏิบัติงานนิเทศ กศน.ตำบลและกิจกรรมในพื้นที่ที่รับผิดชอบ - คณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษารายงานผลการนิเทศต่อ ผอ.กศน.อำเภอ/เขต - พิจารณาผลการนิเทศเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรม - เสนอขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. 	<ul style="list-style-type: none"> - เร่งรัดและกำกับให้ กศน.อำเภอ/เขตมีการนิเทศภายในสถานศึกษา - มอบหมายบุคลากรทำหน้าที่นิเทศ กรณีไม่มีศึกษานิเทศก์ - พัฒนาผู้นิเทศภายในและผู้ทำหน้าที่นิเทศระดับจังหวัด ในกรณีที่ผู้ทำหน้าที่นิเทศยังขาดความรู้และทักษะการนิเทศ - จัดทำแผนการนิเทศ - ปฏิบัติงานนิเทศ กศน.อำเภอ/เขต และกิจกรรมที่รับผิดชอบ - รายงานผลการนิเทศต่อ ผอ.สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. - พิจารณาผลการนิเทศเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาการปฏิบัติงานและการจัดกิจกรรม - เสนอขอความช่วยเหลือสนับสนุนจากกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.และสำนักงาน กศน. - นำเสนอผลการนิเทศในวาระการประชุมของกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. 	<ul style="list-style-type: none"> - ประธานสำนักงานแจ้งกำหนดการประชุมให้หน่วยศึกษานิเทศก์ทราบ - กำหนดให้การรายงานผลการนิเทศเป็นวาระหนึ่งของการประชุม - รายงานผลการประชุมต่อสำนักงาน กศน. - สนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม./สถานศึกษาขั้นตรงตามระบบการนิเทศของสำนักงาน กศน. 	<ul style="list-style-type: none"> - อำนวยความสะดวกส่งเสริม สนับสนุนระบบการนิเทศให้มีประสิทธิภาพ - ปฏิบัติงานนิเทศในจังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ และสถานศึกษาขั้นตรง

การปฏิบัติงานนิเทศ

หน่วยศึกษานิเทศก์กำหนดการปฏิบัติงานนิเทศใน 2 ลักษณะ คือ

1. การปฏิบัติงานนิเทศในพื้นที่ โดยสำนักงาน กศน. มีคำสั่งมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ ส่วนกลาง ปฏิบัติราชการในจังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ และสถานศึกษาขึ้นตรง ตามคำสั่งสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ 212/2557 ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2557 และคำสั่งสำนักงาน ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ 1/2558 ลงวันที่ 6 มกราคม 2558 ซึ่งศึกษานิเทศก์ ส่วนกลาง แต่ละคน รับผิดชอบการปฏิบัติงานนิเทศ ดังนี้

น.ส.อังคณา วสุรวงศ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ รับผิดชอบ กลุ่มสำนักงานส่งเสริม การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรุงเทพมหานคร สถาบันการศึกษาทางไกล สถาบันส่งเสริม และพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ และศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

น.ส.สุดใจ บุตรอากาศ รับผิดชอบ กลุ่มปราสาทหิน (บุรีรัมย์) กลุ่มร้อยแก่นสาร (มหาสารคาม ร้อยเอ็ด) ศฝช.สุรินทร์ ศว.นครราชสีมา สถาบันฯสิรินธร ศว.ร้อยเอ็ด และ ศว.ขอนแก่น

น.ส.จตุพร สุทธิวิวัฒน์ รับผิดชอบ กลุ่มภูธานี (หนองคาย เลย หนองบัวลำภู) กลุ่มลุ่มน้ำ เจ้าพระยา ศว.รังสิต ศว.อยุธยา กลุ่มเบญจบุรพา ศว.สระแก้ว ศฝช.สระแก้ว กลุ่มหลายดอย ศว.ลำปาง สถาบัน กศน.ภาคเหนือ กลุ่มสุดฝั่งบุรพา สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ ศฝก.วัดญาณฯ

น.ส.จรรยา สิงห์ทอง รับผิดชอบ กลุ่มอิงดอย (พะเยา แพร่) ศฝช.เชียงราย กลุ่มสามเหลี่ยมมรกต (อุบลราชธานี ยโสธร) ศว.อุบลราชธานี และสถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

นางทองพิน ชันอาสา รับผิดชอบ กลุ่มอู่ข้าวอู่น้ำ (อุทัยธานี) ศว.นครสวรรค์ กลุ่มท่าจีน ถิ่นแม่กลอง (ราชบุรี สุพรรณบุรี นครปฐม) สถาบัน กศน.ภาคกลาง ศว.กาญจนบุรี และ ศฝช.กาญจนบุรี (ศูนย์สามสงฆ์ทรงพระคุณ)

นางเกิ้ลด์แก้ว เจริญศักดิ์ รับผิดชอบ กลุ่มสมุทรคีรี (สมุทรสาคร) ศว.สมุทรสาคร อวท.หัว้ากอ กลุ่มสนม (มุกดาหาร สกลนคร นครพนม บึงกาฬ) และ ศฝช.มุกดาหาร

น.ส.นวลพรรณ ศาสตร์เวช รับผิดชอบ กลุ่มอ่าวไทย (สุราษฎร์ธานี ชุมพร) ศฝช.ชุมพร ศว.นครศรีธรรมราช กลุ่มอันดามัน (ระนอง พังงา) และ ศว.ตรัง

นางพิมพ์พา หาญวัฒนะชัย รับผิดชอบ กลุ่มห้าขุนศึก (ตาก สุโขทัย) ศฝช.อุดรดิตถ์ กลุ่มชายแดนใต้ (ปัตตานี ยะลา นราธิวาส) ศว.ยะลา ศฝช.ปัตตานี และสถาบัน กศน.ภาคใต้

2. การปฏิบัติงานในการกิจกลุ่มวิชาการและโครงการ โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ มีคำสั่ง แต่งตั้งคณะกรรมการการกิจกลุ่มวิชาการและโครงการ ประจำปีงบประมาณ 2558 ตามคำสั่ง หน่วยศึกษานิเทศก์ ที่ 12/2557 ซึ่งประกอบด้วย

การประกันคุณภาพการศึกษา : น.ส.จรรยา สิงห์ทอง

การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับ ปวช.กลุ่มเป้าหมายนอกระบบ : นางเกิ้ลด์แก้ว เจริญศักดิ์

การศึกษาต่อเนื่อง : น.ส.นวลพรรณ ศาสตร์เวช

การศึกษาตามอัธยาศัย : นางพิมพ์พา หาญวัฒนะชัย

การพัฒนาระบบนิเทศและพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการนิเทศ : น.ส.จตุพร สุทธิวิวัฒน์

โครงการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์

สำนักงาน กศน. : น.ส.จรรยา สิงห์ทอง

โครงการติดตามผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอน ด้านคดีวิเคราะห์ ประจำปีงบประมาณ 2558 : น.ส.นวลพรรณ ศาสตร์เวช

โครงการพัฒนาการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพงาน กศน. : นางเกิ้ลด์แก้ว เจริญศักดิ์
โครงการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
ด้วยกระบวนการนิเทศ : นางพิมพ์ หาดูวัฒนะชัย

โครงการประชุมขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย ปีงบประมาณ 2558 : น.ส.สุดใจ
บุตรอากาศ

กิจกรรม/โครงการพิเศษ (เช่น อาเซียนศึกษา การอุดหนุนค่าใช้จ่ายรายหัว ฯลฯ) :
น.ส.สุดใจ บุตรอากาศ

**การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนงานสำคัญตามนโยบายรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการ
ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ
พ.ศ.2558 (Roadmap) ที่ได้รับมอบหมาย**

สืบเนื่องจากการประชุมเรื่อง “ยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน.
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558” เมื่อวันที่ 17-18 ตุลาคม 2558 ณ โรงแรมชะอำปีช รีสอร์ท จังหวัดเพชรบุรี
สำนักงาน กศน. กำหนด “งานสำคัญตามนโยบายรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ตาม
ยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558” (Roadmap) ซึ่ง
หน่วยศึกษานิเทศก์ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบใน 3 Roadmap คือ

**1. การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การใช้รายการโทรทัศน์ช่วยพัฒนาการศึกษานอกระบบระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558** ซึ่งตอบสนองนโยบายรัฐบาล ข้อที่ 4.6 และนโยบาย
กระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นนโยบายเฉพาะ ข้อที่ 5 และนโยบายทั่วไป ข้อที่ 2 โดยดำเนินการนำเทคโนโลยี
สารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครู หรือเพื่อการเรียนรู้
ด้วยตนเอง ด้วยการนำสื่อรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) มาเป็นสื่อเสริมสอนวิชาที่ยาก ได้แก่ วิชา
คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียน
ในวิชาดังกล่าวมาศึกษาเพิ่มเติม ในทุกวันอาทิตย์ที่มีการพบกลุ่มผู้เรียน โดย น.ส.อังคณา วสุรวงศ์ หัวหน้า
หน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นประธานกรรมการ

2. การขับเคลื่อนการพัฒนา กศน.เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งตอบสนองนโยบาย
รัฐบาล ข้อที่ 4.1, 4.9 และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นนโยบายเฉพาะ ข้อที่ 2
โดยดำเนินการขับเคลื่อนการทำงานของ 3 เสาหลัก ที่เน้นการเตรียมความพร้อมอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้เยาวชน
บุคลากรทางการศึกษา และประชาชน สามารถก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมั่นใจ และพร้อมแข่งขันใน
ระดับนานาชาติ โดย น.ส.อังคณา วสุรวงศ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นประธานกรรมการ และ น.ส.สุดใจ
บุตรอากาศ เป็นกรรมการและเลขานุการ มีกิจกรรมสำคัญ ได้แก่

- การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการเป็นอาเซียน และประชาคม
อาเซียน

- การส่งเสริมการเรียนการสอน ด้านทักษะภาษาต่างประเทศ
- การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา
- การบูรณาการหลักสูตรอาเซียนศึกษา
- การพัฒนาหลักสูตรตามมาตรฐานฝีมือแรงงานเพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนสายอาชีพ
- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ
- การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านสื่อทางไกล

3. กรรมการทบทวนการอุดหนุนเงินรายหัวและค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนการศึกษา
ขั้นพื้นฐานนอกระบบ ซึ่งตอบสนองนโยบายรัฐบาล ข้อที่ 4.1, 4.2 และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็น
นโยบายเร่งด่วน ข้อที่ 5 โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการวิจัยเรื่อง การศึกษาค่าใช้จ่ายรายหัวและ
ค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. เพื่อให้ได้ข้อมูล
เสนอสำนักงานงบประมาณพิจารณาให้ความสนับสนุน โดย น.ส.อังคณา วสุรวงศ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์
เป็นประธานกรรมการ และ น.ส.สุดใจ บุตรอากาศ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

เครื่องมือนิเทศ

ด้วยภารกิจที่หน่วยศึกษานิเทศก์ต้องรับผิดชอบดำเนินการดังกล่าว ในปีงบประมาณ พ.ศ.2558 หน่วยศึกษานิเทศก์จึงกำหนดประเด็นการนิเทศที่ครอบคลุมกิจกรรมหลัก ระบบการนิเทศ และระบบประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งประกอบด้วย

1. การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับ ปวช.กลุ่มเป้าหมายนอกระบบ
2. การศึกษาต่อเนื่อง
3. การศึกษาตามอัธยาศัย
4. การประกันคุณภาพการศึกษา
5. การนิเทศภายในสถานศึกษา

หน่วยศึกษานิเทศก์ได้จัดทำเครื่องมือนิเทศที่ประกอบด้วยประเด็นการนิเทศ เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ ส่วนกลาง ใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานนิเทศในพื้นที่ และนำเสนอในเว็บไซต์ของหน่วยศึกษานิเทศก์ เพื่อให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ผู้นิเทศภายในสถานศึกษา และผู้ที่สนใจทั่วไปพิจารณานำไปใช้ได้ตามความเหมาะสม (ศึกษาเพิ่มเติมได้จากภาคผนวก)

โครงการ ปีงบประมาณ พ.ศ.2558

ในปีงบประมาณ พ.ศ.2558 หน่วยศึกษานิเทศก์ได้รับงบประมาณ เพื่อดำเนินงานโครงการต่างๆ จำนวน 5 โครงการ รวมทั้งการดำเนินงานโครงการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ.2557 จำนวน 1 โครงการ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. โครงการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้านการคิดวิเคราะห์ (โครงการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ.2557)

ความสอดคล้องกับนโยบาย และจุดเน้นการดำเนินงาน กศน.

ข้อที่ 3 ยกระดับคุณภาพงานการศึกษาจากระบบแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์

ข้อที่ 6 การกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินและรายงานผล

หลักการและเหตุผล

ตามที่รัฐบาลมีนโยบายที่จะยกระดับคุณภาพการศึกษาโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายจาตุรนต์ ฉายแสง) ประกาศให้การศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ ให้ปี 2556 เป็นปีแห่ง “การรวมพลังยกระดับคุณภาพการศึกษา” และได้กำหนดเป้าหมายสำคัญ “มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิด วิเคราะห์ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะที่จำเป็นสำหรับทศวรรษที่ 21 ภายในปี พ.ศ.2558” ทั้งนี้มีนโยบายเร่งรัดดำเนินการ รวม 8 ประการ ประการที่ 1 เร่งรัดการปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งระบบให้สัมพันธ์เชื่อมโยงกันเพื่อให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยปฏิรูปให้มีความเชื่อมโยงกันทั้งหลักสูตรและการเรียนการสอน ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและสอดคล้องกับการเรียนรู้ยุคใหม่ การพัฒนาครูและการพัฒนาระบบการทดสอบ การวัดและประเมินผลที่ได้มาตรฐานและเชื่อมโยงกับหลักสูตร การเรียนการสอนและการพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้สำนักงาน กศน. ยังมีนโยบายด้านการเร่งพัฒนาระบบกลไกการกำกับ ติดตาม และนิเทศเพื่อการพัฒนาการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรูปแบบการนิเทศที่เหมาะสม สามารถพัฒนาครู กศน. ให้มีความรู้และทักษะในการจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมผู้เรียนให้สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหา เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง

จากผลการนิเทศ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษา ปี 2556รวมทั้งผลจากการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสามพบว่าผู้เรียนยังขาดทักษะด้านการคิด วิเคราะห์ ค่อนข้างมาก โดยมีสาเหตุจากการที่ครู กศน. ขาดความรู้และทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างทักษะการคิดวิเคราะห์และแก้ปัญหาแก่ผู้เรียน อันจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของประเทศหน่วยศึกษานิเทศก์จึงได้จัดทำโครงการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้านการคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหาขึ้น เพื่อให้สอดคล้องตามเป้าหมายและนโยบายของรัฐบาลดังกล่าว

วัตถุประสงค์

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการนิเทศที่ส่งเสริมและพัฒนาครู กศน. ให้สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนด้านการคิดวิเคราะห์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. เพื่อให้ครู กศน. สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาและเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างมีคุณภาพ

เป้าหมาย

1. เชิงปริมาณ

- 1.1 ครู กศน. (แกนนำ) ในจังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง พังงา อำเภอละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 200 คน
- 1.2 คู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้านการคิด วิเคราะห์ จำนวน 100 เล่ม

2. เชิงคุณภาพ

2.1 ได้คู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาครู กศน. ด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนการคิด วิเคราะห์ และการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ

2.2 ครู กศน. มีความรู้และทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียน มีทักษะการคิด วิเคราะห์แก้ปัญหา สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

2.3 ศิษยานิเทศก์ ผู้รับผิดชอบงานนิเทศ ผู้บริหารและผู้เกี่ยวข้องสามารถใช้เป็นแนวทางในการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพงาน กศน. ด้านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นการพัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหาของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วิธีดำเนินการ

กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ
1. จัดทำคู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาครูนิเทศเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหา	เพื่อใช้เป็นแนวทางการนิเทศและฝึกอบรมครู กศน.เกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพ	-ผู้แทนครู กศน.ในจังหวัดระนอง พังงา ชุมพร -ผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ -ศึกษานิเทศก์ สนง.กศน.	จำนวน 2 ครั้ง ๆ ละ 3 วัน	กรุงเทพมหานคร	ธ.ค. 2556 – ม.ค. 2557	-
2. ประชุมปฏิบัติการอบรมครูด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหา	1. เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนและออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหา 2. เพื่อให้ครู กศน.มีทักษะเกี่ยวกับจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์และการแก้ปัญหา	ครู กศน.อำเภอ ละ 5 คน ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดชุมพร ระนอง สุราษฎร์ธานีและพังงา จำนวน 200 คน	- จังหวัดละ 2 ครั้ง ๆ ละ 3 วัน	กลุ่มอำเภอไทยใต้แก่ชุมพร สุราษฎร์ธานี กลุ่มอันดามันใต้แก่พังงา ระนอง	ม.ค. ถึง ก.ค. 2557	-ค่าอาหารกลางวันและเครื่องดื่มรวม 120,000 บาท
3. ติดตามผลและประเมินผลโครงการ	1.เพื่อนิเทศ ติดตามผลดำเนินงานพัฒนาการเรียนการสอนของครู 2.เพื่อประเมินผลการดำเนินโครงการ	-ครู กศน.อำเภอ ที่เข้าร่วมโครงการ -ครู/ผู้บริหาร กศน.อำเภอ/จังหวัด -ผู้เรียนกศน.	-จังหวัดละ 2 ครั้ง ๆ ละ 2 วัน	กลุ่มอำเภอไทยใต้แก่ชุมพร สุราษฎร์ธานี กลุ่มอันดามันใต้แก่พังงา ระนอง	ส.ค. ถึง ก.ย. 2557	-

กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ
4. จัดทำเอกสารคู่มือการนิเทศ ฯ และสรุปผลโครงการ	1. เพื่อสรุปและรายงานผลการนิเทศ 2. เพื่อจัดพิมพ์เผยแพร่และนำไปใช้เป็นแนวทางในการนิเทศงาน กศน. ให้มีประสิทธิภาพ	- ศึกษานิเทศก์ส่วนกลาง - ผู้รับผิดชอบการนิเทศสำนักงาน กศน.จังหวัด -ผู้บริหาร กศน.อำเภอ/จังหวัด - จนท.หน่วยศึกษานิเทศก์	- 1 ครั้งๆ ละ 4 วัน -คู่มือการนิเทศ ฯ จำนวน 100 เล่ม	หน่วย ศึกษานิเทศก์	ก.ย. 2557	ค่าพิมพ์ เอกสาร จำนวน 80,000.-บาท

วงเงินงบประมาณทั้งโครงการ
200,000.-บาท (สองแสนบาทถ้วน)
แผนการใช้จ่ายงบประมาณ

กิจกรรมหลัก	ไตรมาส 1 (ต.ค.-ธ.ค. 2556)	ไตรมาส 2 (ม.ค.-มี.ค. 2557)	ไตรมาส 3 (เม.ย.-มิ.ย.2557)	ไตรมาส 4 (ก.ค.-ก.ย. 2557)
1.จัดทำคู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดการกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์	-	-	-	-
1. ประชุมปฏิบัติการอบรมครูด้านการจัดการกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์	-	60,000.-	60,000.-	-
2. ติดตามผลและประเมินผลโครงการ	-	-	-	-
3.จัดทำเอกสารคู่มือการนิเทศและสรุปผลโครงการ	-	-	-	80,000.-

ผู้รับผิดชอบโครงการ

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน

เครือข่าย

- กศน.อำเภอ
- สำนักงาน กศน.จังหวัด
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

โครงการที่เกี่ยวข้อง

โครงการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผลลัพธ์

1. ครู กศน. มีความรู้และทักษะในการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมผู้เรียน มีทักษะการคิดวิเคราะห์แก้ปัญหา สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้
2. ผู้เรียน กศน. สามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ส่งผลให้การดำเนินการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพสอดคล้องตามเป้าหมาย/นโยบายของสำนักงาน กศน.และนโยบายรัฐบาล
3. มีนวัตกรรมการนิเทศที่มีคุณภาพส่งผลให้ครู ศึกษานิเทศก์และบุคลากร กศน.จังหวัด/กศน.อำเภอมีความรู้ และทักษะ สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ บรรลุตามมาตรฐาน กศน.

ดัชนีวัดผลสำเร็จของโครงการ

1. ตัวชี้วัดผลผลิต

- 1.1 จำนวนเข้าร่วมประชุม ร้อยละ 90ขึ้นไป
- 1.2 ความรู้ ความเข้าใจของผู้เข้าร่วมประชุมเพิ่มขึ้น ร้อยละ 80ขึ้นไป

1.3 ความพึงพอใจของผู้เข้าร่วมโครงการ ร้อยละ 80 ขึ้นไป อยู่ในระดับมาก

1.4 เอกสารคู่มือการนิเทศเพื่อพัฒนาครูด้านการจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิด วิเคราะห์จำนวน 100 เล่ม

การติดตามและประเมินผล

1. ประเมินความร่วมมือในการเข้าร่วมประชุม
2. ประเมินความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ
3. ประเมินความพึงพอใจต่อการร่วมประชุมอบรม
4. ประเมินการนำความรู้ไปใช้หลังการประชุมอบรม

*****

2. โครงการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปีงบประมาณ 2558

ความสอดคล้องกับนโยบาย นโยบายเร่งด่วน ข้อ 6 เร่งพัฒนาระบบกลไกการกำกับ ติดตาม และนิเทศเพื่อการพัฒนาองานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอย่างมีประสิทธิภาพ

หลักการและเหตุผล ตามที่สำนักงาน กศน.กำหนดยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในส่วนของยุทธศาสตร์ที่หวังผลใน 1 ปี โดยกำหนดยุทธศาสตร์ “การวางระบบการนิเทศการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย” นั้น เพื่อตอบสนอง ยุทธศาสตร์ดังกล่าว หน่วยศึกษานิเทศก์ ในฐานะหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่นี้เทศ ติดตามผล ประเมินผล และรายงานผลการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษา หน่วยงานอื่นที่ได้รับ มอบหมายและภาคีเครือข่าย จึงจัดทำโครงการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย ปีงบประมาณ 2558 เพื่อให้สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. สามารถดำเนินงานการศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นของสำนักงาน กศน. ได้อย่างมีคุณภาพตาม มาตรฐานของสำนักงาน กศน.

วัตถุประสงค์ เพื่อ

1. นิเทศ ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยของสถานศึกษา สังกัด สำนักงาน กศน. ให้เป็นไปตามยุทธศาสตร์และจุดเน้น การดำเนินงานของสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558
2. ส่งเสริมและสนับสนุนสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. ให้สามารถพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาตามมาตรฐานของสำนักงาน กศน.
3. พัฒนาระบบการนิเทศของสำนักงาน กศน.

เป้าหมาย

1. เป้าหมายเชิงปริมาณ

1.1 สถานศึกษา จำนวน 1,040 แห่ง	
- สำนักงาน กศน.จังหวัด/ กทม.	77 แห่ง
- กศน.อำเภอ / เขต	928 แห่ง
- สถานศึกษาขึ้นตรง	35 แห่ง

1.2 บุคลากรผู้รับการนิเทศ

- ผู้บริหารสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.
- ผู้บริหารสถานศึกษา
- ครู กศน.

- บุคลากรที่เกี่ยวข้อง

1.3 เนื้อหาสาระในการนิเทศ

- การศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- การศึกษาต่อเนื่อง
- การศึกษาตามอัธยาศัย
- การประกันคุณภาพการศึกษา
- การนิเทศภายในสถานศึกษา

2. เป้าหมายเชิงคุณภาพ

2.1 สถานศึกษาจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นของสำนักงาน กศน. ประจำปี พ.ศ. 2558

2.2 สถานศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานของสำนักงาน กศน.

2.3 การนิเทศของสำนักงาน กศน. มีความเชื่อมโยงและเป็นระบบ

วิธีดำเนินการ

ที่	กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ
1	พัฒนาระบบการนิเทศ	เพื่อ - กำหนดระบบการนิเทศการดำเนินงาน กศน. - กำหนดระบบการนิเทศของสำนักงาน กศน. ที่เชื่อมโยงในทุกระดับ	- สำนักงาน กศน. จังหวัด/กทม. - กศน.อำเภอ/เขต - สถานศึกษาชั้นตรง	การนิเทศของสำนักงาน กศน. มีความเชื่อมโยงและเป็นระบบ	กทม.	พฤศจิกายน 255๗	-
2	ปฏิบัติการนิเทศ	เพื่อให้คำปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือทางวิชาการแก่สถานศึกษาในการจัดกิจกรรม กศน. ให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน กศน.	- ผู้บริหารสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. - ผู้บริหารสถานศึกษา - ครู กศน. - บุคลากรที่เกี่ยวข้อง	สถานศึกษา จัด การศึกษานอกระบบ และ การศึกษาตามอัธยาศัยตามยุทธศาสตร์ และ จุด เน้น ของ สำนักงาน กศน. ประจำปี พ.ศ. 2558	- สถานศึกษาในสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ - สถานศึกษาชั้นตรง	พฤศจิกายน 2557- กันยายน 2558	๑,360,00๐.-
3	สรุปผลการนิเทศ และจัดทำเอกสาร รายงานการนิเทศ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558	เพื่อ - ประชุมปฏิบัติการสรุป รายงานผลการนิเทศ - จัดพิมพ์เอกสารรายงานผลการนิเทศสำหรับเผยแพร่แก่สถานศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาของ กศน.	ศึกษานิเทศก์ กศน.	สำนักงาน กศน.และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง นำผลการนิเทศมาใช้ ในการพัฒนาการดำเนินงาน กศน.	จังหวัดในเขตภาคกลาง	กันยายน 2558	100,000.-

วงเงินงบประมาณทั้งโครงการ 1,๙๙๕,๗๖๐.- บาท
แผนการเบิกจ่ายงบประมาณเป็นรายไตรมาส

ที่	กิจกรรมหลัก	ไตรมาส 1 ต.ค.-ธ.ค. 57	ไตรมาส 2 ม.ค.-มี.ค. 58	ไตรมาส 3 เม.ย.-มิ.ย. 58	ไตรมาส 4 ก.ค.-ก.ย. 58
1	พัฒนาระบบนิเทศ	-	-	-	-
2	ปฏิบัติการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน	-	560,000	500,000	300,000
3	สรุปผลการนิเทศและจัดทำรายงานการนิเทศปีงบประมาณ 2558	-	-	-	100,000

ผู้รับผิดชอบโครงการ

หน่วยศึกษานิเทศก์

เครือข่าย

กลุ่มงานส่วนกลาง สำนักงาน กศน.

โครงการที่เกี่ยวข้อง

โครงการพัฒนาการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพงาน กศน.

ผลลัพธ์

1. ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถตามหลักสูตรเพิ่มขึ้น
2. สำนักงาน กศน. มีสารสนเทศในการวางแผนพัฒนาการจัดกิจกรรม กศน.

ตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการ

1. ตัวชี้วัดผลผลิต

1.1 ร้อยละของสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. และสถานศึกษาขึ้นตรง ได้รับการนิเทศตามแผนการนิเทศ

1.2 ร้อยละของบุคลากรของสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. และสถานศึกษาขึ้นตรง มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถดำเนินการจัดกิจกรรม กศน. ตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558

2. ตัวชี้วัดผลลัพธ์

2.1 ร้อยละของผู้รับบริการนิเทศมีความพึงพอใจในระดับมาก

2.2 ร้อยละของสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. และสถานศึกษาขึ้นตรง มีระบบการนิเทศ

การติดตามและประเมินผลโครงการ

1. การรายงานผลการนิเทศ
2. การประเมินความพึงพอใจต่อการนิเทศ

*****

3. โครงการพัฒนาการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพงาน กศน.

ความสอดคล้องกับนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ นโยบาย ที่ 7 เรื่องการเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเกิดขึ้นบ่อยและรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นเรื่องของนโยบายทางการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตร และสื่อต่างๆ จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ผู้ที่อยู่ในวงการการศึกษาต้องตามให้ทันความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น โดยเฉพาะคนที่เป็นศึกษานิเทศก์จำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ที่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นตลอดเวลา เพราะศึกษานิเทศก์เป็นผู้ที่จะนำความรู้ทั้งหลายไปถ่ายทอดให้ครู เพื่อให้ครูได้นำความรู้เหล่านั้นไปพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา และนโยบายของรัฐ ของกระทรวงศึกษาธิการ และของสำนักงาน กศน. เอง ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการนโยบายที่ ๗ เรื่องการเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งแนวทางการทำงานของสำนักงาน กศน. ที่มุ่งยกระดับคุณภาพงานการศึกษานอกระบบแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งการที่ครูจะพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนอันเป็นงานตามบทบาทหน้าที่ รวมถึงการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอื่นๆ ได้บรรลุผลสำเร็จ ย่อมขึ้นอยู่กับทักษะความรู้ความสามารถของศึกษานิเทศก์ผู้ทำงานร่วมกับครูในการที่จะให้คำแนะนำช่วยเหลือครูให้ครูเกิดความงอกงามทางความรู้ ความคิดและทักษะสำคัญในการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน ดังมีผู้กล่าวว่า “คุณภาพของครูคือคุณภาพของผู้เรียน” ดังนั้นคุณภาพของศึกษานิเทศก์จึงคือคุณภาพของครูด้วยเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้หน่วยศึกษานิเทศก์จึงได้จัดให้มีโครงการพัฒนาการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพงาน กศน. ขึ้น โดยเน้นไปที่ยุทธศาสตร์ของสำนักงาน กศน. เรื่องการเร่งรัดปรับปรุงหลักสูตรแกนกลาง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาหรือหลักสูตรท้องถิ่น โดยจะจัดอบรมปฏิบัติการให้ศึกษานิเทศก์ได้มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งสามารถประเมินหลักสูตรที่จัดทำได้ ตลอดจนให้มีความรู้เรื่องการวางแผนระดับจุลภาค (Micro planning) ซึ่งเป็นอีกองค์ความรู้หนึ่งนอกเหนือจากความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาครู กศน. เพื่อยกระดับคุณภาพงาน กศน. ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

๑. เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ในเชิงวิชาการแก่ศึกษานิเทศก์ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการประเมินหลักสูตร การวางแผนแบบจุลภาค

๒. เพื่อให้ศึกษานิเทศก์นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาครู กศน. ในพื้นที่ให้สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและประเมินหลักสูตรได้ รวมทั้งมีความรู้ในเรื่องการวางแผนระดับจุลภาค (Micro Planning)

เป้าหมาย

๑. **เชิงปริมาณ** ศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศและผู้เกี่ยวข้องที่เข้ารับการอบรมมี จำนวน ๑๐๒ คน ประกอบด้วย

๑.๑ ศึกษานิเทศก์สำนักงาน กศน. จำนวน ๘ คน

๑.๒ ศึกษานิเทศก์จากสำนักงาน กศน. จังหวัดทั่วประเทศ จำนวน ๘๘ คน

๑.๓ บุคลากรของหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. จำนวน 8 คน

๒. แข็งคุณภาพ

๒.๑ ศึกษาวิเคราะห์ที่เข้ารับการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในเนื้อหาที่เข้ารับการอบรม

๒.๒ ศึกษาวิเคราะห์ที่เข้ารับการอบรมสามารถนำความรู้ไปใช้พัฒนาครู กศน.ในพื้นที่ให้สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและประเมินหลักสูตรได้

วิธีดำเนินการ

กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ
๑. อบรมปฏิบัติการให้ความรู้ในเรื่องต่อไปนี้ 1.1 พัฒนาและประเมินหลักสูตรสถานศึกษา 1.2 การวางแผนระดับจุลภาค (Micro planning)	๑. เพื่อให้ศึกษานิเทศก์มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในเรื่องต่อไปนี้ 1.1 พัฒนาและประเมินหลักสูตรสถานศึกษา ๑.2 การวางแผนระดับจุลภาค (Micro planning)	๑. ศึกษานิเทศก์สำนักงาน กศน. จำนวน ๘ คน ๒. ศึกษานิเทศก์สำนักงาน กศน. จังหวัดทั่วประเทศ จำนวน ๘๘ คน ๓. บุคลากรหน่วยศึกษานิเทศก์ จำนวน ๘ คน	๑. ศึกษานิเทศก์มีความรู้ ความเข้าใจ และมีทักษะในการอบรม ๒. ศึกษานิเทศก์สามารถพัฒนาครู กศน. ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งการจัดทำแผนระดับจุลภาค (Micro Planning)	นนทบุรี	22-26 ธันวาคม 2557	800,000
๒. ติดตามผลการดำเนินโครงการในพื้นที่พร้อมสรุปผลและรายงาน	๒.๑ เพื่อทราบผลการนำความรู้ของการพัฒนาครู กศน. ในเรื่องเข้ารับการอบรม 2.2 เพื่อนำผลที่ได้ไปใช้ในการแก้ไขและพัฒนาการดำเนินงานด้านการพัฒนาหลักสูตรและการจัดทำแผนงาน/	๒.๑ ศึกษานิเทศก์ส่วนภูมิภาคและครู กศน. ตำบล	๒.๑ ทราบผลการนำความรู้ของศึกษานิเทศก์ไปใช้ในการพัฒนาครู กศน. ทั้งที่เป็นผลดีและที่เป็นปัญหา ๒.2 ได้ข้อมูลที่จะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนา	สถานศึกษา กศน. ในทุกจังหวัด	สิงหาคม 25๕๘	บูรณาการในการนิเทศของศึกษานิเทศก์

กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ
	โครงการของสำนักงาน กศน.ต่อไป		ปรับปรุงงานด้านการพัฒนาและประเมินหลักสูตร รวมทั้งด้านการวางแผนระดับจุลภาค (Micro Planning)			

วงเงินงบประมาณทั้งโครงการ

งบประมาณทุกกิจกรรมของโครงการเป็นเงินจำนวน ๘๐๐,๐๐๐ บาท (แปดแสนบาทถ้วน) จำแนกรายละเอียดการดำเนินการ ๓ ครั้งได้ดังนี้

๑. ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม จำนวน ๑๐๒ คน × ๕๐ บาท × ๑๐ มื้อ = ๕๑,๐๐๐ บาท
๒. ค่าอาหารกลางวัน จำนวน ๑๐๒ คน × ๓๐๐ บาท × ๕ มื้อ = ๑๕๓,๐๐๐ บาท
๓. ค่าอาหารเย็น จำนวน ๑๐๒ คน × ๓๕๐ บาท × ๔ มื้อ = ๑๔๒,๘๐๐ บาท
๔. ค่าที่พัก จำนวน ๑๐๒ คน × ๗๕๐ บาท × ๔ คืน = ๓๐๖,๐๐๐ บาท
๕. ค่าพาหนะศึกษานิเทศก์ส่วนกลาง เจ้าหน้าที่และพนักงานขับรถ จำนวน ๑๕ คน × ๖๐๐ บาท = ๙,๐๐๐ บาท
๖. ค่าพาหนะศึกษานิเทศก์ส่วนกลางที่ปักจังหวัดนครปฐม ๑ คน × ๗๐๐ บาท = 700 บาท
๗. ค่าเบี้ยเลี้ยงศึกษานิเทศก์ผู้เข้าอบรมระดับเชี่ยวชาญ จำนวน ๘ คน × ๕ วัน × ๙๐ บาท = ๓,๖๐๐ บาท
๘. ค่าเบี้ยเลี้ยงผู้เข้าอบรมระดับเชี่ยวชาญ จำนวน ๘ คน × เบี้ยเลี้ยงเต็ม ๑ วัน(๒๗๐)บาท = ๒,๑๖๐ บาท
๙. ค่าเบี้ยเลี้ยงผู้เข้าอบรมระดับชำนาญการ-ชำนาญการพิเศษ จำนวน ๙๔ คน × ๕ วัน × ๘๐ บาท = ๓๗,๖๐๐ บาท
๑๐. ค่าเบี้ยเลี้ยงผู้เข้าอบรมระดับชำนาญการ-ชำนาญการพิเศษ จำนวน ๙๔ คน × เบี้ยเลี้ยงเต็ม ๑ วัน (๒๔๐) บาท = ๒๒,๕๖๐ บาท
๑๑. ค่าวิทยากร จำนวน ๑ คน × ชั่วโมงละ ๑,๒๐๐ บาท × ๓ วัน × ๖ ชั่วโมง = ๒๑,๖๐๐บาท
๑๒. ค่าวิทยากร จำนวน ๑ คน × ชั่วโมงละ ๑,๒๐๐ บาท × ๒ วัน × ๖ ชั่วโมง=๑๔,๔๐๐บาท
13. ค่าพาหนะวิทยากร = 3,600 บาท
๑4. ค่าวัสดุประกอบการประชุม จำนวน = 26,4๐๐ บาท
๑5. ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง = ๕,๕๘๐ บาท

แผนการใช้จ่ายงบประมาณ

กิจกรรมหลัก	ไตรมาส ๑ (ต.ค-ธ.ค ๕๗)	ไตรมาส ๒ (ม.ค-มิ.ค ๕๘)	ไตรมาส ๓ (เม.ย-มิ.ย ๕๘)	ไตรมาส ๔ (ก.ค-ก.ย ๕๘)
๑. อบรมปฏิบัติการ พัฒนาและประเมิน หลักสูตรสถานศึกษา	-	๘๐๐,๐๐๐ บาท	-	-
๒. ติดตามผลการ ปฏิบัติจริงในพื้นที่	-	บูรณาการในการนิเทศของศึกษานิเทศก์		

ผู้รับผิดชอบโครงการ

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.

เครือข่าย

สำนักงาน กศน. จังหวัดทุกแห่งทั่วประเทศ

โครงการที่เกี่ยวข้อง

โครงการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผลลัพธ์(Outcome)

๑. ศึกษานิเทศก์ของสำนักงาน กศน. จังหวัด มีความเข้มแข็งทางวิชาการจนเป็นที่ยอมรับของครูและผู้บริหารในการให้คำแนะนำปรึกษาอันจะส่งผลต่อการพัฒนาครู พัฒนาผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมได้

2. ครู กศน. ในสถานศึกษาต่างๆ สามารถพัฒนาและประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองได้ อันจะส่งผลให้สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่คุณภาพสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

3. สถานศึกษามีการวางแผนระดับจุลภาค Micro Planning อันจะส่งผลให้การดำเนินงานของ กศน. ตอบสนองความต้องการแท้จริง (Real Need) ของชุมชนจากระดับล่างสุดขึ้นมา

ดัชนีชี้วัดผลสำเร็จของโครงการ

๑. ตัวชี้วัดผลผลิต

1.1 ศึกษานิเทศก์ที่เข้ารับการอบรมทุกคนคิดเป็นร้อยละ ๑๐๐ มีความรู้ในเรื่องที่เข้ารับการอบรมคือเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา และการวางแผนแบบจุลภาค

1.2 ศึกษานิเทศก์ที่เข้ารับการอบรม ร้อยละ ๘๐ สามารถนำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาครู กศน. ในพื้นที่ให้สามารถพัฒนาหลักสูตร และประเมินหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งการวางแผนระดับจุลภาค (Micro Planning) ได้

๒. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)

2.1 ร้อยละ ๘๐ ของศึกษานิเทศก์ของสำนักงาน กศน.จังหวัด มีความเข้มแข็งทางวิชาการจนเป็นที่ยอมรับของครูและผู้บริหารในการให้คำแนะนำปรึกษาอันจะส่งผลต่อการพัฒนาครู พัฒนาผู้เรียนทั้งทางตรงและทางอ้อมได้

2.2 ร้อยละ ๘๐ ของครู กศน. ในสถานศึกษาต่าง ๆ สามารถพัฒนาและประเมินหลักสูตรสถานศึกษาของตนเองได้ อันจะส่งผลให้สถานศึกษามีหลักสูตรสถานศึกษาที่คุณภาพสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

2.3 ร้อยละ ๘๐ ของสถานศึกษามีการวางแผนระดับจุลภาค (Micro Planning) อันจะส่งผลให้การดำเนินงานของ กศน. ตอบสนองความต้องการแท้จริง (Real Need) ของชุมชนจากระดับล่างสุดขึ้นมา

การติดตามและประเมินผลโครงการ

๑. ทดสอบความรู้โดยใช้แบบทดสอบ Pre-Post Test
๒. ประเมินทักษะจากผลงานระหว่างการอบรมปฏิบัติการ
๓. ติดตามผลการปฏิบัติงานในพื้นที่หลังการอบรมจากแบบสอบถามผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัด ผู้อำนวยการ กศน. อำเภอ ศึกษาพิเศษ และครู กศน. ตำบล

*****

4. โครงการพัฒนาผู้ทำหน้าที่นี้เทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์

ความสอดคล้องกับนโยบาย

1. ด้านการศึกษานอกระบบ ข้อ 1.5 เรื่องการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน
2. ด้านการบริหารจัดการ ข้อ 6.4 เรื่องการกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินและรายงานผล

หลักการและเหตุผล

ปัจจุบัน วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเจริญไปอย่างรวดเร็ว สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ซึ่งความเจริญทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และความเปลี่ยนแปลงทางสังคม ย่อมส่งผลถึงการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาด้วย โดยจะต้องมีการเปลี่ยนแปลง ปรับปรุงหลักสูตรให้เข้ากับสภาพแวดล้อม สภาพการจัดการเรียนการสอนของครูก็ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับหลักสูตรด้วย สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นตามมาก็คือ ครูจำเป็นต้องมีการเพิ่มพูนความรู้ ได้รับการนิเทศ แนะนำ เพื่อจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับสิ่งใหม่หรือความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

การนิเทศการศึกษามีส่วนสำคัญอย่างมากต่อการเพิ่มประสิทธิภาพให้สถานศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งครูซึ่งเป็นผู้สอนหลักในการจัดการศึกษา ซึ่งการพัฒนาครูเป็นกระบวนการที่สำคัญอย่างหนึ่งที่จะช่วยให้ครูมีความเชื่อมั่นในตนเองที่จะทำหน้าที่ได้สมบูรณ์แบบ ทั้งช่วยให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน การนิเทศการศึกษาเป็นวิธีการหนึ่งที่สามารถนำมาใช้ในการพัฒนาบุคลากรทางการศึกษา ในฐานะผู้นำทางวิชาการ ผู้ทำหน้าที่นี้เทศของสำนักงาน กศน.จังหวัด มีบทบาทอย่างยิ่งในการนิเทศทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา การนิเทศการศึกษาที่ดีต้องสัมพันธ์กับการบริหาร อยู่บนพื้นฐานปรัชญา วิธีการทาง วิทยาศาสตร์และประชาธิปไตย การนิเทศมีหลายรูปแบบ ผู้ทำหน้าที่นี้เทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดควรจะได้ฝึกฝนทักษะในการนิเทศ โดยเลือกเทคนิคและกิจกรรมการนิเทศให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาและความต้องการของหน่วยงาน เพื่อให้การนิเทศเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพในการจัดการเรียนการสอนซึ่งครูผู้สอนมีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรงนั้น หากต้องการให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดการนิเทศการศึกษามีส่วนสำคัญที่จะก่อให้เกิดผลดี เพราะการนิเทศการศึกษาเป็นความพยายามอย่างหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ ศิลปะการสอนที่ดีนั้นจำเป็นต้องอาศัยความเห็น คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ จากผู้ที่มีประสบการณ์ซึ่งจะช่วยมองปัญหา รวมถึงความคิดเพื่อพัฒนาปรับปรุงงาน และครูผู้สอนยังต้องเรียนรู้ และฝึกฝนวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจากผู้ที่มีความชำนาญและประสบการณ์

สำนักงาน กศน. ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบายด้านการศึกษานอกระบบ ให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และด้านการบริหารจัดการให้มีการกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินและรายงาน โดยเป็นจุดเน้นติดต่อกันมาหลายปี ในเชิงปฏิบัติสถานศึกษาได้นำนโยบายเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติ โดยมีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติงานประจำปี โครงการ/กิจกรรมในการขับเคลื่อนซึ่งมีกระบวนการทำงาน ตามระบบประกันคุณภาพสถานศึกษา อย่างไรก็ตาม จากการนิเทศในภาพรวมของประเทศ พบว่า กระบวนการทำงานของสถานศึกษายังพบข้อบกพร่องในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อ ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ แนวทางในการแก้ปัญหา พัฒนาการเรียนการสอนยังไม่เป็นระบบ และระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินของสถานศึกษายังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ ในการพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการศึกษาให้อยู่ในระดับพึงพอใจได้ ในการขับเคลื่อนพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นบทบาทสำคัญที่ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ต้องเร่งสร้างความร่วมมือ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งการนิเทศการศึกษาได้มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพงาน และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งบุคลากรผู้ทำหน้าที่นี้เทศของสำนักงาน กศน.จังหวัด ล้วนมีพื้นฐานความรู้การจัดกิจกรรมและทักษะการนิเทศที่แตกต่างกัน รวมถึงบุคลากรของ กศน.อำเภอ ต่างมี

ศักยภาพในการดำเนินงานจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยไม่เหมือนกัน อีกทั้ง ด้วยภารกิจที่หลากหลายซับซ้อน ครุจึงไม่สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ให้มีคุณภาพตามมาตรฐานได้แนวทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ในการส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษามีความสามารถนเทศการจัดกิจกรรม กศน. ที่รับผิดชอบได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพ และทั่วถึง ส่งผลให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ จึงจำเป็นต้องพัฒนาผู้ทำหน้าที่นี้เทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถ ในการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ให้ผู้ทำหน้าที่นี้เทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์มีความรู้ ความเข้าใจ ในการนเทศกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. จัดทำเอกสารแนวทางการนเทศ สำหรับผู้ทำหน้าที่นี้เทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์

เป้าหมาย

1. เชิงปริมาณ

- 1.1 ผู้ทำหน้าที่นี้เทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ จังหวัดละ 2 คน จำนวน 54 คน
- 1.2 ต้นฉบับเอกสารแนวทางการนเทศ สำหรับผู้ทำหน้าที่นี้เทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์

2. เชิงคุณภาพ

- 2.1 ผู้ทำหน้าที่นี้เทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ มีความรู้ ความเข้าใจและสามารถนเทศงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- 2.2 ผู้ทำหน้าที่นี้เทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ มีเอกสารแนวทางการนเทศ สำหรับใช้ในการนเทศได้

วิธีดำเนินการ

กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ
1. ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำเอกสารแนวทางการนเทศการจัดกิจกรรม กศน.	เพื่อจัดทำต้นฉบับเอกสารแนวทางการนเทศการจัดกิจกรรม กศน.	-ศึกษานิเทศก์ ส่วนกลาง และ สำนักงาน กศน. จังหวัด -ผู้เชี่ยวชาญด้าน การนเทศ	ต้นฉบับ เอกสารแนว ทางการนเทศ จำนวน 1 ชุด	หน่วย ศึกษานิเทศก์	ตุลาคม 2557 – มีนาคม 2558	79,105
2. พัฒนาผู้ทำหน้าที่นี้เทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์	เพื่อพัฒนาผู้ทำหน้าที่นี้เทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์	ผู้ทำหน้าที่นี้เทศ ของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มี ศึกษานิเทศก์	จังหวัดละ 2 คน รวมเป็น 54 คน	กรุงเทพฯ	เมษายน – มิถุนายน 2558	382,895
3. ติดตามผลการพัฒนาและสรุปผลโครงการ	เพื่อติดตามการนำความรู้จากการฝึกอบรมไปใช้ในการปฏิบัติงานนเทศของสถานศึกษา	ผู้ผ่านการพัฒนา	ติดตาม จำนวน 1 ครั้ง/จังหวัด	สำนักงาน กศน.จังหวัด	มิถุนายน- กันยายน 58	บูรณาการใน การนเทศของ ศึกษานิเทศก์

วงเงินงบประมาณทั้งโครงการ

เบิกจ่ายเป็นค่าใช้จ่ายในกิจกรรมหลัก สำหรับกลุ่มเป้าหมาย 54 คน และคณะทำงาน แยกเป็นส่วนกลาง 13 คน ส่วนภูมิภาคและข้าราชการบ้านาญ จำนวน 15 คน รวมเงินงบประมาณที่ขอใช้ 462,000 บาท มีรายละเอียดดังนี้

กิจกรรมหลักที่ 1 ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำเอกสารแนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรม กศน. จำนวน 79,105 บาท

ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	23 คน x 35 บาท x 5 มื้อ	4,025	บาท
ค่าอาหารกลางวัน	23 คน x 120 บาท x 3 มื้อ	8,280	บาท
ค่าที่พัก	15 คน x 800 บาท x 2 คืน	24,000	บาท
ค่าเบี้ยเลี้ยง	15 คน x 240 บาท x 3 วัน	10,800	บาท
ค่าพาหนะ	15 คน x 2,000 บาท	30,000	บาท
ค่าวัสดุประกอบการประชุม		2,000	บาท

กิจกรรมหลักที่ 2 พัฒนาผู้ทำหน้าที่นิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ จำนวน 382,895 บาท

ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม	54 คน x 50 บาท x 6 มื้อ	16,200	บาท
	13 คน x 50 บาท x 6 มื้อ	3,900	บาท
ค่าอาหารกลางวัน	54 คน x 300 บาท x 3 มื้อ	48,600	บาท
	13 คน x 300 บาท x 3 มื้อ	11,700	บาท
ค่าที่พัก	54 คน x 750 บาท x 2 คืน	81,000	บาท
	10 คน x 750 บาท x 2 คืน	15,000	บาท
	3 คน x 1,200 บาท x 2 คืน	7,200	บาท
ค่าเบี้ยเลี้ยง	54 คน x 240 บาท x 3 วัน	38,880	บาท
	10 คน x 240 บาท x 3 วัน	7,200	บาท
	3 คน x 270 บาท x 3 วัน	2,430	บาท
ค่าพาหนะ	54 คน x 2,000 บาท	108,000	บาท
	13 คน x 600 บาท	7,800	บาท
ค่าวัสดุประกอบการประชุม		32,000	บาท
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง/ค่าผ่านทาง		2,985	บาท

แผนการใช้จ่ายงบประมาณ

กิจกรรมหลัก	ไตรมาส 1 (ต.ค. - ธค.57)	ไตรมาส 2 (ม.ค.- มี.ค.58)	ไตรมาส 3 (เม.ย.-มิ.ย.58)	ไตรมาส 4 (ก.ค.-ก.ย.58)
1. ประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำเอกสารแนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรม กศน.	-	79,105	-	-
2. พัฒนาผู้ทำหน้าที่นิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์	-	-	382,895	-
3. การติดตามผลการพัฒนาผู้ทำหน้าที่นิเทศฯ และสรุปผลโครงการ	-	-	-	-

ผู้รับผิดชอบโครงการ

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.

เครือข่าย

สำนักงาน กศน.จังหวัด

โครงการที่เกี่ยวข้อง

โครงการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ผลลัพธ์ (Outcome)

1. สำนักงาน กศน.จังหวัด มีระบบการนิเทศ ติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายในแต่ละเรื่องได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ได้แนวทางการพัฒนาระบบนิเทศภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัด

ตัวชี้วัดความสำเร็จของโครงการ**1. ตัวชี้วัดผลผลิต (Output)**

- 1.1 ร้อยละ 80 ของผู้เข้ารับการพัฒนามีความรู้ ความเข้าใจในการนิเทศกิจกรรม กศน.
- 1.2 ต้นฉบับเอกสารแนวทางการนิเทศ จำนวน 1 ชุด

2. ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome)

2.1 สำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ มีบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ ในการนิเทศกิจกรรม กศน.

2.2 ผู้ทำหน้าที่นิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ มีเอกสารแนวทางการนิเทศ สำหรับใช้ในการนิเทศได้

การติดตามและประเมินผลโครงการ

1. ประเมินคุณภาพเอกสารแนวทางการนิเทศ
2. ประเมินผลความรู้ระหว่างการพัฒนา
3. ประเมินความพึงพอใจผู้เข้าร่วมโครงการ
4. ติดตามการปฏิบัติงานของผู้ทำหน้าที่นิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์

*****

5. โครงการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.

ความสอดคล้องกับนโยบาย สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่หวังผลใน 1 ปี ข้อ 1 (1.1)

หลักการและเหตุผล

ศึกษานิเทศก์เป็นบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้วยหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานวิชาการและงานนิเทศการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการและวิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

สำนักงาน กศน. มีศึกษานิเทศก์เป็นจำนวนน้อย แต่มีสถานศึกษาในความรับผิดชอบในการปฏิบัติภารกิจเป็นจำนวนมาก โดย สำนักงาน กศน. มีศึกษานิเทศก์ทั้งสิ้น จำนวน 95 คน เป็นศึกษานิเทศก์ ส่วนกลาง จำนวน 8 คน และศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงาน กศน.จังหวัด จำนวน 87 คน ที่ต้องปฏิบัติงานนิเทศกิจกรรม กศน.ในสถานศึกษาทั้งสิ้น 961 แห่ง เป็น กศน.อำเภอ/เขต จำนวน 928 แห่ง และเป็นสถานศึกษาชั้นตรง จำนวน 33 แห่ง โดยศึกษานิเทศก์ส่วนกลางรับผิดชอบในการปฏิบัติภารกิจของสถานศึกษา จำนวน 428 สถานศึกษา ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัด จำนวน 28 จังหวัด และสถานศึกษาชั้นตรง จำนวน 33 สถานศึกษา ส่วนศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงาน กศน.จังหวัดรับผิดชอบในการปฏิบัติ การนิเทศกิจกรรมของสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัด จำนวน 49 จังหวัด ซึ่งสำนักงาน กศน.จังหวัดแต่ละแห่ง มีศึกษานิเทศก์ไม่เกิน 4 คน ซึ่งสัดส่วนเฉลี่ยของสถานศึกษาที่รับภารกิจต่อศึกษานิเทศก์ค่อนข้างสูง ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.

ประกอบกับข้อมูลจากการประชุมศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงาน กศน.จังหวัดทั่วประเทศแต่ละปี ได้กล่าวถึงการปฏิบัติภารกิจในเวลาที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน คือ ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ 2555 เป็นต้นมานับเป็นเวลาโดยประมาณ 3 ปีงบประมาณ นั้น สามารถสรุปได้ว่า ศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงาน กศน.จังหวัดบางคนได้ปฏิบัติหน้าที่ที่ศึกษานิเทศก์เต็มตามศักยภาพ ในขณะที่บางคนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่ศึกษานิเทศก์ได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ เนื่องมาจากหลากหลายปัจจัย เช่น การบริหารจัดการของผู้บริหารของสำนักงาน กศน.จังหวัด การได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้รับผิดชอบงานในสำนักงาน กศน.จังหวัด ด้วย ความไม่เชื่อมั่นในการปฏิบัติภารกิจของศึกษานิเทศก์ ความรู้ความสามารถ ทักษะต่างๆ รวมทั้งบุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ เป็นต้น ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความไม่สำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของศึกษานิเทศก์อีกด้วย

จากเหตุผลดังกล่าว หน่วยศึกษานิเทศก์จึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ว่าประกอบด้วยปัจจัยอะไรบ้าง ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมศึกษานิเทศก์ เพื่อให้ปฏิบัติภารกิจให้สถานศึกษาในสังกัด กศน.สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมีคุณภาพ

วัตถุประสงค์ เพื่อ

1. ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน กศน.
2. ศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน กศน.
3. ศึกษาข้อเสนอแนะในการปฏิบัติภารกิจของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน กศน.

เป้าหมาย

1. เป้าหมายเชิงปริมาณ

- 1.1 ผู้บริหารสำนักงาน กศน.จังหวัด จำนวน 77 คน
- 1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 400 คน
- 1.3 ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.จังหวัด จำนวน 95 คน
- 1.4 ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่รับการนิเทศ จำนวน 400 คน

2. เป้าหมายเชิงคุณภาพ

- 2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน กศน.
- 2.2 ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน กศน.

วิธีดำเนินการ

ที่	กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ
1	สร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย	เพื่อสร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพ	ผู้รับผิดชอบโครงการ	เครื่องมือการวิจัยที่มีคุณภาพ	กทม. (หน่วยศึกษานิเทศก์)	มกราคม 2558	10,000.-
2	เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	เพื่อให้ได้ข้อมูลและจัดกระทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ	เก็บรวบรวมข้อมูล 1. ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัด 2. ผู้อำนวยการสถานศึกษา 3. ศึกษานิเทศก์ 4. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่รับการนิเทศ วิเคราะห์ข้อมูล ผู้รับผิดชอบโครงการและคณะ	เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณได้ครบถ้วน และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวเป็นสารสนเทศ	สำนักงาน กศน.จังหวัด	มีนาคม-พฤษภาคม 2558	30,000.-
3	เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	เพื่อให้ได้ข้อมูลและจัดกระทำข้อมูลให้เป็นสารสนเทศ	เก็บรวบรวมข้อมูล 1. ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัด 2. ผู้อำนวยการสถานศึกษา 3. ศึกษานิเทศก์ 4. ครูและบุคลากร	เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพได้ครบถ้วน และสามารถวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวเป็นสารสนเทศ	ห้องประชุมสำนักงาน กศน.	มิถุนายน-กรกฎาคม 2558	50,000

ที่	กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ
			ทางการศึกษาที่รับการนิเทศวิเคราะห์ข้อมูล ผู้รับผิดชอบโครงการและคณะ				
4	ประชุมผู้บริหารสำนักงาน กศน.จังหวัด และผู้บริหารสถานศึกษา	เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และข้อเสนอแนะแนวทางในการส่งเสริมศึกษานิเทศก์	1. ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัด จำนวน 10 คน 2. ผู้อำนวยการสถานศึกษา จำนวน 15 คน 3. ศึกษานิเทศก์ จำนวน 3 คน	ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มีความถูกต้องและได้แนวทางการส่งเสริมศึกษานิเทศก์	ห้องประชุมสำนักงาน กศน.	กรกฎาคม 2558	-
5	สรุปและเขียนรายงานผลการศึกษาศึกษา	เพื่อจัดทำเอกสารรายงานผลการศึกษาศึกษา	เอกสารรายงานผล	แนวทางการส่งเสริมศึกษานิเทศก์สำนักงาน กศน. เพื่อให้สามารถปฏิบัติการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ และตรงตามความต้องการของผู้รับการนิเทศ	กทม. (หน่วยศึกษานิเทศก์)	สิงหาคม 2558	60,000

วงเงินงบประมาณทั้งโครงการ

งบประมาณปี พ.ศ. 2558 แผนงาน:สร้างและกระจายโอกาสทางการศึกษาให้ทั่วถึงและเป็นธรรม
 ผลผลิตที่ 4 : ผู้รับบริการการศึกษานอกระบบกิจกรรมจัดการศึกษานอกระบบ รหัส 04004 จำนวน 150,000.-บาท รายละเอียด ดังนี้

1. สร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย เป็นเงิน 10,000.- บาท สำหรับค่าตอบแทนผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

2. เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นเงิน 30,000.- บาท สำหรับค่าวัสดุในการจัดทำเครื่องมือการวิจัย เช่น กระดาษ หมึกเครื่องพิมพ์ ค่าไปรษณีย์ และค่าทำการนอกเวลาราชการ เพื่อป้อนข้อมูลสำหรับวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

3. เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ เป็นเงิน 50,000.- บาท สำหรับเดินทางไปราชการ และค่าทำการนอกเวลาราชการเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

4. สรุปและเขียนรายงานผลการศึกษา เป็นเงิน 60,000.- บาท สำหรับค่าทำการนอกเวลาราชการเพื่อพิมพ์ต้นฉบับเอกสารรายงานผลการศึกษา และค่าถ่ายเอกสารเพื่อจัดทำเอกสาร จำนวน 100 เล่ม

แผนการใช้จ่ายงบประมาณ

กิจกรรมหลัก	ไตรมาส 1 (ต.ค.-ธ.ค.2557)	ไตรมาส 2 (ม.ค.-มี.ค.2558)	ไตรมาส 3 (เม.ย.-มิ.ย.2558)	ไตรมาส 4 (ก.ค.-ก.ย.2558)
1. สร้างและพัฒนาเครื่องมือการวิจัย	-	10,000.-	-	-
2. เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ	-	-	30,000.-	-
3. เก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ	-	-	-	50,000.-
4. สรุปและเขียนรายงานผลการศึกษา	-	-	-	60,000.-

ผู้รับผิดชอบโครงการ หน่วยงานนิเทศก์ สำนักงาน กศน.

เครือข่าย -

โครงการที่เกี่ยวข้อง

โครงการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปีงบประมาณ 2558

ผลลัพธ์

แนวทางการส่งเสริมศึกษานิเทศก์ ให้ปฏิบัติการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของผู้รับการนิเทศ

ตัวชี้วัดผลสำเร็จของโครงการ1

1. ตัวชี้วัดผลผลิต

สำนักงาน กศน. จัดทำรายงานผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. จำนวน 100 เล่ม

2. ตัวชี้วัดผลลัพธ์

สำนักงาน กศน. มีแนวทางการส่งเสริมศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. เพื่อให้สามารถปฏิบัติการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและตรงตามความต้องการของผู้รับการนิเทศ

การติดตามและประเมินผลโครงการ

รายงานผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.

*****

6. โครงการประชุมขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย ปีงบประมาณ 2558

ความสอดคล้องกับนโยบาย กระทรวงศึกษาธิการ พลเรือเอกณรงค์ พิพัฒนาศัย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ข้อ 2 นโยบายเฉพาะ ข้อ 2.2 การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 2.5 การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทันสมัย ยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่หวังผลใน 1 ปี ข้อ 1.6 การวางระบบการนิเทศการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

หลักการและเหตุผล

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ เกี่ยวกับการศึกษาและเรียนรู้ การทะนุบำรุง ศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รัฐบาลจะนำการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์ และความเป็นไทยมาใช้สร้างสังคมให้เข้มแข็งอย่างมีคุณภาพและคุณธรรมควบคู่กัน ดังนี้

1. จัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบและการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน เพื่อสร้างคุณภาพของคนไทยให้สามารถเรียนรู้ พัฒนานตนเองได้เต็มตามศักยภาพ ประกอบอาชีพและดำรงชีวิตได้โดยมีความใฝ่รู้และทักษะที่เหมาะสม เป็นคนดีมีคุณธรรม สร้างเสริมคุณภาพการเรียนรู้ โดยเน้นการเรียนรู้เพื่อสร้างสัมมาชีพในพื้นที่ ลดความเหลื่อมล้ำ และพัฒนากำลังคนให้เป็นที่ต้องการเหมาะสมกับพื้นที่ ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม และธุรกิจบริการ

2. ในระยะเฉพาะหน้า จะปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาให้สอดคล้องกับความจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษา และปรับปรุงและบูรณาการระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มโอกาสแก่ผู้ยากจนหรือด้อยโอกาส จัดระบบการสนับสนุนให้เยาวชนและประชาชนทั่วไปมีสิทธิเลือกรับบริการการศึกษาทั้งในระบบโรงเรียนและนอกโรงเรียน โดยจะพิจารณาจัดให้มีคู่มือการศึกษาเป็นแนวทางหนึ่ง

3. ให้องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชนทั่วไป มีโอกาสร่วมจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง และร่วมในการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามศักยภาพและความพร้อม โดยให้สถานศึกษาสามารถเป็นนิติบุคคลและบริหารจัดการได้อย่างอิสระและคล่องตัวขึ้น

4. พัฒนาคอนเทนต์การเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีความรู้และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคตปรับกระบวนการเรียนรู้และหลักสูตรให้เชื่อมโยงกับภูมิสังคม โดยบูรณาการความรู้และคุณธรรมเข้าด้วยกันเพื่อให้เอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนทั้งในด้านความรู้ ทักษะ การใฝ่เรียนรู้ การแก้ปัญหา การรับฟังความเห็นผู้อื่น การมีคุณธรรม จริยธรรม และความเป็นพลเมืองดี โดยเน้นความร่วมมือระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งในและนอกโรงเรียน

5. ส่งเสริมอาชีวศึกษาและการศึกษาระดับวิทยาลัยชุมชน เพื่อสร้างแรงงานที่มีทักษะ โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่มีความต้องการแรงงาน และพัฒนาคุณภาพมาตรฐานการศึกษาให้เชื่อมโยงกับมาตรฐานวิชาชีพ

6. พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความเป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีคุณวุฒิตรงตามสาขาวิชาที่สอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง เช่น การเรียนทางไกล การเรียนโดยระบบอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น รวมทั้งปรับระบบการประเมินสมรรถนะที่สะท้อนประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนและการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นสำคัญ

7. ทะนุบำรุงและอุปถัมภ์พระพุทธศาสนาและศาสนาอื่นๆ สนับสนุนให้องค์กรทางศาสนามีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ตลอดจนพัฒนาคุณภาพชีวิต สร้างสันติสุขและความปรองดองสมานฉันท์ในสังคมไทยอย่างยั่งยืน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมตามความพร้อม

8. อนุรักษ์ ฟื้นฟู และเผยแพร่มรดกทางวัฒนธรรม ภาษาไทยและภาษาถิ่น ภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งความหลากหลายของศิลปวัฒนธรรมไทย เพื่อการเรียนรู้ สร้างความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และความเป็นไทย นำไปสู่การสร้างความสัมพันธ์อันดีในระดับประชาชน ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ ตลอดจนเพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจให้แก่ประเทศ

9. สนับสนุนการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ วัฒนธรรมของประเทศเพื่อนบ้านและวัฒนธรรมสากล และการสร้างสรรค์งานศิลปะและวัฒนธรรมที่เป็นสากล เพื่อเตรียมเข้าสู่ เศรษฐกิจวัฒนธรรมของประชาคมอาเซียนและเพื่อการเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมโลก

10. ปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่ดี รวมทั้งสนับสนุนการผลิตสื่อคุณภาพ เพื่อเปิดพื้นที่สาธารณะให้เยาวชนและประชาชนได้มีโอกาสแสดงออกอย่างสร้างสรรค์

สำนักงาน กศน. ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการตามประกาศของคณะรัฐมนตรี รวม 11 เรื่อง ประกอบด้วย 1. การส่งเสริมค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ 2. การพัฒนาคุณภาพทหารกองประจำการในหน่วยงานทหาร 3. การช่วยเหลือเกษตรกร ที่ได้รับผลกระทบจากภัยแล้ง พ.ศ. 2557 - 2558 4. การสร้างโอกาสทางการศึกษาผ่านรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) 5. การสร้างความคิด ปลูกจิตวิทยาศาสตร์ให้กับนักเรียนนักศึกษาและประชาชน 6. การสร้างนิสัยรักการอ่าน 7. การใช้คู่มือ “กศน” 8. การทบทวนเงินอุดหนุนรายหัว 9. การพัฒนา กศน. เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 10. การศึกษาทางไกล และ 11. การสร้างอุดมการณ์ 4 ภูมิภาค โดยมอบหมายให้คณะกรรมการแต่ละเรื่องไปขับเคลื่อนให้เป็นไปตาม Roadmap ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ได้รับมอบหมายให้ขับเคลื่อน รวม 3 เรื่อง คือ การสร้างโอกาสทางการศึกษาผ่านรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) การพัฒนา กศน. เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และการทบทวนเงินอุดหนุนรายหัว ดำเนินงานโดยคณะกรรมการ จึงจำเป็นต้องมีการประชุมการวางแผนการทำงาน การทบทวนงาน รายงานความก้าวหน้า และการประเมินความสำเร็จของการขับเคลื่อนการดำเนิน ซึ่งต้องใช้เอกสาร วัสดุประกอบการทำงาน รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการดำเนินงานขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย ปีงบประมาณ 2558 จึงได้จัดให้มีโครงการประชุมขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย ปีงบประมาณ 2558

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างคณะกรรมการขับเคลื่อน Roadmap
2. เพื่อวางแผนและกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม Roadmap
3. เพื่อรายงานผลการดำเนินงานระหว่างการทำงาน และสิ้นสุดโครงการ
4. เพื่อประเมินผลการดำเนินการขับเคลื่อน Roadmap

เป้าหมาย

1. เชิงปริมาณ

- ดำเนินการขับเคลื่อนนโยบาย 3 เรื่อง
- รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานตามนโยบาย
- รายงานการประเมินผลการดำเนินงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบายรูปแบบเอกสาร

และประชุมวิชาการ

2. เชิงคุณภาพ

- การขับเคลื่อนการดำเนินงานนโยบายมีแผน Roadmap และปฏิบัติงานงานได้ตามแผน
- การดำเนินงานมีผลการประเมินเป็นไปตามตัวชี้วัดที่กำหนด

วิธีดำเนินการ

1. แต่งตั้งคณะกรรมการ
2. ประชุมปฏิบัติการจัดทำแผนขับเคลื่อนนโยบาย
3. ดำเนินงานตามแผนที่กำหนด
4. จัดทำรายงานระหว่างการทำงาน ระยะเวลา 3, 6, 9, 12 เดือน
5. ประชุมคณะกรรมการหลังการประชุม ชุดละ 4 ครั้ง
6. สรุปผลการดำเนินงานเมื่อสิ้นปีงบประมาณ และจัดทำรายงาน
7. ประเมินผล ประชุมเสนอรายงานการประเมินและวางแผนจัด และพัฒนาต่อเนื่อง

กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย	พื้นที่ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ
การพัฒนา กศน. เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน						
1. จัดทำเอกสารประกอบการปฏิบัติงาน	จัดทำเอกสาร วัสดุประกอบการประชุม	-	ครั้งละ 20 ชุด 4 ครั้ง 80 ชุด	สำนักงาน กศน.	พ.ย. 2557 ม.ค. 2558 มี.ค. 2558 พ.ค. 2558	9,000
2. ประชุมคณะกรรมการ	สร้างความเข้าใจจัดทำ Roadmap รายงานความก้าวหน้าวางแผนขับเคลื่อนต่อเนื่อง	คณะกรรมการ	20 คน /ครั้งละ 1 วัน 4 ครั้ง	สำนักงาน กศน.	ธ.ค. 2557 ก.พ. 2558 เม.ย. 2558 มิ.ย. 2558	14,400
3. ประเมินผลการดำเนินงาน	การดำเนินงานตาม Roadmap	หน่วยงานสถานศึกษา ที่จัดการศึกษาตามนโยบาย	-	สำนักงาน กศน.	ก.ค. 2558	9,000
4. สรุปผลการประเมิน และวางแผนพัฒนางานต่อเนื่อง	ผลการดำเนินงานตาม Roadmap	คณะกรรมการ	20 คน 1 ครั้ง 1 วัน	สำนักงาน กศน.	ส.ค. 2558	4,525
รวม						36,925
การทบทวนเงินอุดหนุน						
1. จัดทำเอกสารประกอบการปฏิบัติงาน	9,000	-	ครั้งละ 20 ชุด 4 ครั้ง 80 ชุด	สำนักงาน กศน.	พ.ย. 2557 ม.ค. 2558 มี.ค. 2558 พ.ค. 2558	9,000
2. ประชุมคณะกรรมการ	14,400	คณะกรรมการ	20 คน /ครั้งละ 1 วัน 4 ครั้ง	สำนักงาน กศน.	ธ.ค. 2557 ก.พ. 2558 เม.ย. 2558	14,133

กิจกรรมหลัก	วัตถุประสงค์	กลุ่มเป้าหมาย	เป้าหมาย	พื้นที่ ดำเนินการ	ระยะเวลา	งบประมาณ
					มี.ย. 2558	
3. ประเมินผลการดำเนินงาน	9,000	หน่วยงาน สถานศึกษา ที่ จัดการศึกษา ตามนโยบาย	-	สำนักงาน กศน.	ก.ค. 2558	4,533
4. สรุปผลการประเมิน และวางแผนพัฒนางานต่อเนื่อง	4,525	คณะกรรมการ	50 คน 1 ครั้ง	สำนักงาน กศน.	ส.ค. 2558	15,000
รวม						36,925
การสร้างโอกาสทางการศึกษาผ่านรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV)						
1. จัดทำเอกสารประกอบการปฏิบัติงาน	9,000	-	ครั้งละ 20 ชุด 4 ครั้ง 80 ชุด	สำนักงาน กศน.	พ.ย. 2557 ม.ค. 2558 มี.ค. 2558 พ.ค. 2558	9,000
2. ประชุมคณะกรรมการ	14,400	คณะกรรมการ	1 วัน 20คน/ครั้ง 4 ครั้ง	ศูนย์เทคโนโลยีฯ	ธ.ค. 2557 ก.พ. 2558 เม.ย. 2558 มี.ย. 2558	14,134
3. ประเมินผลการดำเนินงาน	9,000	หน่วยงาน สถานศึกษา ที่จัด การศึกษาตาม นโยบาย	-	สำนักงาน กศน.	ก.ค. 2558	4,534
4. สรุปผลการประเมิน และวางแผนพัฒนางานต่อเนื่อง	4,525	คณะกรรมการ	50 คน	สำนักงาน กศน.	ก.ค. 2558	15,000
รวม						36,925
รวมทั้งสิ้น						110,775

วงเงินงบประมาณทั้งโครงการ

ค่าใช้จ่ายโครงการประชุมขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย ปีงบประมาณ 2558 รวม 110,775 บาท (หนึ่งแสนหนึ่งหมื่นเจ็ดร้อยเจ็ดสิบบห้าบาทถ้วน)

1. ค่าเอกสาร/วัสดุการศึกษา ประกอบการประชุม ชุดละ 112.5 บาท 80 ชุด 3 Roadmap
9,000X 3 = 27,000 บาท

2. ค่าจัดพิมพ์เอกสารรายงานการประเมินการดำเนินงานตาม Roadmap จำนวน 3 ฉบับๆ ละ 50 เล่มละ 90.50บาท รวม 150 เล่ม = 13,575 บาท

3. ค่าจัดประชุมคณะกรรมการ 3 Roadmap

3.1 ค่าอาหารว่าง 60 บาท/วัน 20 คน 1 วัน/ครั้ง รวม 12 ครั้ง= 14,400 บาท

- 3.2 ค่าอาหารกลางวัน 120 บาท/คน 20 คน /ครั้ง/วัน 12 วัน = 28,800 บาท
4. ค่าประชุมเสนอผลการประเมิน 3 Roadmap 1วัน 50 คน/ครั้ง 3 ครั้ง
- 4.1 ค่าอาหารว่าง 60บาท/คน 50 คน/วัน 3วัน=9,000 บาท
- 4.2 ค่าอาหารกลางวัน 120บาท/วัน 50คน 3 วัน =18,000 บาท

แผนการใช้จ่ายงบประมาณ

กิจกรรมหลัก	ไตรมาส 1 (ต.ค.-ธ.ค. 2557)	ไตรมาส 2 (ม.ค.-มี.ค. 2558)	ไตรมาส 3 (เม.ย.-มิ.ย.2558)	ไตรมาส 4 (ก.ค.-ก.ย. 2558)
1. จัดทำเอกสารประกอบกร ปฏิบัติงาน	9,000	9,000	9,000	
2. ประชุมคณะกรรมการ	14,400	14,400	14,400	-
3. สรุปผลการประเมิน และ วางแผนพัฒนางาน ต่อเนื่อง	9,000	9,000	9,000	-
4. จัดทำเอกสารประกอบกร ปฏิบัติงาน	-	-	13,575	-
รวม	32,400	32,400	45,975	

ผู้รับผิดชอบโครงการ

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.

เครือข่าย

หน่วยงานสังกัด กศน. ที่จัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มเป้าหมายการวิจัยค่าใช้จ่ายรายหัวการศึกษาขั้นพื้นฐาน

โครงการที่เกี่ยวข้อง

โครงการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปีงบประมาณ 2558.

ผลลัพธ์

1. คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย 3 ชุด สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย
2. มีระบบการติดตามและรายงานผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง
3. ผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผน Roadmap

ดัชนีวัดผลสำเร็จของโครงการ

1. คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย 3 ชุด รวม 30 คน เข้าใจนโยบายและแผนการขับเคลื่อน
2. มีแผน Roadmap ทุกกิจกรรม/โครงการ และรายงานผลการปฏิบัติงาน
3. คณะกรรมการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ ในระดับมาก ร้อยละ 80 ขึ้นไป

การติดตามและประเมินผล

1. ประเมินผลสำเร็จตามแผน Roadmap
2. แบบประเมินความพึงพอใจของคณะกรรมการต่อการดำเนินงานตามแผน

*****

การดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนงานสำคัญตามนโยบายรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 (Roadmap) ที่ได้รับมอบหมาย

สืบเนื่องจากการประชุมเรื่อง “ยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558” เมื่อวันที่ 17-18 ตุลาคม 2558 ณ โรงแรมชะอำบีช รีสอร์ท จังหวัดเพชรบุรี สำนักงาน กศน. กำหนด “งานสำคัญตามนโยบายรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการ ที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558” (Roadmap) ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบใน 3 Roadmap คือ

1. การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การใช้รายการโทรทัศน์ช่วยพัฒนาการศึกษาจากระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558 ซึ่งตอบสนองนโยบายรัฐบาล ข้อที่ 4.6 และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นนโยบายเฉพาะ ข้อที่ 5 และนโยบายทั่วไป ข้อที่ 2 โดยดำเนินการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครู หรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง ด้วยการนำสื่อรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) มาเป็นสื่อเสริมสอนวิชาที่ยาก ได้แก่ วิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อให้ผู้เรียนที่ลงทะเบียนเรียนในวิชาดังกล่าว มาศึกษาเพิ่มเติม ในทุกวันอาทิตย์ที่มีการพบกลุ่มผู้เรียน โดย น.ส.อังคณา วสุรวงศ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นประธานกรรมการ

2. การขับเคลื่อนการพัฒนา กศน.เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ซึ่งตอบสนองนโยบายรัฐบาล ข้อที่ 4.1, 4.9 และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นนโยบายเฉพาะ ข้อที่ 2 โดยดำเนินการขับเคลื่อนการทำงานของ 3 เสาหลัก ที่เน้นการเตรียมความพร้อมอย่างเข้มแข็ง เพื่อให้เยาวชน บุคลากรทางการศึกษา และประชาชนสามารถก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนได้อย่างมั่นใจ และพร้อมแข่งขันในระดับนานาชาติ โดย น.ส.อังคณา วสุรวงศ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นประธานกรรมการ และ น.ส.สุดใจ บุตรอากาศ เป็นกรรมการและเลขานุการ มีกิจกรรมสำคัญ ได้แก่

- การจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการเป็นอาเซียน และประชาคมอาเซียน

- การส่งเสริมการเรียนการสอน ด้านทักษะภาษาต่างประเทศ

- การพัฒนาศักยภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

- การบูรณาการหลักสูตรอาเซียนศึกษา

- การพัฒนาหลักสูตรตามมาตรฐานฝีมือแรงงานเพื่อพัฒนาสมรรถนะกำลังคนสายอาชีพ

- การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ

- การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

- การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนผ่านสื่อทางไกล

3. การทบทวนการอุดหนุนเงินรายหัวและค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐานจากระบบ ซึ่งตอบสนองนโยบายรัฐบาล ข้อที่ 4.1, 4.2 และนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ที่เป็นนโยบายเร่งด่วน ข้อที่ 5 โดยมีการแต่งตั้งคณะทำงานดำเนินการวิจัยเรื่อง การศึกษาค่าใช้จ่ายรายหัวและค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. เพื่อให้ได้ข้อมูลเสนอสำนักงานงบประมาณพิจารณาให้ความสนับสนุน โดย น.ส.อังคณา วสุรวงศ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นประธานกรรมการ และ น.ส.สุดใจ บุตรอากาศ เป็นกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

*****

ผลการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงานตามระบบการนิเทศ

จากการที่สำนักงาน กศน. กำหนดยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 นั้น เพื่อให้การดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ที่หวังผลใน 1 ปี ข้อ 1.6 “การวางระบบการนิเทศการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย” บรรลุผลสำเร็จ ระบบนิเทศให้สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. และสถานศึกษาทราบและใช้ระบบการนิเทศ ทั้งการนิเทศภายใน สถานศึกษา การนิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. และการนิเทศร่วมกับกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. เพื่อให้ส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยนั้น พบว่า

1. สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. มอบหมายภารกิจการนิเทศการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ศึกษานิเทศก์ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ส่วนสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ส่วนใหญ่มีคำสั่งมอบหมายให้บุคลากรทำหน้าที่นิเทศการดำเนินงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย โดยแจ้งชื่อบุคลากรดังกล่าว และตำแหน่งให้สำนักงาน กศน.ทราบด้วยแล้ว ซึ่งบางแห่งมอบหมายให้บุคคลทำหน้าที่นิเทศ เช่น สำนักงาน กศน.จังหวัดสุโขทัย สำนักงาน กศน.จังหวัดยะลา เป็นต้น แต่บางแห่งมอบหมายในลักษณะคณะกรรมการ/คณะทำงาน เช่น สำนักงาน กศน.จังหวัดนครปฐม สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม เป็นต้น

สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศนั้นมีตำแหน่งที่หลากหลาย ได้แก่ ผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัด รองผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัด ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ ข้าราชการครู บรรณารักษ์ พนักงานพิมพ์ดีด นักวิชาการศึกษา นักจัดการงานทั่วไป นักวิชาการการเงินและบัญชี นักวิชาการคอมพิวเตอร์ ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.

2. สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.หลายแห่งพัฒนาผู้นิเทศภายในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับการนิเทศ เครื่องมือนิเทศ และการรายงานผลการนิเทศ โดยบางแห่งเชิญศึกษานิเทศก์ ส่วนกลาง เป็นวิทยากร เช่น สำนักงาน กศน.จังหวัดปัตตานี สำนักงาน กศน.จังหวัด พะเยา สำนักงาน กศน.จังหวัด เชียงราย สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม เป็นต้น ในขณะที่บางแห่ง ศึกษานิเทศก์ ส่วนกลาง ได้ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาในระหว่างการปฏิบัติงานนิเทศ เช่น สำนักงาน กศน.จังหวัด หนองบัวลำภู สำนักงาน กศน.จังหวัดเลย สำนักงาน กศน.จังหวัดตรัง เป็นต้น ทั้งนี้ สำนักงาน กศน.จังหวัด บางแห่งมีทั้งการให้ความรู้ภาคทฤษฎี และการฝึกปฏิบัตินิเทศในพื้นที่ เช่น สำนักงาน กศน.จังหวัดปัตตานี สำนักงาน กศน.จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นต้น โดยสำนักงาน กศน.จังหวัดบางแห่งมีการดำเนินงานต่อเนื่อง เช่น สำนักงาน กศน.จังหวัดหนองบัวลำภูจะจัดทำคู่มือ/แนวทางการนิเทศของคณะผู้นิเทศแต่ละระดับ เพื่อใช้เป็น ทั้งแนวทางการปฏิบัติงานของครู กศน.และการนิเทศของคณะผู้นิเทศ ซึ่งจะทำให้มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานที่ตรงกัน

3. สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ที่เป็นประธานสำนักงาน จัดการประชุมกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ตามนโยบายของสำนักงาน กศน. โดยกำหนดให้มีการนำเสนอผลการนิเทศ ของสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. เป็นวาระหนึ่งของการประชุมกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ทุกครั้ง พร้อมทั้งแจ้งกำหนดการประชุมกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ให้หน่วยศึกษานิเทศก์ทราบ ซึ่งได้มอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ ส่วนกลาง ที่รับผิดชอบ เข้าร่วมการประชุมดังกล่าวด้วย ซึ่งการดำเนินงาน ดังกล่าว ส่งผลให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. และผู้ทำหน้าที่นิเทศ มีโอกาสได้เข้าร่วมประชุม และรับทราบการดำเนินงานของพื้นที่อื่นๆ อันเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน

ได้เป็นอย่างดี เมื่อเสร็จสิ้นการประชุมแต่ละครั้ง สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ที่เป็นประธานสำนักงาน ได้รายงานผลการประชุมให้สำนักงาน กศน.ทราบ ในขณะที่ศึกษานิเทศก์ และผู้ทำหน้าที่นิเทศที่เข้าร่วมประชุม ได้สรุปผลการประชุมเสนอผู้บังคับบัญชาทราบ และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

จากการกำหนดระบบการนิเทศดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สถานศึกษาทุกแห่งมีความตื่นตัว ต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรม โดยใช้กระบวนการนิเทศเป็นเครื่องมือในการกำกับ ติดตาม และ ให้ความช่วยเหลือแก่ครู กศน.ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ ในขณะที่ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. หรือ ผู้ทำหน้าที่นิเทศ ในสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.ที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ เป็นหน่วยส่งเสริม สนับสนุนงานด้านวิชาการ และการนิเทศภายในสถานศึกษา กล่าวคือ ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. บางแห่ง พัฒนา ผู้นิเทศภายในสถานศึกษา รวมทั้งปฏิบัติงานนิเทศ กศน.อำเภอ/เขต และกิจกรรมที่รับผิดชอบร่วมกับผู้นิเทศ ภายในสถานศึกษา ในขณะเดียวกัน กลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ได้สนับสนุนการปฏิบัติงาน ตามระบบการนิเทศของสำนักงาน กศน. เพื่อให้กระบวนการนิเทศเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการปฏิบัติงานของ สถานศึกษา สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. รวมทั้งสถานศึกษาขั้นตรง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการเพิ่มศักยภาพและการ พัฒนางานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

สรุปผลการนิเทศกิจกรรม กศน. ครั้งแรกของปีงบประมาณ 2558 (ตุลาคม 2557 - มีนาคม 2558)

พื้นที่นิเทศ

ศึกษานิเทศก์ส่วนกลางปฏิบัติงานนิเทศสถานศึกษาในพื้นที่สำนักงาน กศน.จังหวัด ที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ และสถานศึกษาขึ้นตรง ตามคำสั่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ 212/2557 ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2557 ซึ่งประกอบด้วยสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัด จำนวน 21 จังหวัด (จาก 28 จังหวัด) และสถานศึกษาขึ้นตรง จำนวน 23 แห่ง (จาก 33 แห่ง)

วิธีการนิเทศ

ศึกษานิเทศก์ใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลาย โดยยึดความจำเป็นและความต้องการของผู้รับการนิเทศเป็นสำคัญ เช่น การซักถาม การตรวจสอบเอกสาร การอธิบาย การทบทวนความรู้ความเข้าใจ การชี้แจง การให้คำแนะนำ การเสนอแนะ การสาธิต การยกตัวอย่าง การประชุมชี้แจง การย้ำเน้น เป็นต้น

ประเด็นการนิเทศ

หน่วยศึกษานิเทศก์กำหนดประเด็นการนิเทศในกิจกรรมหลักและกิจกรรมอื่นตามนโยบายของสำนักงาน กศน. ได้แก่ 1. การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับ ปวช.กลุ่มเป้าหมายนอกระบบ 2. การศึกษาต่อเนื่อง 3. การศึกษาตามอัธยาศัย 4. การประกันคุณภาพการศึกษา และ 5. การนิเทศภายในสถานศึกษา

สรุปสภาพที่พบจากสถานศึกษาและผลการนิเทศ

1. การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับ ปวช.กลุ่มเป้าหมายนอกระบบ

1.1 สภาพที่พบ ครู กศน. ทุกคนจัดให้ผู้เรียนชมรายการที่ออกอากาศทาง ETV ทุกวัน อาทิตย์ ณ กศน.ตำบลแต่ละแห่ง และรายงานผลการรับชมเสนอสำนักงาน กศน.จังหวัดทุกครั้ง เช่น สำนักงาน กศน.จังหวัดหนองคาย ซึ่ง กศน.ตำบลแต่ละแห่งมีจอโทรทัศน์ขนาดใหญ่ (จออัจฉริยะ) และมีความพร้อมในการให้บริการเป็นอย่างดี แต่สถานศึกษาหลายแห่งจัดให้ผู้เรียนรับชมรายการ ETV ผ่านเทป เนื่องจากหลายสาเหตุ เช่น วันที่พบกลุ่มไม่ตรงกับวันออกอากาศ สัญญาณของเครื่องรับสัญญาณไม่ดีพอ ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมต่อเนื่องได้ เพราะการสอนบางรายวิชาเร็วและเนื้อหาเยอะมาก เป็นต้น

นอกจากนี้สถานศึกษาหลายแห่งได้จัดกิจกรรมเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับค่านิยมหลัก 12 ประการ ให้แก่ผู้เรียนในหลายรูปแบบ เช่น การสอดแทรกในรายวิชาศาสนา หน้าที่ พลเมือง สังคมศึกษา การจัดเข้าค่าย การจัดกีฬาสัมพันธ์ โครงการปลูกฝังความกตัญญู (กิจกรรมไหว้ครู) เป็นต้น

อย่างไรก็ดี แม้ว่าสถานศึกษาจะจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระยะเวลาหนึ่ง และผ่านการรับรองคุณภาพจาก สมศ. แล้ว แต่ครูจำนวนไม่น้อยยังไม่เข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดการเรียนรู้ และบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ ทำให้ครูจัดการเรียนรู้ ใช้สื่อ ดูแล/ช่วยเหลือผู้เรียนรวมทั้งวัดและประเมินผล ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร จึงส่งผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

1.2 ข้อนิเทศ

(1) ทบทวนกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา องค์ประกอบของหลักสูตรรายวิชา และแผนการจัดการเรียนรู้ พร้อมยกตัวอย่างการออกแบบกิจกรรมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การกำหนดสื่อและแหล่งเรียนรู้ และการวัดประเมินผลในแผนการจัดการเรียนรู้ โดยให้สถานศึกษาย้ำเน้นให้ครูทำความเข้าใจตัวชี้วัดในหลักสูตรรายวิชา และฝึกทักษะการออกแบบ

กิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนแนะนำให้สถานศึกษานำผลสอบปลายภาคเรียน และผลสอบ N-net ของครูเป็นรายบุคคลมาพัฒนาการจัดการเรียนรู้ และพัฒนาครู

(2) แนะนำให้ครูนำเทปรายการที่สำเนารายการจาก ETV รายวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ ที่ออกอากาศ มาปรับเรื่องสื่อการเรียนรู้และกิจกรรมการจัดกระบวนการเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีผู้เรียนลงทะเบียนเรียน

(3) แนะนำการเขียนบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ เพื่อนำไปใช้จัดทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา และการจัดการเรียนรู้ของครู

(4) แนะนำให้ กศน.อำเภอ ประชุมครูประจำกลุ่มในหน่วยทหารทุกภาคเรียน โดยเริ่มตั้งแต่ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 เป็นต้นไป เพื่อซักซ้อมความเข้าใจ และจัดทำปฏิทินการดำเนินงาน ร่วมกัน เพื่อให้ครูประจำกลุ่มในหน่วยทหารมีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีคุณภาพ

1.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

1.3.1 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

(1) สำนักงาน กศน. ควรทบทวนหลักเกณฑ์การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้สถานศึกษามีความชัดเจนในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น เช่น การจัดการเรียนรู้สัปดาห์ละ 9 ชั่วโมง เป็นต้น

(2) สำนักงาน กศน. ควรกำหนดแนวทางการดำเนินงานในกรณีที่มีผู้จบ ม.ปลาย ในหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่มีความประสงค์ วุฒิการศึกษา ม.ปลาย สายวิทย์ เพื่อนำไปสมัครเรียนต่อและสมัครงาน รวมทั้ง ควรประชาสัมพันธ์ รายวิชาเลือก สายวิทย์ จำนวน 6 รายวิชา ที่ กศน.อำเภอ นายเอี้ย พัฒนาขึ้น เพื่อให้สถานศึกษาอื่นนำไปใช้จัดการเรียนรู้ให้กับ ผู้เรียน

(3) สำนักงาน กศน. ควรมีการประเมินหลักสูตรการพัฒนาคู กศน. รวมทั้ง ตัวเอกสารหลักสูตรการพัฒนา กระบวนการดำเนินการพัฒนา และการติดตามผลการพัฒนาของผู้ผ่านการอบรม เพื่อนำผลมาใช้ในการพัฒนาหลักสูตรให้ตรงกับบทบาทหน้าที่ของครู กศน. โดยจัดทำเป็น แผนพัฒนาบุคลากรอย่างมีระบบแต่ละประเภท แต่ละตำแหน่ง เพื่อให้สำนักงาน กศน. มีบุคลากรที่มีคุณภาพ เพียงพอต่อการดำเนินงาน กศน. ให้มีประสิทธิภาพ

(4) สำนักงาน กศน. ควรเร่งสนับสนุนการดำเนินงานตามหลักสูตร ปวช. ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยเฉพาะการพัฒนาสื่อในวิชาสามัญ รวมทั้งการเรียนรู้จากฐานการเรียนรู้ใน ศฝช.สระแก้ว และการทำการเกษตรจริงของเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่เป็นเกษตรกร

(5) สำนักงาน กศน. ควรนำบทเรียนและประสบการณ์การจัดการศึกษา ตามหลักสูตร ปวช. จากสถานศึกษาที่ดำเนินการและประสบความสำเร็จ โดยเฉพาะศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพ ไปเป็นข้อมูลในการพัฒนาหลักสูตร ปวช. ซึ่งจะสอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายนอกระบบโรงเรียน รวมทั้งพัฒนา ให้เป็นแหล่งในการจัดทำสื่อวิชาชีพด้านต่าง ๆ สำหรับสถานศึกษา กศน.ที่จะจัดการศึกษาตามหลักสูตร ปวช. ต่อไป

(6) สำนักงาน กศน. ควรแจ้งแนวทางการดำเนินการเทียบระดับสูงสุด ของการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สำนักงาน กศน.จังหวัด เนื่องจากการเสนอข่าวของ สื่อมวลชนว่า จะยุติการดำเนินงาน ทำให้ผู้ที่สนใจสมัครเกิดความสับสน ไม่มั่นใจ

(7) สำนักงาน กศน. ควรพิจารณางบประมาณสำหรับการจ้างครูสอน คนพิการเพิ่มเติมให้ กศน.อำเภอเมืองแพร่ เพื่อให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามที่สำนักงาน กศน. กำหนด

(8) สำนักงาน กศน. ควรมีการทบทวนบทบาทหน้าที่ของครูอาสาสมัครฯ และครู กศน.ตำบล ให้ชัดเจน โดยคำนึงถึงบุคลากรที่ปฏิบัติงานประจำในสำนักงานของ กศน.อำเภอ เช่น งานการเงิน บัญชี พัสดุ งานทะเบียน งานแผนงาน เป็นต้น เพื่อให้ครูที่ทำหน้าที่จัดกระบวนการเรียนรู้มีความชัดเจน ในบทบาทหน้าที่ และมีเวลาเต็มที่ในการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่

(9) การจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานในหน่วยทหารมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) สำนักงาน กศน. ควรให้กองทัพต่างๆ รับผิดชอบต่อข้อมูลการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เป็นปัจจุบัน ด้วยการการจัดประชุม หรือแจ้งด้วยหนังสือราชการ หรือวิธีการอื่น เพื่อการสั่งการ และกำกับดูแลหน่วยจัด

2) สำนักงาน กศน. ควรพิจารณาการกำหนดวันสอบ N-net และ วันสอบปลายภาคเรียน เพื่ออำนวยความสะดวกให้กับกลุ่มเป้าหมายทุกกลุ่ม

3) สำนักงาน กศน. ควรประสานกับ กศน.อำเภอเรื่องรายชื่อของนักศึกษา ที่มีเลขประจำตัวประชาชนซ้ำกับสถานศึกษาอื่นเพื่อตรวจสอบตัวตนของนักศึกษาอยู่ที่ใด ก่อนคัดรายชื่อของนักศึกษา ออก เนื่องจากทหารบางนายต้องไปปฏิบัติงานภาคสนาม เพื่อความชัดเจนของการได้เข้าสอบ

4) สำนักงาน กศน. ควรจัดทำรายละเอียดในคู่มือการดำเนินงาน ในหน่วยทหาร ให้ครอบคลุมทหารทุกประเภทให้ชัดเจน ได้แก่ ทหารราบ ณ ที่ตั้ง ทหารภาคสนาม และทหาร บ้านผู้บังคับบัญชา

5) สำนักงาน กศน. ควรจัดประชุมเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงาน กศน. ปวช. เพื่อสรุปปัญหาการดำเนินงาน สำหรับการนำข้อมูลมาปรับปรุงหลักเกณฑ์ให้เหมาะสมกับ กศน. และ เป็นการซักซ้อมความเข้าใจในการปฏิบัติงาน กศน. ปวช.

6) สำนักงาน กศน. ควรกำหนดให้มีการประเมินคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้สอดคล้องกับค่านิยมหลัก 12 ประการ เพื่อให้การจัดการศึกษา ให้ผู้เรียน กศน. ปวช. มีพฤติกรรมตามค่านิยม 12 ประการ

1.3.2 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.

(1) สำนักงาน กศน.จังหวัด ควรจัดทำคู่มือครูในการจัดกระบวนการเรียนรู้ ของแต่ละรายวิชา โดยเฉพาะรายวิชาที่มีเนื้อหายาก เสริมจากการการใช้ ETV เป็นสื่อเสริม เพื่อให้ครูได้นำไปใช้ จัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามหลักสูตร

(2) สำนักงาน กศน.จังหวัดควรจัดให้มีบุคลากรดูแล ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือ ครู กศน. เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และการวิจัยในชั้นเรียน รวมทั้ง การพัฒนาครู กศน. อย่างต่อเนื่อง โดยอาจจัดทีมครูที่มีความสามารถเฉพาะด้าน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ เพื่อ เป็นทีมแกนนำในการพัฒนาเพื่อนครูในสถานศึกษาอื่นภายในจังหวัด เช่น ทีมครู กศน.อำเภอร่องขวาง จังหวัด แพร่ เป็นแกนนำในการออกแบบกิจกรรมการจัดการกระบวนการเรียนรู้ เป็นต้น

(3) สำนักงาน กศน.จังหวัดควรใช้การประเมินการดำเนินงานของ กศน. อำเภอใน ๓ กิจกรรม คือ การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัย ที่เคย ดำเนินการเมื่อปีงบประมาณ ๒๕๕๗ เป็นกลไกในการพัฒนาคุณภาพกิจกรรม โดยเฉพาะการนิเทศการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานในประกันคุณภาพการศึกษาข้อ 2 เรื่อง คุณภาพการจัดการศึกษา

(4) สำนักงาน กศน. จังหวัดควรจัดแข่งขันการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครู (ครูสอนดี) หรือแผนการจัดการเรียนรู้ของครูในแต่ละภาคเรียน

1.3.3 ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา กศน.อำเภอ ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ครูใหม่ที่เพิ่งปฏิบัติงาน เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยครูเดิมที่ปฏิบัติงานอยู่แล้วเป็นพี่เลี้ยง แนะนำการจัดการเรียนรู้ ในขณะที่ครูใหม่ต้องพัฒนาตนเอง ด้วยการไปสังเกต การสอน และการขอความช่วยเหลือจากครูเดิม เพื่อจะได้มีความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ โดยอาจจัด ในลักษณะกลุ่มโซนซึ่งสำนักงาน กศน.จังหวัดอาจให้ความสนับสนุนด้านวิทยากร/วิชาการ

2. การศึกษาต่อเนื่อง

2.1 สภาพที่พบ สถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องตามนโยบายของสำนักงาน กศน. เช่น 1 คน 1 อาชีพ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ค่าวิทยากรหลัก 12 ประการของคนไทย เกษตรธรรมชาติ การเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น ซึ่งสถานศึกษาส่วนใหญ่มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน แต่ยังพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตร เพราะองค์ประกอบของหลักสูตรอาชีพในเอกสาร คู่มือการดำเนินงานการศึกษาต่อเนื่องของ กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ แตกต่างจากเอกสารหลักสูตรอาชีพ เพื่อการมีงานทำของกลุ่มพัฒนาการศึกษาครอบครัวและการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งยังไม่มีติดตามผล ผู้จบหลักสูตรอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มอาชีพที่จัดในศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนส่วนใหญ่เป็นอาชีพ ที่ชุมชนดำเนินการอยู่แล้ว แม้ว่าบางกลุ่มครูไปริเริ่มดำเนินการจัดการเรียนรู้ แต่ไม่ปรากฏร่องรอยการจัด กระบวนการเรียนรู้เท่าที่ควร

สำหรับการจัดการศึกษาต่อเนื่องของสถาบัน กศน.ภาค และศูนย์วิทยาศาสตร์ เพื่อการศึกษา ส่วนใหญ่เป็นการจัดในลักษณะโครงการอบรม พัฒนา เช่น โครงการพัฒนาบุคลากรผู้ปฏิบัติงาน ห้องสมุดในด้านการพัฒนาสื่อเทคโนโลยีเพื่อการนำเสนองาน โครงการปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ โครงการ ค่ายวิทยาศาสตร์ เป็นต้น โดยพัฒนาเป็นหลักสูตรระยะสั้นไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง โดยเฉพาะการให้ความหมาย/ คำนิยามของกิจกรรม “การศึกษาต่อเนื่อง” สำหรับศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษายังไม่ชัดเจน ทำให้มีการให้ ความหมายแตกต่างกัน และไม่สอดคล้องกับบทบาทภารกิจ

2.2 ข้อนิเทศ

(1) ให้คำแนะนำการจัดทำแผนพับ/และป้ายนิทรรศการที่แสดงขั้นตอนการจัด กระบวนการเรียนรู้ นับแต่การจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การผลิตเป็นตัวสินค้าและการจำหน่าย เพื่อเป็นการเผยแพร่และประชาสัมพันธ์กิจกรรม กศน.

(2) แนะนำให้ กศน.อำเภอ พัฒนาหลักสูตรอาชีพระยะสั้นที่ครอบคลุม ทั้งการฝึก ทักษะการจัดทำบัญชี และการบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อให้การประกอบอาชีพสามารถพึ่งตนเองได้และยั่งยืน

(3) แนะนำให้สถานศึกษามีระบบการติดตามผลผู้จบหลักสูตร รวมทั้งรวบรวมรายชื่อ ผู้เรียนที่สำเร็จจากหลักสูตรต่างๆ และผู้ที่นำไปประกอบอาชีพ เพื่อที่จัดทำเป็นทำเนียบ

(4) แนะนำให้สถานศึกษาขึ้นตรงประสานแผนการจัดการศึกษาต่อเนื่องกับ กศน. อำเภอ ในพื้นที่ที่ทับซ้อนกัน เพื่อลดการซ้ำซ้อน โดยคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ประชาชนชนมากที่สุด

2.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

2.3.1 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

(1) สำนักงาน กศน. ควรทบทวนความเข้าใจ กศน.อำเภอ ในการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.๒๕๕๑ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำความรู้ที่เรียนในหลักสูตรการศึกษาต่อเรื่องที่สอดคล้องกับหลักสูตรรายวิชาเลือกมาเทียบโอนได้

(2) สำนักงาน กศน. ควรจัดทำเครื่องมือวัดผลค่านิยมของผู้เรียน เพื่อให้สถานศึกษานำไปใช้เป็นแนวทางการวัด

(3) สำนักงาน กศน. ควรทบทวนจำนวนชั่วโมงในหลักสูตรการจัดการศึกษาต่อเนื่องของ ศฝช. ที่ต้องจัดไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมง ซึ่งบางกิจกรรมสามารถจัดให้เกิดประสิทธิผลได้น้อยกว่า 40 ชั่วโมง

(4) สำนักงาน กศน. ควรทบทวนองค์ประกอบของหลักสูตรการจัดการศึกษาพัฒนาอาชีพ ที่ ศฝช. จัดเพื่อให้ผู้เรียนมีอาชีพ ให้มีความสอดคล้องตรงกัน เพื่อความชัดเจนในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

(5) สำนักงาน กศน. ควรทบทวนบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของสถานศึกษาแต่ละประเภท เพื่อให้ทำงานต่อเนื่อง ส่งเสริมกันมากกว่าการปฏิบัติงานซ้ำซ้อน

(6) สำนักงาน กศน. ควรส่งเสริมให้กลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด /สำนักงาน กศน.จังหวัดและ สถานศึกษาพัฒนาบุคลากรด้านการวัดและประเมินผลกิจกรรมต่างๆ เพื่อนำความรู้ไปใช้ในการแนะนำวิทยากรของสถานศึกษา อันส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาต่อเนื่อง

2.3.2 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ควรสนับสนุน/ทบทวนการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เพื่อให้ กศน.อำเภอ/เขต สามารถดำเนินการได้อย่างถูกต้อง ซึ่งจะช่วยลดภาระเกี่ยวกับการจัดสอบรายวิชาเลือก

2.3.3 ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา

(1) กศน.อำเภอ ควรแนะนำให้ครู กศน. นำปรัชญาคิดเป็นมาใช้ในการจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้เรียนใช้กระบวนการตัดสินใจตามหลักปรัชญาคิดเป็นในการเลือกอาชีพ

(2) กศน.อำเภอ ควรพัฒนาหลักสูตรอาชีพที่ครอบคลุมทั้งการฝึกทักษะ การจัดทำบัญชีและการบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อให้การประกอบอาชีพสามารถพึ่งตนเองได้และยั่งยืน

(3) กศน.อำเภอ ควรใช้ข้อมูลจากแผนจุลภาคในการดำเนินการตามโครงการ “พัฒนาอาชีพหลัก ฝึกทักษะอาชีพเสริม” ที่สำนักงาน กศน.จังหวัดกำหนดเป็นกรอบ/แนวทาง เพื่อให้การจัดการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

(4) กศน.อำเภอ ควรจัดให้มีการพัฒนาวิทยากร/ผู้สอน เพื่อให้มีความเข้าใจในแนวทางการจัดการเรียนรู้ และคุณภาพของผู้เรียนตามที่ต้องการ

3. การศึกษาตามอัธยาศัย

3.1 สภาพที่พบ สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ในห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเคลื่อนที่ บ้านหนังสืออัจฉริยะ มุมหนังสือใน กศน.ตำบล/ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ฯลฯ โดยสำนักงาน กศน.จังหวัดบางแห่ง มีโครงการส่งเสริมการอ่านที่มอบให้ กศน.อำเภอทุกแห่งดำเนินการ เช่น โครงการ “อ่านทุกวัน บันทึกทุกคืน” ของสำนักงาน กศน.จังหวัดหนองคาย เป็นต้น

จากการนิเทศพบว่า ห้องสมุดประชาชนแต่ละแห่ง มีผู้มาใช้บริการค่อนข้างมาก แต่ปัจจุบันห้องสมุดประชาชนอำเภอบางแห่งยังใช้อาคารที่หน่วยงานอื่นให้ความอนุเคราะห์จัดเป็นห้องสมุดฯ ซึ่งได้เสนอขอความสนับสนุนงบประมาณเพื่อก่อสร้างห้องสมุดฯ มายังสำนักงาน กศน.แล้ว ส่วนบ้านหนังสืออัจฉริยะส่วนใหญ่มีที่ตั้งที่เหมาะสม สะดวกแก่การใช้บริการ โดยแต่ละแห่งยังเป็นที่พบปะพูดคุย และจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ต่างๆ ของประชาชนในชุมชน ซึ่งประชาชนที่มาใช้บริการเห็นประโยชน์และมีความพึงพอใจมาก แต่ยังคงพบว่า บ้านหนังสือฯ บางแห่งยังไม่สามารถจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้เป็นปัจจุบันได้ เนื่องจากห่างไกล

สำหรับศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา นั้น ส่วนใหญ่จัดการศึกษาตามอัธยาศัยในลักษณะ ฐานการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วยนิทรรศการและกิจกรรมการเรียนรู้จากวิทยากรนำชม (นักวิชาการวิทยาศาสตร์ ศึกษา) โดยจัดทั้งในอาคาร กลางแจ้ง และเคลื่อนที่ไปในสถานศึกษาต่าง ๆ และชุมชน ซึ่งนิทรรศการส่วนใหญ่ มีสภาพชำรุด เพราะใช้งานมาเป็นเวลานาน

3.2 ข้อนิเทศ

(1) แนะนำให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในรูปแบบใหม่ๆ เช่น การแข่งขันบันทึกการอ่าน เป็นต้น

(2) แนะนำให้ครูติดตามการดำเนินงานบ้านหนังสือฯ อย่างสม่ำเสมอ เพื่อแก้ปัญหา ที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทันที่ และสามารถดำเนินการตามเป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด รวมทั้งแนะนำให้ครู เชิญชวนให้ประชาชนนำหนังสือมาบริจาคไว้ที่บ้านหนังสือฯ เช่น หนังสือธรรมะ หนังสือนิทาน ฯลฯ เพื่อสร้าง การมีส่วนร่วมของประชาชน

(3) เสนอแนะให้สถานศึกษาศึกษาข้อมูลการจัดส่งหนังสือพิมพ์ โดยการสอบถาม ข้อมูล หรือจัดสัมมนาเจ้าของบ้านหนังสือฯ รวมทั้งควรทบทวนบทบาทหน้าที่ และขอความความคิดเห็น จากอาสาสมัครเพื่อนำมาใช้ในการจัดระบบการส่งหนังสือพิมพ์

(4) แนะนำให้สถานศึกษาจัดทำรายละเอียดของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ตามหลักสูตร/โปรแกรมการเรียนรู้ หรือการศึกษาตามอัธยาศัย ในลักษณะแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยกำหนดจุดประสงค์ที่ต้องการให้เกิดกับผู้รับบริการที่เข้ามาเรียนรู้ กระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รวมทั้ง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ โดยคำนึงถึงความสอดคล้องกับผู้รับบริการที่แตกต่างกัน

(5) แนะนำให้สถานศึกษาติดตามผลการอบรมครู เพื่อนำผลมาปรับปรุง/พัฒนาต่อไป เช่น การอบรมครูเรื่องเกษตรธรรมชาติ โครงการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้การทำโครงการสำหรับครู กศน. เป็นต้น

(6) แนะนำให้สถานศึกษาต่อยอดโครงการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้การทำ โครงการสำหรับครู กศน. ที่ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาลำปางดำเนินการ โดยให้ครูจัดทำรายละเอียด/ กระบวนการที่จะไปจัดกิจกรรมการเรียนรู้เรื่องการทำโครงการให้ผู้เรียน ก่อนสิ้นสุดการดำเนินงานโครงการ รวมทั้งพัฒนาคู่มือพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้การทำโครงการสำหรับครู เพื่อเผยแพร่ให้ กศน.อำเภอ ศึกษา และเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมต่อไป

(7) เสนอแนะให้สถานศึกษาประเมินกิจกรรมทุกชนิดที่จัด เพื่อนำไปใช้ในการ ปรับปรุง พัฒนา

3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

3.3.1 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

(1) สำนักงาน กศน. ควรเร่งรัดการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณ เพื่อก่อสร้างห้องสมุดประชาชนอำเภอให้ครบทุกแห่ง

(2) สำนักงาน กศน. ควรพิจารณาข้อเสนอของสถานศึกษาในการขอเปลี่ยน หนังสือพิมพ์เป็นนิตยสารให้แก่บ้านหนังสืออัจฉริยะที่อยู่ห่างไกล ที่ได้รับหนังสือพิมพ์ล่าช้า ไม่เป็นปัจจุบัน ที่อยู่ในชุมชนที่มีสภาพเศรษฐกิจดี และมีหน่วยงานอื่นสนับสนุนหนังสือพิมพ์แล้ว เพื่อให้เกิดประโยชน์ แก่ประชาชนมากที่สุด

3.3.2 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. สำนักงาน กศน.จังหวัด ควรจัดให้มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้กว้างขวาง เช่น สปอตโฆษณา เป็นต้น เพื่อกระตุ้น ความสนใจและสร้างความร่วมมือของประชาชน

3.3.3 ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา สถานศึกษาควรเพิ่มเติมกิจกรรมที่น่าสนใจ อื่นๆ เพื่อส่งเสริมการอ่าน เช่น อ่านแล้วเล่า อ่านแล้วร้อง (เพลง) อ่านแล้วแสดง เป็นต้น

4. การประกันคุณภาพการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการประกาศให้สำนักงาน กศน. ใช้มาตรฐานการศึกษาของระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัด สำนักงาน กศน. จำนวน 7 มาตรฐาน เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2555 โดยสถานศึกษาแต่ละประเภทมีมาตรฐานและ ตัวบ่งชี้ที่แตกต่างกัน ดังนี้

(1) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ/เขต จำนวน 6 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้

(2) สถาบันพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาค จำนวน 7 มาตรฐาน 22 ตัวบ่งชี้

(3) สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร จำนวน 7 มาตรฐาน 23 ตัวบ่งชี้

(4) สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ จำนวน 7 มาตรฐาน 20 ตัวบ่งชี้

(5) ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกาญจนาภิเษก (วิทยาลัยในวัง) จำนวน 6 มาตรฐาน 24 ตัวบ่งชี้

(6) ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนและศูนย์ฝึกวิชาชีพจังหวัด กาญจนบุรี “สามสงฆ์ทรงพระคุณ” ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมวัดญาณสังวรารามวรมหาวิหาร อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จำนวน 6 มาตรฐาน 26 ตัวบ่งชี้

(7) ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา จำนวน 6 มาตรฐาน 23 ตัวบ่งชี้

(8) สถาบันการศึกษาทางไกล จำนวน 7 มาตรฐาน 24 ตัวบ่งชี้

(9) ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ จำนวน 7 มาตรฐาน 24 ตัวบ่งชี้

สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีระยะเวลาของการประเมินคุณภาพโดยต้นสังกัดสิ้นสุดในช่วงปี 2557 และ 2558 ซึ่งบางสถานศึกษาได้รับการประเมินคุณภาพโดยต้นสังกัดในเดือนตุลาคม - ธันวาคม 2557 เรียบร้อยแล้ว ซึ่งผลการประเมินยังไม่สะท้อนผลการปฏิบัติงานจริงของสถานศึกษา ส่วนบาง สถานศึกษา ยังไม่ได้รับผลการประเมินคุณภาพโดยต้นสังกัด ในขณะที่บางสถานศึกษาอยู่ระหว่างการเตรียม ความพร้อมเพื่อเข้ารับการประเมินคุณภาพโดยต้นสังกัดในปี 2558

ปีงบประมาณ 2558 เป็นปีสุดท้ายของการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) คือช่วง พ.ศ. 2554 - 2558 ซึ่ง สมศ. เข้าประเมิน กศน.อำเภอ เสร็จสิ้นภายในเดือนมีนาคม 2558 ส่วนสถานศึกษาขึ้นตรง ยัง ไม่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก

ในระยครั้งแรกของปีงบประมาณ 2558 คือ ช่วงเดือนตุลาคม 2557 - มีนาคม 2558 นั้น กศน.อำเภอ ส่วนใหญ่เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกเรียบร้อยแล้ว และมีจำนวน 202 แห่ง ที่เข้ารับ

การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามเสร็จสิ้นภายในเดือนกุมภาพันธ์ 2558 ดังนั้น จึงขอสรุปรายงานผลการนิเทศประกันคุณภาพการศึกษาเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

4.1 กลุ่ม กศน.อำเภอ ที่เตรียมการเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม

4.1.1 สภาพที่พบ บุคลากรใน กศน.อำเภอ ที่จะเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม มีการเตรียมการเพื่อเข้ารับการประเมิน โดยมีสำนักงาน กศน.จังหวัด และ กศน.อำเภอ ที่ผ่านการประเมินไปแล้วมาช่วยเหลือในการเตรียมการ ทำให้บุคลากรมีความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา และมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ในการประเมินมากกว่า บุคลากรใน กศน.อำเภอ ที่เข้ารับการประเมินในปีที่ผ่านมา แต่ก็ยังพบจุดที่ควรต้องพัฒนาของ กศน.อำเภอบางแห่ง ดังนี้

(1) ข้อมูลในเอกสารต่างๆ ของ กศน.อำเภอ ไม่สอดคล้องกัน ทั้งแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี สรุปผลโครงการ รายงานผลการดำเนินงานประจำปี และรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) โดย กศน.อำเภอบางแห่ง มีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่จะสิ้นสุดในปี 2558

(2) กศน.อำเภอส่วนใหญ่ มีปัญหาหลักในการเตรียมการคือ เรื่องการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่หลักฐาน ร่องรอยการดำเนินไม่ครบถ้วน และไม่ปัจจุบัน ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้บันทึกหลังจัดกระบวนการเรียนรู้ และวิจัยในชั้นเรียนของครูทุกคน

(3) ครูมีความพร้อมน้อยในการบริหารจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คณะกรรมการประเมินได้ดู

(4) บุคลากรใน กศน.ขาดความมั่นใจในการตอบคำถามที่เกี่ยวกับงาน/โครงการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา

(5) อาคารสำนักงาน ของ กศน.อำเภอบางแห่ง อยู่ระหว่างการปรับปรุง ตกแต่งอาคาร สถานที่ทั้งภายในและภายนอกให้เกิดความสะอาด สวยงามและปลอดภัย

4.1.2 ข้อสังเกต

(1) กระตุ้นให้เกิดการทำงานเป็นทีม และให้ขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงาน ส่งผลให้บุคลากรมีความมุ่งมั่น ตั้งใจในการปฏิบัติงานในหน้าที่ความรับผิดชอบ

(2) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ปรากฏในเอกสารแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี โครงการ สรุป/รายงานผลโครงการ รายงานผลการดำเนินงานประจำปี และรายงานการประเมินตนเองในปีงบประมาณ 2555-2557 พร้อมอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้ปรับปรุงแก้ไขได้ถูกต้อง และให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการจัดทำเอกสารดังกล่าว รวมทั้งเตรียมจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในช่วงระยะต่อไปให้แล้วเสร็จสิ้นทันตามกำหนดเวลา

(3) อธิบายการจัดเอกสารและซักซ้อมการตอบคำถามในแต่ละตัวบ่งชี้ เพื่อเตรียมความพร้อมเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ของ สมศ.

(4) กำชับให้สถานศึกษานำข้อเสนอแนะจากการประเมินตนเอง ประเมินคุณภาพการศึกษาโดยต้นสังกัด และประเมินภายนอกสองมาปรับปรุงแก้ไข และให้ปรากฏการปฏิบัติงาน/โครงการในปีงบประมาณต่อไป

(5) ให้ กศน.อำเภอ จัดทำแผนการขับเคลื่อนการเตรียมความพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกในด้านเอกสารผลงานของครูและผู้เรียน รวมทั้งการเตรียมสถานที่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้เรียน และการนำเสนอ

4.1.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ก. ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.

(1) ควรใช้การนิเทศเป็นกลไกขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา

(2) ช่วยเหลือ ดูแล และสร้างเสริมให้สถานศึกษานำหลักปรัชญา “คิดเป็น” ของสำนักงาน กศน. มาใช้เป็นหลักในการกำหนดปรัชญาของสถานศึกษา เพื่อใช้เป็นทิศทางการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ข. ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา

(1) ผู้บริหาร กศน.อำเภอ ต้องเป็นผู้นำในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา และสามารถให้คำปรึกษาแนะนำแก่บุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่สำนักงาน กศน.กำหนด

(2) กศน.อำเภอ ควรซักซ้อมการตอบคำถามในแต่ละตัวบ่งชี้ของบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษา และตัวแทนนักศึกษา/ผู้เรียนกลุ่มอาชีพ ก่อนเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม

(3) กศน.อำเภอ ควรนำผลการประเมินตนเอง ผลประเมินคุณภาพของสถานศึกษาโดยต้นสังกัด และผลการประเมินคุณภาพภายนอกในรอบที่ผ่านมา โดยเฉพาะข้อเสนอแนะ มาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

(4) กศน.อำเภอ ควรมีการฝึกฝนกระบวนการทำงานตามวงจรคุณภาพ PDCA โดยเฉพาะการวางแผน (Plan) การประเมิน (Check) และการนำผลการประเมินไปใช้ (Act) ให้แก่บุคลากร เพื่อให้เป็นบุคลากรที่มีคุณภาพของสถานศึกษา ส่งผลต่อการจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ

4.2 กลุ่ม กศน.อำเภอ ที่เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามแล้ว

4.2.1 สภาพที่พบ

(1) บุคลากรของ กศน.อำเภอที่ผ่านการประเมินคุณภาพสถานศึกษา โดยต้นสังกัดและการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามแล้ว ส่วนใหญ่มีความเข้าใจระบบประกันคุณภาพการศึกษา

(2) การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาไม่ต่อเนื่อง อาจเนื่องมาจากความไม่เชื่อมั่นในคุณภาพของผลการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม กศน.อำเภอบางแห่ง จึงยังไม่นำผลการประเมิน มาวางแผนในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน แต่ในขณะที่บางแห่งได้มีการประชุมเพื่อพิจารณาข้อเสนอแนะมาดำเนินการแล้ว

(3) สำนักงาน กศน.จังหวัดบางแห่ง ส่งเสริม กศน.อำเภอให้มีความรู้ความเข้าใจเรื่องการจัดทำแผนจุลภาคให้แก่บุคลากรของ กศน.อำเภอ โดยจัดอบรมการทำแผนจุลภาค (Micro Planning) เช่น สำนักงาน กศน.จังหวัดแพร่ เป็นต้น แต่ครูบางคนยังขาดทักษะการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ (SWOT Analysis) ของ กศน.ตำบล และ กศน.อำเภอ ทำให้ กศน.อำเภอ มีผลการวิเคราะห์ไม่ถูกต้องและไม่ครบถ้วน ส่งผลให้การกำหนดทิศทางการดำเนินงานของสถานศึกษาไม่มีประสิทธิภาพ ในขณะที่บุคลากรบางคนใน กศน.อำเภอ ยังไม่เข้าใจกระบวนการทำแผนจุลภาค (Micro Planning) ส่วน กศน.ตำบลในบาง กศน.อำเภอยังไม่ได้จัดทำแผนจุลภาค เนื่องจากอยู่ระหว่างการประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม ดังนั้น แผนปฏิบัติการประจำปี จึงเป็นการจัดทำแบบเดิม ที่ไม่ได้มาจากข้อมูลตามบริบทของตำบล

(4) กศน.อำเภอหลายแห่ง มีแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีช่วงเวลาที่ยาวเกินไป ในปี 2557 ส่วนบางแห่งจะสิ้นสุดในปี 2558 นี้ เช่น กศน.อำเภอปอง อำเภอแม่ใจ และอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา ศฝช.สระแก้ว เป็นต้น

(5) คุณภาพของผู้ประเมินคุณภาพภายนอกรอบสามมีความแตกต่างกัน ส่งผลให้ กศน. อำเภอลำปางมีความเชื่อถือในผลการประเมิน เช่น รายงานผลการประเมินมีชื่อของ กศน. อำเภอลำปาง รายชื่อผู้ประเมินไม่ใช่บุคคลที่มาปฏิบัติการประเมิน ข้อมูลที่เป็นจุดเด่น จุดควรพัฒนาเป็นสภาพของ กศน. อำเภอลำปาง เป็นต้น นอกจากนี้ยังทำให้ครูเกิดความสับสน เช่น การให้ปรับแก้ข้อบกพร่อง หรือการที่ผู้ประเมิน แนะนำให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียนเป็นแบบวิจัยเชิงวิชาการ ที่มีจำนวน 5 บท ซึ่งทำให้ครูเกิดความกังวลใจ ในการปฏิบัติงาน เป็นต้น

4.2.2 ข้อนิเทศ

(1) ทบทวน เพื่อเน้นย้ำการปฏิบัติงานที่มีคุณภาพตามระบบประกันคุณภาพ การศึกษา เพื่อให้บุคลากรมีความตระหนัก ให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายใน (การประเมินตนเอง และการประเมินสถานศึกษาโดยต้นสังกัด) และ การประเมินคุณภาพภายนอก ตลอดจน ทบทวนกระบวนการวิเคราะห์สถานะแวดล้อม (SWOT Analysis) ของสถานศึกษา

(2) แนะนำให้ความรู้ เข้าร่วมวิเคราะห์ และเน้นย้ำให้สถานศึกษา นำข้อเสนอแนะจากการประเมินตนเอง การประเมินโดยต้นสังกัด และการประเมินภายนอก รอบสาม มาใช้ ปรับปรุง แก้ไข หรือจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติการประจำปี

(3) แนะนำการนำข้อมูลและสารสนเทศของสถานศึกษามาใช้ในการ ปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษา เช่น ผลการสอบปลายภาค ผลการสอบ N-net ผลการตรวจสุขภาพของ ผู้เรียน สถิติการขาดสอบในแต่ละภาคเรียน อายุและอาชีพของผู้เรียน เป็นต้น เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียน/ ผู้รับบริการสูงสุด

(4) แนะนำการเขียนโครงการตามแบบฟอร์มของกลุ่มแผนงาน สำนักงาน กศน. และการเขียนสรุปผลการดำเนินงานโครงการ

(5) แนะนำการนำแผนระดับตำบล มาใช้ปรับปรุง หรือจัดทำพัฒนา แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา และแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา ด้วยการมีส่วนร่วมของบุคลากร ทุกคนใน กศน. อำเภอลำปาง เพื่อให้เป็นไปตามกลยุทธ์การใช้ กศน. ตำบลเป็นฐานในการดำเนินงาน กศน. ของ สำนักงาน กศน.

4.2.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ก. ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

(1) กลุ่มการเจ้าหน้าที่ และสถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร สำนักงาน กศน. ควรกำหนดเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นเรื่องหนึ่งในการพัฒนาบุคลากร ทุกตำแหน่ง

(2) กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เน้นย้ำ ให้หน่วยงานและสถานศึกษา ด้วยการดำเนินงานและส่งเสริมการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพของเดมिंग (PDCA Deming Cycle) เพื่อสร้างองค์กรคุณภาพที่มีความยั่งยืน เช่น จัดทำคู่มือสถานศึกษาคุณภาพ เป็นต้น

(3) กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรชักชวนการดำเนินงานวิจัยในชั้นเรียนของสถานศึกษา เพื่อความเข้าใจตรงกัน และเป็นมาตรฐานในการ ดำเนินงานการศึกษานอกระบบระดับชั้นพื้นฐาน

(4) กลุ่มแผนงาน ควรจัดทำแนวทาง/คู่มือการจัดทำแผนจุดภาค ของ กศน. ตำบล อย่างละเอียด หรือ ประชุมแลกเปลี่ยนกับศึกษานิเทศก์ ทั้งส่วนกลางและจังหวัด เพื่อให้มีความเข้าใจตรงกัน และช่วยผลักดันการจัดทำแผนจุดภาคของ กศน. ตำบล ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข. ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.

(1) สำนักงาน กศน. จังหวัด ควรเร่งรัดการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัด เพื่อให้สถานศึกษาได้นำผลการประเมินไปปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา

(2) สำนักงาน กศน.จังหวัด ควรกำกับ ติดตาม เพื่อให้สถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในและภายนอก ไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาต่อไป

(3) สำนักงาน กศน.จังหวัด ควรนิเทศ ติดตามการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยนำข้อมูลจากแผนระดับตำบลมาใช้

4.3 กลุ่มสถานศึกษาชั้นตรง

4.3.1 สภาพที่พบ

(1) บุคลากรส่วนใหญ่ มีความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา แต่ยังไม่ชัดเจนในเกณฑ์การพิจารณาของตัวบ่งชี้บางตัว

(2) บุคลากรไม่ชัดเจนกับบทบาทหน้าที่ของสถานศึกษา ทำให้ไม่มั่นใจในการปฏิบัติงาน

(3) บางมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสถานศึกษาชั้นตรงยังไม่สอดคล้องกับบทบาทหน้าที่ เช่น มาตรฐานของศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา

- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๓ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่อง (ผ่านตามเกณฑ์)

- ตัวบ่งชี้ที่ ๑.๔ ผู้เรียนมีงานทำหรือมีรายได้เสริม มีทักษะในการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต

รวมทั้ง เกณฑ์การพิจารณาในแต่ละมาตรฐาน และตัวบ่งชี้ที่เป็นการประเมินเชิงปริมาณทั้งหมด ไม่สอดคล้องกับวิธีคำนวณคะแนน เช่น ผู้เรียนร้อยละ 70 ปฏิบัติกิจกรรมตามที่กำหนดในแผนการเรียนรู้ เป็นต้น

(4) ความหมาย/คำนิยามของกิจกรรม "การศึกษาต่อเนื่อง" ของศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาแตกต่างจากความหมาย/นิยามที่ใช้กับสถานศึกษาประเภทอื่น กล่าวคือบางแห่งให้ความหมายว่าเป็น การจัดกิจกรรมการศึกษา/การเรียนรู้ที่ต่อเนื่อง หรือบางแห่งให้ความหมายว่าเป็นการจัดกิจกรรมการศึกษาที่เป็นหลักสูตร เช่น ค่ายวิทยาศาสตร์ โครงการปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ เป็นต้น มิได้หมายถึงกิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต และกิจกรรมพัฒนาสังคมและชุมชน เช่นเดียวกับ กศน.อำเภอ/เขต

(5) นักวิชาการวิทยาศาสตร์ศึกษา (วิทยากรนำชม) ยังไม่ชัดเจนถึงเป้าหมายการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่จัด ทำให้ไม่สามารถวัดและประเมินผลผู้เข้าร่วมกิจกรรมให้สอดคล้องกับหลักสูตร/โปรแกรมการเรียนรู้

(6) บุคลากรของสถานศึกษายังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายใน แม้ว่าหน่วยตรวจสอบภายในของสำนักงาน กศน. จะได้มีการชี้แจงให้กับบุคลากรของศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาและศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน แต่เนื่องจากมีเวลาน้อย และไม่ได้ฝึกปฏิบัติ

4.3.2 ข้อนิเทศ

(1) อธิบายระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อบุคลากรมีความเข้าใจ และเห็นความเชื่อมโยงการปฏิบัติงาน รวมทั้งอธิบายการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี สรุปผลการดำเนินงานประจำปี และรายงานการประเมินตนเอง

(2) เน้นย้ำให้สถานศึกษานำผลการประเมินตนเอง และผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัด มาปรับปรุงแก้ไข และให้ปรากฏในแผนการปฏิบัติงานของปีงบประมาณต่อไป

(3) สถานศึกษาควรกำหนดบทบาทหน้าที่ให้แก่ครูในระบบ ซึ่งเป็นผู้ดูแลนักเรียนมาเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การประเมินผลการเข้าร่วมกิจกรรมในแต่ละกิจกรรม/ฐานการเรียนรู้ โดยใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลของสถานศึกษา เนื่องจากครูในระบบจะรู้จักผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากกว่า และในการจัดกิจกรรมช่วงเวลาสั้นๆ 1 ชั่วโมง โดยสถานศึกษาควรมีการชี้แจงครูผู้ดูแลผู้เข้ารับบริการล่วงหน้า ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม

(4) สถานศึกษาควรเพิ่มเป้าหมายของผู้รับบริการที่เป็นผู้เรียนนอกระบบ ในแผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณ 2558 ให้ชัดเจน โดยนำผลการดำเนินงานที่ผ่านมาเป็นฐานการกำหนดเป้าหมาย

(5) สถานศึกษาควรกำหนดทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และความรู้ที่ผู้รับบริการควรได้รับในแต่ละกิจกรรมให้ชัดเจน เพื่อจะได้วัดและประเมินผลให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในแต่ละกิจกรรม/ฐานการเรียนรู้

4.3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ก. ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

(1) สำนักงาน กศน. โดยกลุ่มพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรทบทวนมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาของสถานศึกษาขึ้นตรงแต่ละประเภท ให้มีความถูกต้อง และเป็นไปตามอำนาจและหน้าที่ของสถานศึกษาขึ้นตรงตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง การกำหนดอำนาจและหน้าที่ของสถานศึกษา ณ วันที่ 10 มีนาคม 2551 เช่น ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา

- ตัวบ่งชี้ที่ 1.2 ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ควรปรับให้สอดคล้องทั้งในหลักสูตร และค่านิยมหลัก 12 ประการ

- ตัวบ่งชี้ที่ 1.7 ผู้เรียนมีงานทำหรือมีรายได้เสริม มีทักษะในการทำงานสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้และมีเจตคติที่ดีต่ออาชีพสุจริต มีเกณฑ์การพิจารณาใน ข้อ 3 คือ “ผู้จบหลักสูตรสามารถประกอบอาชีพ/มีรายได้” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งใน ข้อ 5 คือ “ผู้เรียนที่จบหลักสูตร นำความรู้ไปใช้ในรูปแบบต่างๆ”

- ตัวบ่งชี้ที่ 2.2 เกณฑ์การพิจารณาข้อที่ 5 ครูได้รับการประเมินการจัดการเรียนรู้จากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและนำผลการประเมินไปพัฒนาตนเอง ซึ่งคำว่า “ส่วนได้ส่วนเสีย” ในที่นี้ หมายถึงใครบ้าง เช่น สถานศึกษา ผู้เรียน สถานประกอบการที่ร่วมจัดกิจกรรม เป็นต้น

(2) สำนักงาน กศน. โดยหน่วยตรวจสอบภายใน ควรจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการบริหารความเสี่ยงและควบคุมภายในให้แก่สถานศึกษาขึ้นตรง เพื่อดำเนินงาน กศน. ให้เกิดประสิทธิภาพ

(3) สำนักงาน กศน. โดยกลุ่มการเจ้าหน้าที่ ควรทบทวนบทบาทหน้าที่ของศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา เพื่อความชัดเจนในการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

(4) สำนักงาน กศน. โดยกลุ่มแผนงาน ควรกำหนดให้สถานศึกษา ขึ้นตรงเข้าร่วมประชุมกลุ่มสำนักงาน กศน. จังหวัดต่างๆ เพื่อการประสานงานให้การปฏิบัติงาน เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

ข. ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. สำนักงาน กศน.จังหวัด ควรส่งเสริม สนับสนุน และให้ความช่วยเหลือด้านวิชาการแก่ กศน.อำเภอ โดยยึดการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้ กศน.อำเภอสามารถจัดกิจกรรม กศน.ได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานที่สำนักงาน กศน.กำหนดบนข้อมูลจากแผนจุลภาคที่รวบรวมมาจาก กศน.ตำบล

ค. ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา

(1) สถานศึกษาทุกแห่งต้องดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพ การศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วม

(2) ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้นำในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา และสามารถให้คำปรึกษาแนะนำแก่บุคลากรของสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีคุณภาพตามมาตรฐานที่สำนักงาน กศน.กำหนด

5. การนิเทศภายในสถานศึกษา

5.1 สภาพที่พบ

5.1.1 ระบบการนิเทศ

จากการที่สำนักงาน กศน.กำหนดระบบการนิเทศ เพื่อให้สำนักงาน กศน.จังหวัด/กรุงเทพมหานคร กศน.อำเภอ/เขต และสถานศึกษาขึ้นตรง ดำเนินการนิเทศอย่างเป็นระบบ รวมทั้งกำหนดให้ กลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กรุงเทพมหานครมีบทบาทเกี่ยวกับการนิเทศด้วยนั้น พบว่า

(1) สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. มอบหมายภารกิจการนิเทศ การดำเนินงานการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้แก่ศึกษานิเทศก์ โดยมุ่งพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่อยู่ในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ส่วนสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่มีคำสั่งมอบหมายให้บุคลากรทำหน้าที่นิเทศการดำเนินงานการศึกษาจากระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย โดยแจ้งชื่อบุคลากรดังกล่าวและตำแหน่งให้สำนักงาน กศน.ทราบด้วยแล้ว ซึ่งบางแห่งมอบหมาย ให้บุคคลทำหน้าที่นิเทศ เช่น สำนักงาน กศน.จังหวัดสุโขทัย สำนักงาน กศน.จังหวัดยะลา เป็นต้น แต่บางแห่ง มอบหมายในลักษณะคณะกรรมการ/คณะทำงาน เช่น สำนักงาน กศน.จังหวัดนครปฐม สำนักงาน กศน. จังหวัดมหาสารคาม เป็นต้น

สำหรับผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศนั้นมีตำแหน่งที่หลากหลาย ได้แก่ ผู้อำนวยการ สำนักงาน กศน.จังหวัด รองผู้อำนวยการสำนักงาน กศน.จังหวัด ผู้อำนวยการ กศน.อำเภอ ข้าราชการครู บรรณารักษ์ พนักงานพิมพ์ดีด นักวิชาการศึกษา นักจัดการงานทั่วไป นักวิชาการการเงินและบัญชี นักวิชาการ คอมพิวเตอร์ ครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน ครู กศน.

(2) สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.หลายแห่งพัฒนาผู้นิเทศภายใน สถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศ เครื่องมือนิเทศ และการรายงานผลการนิเทศ โดยบาง แห่งเชิญศึกษานิเทศก์ ส่วนกลาง เป็นวิทยากร เช่น สำนักงาน กศน.จังหวัดปัตตานี สำนักงาน กศน.จังหวัด พะเยา สำนักงาน กศน.จังหวัดเชียงราย สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม เป็นต้น ในขณะที่บางแห่ง ศึกษานิเทศก์ ส่วนกลาง ได้ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษาในระหว่างการปฏิบัติงาน นิเทศ เช่น สำนักงาน กศน.จังหวัดหนองบัวลำภู สำนักงาน กศน.จังหวัดเลย เป็นต้น ทั้งนี้ สำนักงาน กศน. จังหวัดบางแห่งมีทั้งการให้ความรู้ภาคทฤษฎี และการฝึกปฏิบัติในสถานที่ เช่น สำนักงาน กศน.จังหวัด

ปัตตานี สำนักงาน กศน.จังหวัดหนองบัวลำภู เป็นต้น โดยสำนักงาน กศน.จังหวัดบางแห่งมีการดำเนินงานต่อเนื่อง เช่น สำนักงาน กศน.จังหวัดหนองบัวลำภูจะจัดทำคู่มือ/แนวทางการนิเทศของคณะผู้นิเทศแต่ละระดับ เพื่อใช้เป็นทั้งแนวทางการปฏิบัติงานของครู กศน.และการนิเทศของคณะผู้นิเทศ ซึ่งจะทำให้มีความเข้าใจในการปฏิบัติงานที่ตรงกัน

(3) สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ที่เป็นประธานสำนักงาน จัดการประชุมกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ตามนโยบายของสำนักงาน กศน. โดยกำหนดให้มีการนำเสนอผลการนิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. เป็นวาระหนึ่งของการประชุมกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ทุกครั้ง พร้อมทั้งแจ้งกำหนดการประชุมกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ให้หน่วยศึกษานิเทศก์ทราบ ซึ่งได้มอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ ส่วนกลาง ที่รับผิดชอบ เข้าร่วมการประชุมดังกล่าวด้วย ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าว ส่งผลให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. และผู้ทำหน้าที่นิเทศ มีโอกาสได้เข้าร่วมประชุมและรับทราบการดำเนินงานของพื้นที่อื่นๆ อันเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี เมื่อเสร็จสิ้นการประชุมแต่ละครั้ง สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ที่เป็นประธานสำนักงาน ได้รายงานผลการประชุมให้สำนักงาน กศน. ทราบ ในขณะที่ศึกษานิเทศก์ และผู้ทำหน้าที่นิเทศที่เข้าร่วมประชุมได้สรุปผลการประชุมเสนอผู้บังคับบัญชาทราบ และดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

5.1.2. การนิเทศภายในสถานศึกษา พบว่า สถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. และสถานศึกษาขึ้นตรง ส่วนใหญ่มีคำสั่งแต่งตั้งคณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษา และส่งคำสั่งดังกล่าวให้ต้นสังกัดทราบ ซึ่งส่วนใหญ่แต่งตั้งบุคลากรของสถานศึกษาเป็นคณะผู้นิเทศภายใน โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธานคณะผู้นิเทศภายใน ส่วนเลขานุการคณะทำงานมีทั้งที่เป็นครู กศน.ตำบล และครูอาสาสมัคร การศึกษานอกโรงเรียน นอกจากนี้ สถานศึกษาบางแห่งแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษา หรือเป็นคณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษาด้วย เช่น ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาพระนครศรีอยุธยาแต่งตั้งประธานและคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษา กศน.อำเภอโพธิ์พิสัย จังหวัดหนองคาย แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นกรรมการนิเทศฯ เป็นต้น นอกจากนี้ สถานศึกษาบางแห่ง เช่น สถาบัน กศน.ภาคเหนือ มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ ตรวจสอบ และติดตามการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม โดยมีหน้าที่ทั้งการนิเทศ ตรวจสอบการดำเนินงาน และติดตามผลการดำเนินงานโครงการและกิจกรรมต่างๆ ซึ่งเป็นการบูรณาการขั้นตอนการติดตาม ตรวจสอบ และให้คำแนะนำปรึกษาการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมได้ในลักษณะต่างๆ ได้แก่ การประชุมสภากาแฟ (ทุกวันจันทร์) การประชุมประจำเดือน (ทุกวันอังคารแรกของเดือน) การนิเทศฯ โดยหัวหน้าส่วน การนิเทศฯ โดยคณะทำงาน/ผู้รับผิดชอบโครงการ และการติดตาม ตรวจสอบโดย E-Project เป็นต้น ซึ่งพบว่า บุคลากรมีความตื่นตัวและสามารถติดตามงานได้อย่างใกล้ชิด

นอกจากนี้ สถานศึกษาเกือบทุกแห่งมีแผนการนิเทศในแผนปฏิบัติการประจำปี ซึ่งอาจจะเป็นผลมาจากการเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอก ที่กำหนด “ตัวบ่งชี้ที่ 6.1 3) สถานศึกษามีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินการจัดการเรียนการสอนของครูทุกคนอย่างสม่ำเสมออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง” และสถานศึกษาส่วนใหญ่นิเทศกิจกรรม กศน.บ้างแล้ว แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าจากบันทึกการนิเทศในสมุดตรวจเยี่ยม/สมุดบันทึกการนิเทศ การนิเทศส่วนใหญ่จะเป็นการนิเทศพร้อมกับการจัดกิจกรรมในพื้นที่ เช่น การเปิดการสอนวิชาชีพ การสอบปลายภาค เป็นต้น และสถานศึกษาเกือบทุกแห่งไม่ได้มีเทคนิคการจัดการเรียนการสอนการศึกษาพื้นฐาน นอกจากนี้ส่วนใหญ่ไม่มีการบันทึกงานผลการนิเทศเป็นลายลักษณ์อักษรที่เสนอ ต่อผู้บริหารสถานศึกษา มักจะใช้การรายงานด้วยวาจา หรือการนำเสนอในที่ประชุมประจำสัปดาห์ของสถานศึกษา

5.2 ข้อนิเทศ

(1) ให้คำแนะนำ กศน.อำเภอที่แต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นคณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษา ควรมอบหมายให้ครู กศน.ที่มีความรู้ความเข้าใจในการจัดกิจกรรม กศน. หรือครูอาสาสมัครฯ ทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา แนะนำการจัดกิจกรรมในแต่ละ กศน.ตำบลด้วย

(2) ย้ำเน้นความสำคัญของการนิเทศภายในสถานศึกษาที่จะเป็นเครื่องมือสำคัญของสถานศึกษาในการกำกับ ติดตาม ช่วยเหลือ และแนะนำการจัดกิจกรรม กศน.ในพื้นที่

(3) กำชับให้สถานศึกษาปฏิบัติงานนิเทศตามแผน และรายงานผลการนิเทศให้ผู้บริหารทราบด้วย

(4) ย้ำเน้นถึงการที่ผู้ทำหน้าที่นิเทศต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้เกี่ยวกับโครงการ/กิจกรรมที่ต้องนิเทศฯ เพื่อที่จะสามารถให้คำแนะนำ และคำปรึกษาแก่ผู้จัดการ/ผู้จัดกิจกรรมได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งบทบาทของผู้ทำหน้าที่นิเทศ และผู้จัดกิจกรรมในฐานะผู้รับการนิเทศ เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และยอมรับบทบาทในการปฏิบัติงานซึ่งกันและกัน

5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

5.3.1 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

(1) กลุ่มการเจ้าหน้าที่ควรเร่งดำเนินการให้มีศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.ให้ครบทุกแห่ง ตามกรอบอัตราที่กำหนด

(2) ควรมีการพัฒนาผู้นิเทศภายในสถานศึกษา ซึ่งอาจดำเนินการในลักษณะกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด/กรุงเทพมหานคร หรือกลุ่มสถานศึกษาขึ้นตรงแต่ละประเภท โดยอาจดำเนินการร่วมกับหน่วยศึกษานิเทศก์

5.3.2 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม. ควรแนะนำให้สถานศึกษา พิจารณาคณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษา ที่เป็นคณะกรรมการสถานศึกษา ซึ่งอาจจะนิเทศเชิงการให้ขวัญ กำลังใจ โดยมอบหมายให้ครู กศน. เสริมการนิเทศครู กศน.เพื่อที่จะสามารถให้คำแนะนำ ช่วยเหลือการจัดกิจกรรม กศน.ได้อย่างแท้จริง

5.3.3 ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา การนิเทศกิจกรรม กศน. นอกจากการเสริมขวัญ กำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่แล้ว จะต้องให้ข้อนิเทศเชิงประเมินพัฒนาการในการจัดกิจกรรมด้วย เพื่อกระตุ้นการดำเนินงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

*****

สรุปผลการนิเทศกิจกรรม กศน. ครึ่งหลังของปีงบประมาณ 2558 (เมษายน - กันยายน 2558)

พื้นที่นิเทศ

ศึกษานิเทศก์ส่วนกลางยังคงปฏิบัติงานนิเทศสถานศึกษาในพื้นที่สำนักงาน กศน.จังหวัด ที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ และสถานศึกษาขึ้นตรง ตามคำสั่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ 212/2557 ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2557 ซึ่งในช่วงครึ่งหลังของปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 (เมษายน - กันยายน 2558) ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานนิเทศสถานศึกษา ทั้ง กศน.อำเภอ/เขต และสถานศึกษาขึ้นตรง จำนวน 212 แห่ง จาก 285 แห่ง ใน 29 จังหวัด คิดเป็นร้อยละ 74.39

วิธีการนิเทศ

ศึกษานิเทศก์ส่วนกลางยังคงใช้วิธีการนิเทศที่หลากหลาย โดยยึดความจำเป็นและความต้องการของผู้รับการนิเทศเป็นสำคัญ

ประเด็นการนิเทศ

การปฏิบัติงานนิเทศในช่วงครึ่งหลังของปีงบประมาณ 2558 ศึกษานิเทศก์ส่วนกลางยังคงนิเทศตามประเด็นการนิเทศที่กำหนด คือ 1. การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับ ปวช.กลุ่มเป้าหมายนอกระบบ 2. การศึกษาต่อเนื่อง 3. การศึกษาตามอัธยาศัย 4. การประกันคุณภาพการศึกษา และ 5. การนิเทศภายในสถานศึกษา โดยเพิ่มความสำคัญในกิจกรรมที่สำนักงาน กศน. กำหนดเป็นภารกิจเร่งด่วน คือ บ้านหนังสืออัจฉริยะ และการส่งเสริมการอ่านในกลุ่มเด็กปฐมวัย

สรุปสภาพที่พบจากสถานศึกษาและผลการนิเทศ

1. การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับ ปวช.กลุ่มเป้าหมายนอกระบบ

๑.๑ สภาพที่พบ มีดังนี้

(๑) การพัฒนาครู กศน. ผ่าน ETV องค์ความรู้ของครู ส่วนมากไม่จบวุฒิครู ไม่มีทักษะการสอน มีส่วนน้อยที่ไม่จบวุฒิครูแต่ตั้งใจชวนช่วยหาความรู้ และหาวิธีจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีความรู้ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ กศน.อำเภอหนึ่งๆ จะมีครูที่จบตรงตามวุฒิประมาณ ๑ - ๒ คน และที่ตั้งใจจัดกระบวนการเรียนรู้ สามารถตอบคำถามด้านหลักสูตรและการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้ดีมีประมาณ กศน.อำเภอละ ๑ - ๒ คน หากเป็นเรื่องการวัดผลประเมินผล การวิจัยในชั้นเรียน การจัดทำโครงการ ครูจะตอบคำถามไม่ค่อยได้ โดยเฉพาะเรื่องหลักสูตร ครูเกือบทุกคน หรือทุกคนในแต่ละ กศน.อำเภอ จะตอบไม่ได้ว่าหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ มีกี่สาระ ใหม่ๆ ที่มีการอบรมซ้ำโดยผ่าน ETV ซึ่งแสดงให้เห็นว่าครูไม่ได้ดูรายการพัฒนาครูผ่าน ETV ทุกคน หรือดูบ้าง ไม่ดูบ้าง บางแห่งมีการมอบหมายให้ครูบางคนเป็นผู้ดูรายการจดบันทึกเนื้อหา เปิดทีวีให้เพื่อนครูชมรายการ ครูคนนั้นก็จะมีเนื้อหาการอบรมพัฒนาครูผ่าน ETV แต่เพียงผู้เดียว หลายแห่งดูรายการไปพร้อมๆ กัน มีขาดบ้าง แต่ผู้บริหารมอบหมายให้มีการจดบันทึกการรับชมรายการเป็นรายคน และส่งผู้บริหารตรวจบางแห่งให้มีการบันทึกเนื้อหาลง DVD และให้ครูเปิดดูย้อนหลัง บางแห่งให้ดูย้อนหลังผ่านยูทูป ด้วยเหตุผลว่ามีภารกิจอื่นที่วางแผนไว้ล่วงหน้าก่อนจะมีรายการพัฒนาครูผ่าน ETV

อย่างไรก็ตาม ก็ยังมีสถานศึกษาอีกเป็นจำนวนมากที่ผู้บริหารให้ความสนใจดูแลให้ครูดูรายการพัฒนาครูผ่าน ETV อย่างสม่ำเสมอและดูรายการไปพร้อมๆ กับครู แต่กระนั้นก็ยังมีความบางส่วนที่มีทัศนคติในเชิงลบต่อการนัดหมายให้เข้ารับการพัฒนาผ่านสื่อ ETV โดยเห็นว่าเป็นการเพิ่มภาระจากงานประจำที่มีอยู่มากมายให้แก่ครูผู้สอน ดังนั้นเมื่อการพัฒนาเสร็จสิ้นลงแล้ว การที่ครูยังคงตอบคำถามดังกล่าวข้างต้นไม่ได้

สามารถสรุปได้เป็นเบื้องต้นว่าครูไม่ได้ดูรายการทุกคน และที่ดูไม่ได้ดูทุกครั้ง หรือดูแต่ไม่ตั้งใจรับฟังซึ่งครูเองก็ยอมรับในเรื่องนี้ ดังนั้นการพัฒนาครูผ่าน ETV จึงไม่ได้ทำให้ครูจำนวนหนึ่งพัฒนาตนเองในเนื้อหาของการอบรมเท่าที่ควร ซึ่งจะนำไปสู่สภาพเดิมๆ ก่อนการพัฒนา นั่นคือไม่เข้าใจในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามหลักสูตร ขาดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาวิชาที่สอน อธิบายเนื้อหาไม่กระจ่าง ตั้งคำถามไม่ชัดเจน ใช้สื่อไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ไม่ได้ดีเท่าที่ควร

(2) หลักสูตรสถานศึกษา กศน.อำเภอ มีหลักสูตรสถานศึกษาที่ดำเนินการหลังประกาศใช้หลักสูตรการศึกษาาระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ตั้งแต่ปี ๒๕๕๓ โดยดำเนินการจัดทำตามกรอบที่กลุ่มพัฒนาการศึกษาอนุระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกำหนด จึงมีองค์ประกอบหลักสูตรครบ หากแต่มีหลายสถานศึกษาที่ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับองค์ประกอบด้านบริบทของชุมชนท้องถิ่นที่จะเป็นตัวสะท้อนถึงการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับท้องถิ่น ที่จะกำหนดเป็นหลักสูตรสถานศึกษาในรายวิชาเลือก และการกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ที่สถานศึกษาต้องการพัฒนาผู้เรียน ซึ่งปัจจุบันสถานศึกษายังไม่ชัดเจน แต่หลายสถานศึกษาก็มีความเข้าใจ โดยมีการเก็บข้อมูลจากการจัดทำเวทีประชาคม แล้วมากำหนดเป็นเนื้อหาสาระ ตัวชี้วัด เพื่อการเรียนรู้ตามสภาพจริงของชุมชน แต่ก็มีบางสถานศึกษาใช้หลักสูตรสถานศึกษาที่กลุ่มพัฒนาการศึกษาอนุระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยพัฒนาจากหลักสูตรแกนกลางเป็นส่วนใหญ่เท่านั้น สร้างขึ้นเองเพียง ๒ - ๓ รายวิชา จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นโดยยึดการจัดทำเนื้อหาตามแบบฟอร์มที่กลุ่มพัฒนาการศึกษาอนุระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกำหนด โดยขาดความเข้าใจที่แท้จริง บางแห่งได้ดาวน์โหลดหลักสูตรจากส่วนกลางมาปรับใช้ แต่กระบวนการไม่ครบถ้วน เช่น นำรายวิชาเลือกที่มีรหัสแล้วมาใช้แต่ใช้เนื้อหาไม่ครบ มีการปรับแต่ไม่xorรหัสใหม่ และไม่ได้ขอความเห็นชอบต่อคณะกรรมการสถานศึกษา หลายแห่งจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาขึ้นเองมากมาย แต่สถานศึกษาส่วนใหญ่ยังไม่มีการประเมินการใช้หลักสูตร อาจเป็นเพราะสถานศึกษาไม่เข้าใจวิธีการประเมินและประโยชน์ของการประเมิน รวมถึงมีภาระงานอื่นๆ มาก จึงละเลยในส่วนนี้ไป

บางสถานศึกษาได้มีการพัฒนานอกเหนือจากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยการจัดทำสื่อประกอบการเรียนรู้ตามหลักสูตร เป็นแบบเรียนรายวิชาเลือก แต่เพราะความไม่เข้าใจในหลักวิธีการจัดทำสื่อแบบเรียน จึงเป็นแบบเรียนที่มีองค์ประกอบไม่ถูกต้อง

(3) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูหลังการพัฒนาครูผ่าน ETV ยังคงเป็นแบบเดิม ยังไม่เห็นเชิงประจักษ์ว่าครูพัฒนาแผนการสอนให้มีการเชื่อมต่อกับเนื้อหาของ ETV ยกเว้นครูที่ได้รับมอบหมายหรือครูที่สนใจชมรายการพัฒนาครูผ่าน ETV โดยตลอดจึงเขียนแผนการสอนได้ และแผนการสอนนั้นเป็นแบบ ONIE MODEL

อย่างไรก็ตามการที่ครูไม่รู้หลักสูตร ย่อมส่งผลต่อการวิเคราะห์ความยากง่ายของเนื้อหาวิชา ซึ่งจะนำไปสู่การจัดทำแผนรายภาคและรายสัปดาห์ของครู ดังนั้นแผนการสอนที่ครูนำมาแสดงจึงเป็นแผนที่มีการคัดลอกต่อๆ กันมาเช่นเดิม มีครูบางคนที่ยพยายามเขียนแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามแบบที่ได้รับการอบรมจาก ETV แต่ลักษณะเนื้อหาที่ยังไม่เห็นการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่น่าสนใจ อย่างไรก็ตามก็ยังได้เห็นความสนใจใส่ใจและความพยายามของครูกลุ่มนี้

แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครูหลังผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกไปแล้ว ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการตรวจสอบความถูกต้องหรือการให้ข้อเสนอแนะแก่ครูในการจัดทำแผนการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในบางภูมิภาคผู้บริหารและครูได้มีการประชุมสร้างความเข้าใจร่วมกันและจัดทำแผนการเรียนรู้ที่ยึดหลักสูตรเป็นแนวทางในการจัดทำแผนฯ โดยนำหลักการ จุดหมาย โครงสร้าง แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลมาใช้ในการออกแบบการจัดการศึกษา

ให้เหมาะสมกับผู้เรียน โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ คือ ศึกษาหลักสูตร วิเคราะห์หลักสูตร การเขียนแผนจัดการเรียนรู้ การจัดหาสื่อการศึกษา และแหล่งเรียนรู้ การสร้างเครื่องมือวัดผล ซึ่งแผนที่จัดทำขึ้นส่วนใหญ่จะเป็นแผนรายวิชามากกว่าแผนการเรียนรู้แบบบูรณาการ และมีแผนการเรียนรู้อื่นๆ ประกอบด้วย เช่น แผนการเรียนรู้ด้วยตนเอง แผนสอนเสริม แผนการ เรียนรู้โครงการ และแผนการเรียนรู้โครงการ เพื่อให้ครอบคลุมกับจุดประสงค์ของหลักสูตร แต่เมื่อสอบถามความเข้าใจของครู พบว่ามีครูหลายคนไม่สามารถอธิบายขั้นตอนการจัดทำแผนได้ชัดเจน

(4) การจัดการกระบวนการเรียนรู้และบันทึกหลังสอน การจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครูส่วนใหญ่จัดแบบแยกระดับ มีเพียงบางกลุ่มที่ยังมีการจัดการเรียนการสอนคละกันทั้ง ๓ ระดับ และจัดกลุ่มผู้เรียนแบบคละความสามารถ เพื่อให้ผู้เรียนช่วยเหลือกันและช่วยแบ่งเบาภาระครู

สำหรับบรรยากาศการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมที่เน้นการมีส่วนร่วมของผู้เรียนมากขึ้น มีการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะครูที่ผ่านการอบรมด้านกระบวนการคิดวิเคราะห์ จะมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนฝึกการคิดมากขึ้น ทำให้บรรยากาศการเรียนสนุกสนาน ผู้เรียนกล้าคิดกล้าแสดงออกมากขึ้น สนใจเรียนมากขึ้น แต่หลายแห่งยังคงสอนแบบเดิม

ในการสังเกตการจัดการจัดการกระบวนการเรียนรู้ของครู ครูมักดึงแผนการเรียนรู้รายภาคมาใช้เป็นแผนรายสัปดาห์ ซึ่งแสดงว่าครูไม่เข้าใจความแตกต่างระหว่างแผนรายภาคและแผนรายสัปดาห์ ซึ่งตอกย้ำว่าครูไม่ได้สนใจการพัฒนาครูผ่านรายการของ ETV แม้ครูจะบอกว่าเป็นรายการที่ดี มีประโยชน์ ครูเก่าได้ทบทวนความรู้เดิม ครูใหม่ได้มีโอกาสเรียนรู้เพราะยังไม่เคยเข้ารับการอบรมที่ใด แต่การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้สังเกตได้เห็นเชิงประจักษ์ก็สวนทางกับคำตอบของครูโดยสิ้นเชิง เพราะครูยังจัดการกระบวนการเรียนรู้โดยไม่สนใจว่าเนื้อหาจะครบตามแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่ หากแต่ยึดตำราเป็นหลัก จึงส่งผลให้ครูไม่สามารถสอนได้ครบตามตัวชี้วัดที่ปรากฏในแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ซึ่งได้ผ่านการวิเคราะห์ความยากง่ายของเนื้อหาแล้ว นอกจากนี้ การที่ครูไม่ได้จับตรงตามวุฒิและไม่แสวงหาความรู้เพิ่มเติม ทำให้ครูมีความรู้เท่าบทเรียน หรือน้อยกว่าในกรณีที่ไม่ได้เตรียมการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้ความรู้ที่ผู้เรียนได้รับไม่เพียงพอจะใช้ในการสอบปลายภาคเรียน ซึ่งข้อสอบจะวัดความรู้ผู้เรียนตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ในบางจังหวัดแต่ละสถานศึกษาผู้เรียนขาดเรียนมาก โดยครูแจ้งว่าผู้เรียนต้องทำงานและมีภารกิจมาก จึงขาดเรียนบ่อย หรือในกรณีที่ผู้เรียนประสงค์จะเรียนรู้ด้วยตนเองเพราะไม่มีเวลามาเรียน ครูส่วนมากไม่จัดทำสัญญาการเรียนรู้อะหว่างครูและผู้เรียน ทำให้ยากต่อการติดตามความก้าวหน้าของผู้เรียน และการเข้าสอบปลายภาคเรียนทั้งสองกรณี ซึ่งครูแก้ปัญหาผู้ที่ขาดเรียนโดยการเยี่ยมบ้าน ซึ่งเป็นวิธีที่ทำไม่ได้บ่อยนักของ กศน. ครูบางคนใช้การติดตามผู้เรียนด้วยการโทรศัพท์ หรือผ่านเฟซบุ๊ก

ในบางภูมิภาค เช่น ภาคใต้ ครูส่วนใหญ่มีกระบวนการจัดการเรียนรู้ตามแผนจัดการเรียนรู้ โดยจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนเรียนรู้จากข่าวสาร สารสนเทศสู่การนำไปใช้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ CIPPA Model เป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ ด้วยการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ตั้งแต่ทบทวนความรู้เดิมเรียนรู้ความรู้ใหม่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ สรุปประเด็นร่วมกัน เน้นกระบวนการกลุ่ม ครูสนับสนุนการเรียนรู้ให้เกิดการลงมือปฏิบัติ เน้นให้แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก กล้าแสดงความคิดเห็น มีการจัดสถานที่ และบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมผู้เรียนให้เกิดกระบวนการเรียนรู้นอกสถานที่ เช่น จากภูมิปัญญาท้องถิ่น เชิงวิทยากรภายนอกที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้านเป็นวิทยากรในบางครั้ง เป็นต้น ในส่วนการบันทึกหลังการสอนพบว่าครูมีการบันทึกหลังการสอน แต่การเขียนยังไม่ลงรายละเอียดเพียงพอที่จะทำให้เห็นพัฒนาการแก้ปัญหาของครูจนไปสู่การแก้ปัญหาด้วยการทำวิจัยในชั้นเรียน เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน

ในเรื่องการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนรวมถึงกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้เรียน พบว่าสถานศึกษาเกือบทุกแห่งทำได้ดีในส่วนของภารกิจ เช่น การปรับปรุงพื้นฐานผู้เรียน การสอนเสริม การพัฒนาวิชาการ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ค่ายวิทยาศาสตร์ โครงการทักษะชีวิตเกี่ยวกับความปลอดภัยในการใช้รถใช้ถนน การป้องกันตนเองจากยาเสพติด กิจกรรมวันสำคัญตามประเพณี หรือวันสำคัญต่างๆ ของชาติ กิจกรรมการทิวเข้ม N-NET และกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ICT โครงการแข่งขันกีฬา เป็นต้น แต่สิ่งที่ขาดในกิจกรรมเหล่านี้คือการประเมินผล การจัดการกิจกรรมตามจุดประสงค์ของโครงการหรือกิจกรรม มีเพียงการประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนเท่านั้น ทำให้ไม่ทราบว่ากิจกรรมเหล่านี้สามารถพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมหรือไม่

สื่อประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ ครูส่วนมากใช้ใบงาน ใบความรู้ที่สืบทอด จากอินเทอร์เน็ต ตำราเรียน และสื่อของจริง รวมทั้งการค้นคว้าข้อมูลในคอมพิวเตอร์ ในมือถือประเภท สมาร์ทโฟน เป็นต้น

สื่อประกอบการเรียนรู้ของครูประเภทใบงาน มักเป็นคำถามที่ถามความรู้ในบทเรียน ไม่ค่อยมีข้อคำถามที่จะช่วยกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดการคิดวิเคราะห์ และทักษะการแสวงหาความรู้ ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

(5) การวัดผลประเมินผล ครูส่วนใหญ่ไม่เข้าใจเรื่องการวัดผลประเมินผลทั้งในเรื่อง การประเมินผลโครงการพัฒนาผู้เรียนต่างๆ และการออกข้อสอบในเรื่องของโครงการพัฒนาผู้เรียน เริ่มจาก ครูเขียนโครงการไม่เป็น ไม่เข้าใจความแตกต่างของจุดประสงค์ เป้าหมาย ผลผลิต และผลลัพธ์ รวมทั้ง เขียนจุดประสงค์ของโครงการไม่เป็น เขียนแล้วประเมินไม่ได้ เขียนในเชิงนามธรรม และไม่รู้จักแก้ปัญหา การประเมินเชิงนามธรรม ในที่สุดจึงประเมินโครงการพัฒนาผู้เรียนโครงการต่างๆ จากแค่ปริมาณการเข้าร่วม โครงการ และความพึงพอใจในการเข้าร่วมโครงการของผู้เรียนเท่านั้น ทำให้ไม่สามารถมองเห็นผลสำเร็จของ โครงการที่จะตอบคำถามแก่บุคคลหรือหน่วยงานภายนอก

ในการประเมินผลการเรียนโดยการออกข้อสอบ ครูจำนวนมากตอบไม่ได้ว่า มีการประเมินความรู้ผู้เรียนในพฤติกรรมการเรียนรู้พฤติกรรมใดบ้าง (ความรู้ความจำ ความเข้าใจ การนำไปใช้ การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการประเมินค่า) ซึ่งต่อยอดอีกประการหนึ่งว่าครูไม่ได้ดูรายการ ETV และ ครูออกข้อสอบเพื่อวัดแต่ละพฤติกรรมไม่ค่อยถูก

(6) การทำวิจัยในชั้นเรียน บางสถานศึกษาผู้บริหารยังเคร่งครัดให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนทุกภาคเรียน แม้จะผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกแล้ว แต่บางสถานศึกษาไม่ได้เคร่งครัดในเรื่องนี้ เท่าที่ควร ครูจึงละเลยที่จะทำวิจัยในชั้นเรียน เพราะครูยังไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้ถึงเรื่องการวิจัย แม้สถานศึกษาจำนวนมากจะตื่นตัว มีการอบรมให้ความรู้แก่ครูในเรื่องนี้ไปแล้วก็ตาม ส่วนหนึ่งเพราะไม่มีความรู้พื้นฐานในเรื่องการวิจัย มีอคติว่าการวิจัยเป็นเรื่องยาก ประกอบกับไม่สามารถจับประเด็นสำคัญของการวิจัยในชั้นเรียนได้ จึงมองว่าการวิจัยเป็นเรื่องยาก การทำวิจัยในชั้นเรียนของครูส่วนมากจะทำเรื่องที่ซ้ำๆ กัน แม้จะอยู่กับคนละจังหวัด โดยการคัดลอกจากงานวิจัยที่ค้นคว้าผ่านอินเทอร์เน็ต ไม่ใช่งานวิจัยที่แท้จริงของครู หรือเป็นปัญหาจริงของชั้นเรียน มีครูจำนวนน้อยที่รู้ เข้าใจ และทำวิจัยในชั้นเรียนได้

1.2 ข้อสังเกต จากสภาพปัญหาที่พบ ได้ให้ข้อสังเกตดังนี้

(1) เนื่องจาก กศน.ตำบลหนึ่งๆ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีครู กศน.ตำบล จำนวน ตั้งแต่ ๒ - ๔ คนมากกว่าภาคอื่นๆ ที่มีครู กศน.ตำบลๆ ละ ๑ คน จึงเสนอแนะให้แบ่งบทบาทหน้าที่ ในการปฏิบัติงาน เพื่อให้ครูปฏิบัติงานได้ครบถ้วน และช่วยเหลือกัน มิใช่ปฏิบัติงานอย่างเดียวกันด้วยกัน

เพราะจะทำให้งานช้า ได้ผลงานน้อย ให้ครูแต่ละคนจัดทำแผนการปฏิบัติงานของตนเองเป็นรายสัปดาห์ หรือ รายเดือน ติดไว้ที่ กศน.ตำบล เพื่อผู้เรียนหรือเครือข่ายที่มาติดต่อกัน จะได้ทราบกำหนดการของครู และให้ครู ปฏิบัติงานให้ครบตามบทบาทของ กศน.ตำบล ในเรื่องการเป็นศูนย์ข่าวสารข้อมูล (Information Center) ศูนย์การเรียนรู้ (Learning Center) ศูนย์ชุมชน (Community Center) และศูนย์สร้างโอกาส (Opportunity Center) เนื่องจาก ปี ๒๕๕๙ พนักงานราชการส่วนหนึ่งของ กศน. จะปฏิบัติงานครบ ๕ ปี จะต้องได้รับการ ประเมินจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) ครูจึงต้องพัฒนาตนเอง และเตรียมตัวให้ พร้อมรับการประเมิน

(2) เติมเต็มความรู้ในเรื่องการเขียนโครงการ การประเมินผลโครงการ การจัดทำ ข้อสอบวัดพฤติกรรมการเรียนรู้ทั้ง ๖ พฤติกรรม การรายงานสรุปผลโครงการ การวิจัยในชั้นเรียน ทบทวน ความรู้เรื่องความแตกต่างของแผนรายภาคและแผนรายสัปดาห์ การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา และการสอนโดยการใช้คำถามเป็นเครื่องพัฒนาความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดแบบองค์รวม และคิดเป็น

(3) ในเรื่องการเรียนรู้ผ่าน ETV ของนักศึกษาครูมีประสบการณ์มาแล้ว และขณะนี้ ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาได้พิมพ์คู่มือการรับชมรายการ ETV แจกแก่สถานศึกษาทั่วประเทศแล้ว ครูจึงมี เวลาเตรียมการจัดกระบวนการเรียนรู้ได้มากขึ้น ได้เสนอแนะให้ครูนำความรู้จากการอบรมมาใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ใน ๓ รายวิชาให้มากขึ้น เพื่อประสิทธิผลที่จะเกิดกับผู้เรียน และต้องคำนึงว่าสื่อ ETV ไม่ใช่ สื่อหลัก แต่เป็นสื่อประกอบการจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูเท่านั้น

(4) แนะนำให้ครูอ่านหนังสือหลายๆ เพื่อเปิดโลกทัศน์ของตนเอง และเป็นแบบอย่าง ของผู้แสวงหาความรู้ เพื่อเป็นตัวอย่างแก่ผู้เรียน ซึ่งจะทำให้ครูมีความรู้มากขึ้น สามารถแนะนำแหล่งความรู้ แก่ผู้เรียนได้มากขึ้น การจัดกระบวนการเรียนรู้ของครูจะเกิดการเปลี่ยนแปลง และน่าสนใจมากขึ้น เพราะผู้เรียนมักศรัทธาครูที่มีความรู้ความคิดที่ดี นอกจากนี้ถ้าครูรักการอ่าน ครูก็จะรู้วิธีสร้างนิสัยรักการอ่าน แก่ผู้เรียน

(5) แนะนำให้ครูนำผลการสอบปลายภาคเรียน และ N-Net มาใช้พัฒนากระบวนการ จัดการเรียนรู้

(6) ในภาคเรียนหน้าจะมีการใช้หลักสูตรใหม่ของ กศน. จึงแจ้งให้ครูติดตาม ความเปลี่ยนแปลงนี้ตลอดเวลา เพื่อเตรียมตัวสำหรับการรับสมัครนักศึกษาใหม่ การให้ข้อมูลในการเลือก โปรแกรมการเรียนที่ตรงกับความต้องการของผู้เรียน

1.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

(1) ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

ก. การพัฒนาครูผ่านรายการ ETV ควรจัดอบรมช่วงที่มีการปิดภาคเรียน เพื่อจะได้ มีเวลาชมรายการได้เต็มที่

ข. ควรมีการอบรมผ่าน ETV ในเรื่องอื่นๆ เช่น การวิจัยในชั้นเรียน การเขียน โครงการ การประเมินผลโครงการ การประเมินหลักสูตรสถานศึกษา โดยระหว่างอบรมให้เปิดโอกาสให้ครูได้ ซักถามข้อสงสัยไปยังรายการได้ทันที เป็นการสื่อสารสองทาง แบบรายการสายใย กศน.

ค. ควรมีการติดตามประเมินผลหลังการอบรมภายใน ๑ เดือน หากพบปัญหา ด้านองค์ความรู้ในเรื่องใด ให้ศึกษานิเทศก์ในพื้นที่ หรือศึกษานิเทศก์ส่วนกลางเป็นผู้พาทำ (Coaching)

ง. ควรพัฒนาระบบวัดผลประเมินผลปลายภาคเรียนให้สอดคล้องกับสภาพและ เวลาของผู้เรียน กศน. เช่น การมีข้อสอบมากกว่า ๑ ชุด เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเลือกสอบได้มากกว่า ๑ ชุด

จ. ควรยืดหยุ่นในด้านจำนวน สัดส่วนผู้เรียนกับครูผู้สอน ตามสภาพความจำเป็นในแต่ละพื้นที่ ทั้งนี้ ควรมุ่งเน้นพัฒนาด้านคุณภาพของผลผลิตเป็นสำคัญ โดยอาจกำหนดให้สถานศึกษาที่มีกลุ่มเป้าหมายต่ำกว่าเกณฑ์ จัดกิจกรรมให้มีคุณภาพและมีผลสัมฤทธิ์สูงขึ้น

ฉ. ควรสนับสนุนด้านเทคโนโลยีแก่อำเภอที่อยู่ห่างไกล เป็นกรณีพิเศษ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำและแก้ปัญหาการขาดแคลนสื่อ วิทยากร เช่น คอมพิวเตอร์ จานรับสัญญาณ รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุง เป็นต้น

ช. ควรเปิดโอกาสให้ผู้บริหารสถานศึกษาได้พัฒนาในทางวิชาการ ปีละ ๑ ครั้ง เพื่อเป็นพี่เลี้ยง เป็นที่ปรึกษาทางวิชาการให้แก่ครูได้อย่างดี

ซ. สื่อการเรียนรู้วิชาแกนที่จะจัดทำตามหลักสูตรใหม่ ควรมีการจัดทำอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ มีเนื้อหาที่ครบถ้วน มีความละเอียดที่ทำให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองได้ มีการตรวจความถูกต้องของเนื้อหา และความทันสมัยโดยผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้นๆ จากอาจารย์ในระบบโรงเรียน จากสภาการศึกษา จากอาจารย์มหาวิทยาลัยที่สอนวิชานั้นๆ เพื่อความมีมาตรฐานของสื่อการเรียน

(2) ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.

ก. ควรจัดให้มีการนิเทศงานในสถานศึกษาเป็นระยะๆ อย่างสม่ำเสมอร่วมกับ กศน.อำเภอ เพื่อนำสภาพปัญหาที่พบไปใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

ข. ควรมีการสร้างขวัญและกำลังใจแก่สถานศึกษาที่มีผลการปฏิบัติงานดีเด่น และครูที่ปฏิบัติงานดีเด่น เพื่อเป็นกำลังใจในการคิดดี ทำดีเป็นประจำทุกปี มีการเผยแพร่ผลงาน และประกาศเกียรติคุณ

ค. ควรเป็นหน่วยสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรแก่สถานศึกษา รวมถึงการอำนวยความสะดวกทางวิชาการด้านต่างๆ แก่สถานศึกษา เช่น ส่งเสริมการพัฒนาทางวิชาการให้บุคลากรของสถานศึกษามีโอกาสเข้าร่วมอบรมพัฒนาวิชาการกับองค์กรภายนอก หรือเป็นสื่อกลางในการจัดเวทีแลกเปลี่ยน เรียนรู้ทางวิชาการระหว่างสถานศึกษา อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง เพื่อเป็นการพัฒนาครู และเติมเต็มความรู้ในเรื่องที่ครูยังอ่อนด้อย

(3) ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา

ก. แม้ครูจำนวนมากจะขาดองค์ความรู้ในบทบาทหน้าที่ของตนเอง ขาดการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมให้ตนเอง ถ้าได้รับการกระตุ้น การสอนงาน และการกำกับติดตามจากผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอก็จะทำให้ครูพัฒนาตนเองไปได้

ข. สถานศึกษาสร้างระเบียบปฏิบัติในการทำหน้าที่ของครูเพื่อเป็นคู่มือการปฏิบัติงาน เช่น การจัดทำ Job Description ก็จะทำให้ครูตรวจสอบการทำหน้าที่ของตนเองได้ตลอดเวลา

ค. มีการสร้างขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานเป็นระยะๆ ซึ่งน่าจะทำให้ครูสนใจการพัฒนาตนเองมากขึ้นโดยจัดให้มีการคัดเลือกครูสอนดีในสถานศึกษาทุกปี

ง. ให้ครูตั้งเป้าหมายการทำงานของตนเอง และวิธีที่จะพัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายนั้นๆ รวมทั้งให้ครูตรวจสอบเป้าหมายของตนเองเป็นระยะๆ โดยผู้บริหารมีการติดตามเป้าหมายของครูทุกครั้งที่มีการประชุมประจำเดือน

จ. ผู้บริหารควรนิเทศภายใน และกำกับติดตามการปฏิบัติงานของครูอย่างสม่ำเสมอ และนำสภาพปัญหาที่พบไปใช้แก้ปัญหาร่วมกับครู

2. การศึกษาต่อเนื่อง ดำเนินการใน ๓ ลักษณะ ได้แก่ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

2.1 การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ

2.1.1 สภาพที่พบ สถานศึกษามีการดำเนินการในลักษณะหลักสูตรระยะสั้น การดำเนินงานศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนและการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ดังนี้

(1) หลักสูตรระยะสั้น

ก. หลักสูตร หลักสูตรที่สถานศึกษาดำเนินการส่วนใหญ่เป็นหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ๔๐ ชั่วโมงขึ้นไป โดยเลือกใช้จากคลังหลักสูตรที่สำนักงาน กศน. รวบรวมและเผยแพร่หรือใช้หลักสูตรที่หน่วยงานอื่นพัฒนาขึ้น เช่น สำนักงานเกษตร สำนักงานพัฒนาที่ดิน โดยบางหลักสูตรสถานศึกษามีการปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้สถานศึกษายังมีการพัฒนาหลักสูตรขึ้นเองโดยเชิญภูมิปัญญามาถ่ายทอดความรู้หรือถอดองค์ความรู้จัดทำเป็นหลักสูตร อย่างไรก็ตามหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเองส่วนใหญ่ยังไม่ครบถ้วน สมบูรณ์ โดยขาดองค์ประกอบที่สำคัญ เช่น วิธีการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และธรรมชาติของสาระหลักสูตร

หลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นส่วนใหญ่ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพ บริบท อาชีพ วิถีชีวิตและวัฒนธรรม ประเพณี ของประชาชนแต่ละพื้นที่ โดยก่อนดำเนินการ สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน แต่บางส่วนพบว่า ยังไม่ใช้ความต้องการที่แท้จริงเนื่องจาก พบว่า มีความต้องการเรียนหลักสูตรซ้ำๆ ในเกือบทุกตำบล ในหลายพื้นที่

นอกจากนี้ พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีเอกสารคู่มือ ระเบียบ/แนวทางการดำเนินงานจัดการศึกษาต่อเนื่องต่างๆ ที่สำนักงาน กศน. จัดส่งให้ บางส่วนที่มีเอกสาร ก็พบว่า ขาดการศึกษา ทำความเข้าใจ ทำให้มีความผิดพลาดในการดำเนินงานและไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนด และส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้นที่ถูกต้อง

หลักสูตรที่ดำเนินการส่วนใหญ่ยังเป็นหลักสูตรที่เสริมสร้างทักษะอาชีพเบื้องต้นแก่ประชาชน เน้นการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันและเสริมรายได้ ลดรายจ่ายและมีบางส่วนที่เป็นหลักสูตรที่พัฒนาต่อยอดทักษะความรู้แก่กลุ่มผู้มีอาชีพอยู่แล้ว เช่น การพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ บรรจุกัญชี การบริหารจัดการและการตลาด

ทั้งนี้ สถานศึกษามีการนำเสนอหลักสูตรให้คณะกรรมการสถานศึกษา รับทราบและเห็นชอบก่อนดำเนินการเป็นส่วนใหญ่ แต่ไม่พบหลักฐานการมีส่วนร่วมดำเนินการพัฒนาหรือให้ข้อเสนอแนะ

สถานศึกษามีการจัดทำแผนการดำเนินงานบรรจุในแผนปฏิบัติการประจำปีและส่วนใหญ่ดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนด

อนึ่ง พบว่าผู้เรียนการศึกษาต่อเนื่องส่วนใหญ่ มีความสนใจและความพร้อมที่จะศึกษาหลักสูตรระยะสั้น มากกว่าหลักสูตรระยะยาว แต่เนื่องจากระบบประกันคุณภาพการศึกษา ได้กำหนดคุณภาพการจัดการศึกษาต่อเนื่องไว้ไม่น้อยกว่า 40 ชั่วโมงต่อหลักสูตร จึงทำให้สถานศึกษา ปรับแก้ไขโดยการจัดหลักสูตรและเวลาเรียนเป็นช่วงๆ เพื่อตอบสนองความต้องการและความพร้อมของผู้เรียน

รวมทั้ง ยังพบว่า การรวมกลุ่มประชาชนที่มีความสนใจเรียนวิชาชีพเดียวกันทำได้ค่อนข้างยาก เพราะส่วนใหญ่อยู่กระจายในหลายพื้นที่ นอกจากนี้ประชาชนในบางพื้นที่ เช่น

ภาคใต้ มีอาชีพหลักและมีเวลาว่างน้อย ทำให้การรวมกลุ่มค่อนข้างยาก จึงจำเป็นต้องจัดหลักสูตรอาชีพที่สามารถรวมจำนวนผู้สนใจได้ครบจำนวนก่อน ซึ่งไม่สอดคล้องสภาพ ความจำเป็นเท่าที่ควร

หลักสูตรที่ดำเนินการในแต่ละพื้นที่ ได้แก่ หลักสูตรด้านเกษตรธรรมชาติ เช่น หลักสูตรการปลูกพืชผักปลอดสารพิษ การเพาะเห็ดชนิดต่างๆ การทำปุ๋ยชีวภาพ ปุ๋ยหมัก การปลูกมะนาว ในบ่อซีเมนต์ การเลี้ยงปลาในบ่อซีเมนต์/บ่อพลาสติก การเลี้ยงไก่ไข่ ไก่เนื้อ การเลี้ยงผึ้งโพรง ของกลุ่มภูพานลำปาง การทำไร่นาสวนผสม การเพาะเห็ด ของจังหวัดร้อยเอ็ด จังหวัดระนอง ชุมพร สุราษฎร์ธานี การทำหมวกและตะกร้าจากใบร่มข้าว และการทำผ้าบาติกของจังหวัดพังงา การทำไม้กวาดดอกหญ้า แป้งข้าวหมาก หมวกแฟนซี การทำบายศรีสู่ขวัญ การทำพานชั้นหมากสำหรับมุสลิม การทำผ้าคลุมผม ผ้าบาติก การตัดเย็บเสื้อผ้า น้ำมัน นวดสมุนไพรของกลุ่มจังหวัดชายแดนใต้

หลักสูตรที่เป็นการพัฒนาต่อยอดอาชีพเดิมเพื่อเพิ่มมูลค่าหรือพัฒนา รูปแบบผลิตภัณฑ์ พัฒนาระบบบริหารจัดการ การตลาด อาทิ การทำก้อนเชื้อ การแปรรูปเห็ด (แหนมเห็ด คั่วกลิ้งเห็ด น้ำพริกเห็ด) การแปรรูปผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำ การทำปลาตุ๋น การทำสบู่ น้ำผึ้ง การแปรรูปอาหาร อาทิ การทำน้ำพริก เครื่องแกง ไตปลาแห้ง การปักผ้าคลุมศีรษะ ของกลุ่มจังหวัดอ่าวไทยและอันดามัน หลักสูตรการแปรรูปกล้วยหินของกลุ่มจังหวัดชายแดนใต้ (ยะลา) การทอผ้าไหม ผ้าฝ้าย การจักสาน การทำไร่นาสวนผสม การเพาะเห็ดของจังหวัดร้อยเอ็ด มหาสารคาม บุรีรัมย์ เป็นต้น

หลักสูตรที่ส่งเสริมด้านวิชาชีพต่างๆ ในชุมชน ได้แก่ หลักสูตรช่างเดินสายไฟภายในอาคาร หลักสูตรการปูกระเบื้อง หลักสูตรช่างเชื่อมโลหะ ช่างปูน ช่างก่อสร้าง ของจังหวัดสุราษฎร์ธานี จังหวัดยะลา เป็นต้น ทั้งนี้ ส่วนใหญ่เป็นการเรียนและฝึกปฏิบัติใน กศน.ตำบล เป็นหลัก โดยมีช่างมืออาชีพในชุมชนเป็นวิทยากร ซึ่งผู้เรียนบางคนสามารถนำไปในการประกอบอาชีพเสริมได้

หลักสูตรที่รองรับการท่องเที่ยวและการบริการ ได้แก่ หลักสูตรนวดแผนไทย หลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษสำหรับแคคตัส และหลักสูตรภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารสำหรับกลุ่มผู้ให้บริการนักท่องเที่ยวในเขื่อนรัชชประภา จังหวัดสุราษฎร์ธานี เป็นต้น

นอกนั้นเป็นหลักสูตรอื่นๆ ที่มักพบว่า มีการเปิดสอนซ้ำๆ กัน ได้แก่ หลักสูตรการถักกระเป๋าจากเชือกถัก กระเป๋าสานจากเส้นพลาสติก การทำพรมเช็ดเท้า การประดิษฐ์ดอกไม้จากดินไทยและดินญี่ปุ่น การจัดดอกไม้ การผูกผ้าในงานพิธี หลักสูตรอาหาร ขนมไทย ขนมอบ อาหารว่าง ฯลฯ

ข. การจัดการเรียนรู้และวิทยากรผู้สอน วิทยากรส่วนใหญ่ เป็นภูมิปัญญาในท้องถิ่น เช่น ภูมิปัญญาด้านการเกษตร การจักสาน การทอผ้า เจ้าของสถานประกอบการและวิทยากรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กระทรวงเกษตร สถาบันพัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น

สำหรับวิทยากรภูมิปัญญาท้องถิ่น ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถในสาขาวิชาที่สอนพอสมควร แต่ยังขาดทักษะการถ่ายทอดความรู้ เน้นการสาธิตและอธิบายรายบุคคล

ทั้งนี้ สถานศึกษาหลายแห่งมีการเตรียมความพร้อมวิทยากร โดยได้มีการชี้แจงสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การถ่ายทอดความรู้ และการประเมินผล โดยพบปัญหาการดำเนินการสอนมักไม่เป็นไปตามแผนการสอน และพบว่า การจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น มักจัดซ้ำๆ กัน เนื่องจากขาดแคลนวิทยากรที่มีความเชี่ยวชาญ โดยเฉพาะวิทยากรหลักสูตรใหม่ๆ และวิทยากรในพื้นที่ห่างไกล เนื่องจากค่าตอบแทนน้อย ไม่คุ้มค่ากับการเดินทางไปสอน

ค. สื่อ วัสดุ อุปกรณ์และสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์สำหรับจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ส่วนใหญ่ใช้อุปกรณ์ของวิทยากรหรือของสถานประกอบการนั้นๆ ทั้งนี้ พบว่า วัสดุฝึก

ไม่ค่อยเพียงพอ เนื่องจากงบประมาณจำกัดและขาดอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่จำเป็น อาทิ เครื่องปั้น เตาอบ เครื่องมือช่าง เป็นต้น ซึ่งในการแก้ปัญหา สถานศึกษาให้ผู้เรียนจัดหาวัสดุมาเองหรือออกเงินเฉลี่ยจัดซื้อวัสดุเพิ่มเติม ส่วนสถานที่จัดกิจกรรม ส่วนใหญ่ใช้สถานที่ของบ้านวิทยากร สถานประกอบการ บ้านผู้นำ ศูนย์เรียนรู้ หรือศูนย์ฝึกอาชีพของชุมชน

ง. การวัดผล ประเมินผลการเรียน การวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้ ส่วนใหญ่ยังไม่สอดคล้องตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและธรรมชาติของวิชา สถานศึกษาบางแห่งมีการใช้เครื่องมือประเมินผลแบบเดียวกันในทุกหลักสูตร การประเมินผลการเรียนส่วนใหญ่เป็นการประเมินความพึงพอใจ และประเมินผลงานจากการสังเกตของวิทยากร ซึ่งไม่มีการกำหนดเกณฑ์การประเมินที่ชัดเจน

จ. การจบหลักสูตรและการติดตามผลหลังจบหลักสูตร พบว่าสถานศึกษามีเอกสารการจบหลักสูตร แต่ไม่ค่อยเป็นปัจจุบัน ส่วนใหญ่ยังไม่มีการติดตามผลหลังจบหลักสูตร มีข้อมูลการบอกเล่าจากผู้เรียนหรือประชาชนที่อยู่ในชุมชน ยังไม่มีการจัดเก็บข้อมูลสารสนเทศที่เป็นระบบ

ฉ. การนำความรู้ไปใช้ ผู้เรียนมีการนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นส่วนใหญ่ มีบางส่วนที่สามารถนำไปประกอบอาชีพได้ โดยส่วนใหญ่เป็นการรวมกลุ่มทำเป็นอาชีพเสริม และส่วนใหญ่รายได้ไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับฤดูกาลและวัตถุดิบ

(2) การดำเนินงานศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน (ศฝอช.) การดำเนินงานศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนของสถานศึกษา ส่วนใหญ่ยังไม่ครอบคลุมตามเป้าหมายและภารกิจหลักที่สำนักงาน กศน. กำหนด กล่าวคือ การเป็นศูนย์แนะแนวอาชีพของชุมชน ศูนย์กลางการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติของผู้เรียน ศูนย์กลางในการประสานงาน ศูนย์กลางแสดงผลงานและจำหน่ายผลิตภัณฑ์และศูนย์ข้อมูลข่าวสารด้านอาชีพของชุมชน พบว่า ส่วนใหญ่เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และฝึกทักษะอาชีพ มีการรวมกลุ่มประกอบอาชีพและมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ของกลุ่มอาชีพต่างๆ ในชุมชน ตามช่วงที่มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือตามที่มีการสั่งซื้อผลผลิต รวมทั้ง พบว่า การดำเนินงานของศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ส่วนใหญ่ยังขาดความต่อเนื่อง และขาดการส่งเสริมด้านการบริหารจัดการการตลาดขาดเงินทุนหมุนเวียนและอุปกรณ์การผลิตที่จำเป็น

หลักสูตรที่ดำเนินการ ส่วนใหญ่ยังไม่ถูกต้องตามคู่มือการจัดการศึกษา ต่อเนื่องที่กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการกำหนด บางแห่งยังไม่มีหลักสูตรและกำหนดเวลาเรียนที่ชัดเจนและขาดการนิเทศ ติดตามผลอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งขาดการรายงานผลการนิเทศ การสรุปรายงานผลการนิเทศ ติดตามผลการดำเนินงาน ที่ชัดเจน

ทั้งนี้ สถานศึกษาส่วนใหญ่ มีศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนอย่างน้อย ๑ แห่ง โดยศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนที่มีผลงานเด่น ได้แก่

ก. กลุ่มอาชีพทอเสื่อก บ้านหนองนกปีกกา อำเภอเมือง จังหวัดตาก ผลิตภัณฑ์ของกลุ่ม ได้แก่ เสื่อ แจกัน กล้องใส่กระดาษทิชชู กล้องใส่เอกสาร เบาะรองนั่ง เป็นต้น สมาชิกกลุ่มที่รวมตัวกันครั้งแรก 21 คน ปัจจุบันขยายเพิ่มเป็น 52 คน ซึ่งกลุ่มมีการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ เช่น ด้านการเงิน การบัญชี การตลาด การพัฒนาผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

ข. อาชีพธุรกิจร้านกาแฟโบราณ ตั้งอยู่ในบริเวณ กศน.อำเภอแม่สอด จุดเด่น คือ ประกอบธุรกิจได้จริง สามารถสร้างงานสร้างรายได้ให้กับกลุ่มและเป็นสถานที่ฝึกประสบการณ์ให้กับผู้เรียนในหลักสูตร ปวช. อีกด้วย

ค. ศูนย์เรียนรู้การแปรรูปผลิตภัณฑ์การเกษตร กศน.อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก มีการทำไวน์หมักเม่า การทำเต้าเจี้ยว และการทำซีอิ๊ว ซึ่งมีหน่วยงานจากกระทรวงวิทยาศาสตร์ มาใช้เป็นสถานที่ศึกษาวิจัย และเป็นฐานเรียนรู้ของนักศึกษา กศน. ในวิชาเศรษฐกิจพอเพียง

ง. การประกอบอาชีพตัดเย็บเสื้อผ้าของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนวัดเขาแก้ว ผลิตภัณฑ์ที่สร้างรายได้ คือ เสื้อสำเร็จรูป รับจ้างตัดชุดนักเรียนและถุงผ้าดิบ นอกจากนี้ ยังได้ขยายกลุ่มไปสู่ อาชีพนวดแผนไทย มีบริการนวดตัว นวดเท้า นวดสปา นวดแก้อาการ การนวดลูกประคบ สามารถ เป็นต้นแบบในการเป็นศูนย์เรียนรู้ ศูนย์สาธิต ศูนย์แสดงและจำหน่ายผลิตภัณฑ์ทางด้านอาชีพในชุมชนได้ เป็นอย่างดี ขณะนี้กลุ่มมีสมาชิกกว่า 200 คน มีการส่งเสริมให้สมาชิกออมเงิน โดยได้จัดตั้งสถาบันการเงิน วัดเขาแก้ว มีเงินฝากในบัญชี 2,000,000 บาท

จ. ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนกลุ่มข้าวฮางงอก บ้านสุขสำราญ อำเภอ นากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนบ้านกษะทอน อำเภอด่านซ้าย จังหวัดเลย

ฉ. ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนกลุ่มสตรีตำบลท่าสาป อำเภอเมืองยะลา เป็นศูนย์เรียนรู้เกี่ยวกับส้มแขก มีการจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีแผนพับ จัดสอนและสาธิต และ จำหน่ายผลิตภัณฑ์ เช่น ส้มแขกแช่อิ่ม ส้มแขกทรงเครื่อง น้ำพริกส้มแขก มีการบริหารจัดการด้านการเงิน วัตถุประสงค์ และการตลาดอย่างเป็นระบบ

ช. ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ตำบลมะนังดา อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี มีเครือข่ายเข้ามาสนับสนุนหลายหน่วยงาน ผลิตภัณฑ์เด่น คือเสื้อผ้าสำเร็จรูปทั้งของบุรุษและสุภาพสตรี ได้แก่ ชุดซาฟารี ชุดเดรสยาว เป็นต้น

ซ. ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนการเพาะเห็ดนางฟ้า ตำบลช้างให้ตึก อำเภอ โคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี มีกิจกรรมการทำก้อนเชื้อเห็ด การเพาะเห็ด ซึ่งสมาชิกกลุ่มมีรายได้เพียงพอต่อการ ดำรงชีพ และศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเกษตรธรรมชาติ ตำบลโคกโพธิ์ มีฐานการเรียนรู้ คือ แปลงสาธิตการปลูกผัก การทำปุ๋ยหมัก ซึ่งศูนย์ฝึกอาชีพ ทั้ง 2 แห่ง เป็นสถานที่ที่มีความพร้อมทั้งในด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และ วิทยากรให้ความรู้ ทั้งนี้ ได้มีการฝึกอบรมให้ความรู้กับนักศึกษา ประชาชน และเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

ฌ. ศูนย์ฝึกอาชีพเพาะเห็ดฟางจากทะเลสาบปาล์มของตำบลทุ่งตะโก อำเภอทุ่งตะโก จังหวัดชุมพร มีการรวมกลุ่มเพาะเห็ดฟางในโรงเรือนโดยใช้วัสดุทะเลสาบปาล์ม ที่มีมากท้องถิ่น และมีการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง มีการบริหาร จัดการและวางแผนการผลิตอย่างเป็นระบบ สามารถ ส่งผลผลิตไปขายกรุงเทพมหานครทุกวัน วันละ ๒ ตัน ซึ่งสร้างรายได้แก่กลุ่ม ไม่ต่ำกว่า ๒๐๐,๐๐๐ บาท ต่อเดือน ทดแทนรายได้จากพืชเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังช่วยให้เกิดอาชีพต่อเนื่อง อาทิ การรับจ้างขนทะเลสาบ ปาล์มที่หมดอายุจากการเพาะเห็ดไปขายเป็นปุ๋ยให้แก่ชาวสวนในพื้นที่และยังส่งผลทำให้ครอบครัวอบอุ่น มีรายได้ เยียวชนมีงานทำ ซึ่งศูนย์ฯ ดังกล่าวเป็นแหล่งเรียนรู้และฝึกปฏิบัติด้านการเพาะเห็ดของนักวิชาการ เกษตรกร ประชาชน นักเรียน นักศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ รวมทั้งนักศึกษาระดับอาชีวศึกษา สาขาวิชาเกษตรกรรม ในจังหวัดชุมพรและจังหวัดใกล้เคียง

นอกจากนี้ สถานศึกษาบางแห่ง เช่น ในจังหวัดหนองคาย ได้บูรณา การกิจกรรมการศึกษาอาชีพกับโครงการตามนโยบายของกระทรวง คือ โครงการชุมชนต้นแบบค่านิยมหลัก ของคนไทย ๑๒ ประการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและโครงการผู้เฒ่าเลี้ยงหลาน โดยมีการจัด การศึกษาอาชีพตามความต้องการของผู้เข้าร่วมกิจกรรมในโครงการดังกล่าว เช่น ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน บ้านเสริมสุข อำเภอโพนพิสัย จังหวัดหนองคาย เป็นต้น

(3) การจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

สถานศึกษาส่วนใหญ่ เน้นจัดกิจกรรมทักษะอาชีพ ลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ ของครัวเรือนเป็นหลัก โดยบูรณา การกับกิจกรรมการพัฒนาอาชีพของสถานศึกษา ซึ่งพบว่า ยังขาดกระบวนการคิด วิเคราะห์และการนำไปใช้ ในการดำเนินชีวิตประจำวัน แต่มีสถานศึกษาในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้จัดกระบวนการต่อเนื่องโดยเริ่มจาก

เวทีเสวนาเสริมสร้างกระบวนการคิด วิเคราะห์ที่ถูกต้องตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จากนั้นจึงมีการวางแผนดำเนินการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ เช่น การลดรายจ่าย เพิ่มรายได้ การทำอาชีพเสริม เช่น การปลูกพืชผักสวนครัว การเพาะเห็ด การเพาะถั่วงอก การเพาะต้นอ่อนทานตะวัน เป็นต้น

(4) การจัดการศึกษาต่อเนื่องของสถานศึกษาขั้นตรง การจัดการศึกษาต่อเนื่องของศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาและศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน ส่วนใหญ่เป็นการจัดในลักษณะโครงการอบรมพัฒนาและค่าย

ก. การจัดการศึกษาต่อเนื่องของศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องที่ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาดำเนินการ ได้แก่ หลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ที่พัฒนาเป็นหลักสูตรเสริมการเรียนรู้สาระวิชาวิทยาศาสตร์สำหรับนักศึกษา กศน. และหลักสูตรพัฒนาครูผู้สอนสาระวิทยาศาสตร์เพื่อปลูกจิตวิทยาศาสตร์และหลักสูตรค่ายวิทยาศาสตร์ทั้งแบบพักค้างและ แบบไป-กลับ

ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อศึกษานครศรีธรรมราชจัดการศึกษาต่อเนื่อง ในลักษณะของค่ายวิทยาศาสตร์ ซึ่งให้บริการแก่โรงเรียนทั้งในและนอกพื้นที่บริการ มีการระบบการจูงใจทางอินเทอร์เน็ตซึ่งเต็มตลอดทั้งปี นอกจากนี้ยังมีการอบรมหลักสูตรระยะด้านการทำหนังสือแก่นักเรียน ในชุมชน โดยมีวิทยากรจากรายการคนค้นคน มาเป็นวิทยากร

สำหรับกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องของศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาจังหวัดขอนแก่น คือ การประกวดโครงงานวิทยาศาสตร์และห้องเรียนวิทยาศาสตร์ (School Programs) และ มีการพัฒนาเสริมศักยภาพด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยการแสดงทางวิทยาศาสตร์ (Science Show)

ข. การจัดการศึกษาต่อเนื่องของศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน จัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพที่เน้นด้านเกษตรธรรมชาติและเน้นการส่งเสริมกิจกรรมตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการอบรมหลักสูตรระยะสั้น ๔๐ ชั่วโมงขึ้นไป และมีการจัดฐานการเรียนรู้ด้านเกษตรธรรมชาติ ฐานการเรียนรู้อาชีพต่างๆ ทั้งในบริเวณศูนย์ฝึกฯ และในพื้นที่เขตบริการ

การดำเนินงานการศึกษาต่อเนื่องของ ศฝช. สุรินทร์ มีการพัฒนา ฐานการเรียนรู้อาชีพต่างๆ ในพื้นที่ 111 ไร่ เป็นศูนย์การเรียนรู้อาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เช่น ฐานปุ๋ยอินทรีย์ ฐานการปลูกมะนาวในวงท่อซีเมนต์ ฐานการปลูกสัตว์ ฐานการทำงานข้าวอินทรีย์ ด้วยวิธีเกษตรธรรมชาติ ฐานการแปรรูปผลผลิต ฐานการ

เรียนรู้หน่อไม้ฝรั่ง และอื่นๆ รวม 15 ฐาน เป็นที่เรียนรู้ ด้วยการฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และ ส่งเสริมการเรียนรู้ของชุมชนในพื้นที่ชายแดน มีการจัดหลักสูตรวิชาชีพระยะสั้น ทั้งในศูนย์ฝึกฯ และมีฐานการเรียนรู้ในชุมชน ตำบลจะมีอย่างน้อย 1 ชุมชน มีการส่งเสริม การปฏิบัติในลักษณะกลุ่มและ รายบุคคล และเป็นฐานการเรียนรู้ของผู้เรียนหลักสูตร ป.ว.ช. ด้วย โดยขยายผลจากการอบรมและนำความรู้ ไปใช้ปฏิบัติจริง เพื่อพัฒนาให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ในชุมชน โดยมีครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียนประจำ พื้นที่เป็นคูคิดในการดำเนินงานในพื้นที่ ซึ่งได้รับการตอบรับจากผู้นำชุมชน และสมาชิกที่ผ่านการอบรมเป็นอย่างดี

ฐานการเรียนรู้ที่โดดเด่น ได้แก่ ฐานการเรียนรู้เกษตรธรรมชาติ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงบ้านโนนทอง ตำบลโคก-ตะเคียน อำเภอกาบเชิง กลุ่มเกษตรธรรมชาติ บ้านโคกเบง ตำบลแรมมุด อำเภอกาบเชิง กลุ่มปลูกมะนาวในวงท่อซีเมนต์ตำบลกาบเชิง กลุ่มเพาะเห็ดฟาง กองเตี้ย บ้านใหม่เรื่อนทอง ตำบลด่าน อำเภอกาบเชิง เป็นต้น

นอกจากนี้ มีการดำเนินการให้ความรู้และฝึกทักษะ ด้านอาชีพที่เน้น เกษตรธรรมชาติและยึดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทำให้ประชาชนตระหนักรู้ถึงคุณค่าของการทำอาชีพ เกษตรที่ปลอดภัยจากสารเคมีทั้งต่อตนเองในฐานะผู้ผลิตและผู้บริโภค ที่สำคัญสามารถประกอบเป็นอาชีพ เสริมหลังจากประกอบอาชีพหลัก คือ ทำนา ทำไร่มันสำปะหลัง และไร่อ้อยได้

การดำเนินงานการศึกษาต่อเนื่องของ ศฝช.ปัตตานี ได้แก่ ศูนย์เรียนรู้ เกษตรธรรมชาติ ตำบลทับช้าง อำเภอนาทวี จังหวัดสงขลา ศูนย์แห่งนี้ได้ยึดแนวทางเกษตรธรรมชาติเป็นหลัก ในการศึกษา ทดลอง สาธิต การเกษตรในเรื่องดิน แมลง และพืช มีหลักสูตรระยะสั้น สื่อ และวิทยากร ในการเผยแพร่ความรู้เรื่องดิน เช่น การปรับปรุงดินให้มีความสมบูรณ์ด้วยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ มีการอนุรักษ์แมลง ที่มีประโยชน์ โดยไม่ใช้สารเคมี มีการปลูกพืชหลายชนิด หมุนเวียนตามฤดูกาล

การดำเนินงานการศึกษาต่อเนื่องของ ศฝช.ชุมพร มีการจัดหลักสูตร อาชีพระยะสั้น ตามสภาพ บริบทของชุมชน โดยเน้นด้านเกษตรธรรมชาติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และส่งเสริมให้ครัวทำวิจัยและพัฒนาด้านเกษตรธรรมชาติในพื้นที่ ศฝช. เช่น การศึกษาวิจัยปรับปรุง สภาพดินโดยการใช้ปุ๋ยอินทรีย์ในนาข้าว ซึ่งพบว่าช่วยเพิ่มคุณภาพดินได้เป็นอย่างดี การศึกษาวิจัยการปลูก กระจับปี่ ค่น้ำฮ่องกง การเพาะเห็ดฟาง การเพาะเห็ดขอน การเพาะเห็ดหูหนู การปลูกผักสวนครัวโดยใช้ ปุ๋ยหมักปุ๋ยชีวภาพที่ผลิตเอง รวมทั้งการวิจัยการปลูกพืชชนิดต่างๆ ในเขตพื้นที่บริการ ซึ่งจัดตั้งเป็นศูนย์เรียนรู้ เช่น การเพาะเห็ดในขอนไม้ในพื้นที่อำเภอละแม การปลูกกระจับปี่แดงในพื้นที่ อำเภอลำสนธิ การทำปุ๋ย หมักจากขุยมะพร้าวและทะเลสาบ/ทางปาล์มในพื้นที่อำเภอนาทวี เป็นต้น รวมทั้งมีการจัดทำแปลงสาธิต ปลูกพืชผักหมุนเวียนต่อเนื่อง เป็นสถานที่ศึกษาดูงานของ นักศึกษา ประชาชนได้เป็นอย่างดี ผลผลิตที่สามารถ นำขายได้อย่างสม่ำเสมอ ได้แก่ การปลูกข้าวไร่ แตงกวา ถั่ว บวบ ผือก เห็ดฟาง แก้วมังกร ฯลฯ

จุดเด่น ศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรธรรมชาติในพื้นที่อำเภอกะบุรี จังหวัด ระนอง มีการส่งเสริมให้ประชาชนรวมกลุ่มและทดลองการทำปุ๋ยหมักสูตรสมเด็จพะเทพฯ เพื่อนำไปใช้ใน สวนไม้ผลและใช้ในการปลูกพืชผักสวนครัว โดยประยุกต์ใช้ร่วมกับสูตรปุ๋ยของกรมพัฒนาที่ดิน ทำให้ได้ผลดี ยิ่งขึ้น เป็นการลดการใช้สารเคมี โดยมีการนำปุ๋ยไปใช้ในสวนทุเรียนและใช้ปลูกพืชผักสวนครัวบริเวณรอบบ้าน สามารถสร้างรายได้เสริมแก่ชาวบ้านได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังพบว่าประชาชนที่รวมกลุ่มกันมีความรัก สามัคคีและมีผู้นำที่เข้มแข็ง มีการขยายผลทดลองนำหญ้าแฝกไปใช้ปลูกเพื่อดูดซับน้ำรอบโคนต้นทุเรียนและ บริเวณที่เป็นพื้นที่ลาดชัน ช่วยลดปัญหาน้ำขังและการชะล้างหน้าดิน

2.1.2 ชอนิเทศ

(1) แนะนำวิธีการรวบรวมข้อมูลความต้องการจำเป็นของประชาชนและวิธีการวิเคราะห์ SWOT ที่ถูกต้อง

(2) แนะนำวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่ถูกต้อง ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและธรรมชาติวิชา

(3) แนะนำให้ครูประเมินผลและติดตามผลผู้เรียนที่จบหลักสูตร หลักสูตรวิชาซีพระยะสั้น จำนวน ๔๐ ชั่วโมงขึ้นไป ทุกหลักสูตรและรวบรวมจัดทำทะเบียน/ทำเนียบผู้จบหลักสูตรให้เป็นปัจจุบัน

(4) แนะนำเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายตอบสนองกับความต้องการของลูกค้าหลายประเภท

(5) เน้นย้ำให้ครูจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้นั้นกระบวนการคิดตามหลักปรัชญาดังกล่าวมากกว่าการจัดกิจกรรม โดยครู กศน. ควรน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิต เพื่อสามารถถ่ายทอดสู่ผู้เรียนได้อย่างแท้จริง

(6) แนะนำให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สนับสนุนหลักวิชาทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ ใช้กับการประกอบอาชีพในชุมชน เพื่อเพิ่มมูลค่าของผลผลิต ใช้วัสดุอย่างคุ้มค่า ลดต้นทุนการผลิต เกิดประโยชน์สูงสุด

2.1.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

(1) ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

ก. สำนักงาน กศน. โดยกลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ ควรติดตามผลการดำเนินงานการจัดศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน ว่าดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดได้หรือไม่ และควรปรับแนวทางการดำเนินงานให้เหมาะสมกับศักยภาพ ความพร้อมของสถานศึกษา กศน.

ข. ควรซักซ้อมความเข้าใจสำนักงาน กศน. จังหวัดและสถานศึกษา เกี่ยวกับการจัดการศึกษาต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาอาชีพ และศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ค. ควรซักซ้อมความเข้าใจสำนักงาน กศน. จังหวัด และสถานศึกษา เกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และสถานศึกษาพอเพียง โดยเน้นกระบวนการคิดและการจัดการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาดังกล่าว มิใช่เน้นเฉพาะการจัดกิจกรรมประเภทปลูกผัก เลี้ยงสัตว์ เท่านั้นเพื่อให้ กศน.อำเภอ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการและส่งเสริม สนับสนุนได้ตามวัตถุประสงค์ของกิจกรรมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ง. ควรกำหนดเกณฑ์การประเมินผลงานครูให้สอดคล้องกับผลสำเร็จเชิงประจักษ์ด้านการส่งเสริมพัฒนาอาชีพแก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ

จ. ควรปรับระเบียบ กฎเกณฑ์เกี่ยวกับค่าตอบแทน ค่าใช้จ่ายที่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและเพียงพอต่อการจัดหาครุภัณฑ์ที่จำเป็น เพื่อให้สถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพแก่ประชาชนได้อย่างแท้จริง

(2) ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.

ก. ควรซักซ้อมการดำเนินงานและการจัดการเรียนรู้การศึกษาต่อเนื่อง โดยเฉพาะการจัดการศึกษาอาชีพหลักสูตรระยะสั้นและศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน เพื่อให้ สถานศึกษามีความเข้าใจและดำเนินงานในแนวทางเดียวกัน ตามหลักการและเงื่อนไขที่สำนักงาน กศน.กำหนด

ข. สำหรับจังหวัดที่อยู่ชายแดน ควรกำหนดแผนการจัดกิจกรรม การศึกษาอาชีพ เพื่อเตรียมรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและการเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยยังคงมี วัฒนธรรมของชุมชนที่เข้มแข็ง

ค. ควรกำกับ ติดตาม การดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตาม แผนที่กำหนดและสอดคล้องกับเป้าหมายการประกันคุณภาพการศึกษา

ง. ควรจัดให้มีการประกวดผลงาน แข่งขันทักษะฝีมือด้านอาชีพ ทั้งใน ระดับสถานศึกษา ระดับจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อเป็นการพัฒนาฝีมือและคุณภาพการศึกษาอาชีพ สามารถ ส่งไปแข่งขันกับหน่วยงานอื่นได้

(3) ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา

ก. ควรจัดทำหลักสูตรการศึกษาอาชีพให้ครบถ้วน และทบทวนการจัด การศึกษาอาชีพให้ถูกต้องตามระเบียบและหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งด้านหลักสูตร ผู้เรียน การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การอนุมัติการจบหลักสูตร และการติดตามผลผู้จบหลักสูตร ตามที่กำหนดในคู่มือ การจัดการศึกษาต่อเนื่องที่กลุ่มปฏิบัติการ กำหนด

ข. ควรถอดองค์ความรู้จากวิทยากรภูมิปัญญา จัดทำเป็นหลักสูตรที่มี องค์ประกอบถูกต้อง ครบถ้วน โดยเพิ่มเติมเนื้อหาในส่วนที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่ม เพื่อให้สามารถ พึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

ค. ควรมีการจัดทำสื่อประกอบการเรียนตามหลักสูตรต่อเนื่อง โดยเฉพาะหลักสูตรที่เป็นภูมิปัญญาของแต่ละแห่ง เช่น หลักสูตรการขึ้นลายผ้าไหม การขึ้นลายจักสาน เส้นพลาสติก

ง. ควรมีการนิเทศ กำกับติดตามการดำเนินงานอย่างทั่วถึง สม่าเสมอ เพื่อให้ครูสามารถดำเนินงานตามหลักสูตรต่างๆ อย่างถูกต้องและให้มีการรายงานผลการนิเทศ

จ. ควรจัดให้มีการพัฒนาวิทยากร/ผู้สอน เพื่อให้มีความเข้าใจในแนวทางการจัดการเรียนรู้ และคุณภาพของผู้เรียนตามที่ต้องการ

ฉ. ควรเร่งวิเคราะห์และหามาตรการยกระดับทักษะความสามารถ ให้สูงขึ้น โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมคนเข้าสู่อาเซียน อาทิ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ การพัฒนาฝีมือและ ความรับผิดชอบในการประกอบอาชีพ การพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา

ช. ควรพัฒนาศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนที่มีประสิทธิภาพ ให้เป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ แหล่งศึกษาดูงานของชุมชนและมีกระบวนการเชื่อมโยงแลกเปลี่ยนข้อมูลระหว่างกันเพื่อการพัฒนา อย่างต่อเนื่อง

ซ. ควรรวบรวมหลักสูตรให้เป็นระบบหรือจัดเป็นคลังหลักสูตร และ พัฒนาหลักสูตรต่อยอดกลุ่มอาชีพต่างๆ ให้เพิ่มขยายผลิตภัณฑ์ให้เข้าสู่ตลาดมากยิ่งขึ้น

ฅ. สำหรับจังหวัดชายแดน เช่น จังหวัดหนองคาย ควรร่วมกับ สำนักงาน กศน.จังหวัด กำหนดแผนการจัดกิจกรรมการศึกษาอาชีพเพื่อรองรับการเป็นพื้นที่เขตเศรษฐกิจ พิเศษ โดยยังคงมีวัฒนธรรมของชุมชนที่เข้มแข็ง

(4) ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษาขั้นตรง

ก. ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน ควรพัฒนาหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่องให้มีคุณภาพและบูรณาการกิจกรรมที่มุ่งเน้นด้านความมั่นคง รวมทั้งให้บริการทั่วถึงกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่ชายแดนอย่างแท้จริง

ข. ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาควรจัดบริการด้านวิทยาศาสตร์เพื่อตอบสนองต่อกลุ่มเป้าหมายนักศึกษา กศน. ให้มากขึ้น

ค. ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาควรเน้นการจัดหลักสูตร /โครงการกิจกรรม ด้านวิทยาศาสตร์ประยุกต์เพื่อการแก้ปัญหาและพัฒนาอาชีพ วิถีชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นให้มากยิ่งขึ้น

2.2 การศึกษาเพื่อการพัฒนาสังคม ชุมชน และการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต
สถานศึกษายังมีความเข้าใจไม่ตรงกัน ในรูปแบบ วิธีการดำเนินงาน จัดการศึกษา **พัฒนาสังคม ชุมชนและการศึกษาเพื่อการพัฒนาทักษะชีวิต** ส่งผลให้การดำเนินงานซ้ำซ้อน ไม่สามารถแยกออกจากกันอย่างชัดเจน

2.2.1 สภาพที่พบ

(1) **สถานศึกษาจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนที่มุ่งเสริมสร้างค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ในรูปแบบอบรมและการเข้าค่าย กิจกรรมที่ดำเนินการ ได้แก่**

การส่งเสริมสุขภาพ

ผู้สูงอายุ การเสริมสร้างค่านิยมตามหลักศาสนาอิสลามของอำเภอกระบุรี และอำเภอ
จังหวัดระนอง สุขสำราญ

(2) การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดโครงการคุณธรรม จริยธรรมค่ายลูกเสือ ยุวกาชาด ค่ายป้องกันยาเสพติด ค่ายอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นต้น โดยบูรณาการเข้ากับค่านิยมหลักคนไทย 12 ประการ โดยสถานศึกษามีการจัดทำแผน/โครงการ ระบุไว้ในแผนปฏิบัติงานประจำปี

สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เช่น การออกกำลังกายประกอบอุปกรณ์ยางยืด ของอำเภอกระบุรี การส่งเสริมสุขภาพคุณแม่วัยใสของ อำเภอเมือง จังหวัดระนอง การจัดกิจกรรมขับซี้ปลอดภัยควบคู่กับการทดสอบเพื่อออกไปขับซี้ของ อำเภอกะเปอร์ จังหวัดระนอง โดยดำเนินการร่วมกับสำนักงานขนส่งจังหวัดระนอง ซึ่งประชาชนให้ความสนใจมาก

ส่วนจังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการจัดกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ป้องกันไข้เลือดออกของ กศน.อำเภอบ้านตาขุน ร่วมกับสำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และมีการจัดสอนการทำสเปรย์ไล่ยุงจากสมุนไพร ซึ่งประชาชนให้ความสนใจ สามารถนำไปใช้ในชีวิตได้

นอกจากนี้ สถานศึกษาในกลุ่มจังหวัดอันดามันและอ่าวไทย มีการส่งเสริมทักษะชีวิต โดยกระบวนการลูกเสือ ยุวกาชาด รวมทั้งกิจกรรมด้านกีฬาอย่างต่อเนื่องและมีการจัดมหกรรมกีฬา กศน.เกมส์ เช่น จังหวัดพังงา ชุมพร ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวช่วยส่งเสริมสุขภาพ ความสามัคคี ทั้งนักศึกษา ประชาชนผู้ร่วมงานและเชื่อมความสัมพันธ์ของบุคลากรทุกสถานศึกษา พบว่า ผู้เข้าร่วมกิจกรรมทุกระดับและหน่วยงานเกี่ยวข้องมีความพึงพอใจเป็นอย่างมาก

ศฝช.ปัตตานี มีการจัดกิจกรรมด้านความปลอดภัยในชีวิตและสุขภาพอนามัย อาทิ โครงการกินอยู่อย่างไรให้ปลอดภัย โครงการสุขภาพดีชีวิตมีสุข โครงการการใช้สมุนไพรพื้นบ้านในชีวิตประจำวัน ซึ่งโครงการดังกล่าวสอดคล้องกับวิถีการเกษตรธรรมชาติ เพื่อให้ผู้เรียนใช้เหตุผลในการดูแล

ชีวิตให้ปลอดภัย ทั้งนี้พบว่า โครงการส่วนใหญ่ ใช้ระยะเวลาการจัดเพียง 1 วัน ซึ่งน้อยเกินไปและขาดความต่อเนื่อง โดยมีการประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมกิจกรรม แต่ขาดหลักฐานการประเมินวัดความรู้ทักษะกระบวนการ

2.2.2 ข้อสังเกต

(1) แนะนำให้ครูจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีการประเมินผลที่ครอบคลุมตามวัตถุประสงค์โครงการ

(2) แนะนำการออกแบบกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต และกิจกรรมพัฒนาสังคมและชุมชน โดยเน้นให้ผู้เข้าร่วมกิจกรรม โครงการมีส่วนร่วมวิเคราะห์สภาพปัญหา แนวทางการแก้ไขที่สามารถปฏิบัติได้จริง

2.2.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

(1) ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

ก. ควรมีการทบทวนหลักการ วิธีการ แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน และการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต เพื่อให้สถานศึกษาปฏิบัติด้วยความชัดเจนและถูกต้อง ตรงกัน

ข. ควรมีการประกวดและเผยแพร่ผลงานเด่น เกี่ยวกับรูปแบบกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิตและกิจกรรมพัฒนาสังคมและชุมชนที่มีผลงานเด่น บังเกิดประโยชน์ต่อประชาชน เพื่อเป็นตัวอย่าง/ต้นแบบต่อไป

ค. ควรมีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและมีการอบรม ชี้แจงแก่ผู้ปฏิบัติอย่างทั่วถึง

(2) ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.

ก. ควรมีการทบทวน สร้างความเข้าใจที่ตรงกันแก่สถานศึกษา เกี่ยวหลักการ วิธีการจัดกิจกรรม โครงการเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน และกิจกรรมเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต

ข. ควรมีการนิเทศ กำกับ ติดตามผลและให้มีการรายงานผลการดำเนินงานอย่างครบถ้วน สมบูรณ์ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด และสอดคล้องตามนโยบายสำนักงาน กศน.

(3) ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา

ก. สถานศึกษา ควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่องหลังการจัดกิจกรรมเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการของคนไทย โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมมากกว่าการจำค่านิยม

ข. ควรมีการอบรมครูเพื่อทบทวนการเขียนโครงการ การสรุปรายงานผล โดยเน้นการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและสามารถประเมินผลได้

ค. ควรมีการประเมินผล และติดตามผลหลังการดำเนินโครงการ กิจกรรม เพื่อเลือกผู้ที่น่าไปปฏิบัติจริงและมีผลงาน ความดี เผยแพร่สู่สาธารณชน เพื่อเป็นการเสริมสร้างขวัญ กำลังใจ และเป็นแบบอย่างที่ดีต่อไป

3. การศึกษาตามอัธยาศัย

3.1 สภาพที่พบ การจัดการศึกษาตามอัธยาศัยของ กศน.อำเภอ และสถานศึกษาขึ้นตรงพบว่า ได้มีการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้ประชาชนได้เรียนรู้ตามวิถีชีวิต เป็นการเรียนจากประสบการณ์และสิ่งแวดล้อม การเรียนที่ไม่มีหลักสูตร ไม่มีเวลาเรียนที่แน่นอน ไม่มีการลงทะเบียน ไม่มีการวัดและประเมินผล ตลอดจนไม่มีวุฒิบัตร เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติจากสภาพแวดล้อมต่างๆ ในสังคม ซึ่งสถานศึกษาได้มีการดำเนินงาน ดังนี้

(1) สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการจัดทำแผน/โครงการ/กิจกรรม ประจำปี เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงาน มีการแต่งตั้งคณะทำงาน และได้สำรวจความต้องการเพื่อนำข้อมูลที่ได้มาวางแผนในการจัดกิจกรรม เช่น โครงการส่งเสริมการอ่าน โครงการห้องสมุดมีชีวิต โครงการห้องสมุดของหนู โครงการปรับปรุงพัฒนา กศน.ตำบล โครงการบ้านหนังสืออัจฉริยะ เป็นต้น ซึ่งมีสถานที่จัด ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน ห้องสมุด “เฉลิมราชกุมารี” กศน.ตำบล บ้านหนังสืออัจฉริยะ แหล่งเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก โรงเรียนปอเนาะ และชุมชน โดยมีกิจกรรมที่หลากหลาย

(2) กิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยที่สถานศึกษาดำเนินการมีทั้งที่ดำเนินการเอง และดำเนินการร่วมกับเครือข่ายในพื้นที่ ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากเครือข่ายในพื้นที่ในด้านต่างๆ เช่น การสนับสนุนงบประมาณ การให้ความร่วมมือในการจัดกิจกรรม การเอื้อเฟื้อสถานที่และสิ่งของต่างๆ

(3) การจัดการเรียนรู้ สถานศึกษาได้มีการจัดบริการให้ประชาชนด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ดังนี้

(3.1.1) กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน สถานศึกษาได้จัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวกเพื่อให้ผู้เรียนได้รับความรู้ ทักษะ เจตคติ ได้ตามความต้องการและความสนใจ โดยมีการจัดบริการหนังสือ วารสาร นิตยสาร สื่อเทคโนโลยี นิทรรศการ และกิจกรรม การเรียนรู้ เพื่อเป็นสื่อนำเข้าสู่การสร้างนิสัยรักการอ่าน โดยมีการจัดบริการที่หลากหลาย ดังนี้

ก. การบริการในห้องสมุดประชาชน ได้จัดบริการกิจกรรมหมุนเวียนต่อเนื่องตลอดทั้งปี ซึ่งมีกิจกรรมที่พบจากการนิเทศ เช่น กิจกรรมเล่านิทาน นิทรรศการวันสำคัญของประเทศและโลก กิจกรรมประกวดการอ่าน กิจกรรมวาดภาพระบายสี กิจกรรมเล่าเรื่องจากภาพ กิจกรรมศิลปะประดิษฐ์ เกมสัปดาห์ของปัญญา กิจกรรมยอดนักอ่าน กิจกรรมปั่น กิจกรรมนิทาน มุมภาษา มุมรักการอ่าน มุมหนังสือใหม่ มุมวิทยุเตอร์ บริการอินเทอร์เน็ตฟรี และการเผยแพร่ความรู้ด้วยแผ่นพับ ไวนิล เป็นต้น โดยกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้นเพื่อส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดประชาชน เช่น

- ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก ได้มีนิทรรศการถาวรเกี่ยวกับพระเจ้าตาก กิจกรรมประกวดการอ่าน มุมหนังสือใหม่ มุมภาษา

- ห้องสมุดประชาชนอำเภอแม่ลาน จังหวัดปัตตานี ได้มีบริการหนังสือนวนิยายเก่า และหนังสือแปลเก่า ที่หายาก

- ห้องสมุดประชาชน “เฉลิมราชกุมารี” อำเภอคลอง จังหวัดแพร่ มีส่งเสริมการเรียนรู้รายเดือน (ฝึกทักษะการเรียนรู้ภาษาอังกฤษ ปั่นดินให้เป็นดาว ทำที่คั่นหนังสืออาเซียน แต่งแต้มสีกับการเรียนรู้ และเล่าสู่กันฟัง) เป็นต้น

- ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีบุญเรือง จังหวัดหนองบัวลำภู จัดทำหนังสือนิทานเล่มใหญ่ เพื่อให้ผู้ปกครองอ่านให้ลูกหลานฟัง

- ห้องสมุดประชาชนจังหวัดสุราษฎร์ธานี จัดทำโครงการรับบริจาคหนังสือ เช่น กิจกรรมรับบริจาคหนังสือจากวันพ่อ สู่วันแม่ อ่านเพื่อแม่ (Read for Mom) โดยเริ่ม Kick Off พร้อมกันทุกอำเภอในวันเฉลิมพระชนมพรรษา ๕ ธันวาคม ๒๕๕๗

- ห้องสมุดประชาชนอำเภอของจังหวัดชุมพร ได้ส่งเสริมการอ่านที่น่าสนใจ ได้แก่ เยาวชนรักการอ่านเฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพ ฯ จัดกิจกรรมเล่าไปฝึกไป กิจกรรมหนังสือเล่มโปรด กิจกรรมอ่านเพื่อแม่ กิจกรรมแม่สอนอ่าน

ข. การบริการในสถานที่เครือข่าย เป็นการบริการประชาชนที่มาใช้บริการหน่วยงานเครือข่าย เช่น บริการตู้หนังสือ มุมหนังสือ เป็นต้น

ค. การบริการในพื้นที่ (ชุมชน) ร่วมกับเครือข่าย โดยการประสานแผน/โครงการของ กศน.อำเภอกับหน่วยงานเครือข่าย ได้ร่วมกันจัดบริการกิจกรรมในชุมชน เช่น ที่ทำการปกครองอำเภอ สถานีตำรวจภูธร สถานีอนามัย สถานีรถไฟ โรงพยาบาล อบต. เป็นต้น กิจกรรมที่ให้บริการกับประชาชนมีหลากหลายตาม กศน.อำเภอ เช่น กิจกรรมตู้หนังสือเคลื่อนที่ กิจกรรมห้องสมุดเคลื่อนที่ กิจกรรมรถโซ่ส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมหมุนเวียนหนังสือ กิจกรรมนันทนาการ เป็นต้น ซึ่งดำเนินการ ทั้งใน กศน.ตำบล และสถานที่ของเครือข่าย เช่น ที่ทำการปกครองอำเภอ อบต. โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานีรถไฟ สถานีตำรวจ โรงเรียนในระบบ โรงเรียนปอเนาะ เป็นต้น

(3.1.2) กิจกรรมค่านิยมหลัก 12 ประการ สถานศึกษาได้จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียน/ผู้รับบริการเกิดความตระหนักเห็นคุณค่าและนำไปใช้ในการดำเนินชีวิต มีกิจกรรมต่างๆ ดังนี้

ก. การประชาสัมพันธ์ ค่านิยมหลัก 12 ประการ สถานศึกษา ส่วนใหญ่ได้ดำเนินงานไม่แตกต่างกัน เช่น แผ่นพับ ไลน์ โปสเตอร์ ประชาสัมพันธ์ VDO การจัดนิทรรศการ

ข. การจัดเวทีเสวนา ได้ดำเนินการ โดยเชิญวิทยากรที่มีความรู้ มาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นตามประเด็นหัวข้อที่เกี่ยวกับค่านิยมไทย

ค. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้แก่ จัดบริการความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร เกี่ยวกับค่านิยมหลัก 12 ประการ เพื่อให้ประชาชนได้รับรู้และตระหนักถึงความสำคัญค่านิยม 12 ประการ สถานศึกษาส่วนใหญ่ได้จัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น กิจกรรมตอบคำถามเกี่ยวกับค่านิยม ๑๒ ประการ การประกวดแข่งขันร้องเพลง จัดทำคลิป การเขียนเรียงความ การพูด การอ่านบทร้อยแก้ว - ร้อยกรอง ดำเนินการในสถานศึกษา เช่น

- กศน.อำเภอ สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดระนอง ชุมพร ได้จัดกิจกรรมในลักษณะเดียวกัน เพื่อการเสริมสร้างความรักสามัคคี การสร้างอุดมการณ์รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ การเสริมสร้างความเป็นไทย คุณธรรม จริยธรรมอันดีงาม เช่น กิจกรรมแต่งผ้าไทย หัวปิ่นโตเข้าวัดในวันพระ และรับประทานอาหารร่วมกัน เป็นต้น

- กศน.อำเภอทุกแห่งของสำนักงาน กศน.จังหวัดหนองคาย ได้ดำเนินโครงการชุมชนต้นแบบค่านิยมหลักของคนไทย ๑๒ ประการ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง และโครงการผู้เฒ่าเลี้ยงหลาน

(3.1.3) กิจกรรมบ้านหนังสืออัจฉริยะ เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่สร้างโอกาสในการอ่านให้เกิดขึ้นกับประชาชน และได้รับการสนับสนุนสถานที่ เช่น ร้านก๋วยเตี๋ยว ร้านขายส้มตำ ร้านค้า ร้านขายของ บ้านผู้มีจิตอาสา บ้านผู้นำชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล สถานประกอบการ มีเจ้าของบ้านเป็นผู้มีจิตอาสาให้บริการดูแลเอาใจใส่ ในการจัดกิจกรรมบริการประชาชน เช่น

ก. บริการมุมหนังสือ เช่น จัดมุมหนังสือพิมพ์ จัดมุมวารสาร รายปักษ์ นิตยสาร จัดมุมข่าวสาร เป็นต้น ซึ่งมีบ้านหนังสืออัจฉริยะวัดไทยสามัคคีของ กศน.อำเภอแม่สอด เป็นบ้านหนังสืออัจฉริยะที่ประชาชนให้ความสนใจใช้บริการจำนวนมาก เนื่องจากเป็นสถานที่ท่องเที่ยว และมีหนังสือหลากหลาย จำนวนมาก จัดวางไว้ในชั้นหนังสืออย่างเป็นระเบียบ และมีผู้มีจิตอาสา คอยช่วยเหลือดูแลให้ เช่น ประชาชนที่อยู่ติดวัด นักศึกษา กศน. และภิกษุสงฆ์

ข. บริการเป็นศูนย์เรียนรู้ เช่น บ้านหนังสืออัจฉริยะชุมชนชลประทานของ กศน.อำเภอวารินชำราบ ตั้งอยู่ในเขตเทศบาล เป็นศูนย์การเรียนรู้ชุมชนชลประทาน ซึ่งได้รับรางวัลชุมชนปลอดขยะ (Zero Waste) ที่ 5 ระดับประเทศ ของกรมสิ่งแวดล้อมและโตโยต้า และเป็นชุมชนรักการอ่าน ในปีงบประมาณ 2555 เป็นต้น

สำนักงาน กศน.จังหวัดหนองคาย ได้กำหนดนโยบายให้ กศน.อำเภอทุกแห่ง จัดกิจกรรมต่อเนื่องจากการดำเนินงานบ้านหนังสืออัจฉริยะในโครงการอ่านทุกวันบันทึกทุกคืน โดยในปีงบประมาณ ๒๕๕๘ กำหนดให้ดำเนินงานในโครงการแม่ลูกผูกพัน อ่านทุกวันบันทึกทุกคืน ซึ่งกำหนดให้ บ้านหนังสืออัจฉริยะแต่ละแห่งจะมีสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๔๐ คน ครอบคลุมทั้ง วัยเรียน วัยแรงงาน และผู้สูงอายุ

สำนักงาน กศน.จังหวัดอุบลราชธานี ในขณะที่สถานศึกษาบางแห่ง ได้จัดหมอนเวียนให้บริการหนังสือจากห้องสมุดประชาชนเพิ่มเติม นอกจากนี้ยังให้ขวัญ กำลังใจแก่อาสาสมัครบ้านหนังสืออัจฉริยะ เช่น กศน.อำเภอแม่ใจ จังหวัดพะเยา ได้ให้รางวัลชั้นวางหนังสือแก่บ้านหนังสืออัจฉริยะ ตำบลละ 1 แห่ง โดยพิจารณาจากจำนวนผู้ใช้บริการและความใส่ใจของอาสาสมัครบ้านหนังสืออัจฉริยะ

ค. ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของชุมชน กศน.อำเภอ ห้องสมุดประชาชน และเครือข่าย โดยใช้สื่อ แผ่นพับ ไลน์ ไปสเตอร์

ง. เป็นสถานที่เปิดสอนอาชีพ/จัดกิจกรรมการเรียนรู้ เช่น บ้านหนังสืออัจฉริยะวัดเขาแก้ว อำเภอเมือง จังหวัดตาก เปิดสอนตัดเย็บเสื้อผ้า และนวดแผนไทย และบ้านหนังสืออัจฉริยะของสำนักงาน กศน.จังหวัดหนองคาย ดำเนินงานในโครงการอ่านทุกวันบันทึกทุกคืน โครงการแม่ลูกผูกพัน อ่านทุกวันบันทึกทุกคืน ซึ่งกำหนดให้บ้านหนังสืออัจฉริยะแต่ละแห่งจะมีสมาชิกที่เข้าร่วมโครงการ จำนวน ๔๐ คน ครอบคลุมทั้ง วัยเรียน วัยแรงงาน และผู้สูงอายุ

จ. เป็นสถานที่พบปะพูดคุย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน เช่น การต๋มน้ำชา พบปะพูดคุยกันของชาวมุสลิม ที่บ้านหนังสืออัจฉริยะในจังหวัดปัตตานี และบ้านหนังสืออัจฉริยะชุมชนนางข้าวสหกรณ์การเกษตร 1,2,3 ของ กศน.อำเภอเมืองอุบลราชธานี ในทุกวันศุกร์ที่ 2 ของเดือน และมีกิจกรรมประเพณีท้องถิ่น รวมทั้งเป็นสภากาแฟ และเป็นสถานที่ออกกำลังกายของชุมชนในเวลาเย็น มีกิจกรรมมากมาย เช่น ตรวจสอบสุขภาพ ให้ความรู้ด้านสุขภาพ สอนทำดอกไม้ ร้องเพลงคาราโอเกะ เป็นต้น

(3.3.4) กิจกรรมอาเซียนศึกษา เป็นการจัดบริการให้กับประชาชนได้เรียนรู้ตามความต้องการและความสนใจในเรื่องอาเซียนศึกษา ภาษาต่างประเทศ ตลอดจนให้บริการเทคโนโลยีสารสนเทศในการสื่อสาร และจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้านวัฒนธรรม ประเพณี สังคม เศรษฐกิจ การเมือง การท่องเที่ยว ฯลฯ ในกลุ่มอาเซียน โดยสถานศึกษาได้จัดกิจกรรม เช่น

ก. มุมความรู้ โดยสถานศึกษาได้จัดบริการความรู้ภายใต้ชื่อมุมต่างๆ เช่น มุมหนังสือ มุมนิทรรศการอาเซียน มุมภาษาในประเทศอาเซียน มุมวัฒนธรรม อาทิ ธงชาติ การแต่งกายประจำชาติ เป็นต้น โดยมีสถานศึกษาที่พบดำเนินการ เช่น

- กศน.อำเภอ สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดปัตตานี ได้ดำเนินการจัดเป็นมุมอาเซียนในห้องสมุดประชาชนเป็นหลัก จัดที่ กศน.ตำบล ที่มีความพร้อมด้านสถานที่ และบางสถานศึกษาได้จัดมุมอาเซียนไว้ที่โรงเรียนปอเนาะทุกแห่ง ซึ่งภายในมุมอาเซียนจะประกอบด้วย หนังสือเกี่ยวกับประเทศในอาเซียน ภาษาในประเทศอาเซียน

- กศน.อำเภอ สังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดร้อยเอ็ด มหาสารคาม และบุรีรัมย์ ในภาพรวม พบว่า อาเซียนศึกษา มีการจัดมุมอาเซียน และอาคารให้ความรู้เกี่ยวกับอาเซียนใน กศน.อำเภอ และห้องสมุดประชาชน นอกจากนี้ห้องสมุดยังมีบริการสอนภาษาอาเซียน

- กศน.อำเภอ หลายแห่งในจังหวัดระนอง สุราษฎร์ธานี พังงา และชุมพร ได้จัดกิจกรรมมุมอาเซียนในห้องสมุดประชาชนและ กศน.ตำบล โดยมีสื่อหนังสือ ภาพ ธงสัญลักษณ์

เครื่องแต่งกาย อาหารประจำชาติอาเซียน นอกจากนี้ ในสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดระนองยังได้จัดกิจกรรมอาเซียนในลักษณะหลักสูตรระยะสั้น เช่น การสอนภาษาอาเซียน (เมียนมา)

ข. กิจกรรมนันทนาการ เป็นบริการความรู้และทักษะต่างๆ ผ่านกิจกรรม เช่น กิจกรรมตอบคำถาม ร้องเพลงอาเซียนแบบคาราโอเกะ เกมส์อาเซียน กิจกรรมเล่านิทาน 2 ภาษาสู่อาเซียน (ภาษาอังกฤษและมาลาญ) และบริการสื่อ VCD ในห้องสมุดประชาชนและ กศน.ตำบล เป็นต้น โดยมีสถานศึกษาที่ดำเนินการ เช่น กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการเด็กก่อนวัยเรียน เช่น หนังสือภาพ เครื่องเล่น การวาดภาพ รวมถึงการให้บริการอินเทอร์เน็ตแก่เยาวชนหลังเลิกเรียน บ้านหนังสือบ้านหนองตะเคียน อำเภอลำน้ำ จังหวัดบุรีรัมย์

(3.1.5) กิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาขั้นตรง ได้แก่

ก. ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา (ศว.) เป็นการบริการความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ ที่มีรูปแบบและการจัดกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น

- รูปแบบนิทรรศการ ได้แก่ (1) การจัดนิทรรศการถาวร พบว่าเป็นการให้บริการภายในอาคารของ ศว.ยะลา แบ่งพื้นที่จัดกิจกรรมเป็นฐานเรียนรู้แยกเป็นโซน ประกอบด้วยโซนดาราศาสตร์และอวกาศ โซนพลังงาน โซนการคมนาคมและการสื่อสาร ฯลฯ เป็นการบริการให้ความรู้กับประชาชนทั่วไปที่สนใจ (2) การจัดนิทรรศการชั่วคราว เป็นกิจกรรมหมุนเวียนสัปดาห์ในชุมชน หรือร่วมกับเครือข่าย หน่วยงานอื่นๆ เช่น กิจกรรมวันเด็ก การแข่งขัน Science Show เช่น ศว.ขอนแก่น ศว.ยะลา

- การจัดกิจกรรมการศึกษา เป็นกิจกรรมที่จัดให้บริการการเรียนรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ในรูปแบบของการจัดเวทีประกวดและแข่งขัน เช่น การประกวดแข่งขันจรวดขวดน้ำ การประกวดโครงงานสิ่งประดิษฐ์ กิจกรรมวันเด็ก และกิจกรรมการเรียนรู้เคลื่อนที่สู่ชุมชน เป็นต้น

- กิจกรรมการบริการทางวิชาการ เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และสิ่งแวดล้อม ผ่านเอกสาร อินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก อุปกรณ์การทดลอง

ข. ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดน (ศฝช.) ได้จัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย โดยจัดบริการข่าวสาร ข้อมูล ที่เกี่ยวกับการพัฒนาอาชีพบริเวณชายแดนในพื้นที่ที่รับผิดชอบ ผ่านสื่อต่างๆ เช่น เว็บไซต์ เฟซบุ๊ก แผ่นพับ โปสเตอร์ วิทยุ และฐานเรียนรู้เกษตรธรรมชาติ เป็นต้น โดยมีสถานศึกษาที่ดำเนินการ เช่น

- ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนปัตตานี (ศฝช.ปัตตานี) ได้จัดการศึกษาตามอัธยาศัย โดยมุ่งเน้นในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ เนื้อหาสาระจะเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับอาชีพเกษตรกรรมของราษฎรไทยบริเวณชายแดนใต้ การเผยแพร่ความรู้มีหลายวิธี เช่น ทางเว็บไซต์ จัดนิทรรศการ และแหล่งเรียนรู้เกษตรธรรมชาติ เป็นต้น การจัดนิทรรศการ ได้ดำเนินการในชุมชน เป็นการเคลื่อนที่ร่วมกับหน่วยงานอื่น เช่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ที่ว่าการอำเภอ เป็นต้น

- ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนสุรินทร์ (ศฝช.สุรินทร์) จัดบรรยายภาค สภาพแวดล้อมทุกฐานให้มีสภาพจริงของการจัดการศึกษาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ที่เป็นต้นแบบให้ประชาชนผู้สนใจเรียนรู้ได้ และพบว่าฐานการเรียนรู้ ยังคงใช้วิธีการอธิบาย โดยครู หรือวิทยากรประจำฐาน หากครูได้มีป้าย แผ่นเรียน อธิบายองค์ความรู้ในฐาน ก็จะเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตามอัธยาศัยได้ครบถ้วนสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยกิจกรรมการเรียนรู้จัดขึ้นจะเน้นให้เป็นแหล่งศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง ของประชาชนที่มีความสนใจด้านอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นส่วนใหญ่

มีบริการศึกษาเรียนรู้ด้วยวิธีการศึกษาดูงานเป็นรายกลุ่ม รายบุคคล นอกจากนั้นยังได้จัดทำเป็นเอกสารความรู้ประกอบแต่ละเรื่องในฐานะด้วย ทั้งนี้เพื่อให้เชื่อมโยงสอดคล้องกับภารกิจของ ศฝช.สุรินทร์

จุดเด่น ศฝช.สุรินทร์ พัฒนาศูนย์การเรียนรู้ด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ดี สามารถจัดเรียนรู้ได้ทั้งในรูปแบบฝึกอบรม การศึกษาดูงาน และการเรียนรู้ของบุคคลตามอัธยาศัยได้ดี ซึ่งทั้งผู้บริหารที่รักในงานเกษตร และคณะครูรักในงานและจบการศึกษาด้านการเกษตรเป็นส่วนใหญ่

- ศูนย์ฝึกและพัฒนาอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนชุมพร (ศฝช.ชุมพร) ได้กิจกรรมการส่งเสริมการศึกษาตามอัธยาศัยของ ศฝช.ชุมพร ได้แก่ การจัดนิทรรศการเคลื่อนที่เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านอาชีพและด้านเกษตรธรรมชาติ ร่วมกับจังหวัดเคลื่อนที่ และร่วมในงานมหกรรมอาชีพ กศน. ของสำนักงาน กศน.จังหวัดชุมพร รวมทั้งกิจกรรมนิทรรศการ และการจัดศูนย์สาธิต ศูนย์เรียนรู้ด้านเกษตรธรรมชาติภายใน ศฝช. ซึ่งมีฐานผักสวนครัว ฐานเห็ด ฐานกระเจี๊ยบ ฐานแก้วมังกร ฯลฯ ซึ่งนอกจากให้ผู้สนใจเข้าเยี่ยมชม ศึกษาดูงานแล้ว ยังเป็นการศึกษาวิจัยและเก็บผลผลิตส่งขายในชุมชน นอกจากนี้ยังมีการจัดฐานเรียนรู้ด้านเกษตรธรรมชาติกระจายอยู่ในที่เป็นพื้นที่รับผิดชอบ ภายนอก ศฝช. เช่น ฐานเรียนรู้การทำปุ๋ยหมักสูตรสมเด็จพระเทพ ฯ ในพื้นที่อำเภอละอุ่น จังหวัดระนอง เป็นต้น ทั้งนี้ พบว่ายังขาดการจัดเก็บข้อมูลความพึงพอใจและการนำไปประยุกต์ใช้ของผู้ที่มาศึกษาดูงาน

- สถาบันส่งเสริมและพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ (สพร.) มีกิจกรรมการเรียนรู้กระบวนการและรูปแบบที่หลากหลาย เช่น ส่งเสริมการอ่านในศูนย์วังจันทร์เกษม เรือห้องสมุดเคลื่อนที่ ศูนย์รับบริจาคหนังสือ และศูนย์บริการการศึกษาตามอัธยาศัย (IE Center) ที่เอ็กมัย ซึ่งจัดบริการเป็นห้องสมุด จัดกิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลัก 12 ประการ

(3.1.6) ปัญหาที่พบ

ก. การจัดกิจกรรมของห้องสมุดยังไม่เชื่อมโยงกับการจัดกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ข. การจัดหาวัสดุครุภัณฑ์ให้กับบ้านหนังสืออัจฉริยะยังไม่ทั่วถึง

ค. ขาดการนิเทศติดตามผลการจัดกิจกรรมยังไม่ต่อเนื่อง

ง. การจัดกิจกรรมหรือการให้บริการขาดการต่อเนื่อง ทั้งที่จัดในห้องสมุดประชาชน หรือจัดที่ กศน.ตำบล พบว่าบางแห่งเปิดให้บริการเฉพาะวันพบกลุ่ม

จ. การจัดส่งหนังสือพิมพ์ยังส่งได้ไม่ตามกำหนด เนื่องจากพื้นที่มีความห่างไกล

ฉ. กิจกรรมที่จัดไม่มีความหลากหลายและยังไม่ได้สอดแทรกทักษะการอ่าน ความรู้เชิงเนื้อหาของอาเซียนศึกษา ค่านิยมหลัก 12 ประการ เพื่อให้ผู้รับบริการมีความรู้ความเข้าใจตามจุดประสงค์ของโครงการ/กิจกรรมได้ดำเนินการ

ช. สื่อประกอบการจัดกิจกรรมต่างๆ มีจำนวนน้อย เก่า และไม่หลากหลาย ทำให้กิจกรรมขาดความน่าสนใจ

ซ. บางพื้นที่ประชาชนมีความแตกต่างกันในด้านภาษา จึงทำให้เป็นอุปสรรคในการส่งเสริมการอ่าน

ฅ. บ้านหนังสืออัจฉริยะ บางแห่งไม่มีที่แขวนหนังสือพิมพ์และชั้นวางสื่อ เนื่องจากงบประมาณห้องสมุดมีจำกัด

ญ. บ้านหนังสืออัจฉริยะบางแห่ง พบว่ามีสภาพทรุดโทรม บริเวณโดยรอบไม่สะอาด หนังสือมีสภาพเก่าและจัดวางไม่เป็นระเบียบ ทำให้บรรยากาศไม่เอื้อต่อการเรียนรู้

ฎ. ข้อมูลในเว็บไซต์ของ ศฝช. ยังไม่หลากหลายและสนับสนุนการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมของกลุ่มอาชีพต่างๆ ที่ได้ส่งเสริมไปแล้ว

ฉ. สื่อและอุปกรณ์ นิทรรศการ ส่วนใหญ่เริ่มชำรุดจำนวนมาก และไม่มีการจัดซื้อปรับเปลี่ยนมาหลายปี ซึ่งส่งผลให้การจัดการเรียนรู้เพื่อตอบสนองตามจุดประสงค์ ตามกลุ่มสาระวิชาวิทยาศาสตร์ ไม่ครบถ้วนและครอบคลุม

ช. ห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ทรุดโทรมถูกปิดเพื่อซ่อม จึงไม่สามารถบริการแล็บได้

ฅ. กิจกรรมการเรียนรู้ตามอัธยาศัย ขาดการพัฒนาหารูปแบบใหม่ๆ ที่น่าสนใจ บางโครงการใช้กิจกรรมเดิมๆ กับกลุ่มเป้าหมายเดิมมาหลายปี จึงไม่กระตุ้นจูงใจต่อการเข้าใช้บริการ

3.2 ข้อนิเทศ

3.2.1 แนะนำให้ครูหมุนเวียนหนังสืออื่นที่ประชาชนสนใจไปให้บริการในบ้านหนังสือมากยิ่งขึ้น

3.2.2 แนะนำให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ณ บ้านหนังสือ เพื่อกระตุ้นความสนใจ และให้ชาวบ้านมีส่วนร่วมมากขึ้น

3.2.3 แนะนำให้จัดทำสมุดลงชื่อผู้มาใช้บริการและรวบรวมข้อมูลด้านอื่นๆ เช่น ความพึงพอใจ ความต้องการหนังสือประเภทต่างๆ

3.2.4 แนะนำให้มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ พูดคุยเสวนาหรือศึกษาดูงาน เพื่อยกระดับบ้านหนังสือให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

3.2.5 แนะนำให้ครูปรับเปลี่ยนการจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและมีความหลากหลายยิ่งขึ้น โดยนำสื่อเทคโนโลยีที่มีในห้องสมุดมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการออกแบบและจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.2.6 แนะนำให้สถานศึกษาจัดหมุนเวียนสื่อใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อจูงใจให้ผู้มาใช้บริการมากยิ่งขึ้น

3.2.7 แนะนำให้ครูอาสาสมัคร (นิเทศ) ไปให้กำลังใจกับอาสาสมัครบ้านหนังสือฯ เพื่อแนะนำปรับปรุง ชื่นชม ให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาการบริการให้ดียิ่งขึ้น

3.2.8 แนะนำให้สถานศึกษาจัดกิจกรรมต่อยอดจากการอ่านให้มากกว่านี้และควรจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อให้ประชาชนเห็นคุณค่าของการอ่านมากยิ่งขึ้น

3.2.9 แนะนำให้บูรณาการกิจกรรมร่วมกับเครือข่าย เพื่อให้ครอบคลุมและทั่วถึงยิ่งขึ้น

3.2.10 แนะนำให้ห้องสมุดหมุนเวียนหนังสือสู่ กศน.ตำบล และบ้านหนังสืออัจฉริยะอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง/แห่ง เพื่อกระตุ้นจูงใจให้คนมาใช้บริการมากขึ้น

3.2.11 ชี้แนะให้ครูจัดกิจกรรมที่ต่อยอดการอ่านให้มากขึ้น เพื่อให้ประชาชนเห็นคุณค่าจากการอ่านและเสริมสร้างนิสัยรักการอ่าน เช่น การประกวดเล่าเรื่อง จัดเวทีเสวนานักอ่าน (การอ่านทำให้ชีวิตดีดี) การอ่านจับใจความ เป็นต้น

3.2.12 แนะนำบรรณารักษ์ เจ้าหน้าที่ห้องสมุด ให้จัดหาหนังสือ สื่อ VCD และข้อมูลต่างๆ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระในแผนจัดการเรียนรู้ของ ครู กศน. เพื่อสนับสนุนการค้นคว้าหาความรู้ของผู้เรียนเพิ่มเติมตามหลักสูตร

3.2.13 แนะนำให้ครูมีการหมุนเวียนเปลี่ยนฐานนิทรรศการที่รับผิดชอบ เพื่อให้ครูทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจเชิงวิชาการในสิ่งที่นำเสนอและสามารถเชื่อมโยงเรื่องต่างๆ อธิบายความสัมพันธ์กันได้ เพื่อให้มีทีมงานที่มีประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

3.2.14 ชี้แจงนโยบายบ้านหนังสืออัจฉริยะ ในการดำเนินงานภาครัฐในการให้บริการด้านการอ่านแก่ประชาชนต้องไม่ทับซ้อนกันระหว่างหน่วยงาน เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษา และครู กศน. ไปชี้แจงกับผู้เกี่ยวข้องต่อไปได้ และเสนอแนะให้สถานศึกษาประเมินผลการดำเนินงานบ้านหนังสืออัจฉริยะเพื่อพัฒนางานได้ดียิ่งขึ้นต่อไป และควรให้นักศึกษา กศน. แต่ตำบล ทำกิจกรรม กพช. ที่เชื่อมโยงการส่งเสริมการอ่านกับบ้านหนังสือที่มีวารสารอยู่แล้ว และเสนอให้ สำนักงาน กศน.จังหวัด ดำเนินการนิเทศการดำเนินงานบ้านหนังสือฯ อย่างต่อเนื่อง และส่งเสริมให้ กศน.อำเภอ จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านเพื่อกระตุ้นการอ่านให้กับประชาชน

3.2.15 การจัดมุมเด็กก่อนวัยเรียน แนะนำให้เจ้าหน้าที่ห้องสมุดจัดกิจกรรมเสริมมุมหนังสือเด็ก และนำเครื่องเล่นเด็กที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่นนำมาให้บริการเพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็ก

3.2.16 อาเซียนศึกษา ควรปรับสาระเนื้อหาความรู้ ที่มุ่งให้ประชาชนไทยสามารถปรับตัวอยู่ร่วมในประชาคมอาเซียน โดยเฉพาะการเรียนรู้ในวิถีชีวิต ประเพณีและวัฒนธรรมของประเทศสมาชิกอาเซียน รวมถึงการจัดสอนภาษาอาเซียน

3.2.17 เสนอแนะให้ กศน.อำเภอ สนับสนุนจัดการเรียนรู้ในศูนย์การเรียนรู้ชุมชนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น เช่น ป้ายความรู้ ใบความรู้ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ หนังสือ เป็นต้น

3.2.18 แนะนำให้ ศว.ขอนแก่น จัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ ศว.ขอนแก่น ทั้งด้านอาคาร สภาพแวดล้อม รวมถึงสาระเนื้อหาที่แสดงนิทรรศการให้มีทั้งเนื้อหา และการนำเสนอให้ทันสมัยและเหตุการณ์ปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

3.2.19 แนะนำให้ศูนย์ฝึกฯ สุรินทร์ เสริมกิจกรรมการเรียนรู้ให้ประชาชนที่สนใจสามารถเรียนรู้ได้ตามอัธยาศัยในฐานการเรียนรู้ในบริเวณพื้นที่ศูนย์ฝึกฯ

3.2.20 แนะนำให้สถานศึกษา มอบหมายให้ครู กศน. จัดกิจกรรมในบ้านหนังสืออัจฉริยะ โดยให้ผู้เรียนการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำชั้นวางหนังสือจากวัสดุเหลือใช้ในท้องถิ่น เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ในรูปของ กพช. และหรือโครงการ เป็นการบูรณาการกิจกรรม เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.2.21 เสนอแนะให้บรรณารักษ์ และครู กศน. ทำงานประสานกัน เพื่อเสริมกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน เช่น บรรณารักษ์จัดทำนิทรรศการในวันสำคัญ เพื่อให้ครู กศน.ตำบล ยืมใช้ การจัดทำหนังสือเวียนให้บริการ เป็นต้น

3.2.22 กำชับ กศน.อำเภอ ให้ติดตามหนังสือพิมพ์ วารสารและนิตยสาร รวมทั้งสร้างความเข้าใจการบริหารจัดการบ้านหนังสืออัจฉริยะที่ได้รับหนังสือพิมพ์ไม่เป็นปัจจุบัน ให้เป็นปัจจุบันและจัดระบบให้มีคุณภาพ

3.2.23 แนะนำให้สถานศึกษาจัดทำบัญชีรับส่งหนังสือพิมพ์ และวารสารนิตยสาร ในสถานศึกษาและในบ้านหนังสืออัจฉริยะ

3.2.24 แนะนำให้สถานศึกษา จัดประชุมอาสาสมัครบ้านหนังสืออัจฉริยะ เพื่อให้เข้าใจบทบาทหน้าที่ ซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการดำเนินงาน

3.2.25 ปรับแบบฟอร์มเอกสารสำหรับรับส่งหนังสือแต่ละวัน เพื่อการตรวจสอบง่าย เกี่ยวกับความครบถ้วนของหนังสือและการส่งที่เป็นปัจจุบัน

3.2.26 แนะนำให้สถานศึกษาและบ้านหนังสืออัจฉริยะ ควรสำรวจความต้องการ ชื่อหนังสือพิมพ์ และวารสารทุกปี เพื่อจะได้จัดซื้อได้ตรงตามความต้องการ

3.2.27 แนะนำให้บรรณารักษ์ ของห้องสมุดประชาชน จัดทำนิทรรศการวันสำคัญของชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์ เพื่อสนับสนุนให้ครู กศน. นำไปใช้บริการใน กศน.ตำบล

3.2.28 แนะนำให้ครู กศน. ติดตามการดำเนินงานการส่งเสริมการอ่านอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแก้ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นได้ทันทั่วถึง และสามารถดำเนินการตามเป้าหมายในระยะเวลาที่กำหนด พร้อมทั้งเก็บข้อมูลในการให้บริการต่างๆ อย่างเป็นระบบ

3.2.29 แนะนำให้ กศน.อำเภอ ประสานและทำข้อตกลงความร่วมมือกับโรงเรียน อนุบาลและศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัยตามนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ร่วมกัน

3.2.30 แนะนำให้ครู กศน. นำผู้เข้าร่วมโครงการแม่ลูกผูกพัน อ่านทุกวันบันทึกทุกคืน ที่ประสบความสำเร็จไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมโครงการดังกล่าว มากยิ่งขึ้นจนครอบคลุมทุกพื้นที่

3.2.31 แนะนำโครงการแม่ลูกผูกพัน อ่านทุกวันบันทึกทุกคืน ซึ่งเป็นกิจกรรมส่งเสริมการอ่านของสำนักงาน กศน.จังหวัดหนองคาย ให้แก่สำนักงาน กศน.จังหวัด และ กศน.อำเภออื่นๆ เพื่อเป็นแนวคิดในการพัฒนากิจกรรมส่งเสริมการอ่านในพื้นที่ของตน

3.2.32 แนะนำให้ครูจัดกิจกรรมการพูดสื่อสารภาษาอาเซียนเป็นประจำทุกครั้งที่มีการพบกลุ่ม

3.2.33 แนะนำให้จัดหาสื่อเสียงภาษาเมียนมาร์ ภาษาอังกฤษ เช่น ดาวน์โหลด จากยูทูบ หรือใช้เทปบันทึกเสียง ของวิทยากรผู้สอน เปิดให้ผู้เรียนฟังและฝึกพูดบ่อยๆ

3.2.34 แนะนำครูอาสาสมัครการศึกษาออกโรงเรียน ให้จัดเก็บข้อมูลผลการดำเนินงาน อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการติดตามผลผู้ที่มาใช้บริการว่า สามารถนำไปถ่ายทอด หรือนำไปใช้ประโยชน์ อย่างไรบ้าง

3.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

3.3.1 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

(1) ควรแจ้งนโยบายเรื่องบ้านหนังสือให้ชัดเจนแก่สถานศึกษา เพื่อให้ครู กศน.ตำบลผู้ปฏิบัติงานในชุมชนได้ดำเนินการอย่างถูกต้อง เช่น การยกเลิกบ้านหนังสืออัจฉริยะ ชื่อบ้านหนังสือ

(2) ควรสนับสนุนงบประมาณสนับสนุนสำหรับการดำเนินงานด้านอาเซียนศึกษา และจัดให้มีการกำกับ และรายงานอย่างเป็นระบบต่อหน่วยงานส่วนกลาง

(3) ควรสนับสนุนงบประมาณให้ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา พัฒนา เนื้อหาสาระนิทรรศการให้ทันสมัยอย่างต่อเนื่อง รวมถึงบซ่อมบำรุงสถานศึกษาให้สามารถให้บริการความรู้ ด้านวิทยาศาสตร์ได้อย่างต่อเนื่อง

(4) ควรสร้างความเข้าใจในวิธีการดำเนินงานบ้านหนังสืออัจฉริยะ ในกรณี ที่ทับซ้อนกับ อปท. ทั้งตำบล เพื่อการปฏิบัติงานที่ถูกต้องของสถานศึกษา

(5) ควรศึกษา วิจัยการดำเนินงานบ้านหนังสืออัจฉริยะที่มีประสิทธิภาพ เพื่อใช้เป็นสารสนเทศในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่เหมาะสมกับประชาชนคนไทย

(6) ควรจัดทำคู่มือการดำเนินงานของอาสาสมัครบ้านหนังสืออัจฉริยะ เพื่อให้มีมาตรฐานเดียวกัน

(7) ควรพัฒนาบรรณารักษ์ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และกิจกรรม ส่งเสริมการอ่าน พร้อมจัดทำคู่มือดำเนินงานให้แก่บรรณารักษ์ เนื่องจากส่วนใหญ่เป็นบรรณารักษ์อัตราจ้าง ที่ไม่มีวุฒิการศึกษาด้านบรรณารักษ์

(8) ควรสนับสนุนสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับอาเซียนศึกษาให้แก่สถานศึกษา อย่างเพียงพอและทั่วถึง

(9) ควรจัดทำสื่อภาษาอาเซียน ในรูปแบบที่หลากหลาย เช่น CD VCD รายการ โทรทัศน์ผ่านสื่อ ETV หรือเอกสารขนาดพกพา เพื่อสถานศึกษาสะดวกต่อการนำไปเผยแพร่ และตรงกับ ความสนใจ ของประชาชน

(10) ควรกำหนดให้ห้องสมุดประชาชนทุกแห่ง มีบรรณารักษ์ที่เป็น ข้าราชการครู เพื่อให้บุคลากรมีความก้าวหน้าโดยไม่ต้องเปลี่ยนตำแหน่ง ซึ่งจะทำให้เกิดความต่อเนื่อง ในการจัดกิจกรรม ซึ่งนอกจาก การจัดกิจกรรมในห้องสมุดประชาชนแล้ว บรรณารักษ์ควรวางแผนกับครู กศน. ในการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย โดยสอดแทรกในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรต่างๆ เช่น การส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้ จากแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น

(11) ควรเร่งรัดการพิจารณาสนับสนุนงบประมาณ เพื่อก่อสร้างห้องสมุด ประชาชนอำเภอให้ครบทุกแห่ง

(12) ควรประมวลกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยจากพื้นที่ต่างๆ นอกเหนือจากกิจกรรมเดิมที่ดำเนินการอยู่แล้ว เพื่อเผยแพร่ให้สถานศึกษาต่างๆ พิจารณาดำเนินการตาม ความเหมาะสมต่อไป

(13) ควรถอดประสบการณ์การดำเนินงานโครงการแม่ลูกผูกพัน อ่านทุกวัน บันทึกรักทุกคืน เพื่อต่อยอดและขยายผลในพื้นที่อื่นต่อไป

(14) ควรสนับสนุนงบประมาณ เพื่อจัดซื้อสื่อและการจัดกิจกรรมส่งเสริม การอ่านให้มากยิ่งขึ้น

3.3.2 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.

(1) ควรร่วมกับ กศน.อำเภอ ในการกำหนดแผนและเป้าหมายในการจัด กิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัยที่ชัดเจน เพื่อที่จะสามารถส่งเสริม สนับสนุน ได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

(2) ควรจัดประชุมบรรณารักษ์ของห้องสมุดประชาชนจังหวัดและห้องสมุด ประชาชนอำเภอ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ช่วยเหลือการปฏิบัติงานกันอย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

(3) ควรกำกับ ติดตามการส่งหนังสือพิมพ์ให้ถึงบ้านหนังสืออัจฉริยะให้เป็น ปัจจุบัน

(4) ควรประมวลการดำเนินงานโครงการแม่ลูกผูกพัน อ่านทุกวันบันทึกรักทุกคืน เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้เรียนรู้ และเผยแพร่โครงการดังกล่าว

3.3.3 ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา

(1) ควรให้บรรณารักษ์ร่วมกับกับครู กศน. ในการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย โดยสอดแทรกในการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรต่างๆ เช่น การส่งเสริมการอ่าน การเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ เป็นต้น

(2) ควรสนับสนุนให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วมในการปรับปรุงสภาพที่ตั้งบริเวณบ้าน เช่น ตกแต่งบริเวณที่ตั้ง ป้ายชื่อ จัดทำ จัดหาชั้นวางหนังสือ ที่แขวนหนังสือพิมพ์ ให้เหมาะสมสวยงาม นำเข้าไปใช้บริการ

(3) ควรจัดหาหนังสืออื่นหมุนเวียนให้มากขึ้นและสอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

(4) ควรจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านอื่นๆ เพิ่มเติมในบ้านหนังสือ เพื่อกระตุ้นการอ่านให้มากขึ้น เช่น จัดกิจกรรมเล่าเรื่องจากหนังสือเล่มโปรด การพูดคุยเสาวนาในหัวข้อที่ประชาชนสนใจและมอบหนังสือให้กลับไปอ่าน เป็นต้น

(5) ควรส่งเสริมให้มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านที่หลากหลายเข้าถึงชุมชนและกลุ่มเป้าหมายเฉพาะกลุ่มมากขึ้น เช่น กลุ่มนักศึกษา กศน. กลุ่มผู้ทำงานในหน่วยงานราชการ กลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มแม่และเด็ก โดยมีการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

(6) ควรกำกับติดตามให้ครูจัดกิจกรรมต่อเนื่องเพื่อส่งเสริมค่านิยม โดยการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันทั้งในครอบครัวและในชุมชน

(7) ควรส่งเสริมการประกวด การเผยแพร่คุณธรรม ความดี ของผู้ที่เป็นแบบอย่างในชุมชน สังคม ทั้งเด็กและผู้ใหญ่

(8) ศฝช. ควรมีการเผยแพร่ความรู้ผ่านสื่อที่หลากหลายยิ่งขึ้น เช่น รายการวิทยุ สื่อเอกสาร วารสารที่สามารถเข้าถึงประชาชนจำนวนมาก รวมทั้งมีการจัดทำเว็บไซต์เผยแพร่ข้อมูลด้านเกษตรธรรมชาติ เพื่อให้ประชาชนที่สนใจสามารถศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเอง

4. การประกันคุณภาพการศึกษา

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ประเมินคุณภาพ กศน.อำเภอ/เขต ครบทุกแห่ง คือ จำนวน 928 แห่ง ในปี 2558 ผลการประเมินฯ พบว่า กศน.อำเภอ/เขตได้รับการรับรอง จำนวน 917 แห่ง มีผลการประเมินระดับดีมาก จำนวน 154 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 16.59 ระดับดี จำนวน 52 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 81.03 รอผลการประเมิน จำนวน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.19 และไม่ได้รับการรับรอง จำนวน 11 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 1.19 คือ 1) กศน.อำเภอเมืองปราจีนบุรี จังหวัดปราจีนบุรี 2) กศน.อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 3) กศน.อำเภอกุยบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 4) กศน. อำเภออินทร์บุรี จังหวัดสิงห์บุรี 5) กศน.อำเภอแฉ่ง จังหวัดนครราชสีมา 6) กศน.อำเภอรือเสาะ จังหวัดนราธิวาส 7) กศน.อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ 8) กศน.อำเภอชุมตาบง จังหวัดนครสวรรค์ 9) กศน.อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา 10) กศน. เขตทุ่งครุ กทม. และ 11) กศน.อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี ซึ่งการนิเทศ กศน.อำเภอในครึ่งปีหลังของงบประมาณ 2558 นี้ (เมษายน – กันยายน 2558) เป็นการนิเทศ กศน.อำเภอที่เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกแล้วทั้งสิ้น ดังรายละเอียดผลการนิเทศ ดังนี้

1. สภาพที่พบ

1.1 กศน.อำเภอทุกแห่ง ผ่านการประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัด และประเมินคุณภาพภายนอกครบถ้วน ทำให้บุคลากร กศน.อำเภอ มีความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพการศึกษามากขึ้น ในขณะที่ กศน.อำเภอบางแห่ง ได้จัดประชุมชี้แจงและติดตามการปฏิบัติงานอย่างน้อยเดือนละครั้ง เช่น กศน.อำเภอในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดปัตตานี และยะลา เป็นต้น แต่อย่างไรก็ยังคงพบว่า

มีบุคลากรใหม่ของสถานศึกษาไม่เข้าใจระบบประกันคุณภาพการศึกษา แยกการประกันคุณภาพการศึกษา ออกจากการปฏิบัติงานประจำ ทำให้การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นการเพิ่มภาระให้สถานศึกษา

กศน.อำเภอส่วนใหญ่ยังมีได้นำประสบการณ์จากการเตรียมการรับการประเมินฯ มาใช้ ในการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง อาจเนื่องมาจากครุมีภารกิจเป็นจำนวนมาก และบุคลากรที่รับผิดชอบงาน ประกันคุณภาพการศึกษาของบางสถานศึกษาโยกย้ายไปปฏิบัติงานยังสถานศึกษาอื่น ซึ่งสะท้อน การปฏิบัติงานที่ยังไม่มีระบบ

ส่วนสถานศึกษาขึ้นตรงทุกแห่ง ผ่านการประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัด แต่ยังไม่ผ่านการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งบุคลากรของศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาให้ความสนใจและ ดำเนินงานมีคุณภาพตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาได้ดีกว่า สถานศึกษาขึ้นตรงประเภทอื่น

1.2 สถานศึกษาที่ได้รับผลการประเมินแล้ว ยังมีได้นำข้อเสนอแนะมาพิจารณาและ ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม และ กศน.อำเภอส่วนใหญ่ยังมีได้นำข้อมูลจากการจัดทำแผนจุลภาค (Micro planning) มาใช้ในการวางแผนการดำเนินงานและการจัดกิจกรรม แต่สถานศึกษาส่วนใหญ่มีแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และรายงานการประเมินตนเอง ที่มีองค์ประกอบของเอกสารเป็นไปตาม ที่สำนักงาน กศน. กำหนด ยกเว้น สถานศึกษาขึ้นตรงบางแห่ง ยังดำเนินงานไม่เป็นไปตามกระบวนการทำงาน ที่มีคุณภาพของเดมิง (PDCA) รวมทั้ง ไม่ปรากฏเอกสารแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี และรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี

เอกสารดังกล่าวข้างต้นส่วนใหญ่เป็นการจัดทำโดยผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา บางแห่งผู้บริหารสถานศึกษาจัดรายงานทำเอง ทำให้บุคลากรบางคนในสถานศึกษา ไม่เข้าใจกระบวนการจัดทำเอกสารดังกล่าว นอกจากนี้ บุคลากรใน กศน.อำเภอบางแห่งยังไม่เข้าใจมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การพิจารณาบางตัวในประกันคุณภาพภายในของ กศน.อำเภอ/เขต แม้ว่าจะผ่านการประเมินคุณภาพ สถานศึกษาโดยต้นสังกัดแล้วก็ตาม

1.3 สถานศึกษามีการจัดระบบสารสนเทศในรูปแบบของ ICT เพื่อใช้ในการดำเนินงาน เนื่องจากมีบุคลากรที่มีความรู้และทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ เช่น บุคลากรของทุกสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดพะเยา เป็นต้น มีทักษะการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปต่างๆ สำหรับในสำนักงาน เช่น PLS, ITW, E-budget, E-salary, E-office, E-Citizen, One Drive, Google Drive เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีทักษะการใช้โปรแกรมมัลติมีเดีย เพื่อนำเสนองาน เช่น Sony Vegas และ Pro ShowGold เป็นต้น

สถานศึกษาขึ้นตรงบางแห่ง มีการใช้เทคโนโลยีจัดการสารสนเทศได้อย่างเป็นระบบ เช่น ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา นครศรีธรรมราช มีระบบการจองค่ายวิทยาศาสตร์ผ่านทางอินเทอร์เน็ต มีโปรแกรมการกำกับติดตามผลการดำเนินงานของบุคลากร และโปรแกรมควบคุมระบบการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา เป็นต้น

1.4 ผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัดส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีขึ้นไป แต่มีบางสถานศึกษาได้ผลการประเมินค่อนข้างต่ำ ซึ่งผลการประเมินส่วนใหญ่ยังไม่สะท้อนสภาพการปฏิบัติงาน ที่เป็นจริง เนื่องจากคณะกรรมการประเมินส่วนใหญ่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในจังหวัดเดียวกัน มีสถานภาพ เช่นเดียวกัน จึงทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในผลการประเมิน

2. ขอนินเทศ

2.1 ทบทวนระบบประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้เห็นความเชื่อมโยงระหว่าง การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก การประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร

จัดการของสถานศึกษา รวมทั้ง ทบทวนตัวบ่งชี้และเกณฑ์การพิจารณาที่สถานศึกษายังไม่ชัดเจนเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมหลักฐาน เอกสารที่เป็นร่องรอยการดำเนินงาน สำหรับจัดทำรายงานการประเมินตนเอง

2.2 ย้ำเน้นให้สถานศึกษานำข้อเสนอแนะจากผลการประเมินคุณภาพ ทั้งการประเมินฯ ตนเอง การประเมินฯ โดยต้นสังกัด และการประเมินคุณภาพภายนอก ที่สถานศึกษาได้รับผลการประเมินมาพิจารณาและดำเนินการวางแผนการปฏิบัติงานต่อไป

2.3 เน้นย้ำให้บุคลากรในสถานศึกษา ปฏิบัติงานทุกกิจกรรม ทุกความรับผิดชอบอย่างมีคุณภาพ เป็นไปตามวงจรคุณภาพของเดมิ่ง (PDCA)

2.4 อธิบายการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติการประจำปี การจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR)

2.5 แนะนำให้สถานศึกษาจัดเก็บข้อมูล เอกสาร หลักฐานเป็นระบบออนไลน์ เพื่อสะดวกในการเก็บและค้นหาหลักฐาน

2.6 อธิบายการจัดทำและเขียนรายงานการประเมินตนเอง ที่สอดคล้องกับสรุปผลการดำเนินงาน และแผนปฏิบัติงานประจำปี ตลอดจนทบทวนการคำนวณคะแนนในแต่ละตัวบ่งชี้

3. ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

3.1 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

ก. กลุ่มแผนงาน และกลุ่มพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรร่วมกันจัดทำโปรแกรมสำหรับรวบรวมหลักฐานร่องรอยของการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อสะดวกในการนำเสนอผลการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ข. กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ควรทบทวนจำนวนนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อกลุ่ม และจำนวนชั่วโมง การพบกลุ่มต่อสัปดาห์ เพื่อให้สอดคล้องกับวิถีชีวิตของประชาชน อันส่งผลต่อคุณภาพการจัดการเรียนรู้

ค. กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ ควรทบทวนข้อตกลง (MOU) กับหน่วยงานต่างๆ เพื่อพิจารณาการทำงานที่เกี่ยวข้อง เป็นไปตามหน้าที่ของสถานศึกษาในประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

ง. กลุ่มแผนงาน ควรพัฒนาด้วยการอบรมเชิงปฏิบัติการให้แก่บุคลากร กศน. ในการจัดทำแผนจุลภาค เพื่อใช้จัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาผ่าน ETV เพื่อให้แต่ละสถานศึกษามีความเข้าใจและสามารถจัดทำแผนจุลภาคไปในแนวทางเดียวกัน

จ. กลุ่มการเจ้าหน้าที่ ควรกำหนดอัตราที่เป็นตำแหน่งศึกษานิเทศก์ให้สำนักงาน กศน. จังหวัด เพื่อช่วยเหลืองานวิชาการของสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง โดยเฉพาะจังหวัดที่ได้รับมอบหมายให้เป็นประธานกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด

3.2 ข้อเสนอแนะต่อกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด : กลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัดอังกษย ควรใช้การนิเทศของกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด เป็นการประเมินคุณภาพของสถานศึกษาโดยต้นสังกัด ในสถานศึกษาที่เข้ารับการนิเทศ

3.3 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.

ก. ควรพิจารณาและจัดคณะกรรมการตรวจรายงานการประเมินตนเองของทุกสถานศึกษาก่อนส่งให้สำนักงาน กศน. อาจพิจารณาจากผู้ผ่านการเป็นผู้ประเมินคุณภาพของสถานศึกษา โดยต้นสังกัด

ข. ควรนิเทศ กำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีคุณภาพตามมาตรฐาน กศน.

ค. สำนักงาน กศน.จังหวัดที่มีบุคลากรที่มีความรู้ ความสามารถในด้านคอมพิวเตอร์ ควรจัดประชุมบุคลากรของสถานศึกษาที่มีทักษะด้านคอมพิวเตอร์ เพื่อจัดระบบการจัดเก็บเอกสารออนไลน์

3.4 ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา

ก. ผู้บริหารสถานศึกษา ควรทบทวนเกณฑ์การพิจารณา และวิธีการคำนวณ คะแนนเป็นรายตัวบ่งชี้ ให้แก่บุคลากร ใน กศน.อำเภอ

ข. สถานศึกษาควรใช้การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนา การปฏิบัติงานให้มีคุณภาพตามมาตรฐานในประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

5. การนิเทศภายในสถานศึกษา

5.1 สภาพที่พบ การปฏิบัติงานนิเทศการนิเทศภายในสถานศึกษาสำหรับช่วงครึ่งหลังของ ปีงบประมาณ 2558 พบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการนิเทศภายในสถานศึกษาต่อเนื่องจากช่วงครึ่งแรกของ ปีงบประมาณ 2558 กล่าวคือ

(1) สถานศึกษาใช้คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษาที่มีตั้งแต่ ต้นปีงบประมาณ 2558 แต่คำสั่งของบางสถานศึกษายังไม่เป็นปัจจุบัน คณะกรรมการนิเทศส่วนใหญ่ ประกอบด้วยผู้อำนวยการสถานศึกษา ข้าราชการครู (สำหรับสถานศึกษาที่มี) และครูอาสาสมัครการศึกษา นอกโรงเรียน บางสถานศึกษาแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมเป็นคณะกรรมการนิเทศภายใน สถานศึกษา และจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา แต่คณะกรรมการนิเทศส่วนใหญ่ ยังไม่เข้าใจการนิเทศ บางสถานศึกษามีคณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษามากกว่า 1 ชุด ซึ่งคณะกรรมการนิเทศแต่ละชุดภายในสถานศึกษาเดียวกันมีความเข้าใจการนิเทศไม่ตรงกัน ส่วนใหญ่ ทำหน้าที่ติดตามและประเมินผลมากกว่านิเทศ โดยเฉพาะการติดตามผลนโยบายเร่งด่วนของสำนักงาน กศน. บางสถานศึกษามีรายงานผลการนิเทศภายในสถานศึกษา แต่พบว่า การรายงานผลการนิเทศ เป็นผลการติดตาม การดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ เช่น การติดตามผลบ้านหนังสืออัจฉริยะ การติดตามผลการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อ ETV เป็นต้น

(2) สถานศึกษาส่วนใหญ่มีแผนการนิเทศ โดยกำหนดในแผนปฏิบัติการประจำปี แต่มักไม่เป็นไปตามแผนการนิเทศ เนื่องจากภารกิจมีเป็นจำนวนมาก มีบุคลากรค่อนข้างน้อย รวมทั้งมี งบประมาณและยานพาหนะที่สนับสนุนการปฏิบัติงานจำกัดมาก

(3) สถานศึกษาบางแห่ง ใช้เครื่องมือนิเทศภายในสถานศึกษาที่ได้จากการอบรม แต่ยังไม่มีการปรับใช้ให้เหมาะสมกับสถานศึกษา บางแห่งปรับเครื่องมือการนิเทศของหน่วยศึกษานิเทศก์มาใช้ นอกจากนี้ สถานศึกษาบางแห่งเข้าใจว่าการนิเทศคือการติดตามผลและรายงาน แบบการนิเทศจึงเป็นแบบ Check list

(4) ผู้นิเทศภายในสถานศึกษาส่วนใหญ่บันทึกการนิเทศในสมุดเยี่ยม หรือสมุดบันทึก การนิเทศ ซึ่งมีรายละเอียดการนิเทศค่อนข้างน้อย มักเป็นการชื่นชมให้กำลังใจมากกว่าข้อเสนอแนะ เพื่อการพัฒนากิจกรรม และมีเพียงบางส่วนที่รายงานผลการนิเทศต่อผู้อำนวยการสถานศึกษา บางแห่ง นำเสนอผล การนิเทศในที่ประชุม ผลการนิเทศที่เสนอส่วนใหญ่มีสาระสำคัญที่นำไปสู่การแก้ปัญหาค่อนข้าง น้อย โดยเฉพาะสภาพที่เป็นปัญหาในพื้นที่ ซึ่งอาจจะเกรงผลกระทบต่อ การปฏิบัติงาน นอกจากนี้ รายงานผล การนิเทศส่วนใหญ่มักเป็นการรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรม/โครงการ ซึ่งเป็นประโยชน์ต่อการบริหาร จัดการศึกษาของสถานศึกษาน้อย

(5) สถานศึกษาส่วนใหญ่มีการปรับปรุง/พัฒนาตามข้อนิเทศค่อนข้างน้อย และไม่เป็นระบบ ส่วนใหญ่มอบหมายในที่ประชุมเป็นครั้ง มากกว่าการนำมาพิจารณาร่วมกันเพื่อการพัฒนา กิจกรรมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

(6) กลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด และสำนักงาน กศน.จังหวัด ให้ความสำคัญกับการนิเทศ ภายในสถานศึกษา โดยการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่ผู้ปฏิบัติการนิเทศภายใน สถานศึกษา เช่น กลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด สามเหลี่ยมมรกต และอิงดอย จัดประชุมเชิงปฏิบัติการนิเทศ ภายในสถานศึกษาให้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา สำนักงาน กศน.จังหวัดพะเยา และสำนักงาน กศน.จังหวัดตรัง จัดอบรมเชิงปฏิบัติการนิเทศภายในสถานศึกษาให้แก่ผู้ทำหน้าที่นิเทศภายในสถานศึกษา สำนักงาน กศน.จังหวัดเลยจัดให้ครู กศน.ฝึกปฏิบัติเขียนรายงานเพื่อประโยชน์ในการเขียนรายงานผลการนิเทศ สำนักงาน กศน.จังหวัดหนองบัวลำภูสนับสนุนให้ กศน.อำเภอมอบหมายให้ผู้นิเทศภายในสถานศึกษาปฏิบัติงานนิเทศ การพัฒนาครู กศน. ทาง ETV สำนักงาน กศน.จังหวัดสุรินทร์ ร้อยเอ็ด และมหาสารคาม จัดการอบรมเรื่อง นิเทศภายในสถานศึกษาให้แก่สถานศึกษาในสังกัด เป็นต้น

5.2 ข้อนิเทศ

(1) แนะนำให้คณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการรายงาน การนิเทศ การประเมินผล และการติดตามผล ให้ชัดเจน รวมทั้งอธิบายความแตกต่างระหว่างการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล เพื่อการปฏิบัติการนิเทศได้ตรงกัน

(2) แนะนำการนิเทศการจัดการเรียนรู้ด้วยการสังเกต ควรเน้นที่การจัดการเรียนรู้ เป็นไปตามแผนการจัดการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าไม่เป็นเพราะเหตุใด เพื่อให้ข้อมูลสะท้อนยังผู้รับการนิเทศ

(3) แนะนำให้ผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งเป็นผู้เข้ารับการพัฒนากิจการนิเทศจากกลุ่ม สำนักงาน กศน.จังหวัดสามเหลี่ยมมรกตแล้ว เป็นผู้สร้างความรู้ ความเข้าใจให้แก่คณะกรรมการนิเทศ รวมทั้ง การชี้แนะการเขียนรายงานการนิเทศให้แก่คณะกรรมการนิเทศ

(4) ทบทวนและฝึกปฏิบัติ การใช้แบบนิเทศ เทคนิคการเสนอแนะ การวิเคราะห์ ข้อมูล และการเขียนรายงานการนิเทศ โดยให้ผู้ทำหน้าที่นิเทศทดลองใช้แบบนิเทศและเขียนรายงาน พร้อมทั้ง แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและสรุปองค์ความรู้ร่วมกัน เพื่อให้ผู้ทำหน้าที่นิเทศเห็นแนวทางในการดำเนินการ นิเทศและสามารถนำไปใช้ในการนิเทศได้

(5) อธิบายและสร้างความเข้าใจให้ครูในเรื่อง ขั้นตอนการนิเทศการศึกษา การวิเคราะห์ปัญหาและแก้ปัญหา เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานนิเทศของสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้น

(6) แนะนำให้สถานศึกษาจัดทำแผนนิเทศประจำปี และระบุไว้ในแผนปฏิบัติงาน ประจำปี เพื่อให้บุคลากรทั้งสถานศึกษารับรู้และให้ความร่วมมือในการนิเทศภายในของสถานศึกษา

(7) แนะนำให้บุคลากรทุกคนร่วมกันพิจารณาปรับเครื่องมือนิเทศให้สอดคล้องกับ วัตถุประสงค์ของการนิเทศ ในแต่ละกิจกรรม เพื่อให้การรวบรวมข้อมูลและข้อเท็จจริงจากการนิเทศได้ ครบถ้วนและครอบคลุมทุกองค์ประกอบของการจัดกิจกรรมนั้นๆ

(8) ทบทวนความรู้ให้ครูเกี่ยวกับการนิเทศกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษา ต่อเนื่อง และการศึกษาตามอัธยาศัย รวมทั้งการบันทึกรายงานผลการนิเทศ เพื่อให้ผู้ทำหน้าที่นิเทศของ สถานศึกษาสามารถเห็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

(9) เสนอแนะให้คณะกรรมการนิเทศภายในสถานศึกษา ได้ซักซ้อมความเข้าใจ การปฏิบัติการนิเทศกิจกรรม เพื่อให้คณะกรรมการมีความเข้าใจ และมั่นใจในการปฏิบัติการนิเทศภายใน สถานศึกษา

(10) อธิบายระบบการนิเทศของสำนักงาน กศน.ให้แก่สถานศึกษา และเน้นย้ำให้ สถานศึกษาส่งสรุปรายงานผลการนิเทศให้สำนักงาน กศน.จังหวัด

(11) ให้คำแนะนำการเขียนรายงานผลการนิเทศที่กระชับ และได้ใจความ

(12) แนะนำกระบวนการนิเทศที่หลีกเลี่ยงความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติงานใน สถานศึกษา

(13) แนะนำการสร้างประเด็นการนิเทศ

5.3 ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

(1) ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

ก. สำนักงาน กศน. โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ ควรจัดทำคู่มือนิเทศภายใน สถานศึกษา กศน. พร้อมทั้งจัดชี้แจงการใช้คู่มือดังกล่าว เพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในสถานศึกษา กศน. ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

ข. ควรจัดให้มีการสัมมนาศึกษานิเทศก์ทุกปี เพื่อรับฟังสภาพปัญหาที่แท้จริง ของงาน กศน.ที่ศึกษานิเทศก์พบ โดยผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ตัดสินใจได้ หรือผู้กำหนดนโยบายเป็นผู้รับฟัง และ ให้ข้อเสนอแนะหรือมอบนโยบายเกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศ

(2) ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด

ก. **ควรติดตาม และกำกับให้สถานศึกษาดำเนินการ นิเทศภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง**

ข. ต้องปฏิบัติการนิเทศ เพื่อช่วยเหลือ ให้คำแนะนำ และเป็นพี่ปรึกษา รวมทั้ง เป็นขวัญกำลังใจแก่สถานศึกษา มากกว่าการไปเพื่อตรวจสอบ และเน้นย้ำการใช้การนิเทศเป็นเครื่องมือกำกับ ดูแลการดำเนินงานให้มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐาน กศน.

ค. ควรส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาผู้นิเทศภายในสถานศึกษา อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อให้การนิเทศ และติดตามผลเป็นระบบ และนำผลไปใช้เพื่อการพัฒนาได้ อย่างแท้จริง

ง. ควรสรุปรายงานผลการนิเทศเป็นรายกิจกรรมส่งกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด เพื่อทราบและพิจารณาการดำเนินงานร่วมกัน และส่งรายการความต้องการความช่วยเหลือมายังสำนักงาน กศน. ตามระบบการนิเทศ กศน. **และร่วมปฏิบัติการนิเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ สถานศึกษาที่รับการนิเทศ**

จ. **สำหรับสำนักงาน กศน. จังหวัดที่ไม่มี ศึกษานิเทศก์ ควรให้ผู้ที่ผ่านการอบรมผู้ทำหน้าที่นิเทศ ได้ปฏิบัติงานเทศกิจกรรรม กศน. ในพื้นที่ เพื่อให้ได้ใช้ความรู้ตามที่อบรมมาอย่างเต็มศักยภาพ**

(3) ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา

ก. **ควรจัดทำคำสั่งการนิเทศให้เป็นปัจจุบันทุกปี โดยสถานศึกษาต้อง แต่งตั้งผู้ทำหน้าที่นิเทศจากผู้ที่เป็นที่ยอมรับในความรู้ความสามารถ**

ข. ควรปฏิบัติงานนิเทศภายในสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะการนิเทศการเรียนการสอน และให้มีการสรุปรายงานผลการนิเทศทุกครั้ง รวมทั้งนำผลการนิเทศไปใช้เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ค. ผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญ และสร้างความตระหนักแก่ครูและบุคลากรรวมทั้งสนับสนุนทรัพยากรในการนิเทศภายในสถานศึกษา ที่จะช่วยแก้ปัญหา และพัฒนาการจัดกิจกรรมของสถานศึกษาได้

ง. ควรมีการสะท้อนผลการนิเทศให้ผู้รับการนิเทศทราบและนำข้อมูลจากการนิเทศไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง

*****

ผลการดำเนินงานโครงการ

1. โครงการติดตามผลการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้านการคิดวิเคราะห์ ปี ๒๕๕๘ (โครงการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2557)

จากการดำเนินงานโครงการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้านการคิดวิเคราะห์ ปี ๒๕๕๗ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายยกระดับคุณภาพการศึกษา ตามประกาศกระทรวงศึกษาธิการ ที่กำหนดให้การศึกษาเป็นวาระแห่งชาติ ให้ปี 2556 - 2557 เป็นปีแห่ง “การรวมพลังยกระดับคุณภาพการศึกษา” และได้กำหนดเป้าหมายมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้สามารถคิด วิเคราะห์ เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และทักษะที่จำเป็นสำหรับทศวรรษที่ 21 ภายในปี พ.ศ.2558 รวมทั้งผลจากการนิเทศ ติดตาม การดำเนินงานของสถานศึกษา และผลจากการประเมินคุณภาพภายนอก พบว่าผู้เรียนขาดทักษะด้านการคิด วิเคราะห์ ค่อนข้างมาก เนื่องจากขาดความรู้และทักษะในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จะเสริมสร้างทักษะการคิด วิเคราะห์และแก้ปัญหาแก่ผู้เรียนดังกล่าว ส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา ซึ่งการดำเนินงาน ใน ปีงบประมาณ ๒๕๕๗ ได้จัดการอบรมพัฒนาครู กศน.ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน.จังหวัดชุมพร สุราษฎร์ธานี ระนอง และพังงา รวม ๔ รุ่น จำนวนทั้งสิ้น ๒๔๐ คน โดยมุ่งพัฒนาทักษะกระบวนการจัด กิจกรรมการเรียนรู้ด้านการคิด วิเคราะห์ และมีการติดตามผลการดำเนินงานระยะที่ ๑ พบว่า ครูที่ผ่านการอบรม สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ที่บูรณาการกิจกรรมการฝึกทักษะการคิด กับกิจกรรมการเรียนการสอนปกติและใช้ในกิจกรรมอื่นๆ อาทิ กิจกรรมค่ายต่างๆ ทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ สนุกสนาน และมีส่วนร่วมในการเรียนมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ครูจำเป็นต้องได้รับการกระตุ้น ส่งเสริมให้มีการนำ ความรู้ไปใช้อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดทักษะความชำนาญ บังเกิดผลแก่ผู้เรียนอย่างเป็นรูปธรรม

หน่วยศึกษานิเทศก์จึงได้ดำเนินการติดตามผลการพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้านการคิด วิเคราะห์ของครู กศน.ที่ผ่านการอบรมตามโครงการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการเรียน การสอนด้านการคิดวิเคราะห์ในปีงบประมาณ ๒๕๕๗

วัตถุประสงค์

1. เพื่อติดตามผลการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ของครู กศน.ที่ผ่านการอบรมตามโครงการ พัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้านการคิดวิเคราะห์ ปีงบประมาณ ๒๕๕๗
2. เพื่อให้ครู กศน. สามารถจัดกระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ แก้ปัญหาและเรียนรู้ด้วยตนเองได้

ผลการดำเนินงาน

จากการดำเนินการติดตามผลโดยใช้เครื่องมือแบบติดตามผลการจัดกิจกรรมส่งเสริม การคิดวิเคราะห์ พบว่า ครู กศน. ที่ผ่านการอบรม จำนวน ๒๔๐ คน มีการส่งแบบติดตามกลับมา จำนวน ๑๙๕ ชุด คิดเป็นร้อยละ ๘๑.๒๕

ผลการนำความรู้ไปใช้ของครู กศน. พบว่า

1. ครูนำความรู้จากการอบรมไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรการศึกษานอก ระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยการบูรณาการเข้ากับเนื้อหาวิชาต่างๆ ที่ผู้เรียน ลงทะเบียน ได้แก่

1.1 ระดับประถมศึกษา รายวิชาสังคมศึกษา รายวิชาการขายและการตลาด รายวิชา พัฒนาอาชีพให้มีอยู่มีกิน

1.2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น รายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา รายวิชาอาเซียนศึกษา รายวิชาโครงการงานเพื่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ รายวิชาความเป็นพลเมืองตามระบอบประชาธิปไตย

รายวิชาภาษาอังกฤษ เรื่องการสะกดคำ การกล่าวทักทาย รายวิชาวิทยาศาสตร์ เรื่องระบบนิเวศน์ รายวิชา
 เพศศึกษาสำหรับพ่อแม่กับลูกวัยรุ่น รายวิชาศิลปศึกษา รายวิชาทักษะการพัฒนาอาชีพ ทักษะการขยายอาชีพ
 รายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง

1.3 ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย รายวิชาการใช้พลังงานไฟฟ้าในชีวิตประจำวัน
 (พว ๐๒๐๒๗) รายวิชาโครงการเพื่อการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ รายวิชาช่องทางการขยายอาชีพ รายวิชา
 การพัฒนาจิตและปัญญา (สค ๒๒๐๐๔) รายวิชาการพัฒนาตนเอง ชุมชนและสังคม (สค ๓๑๐๐๓) รายวิชา
 การขายและการตลาด รายวิชาพัฒนาอาชีพ รายวิชาทักษะการขยายอาชีพ (อช ๓๑๐๐๒) รายวิชา
 ภาษาอังกฤษเพื่อชีวิตและสังคม (พต ๓๑๐๐๑) รายวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา เรื่องค่านิยมทางเพศกับ
 วัฒนธรรม เรื่องความปลอดภัยจากการใช้ยาและสารเสพติด เรื่องสุขภาพดีชีวิที่มีสุข ฯลฯ รายวิชาภาษาไทย เรื่อง
 การเลือกสื่อในการฟังและดู เรื่องการวิเคราะห์ข่าว เรื่องการวิเคราะห์วิจารณ์ วิจารณ์งานในการอ่าน
 การแปลความ ตีความ สรุปความ ฯลฯ รายวิชาศาสนาและหน้าที่พลเมือง รายวิชาสังคมศึกษา (สค ๓๑๐๐๑)
 เรื่องภูมิศาสตร์กายภาพ เรื่องการเมืองการปกครอง เรื่องการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็งของชุมชน ฯลฯ รายวิชา
 การขายและการตลาด รายวิชาการวิจัยอย่างง่าย รายวิชาทักษะการเรียนรู้ เรื่องการเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้
 แหล่งเรียนรู้ การจัดการความรู้ การคิดเป็น รายวิชาคณิตศาสตร์ เรื่องความน่าจะเป็น

2. ครุณาไปใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เช่น โครงการค่ายคุณธรรม จริยธรรม
 ค่ายลูกเสือ ยุวกาชาด ค่ายเสริมสร้างเยาวชนคนรุ่นใหม่ใฝ่ค่านิยมเพื่อเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติ ศาสน์
 กษัตริย์ตามนโยบายส่งเสริมค่านิยมหลักคนไทย ๑๒ ประการ ค่ายสร้างภูมิคุ้มกัน รู้ทันโรคเอดส์ เพศศึกษา
 และสิ่งเสพติด ค่ายสร้างความตระหนักรู้ความเป็นไทย โครงการอบรมอาสาชวยกาชาดนอกโรงเรียน

กิจกรรมที่ดำเนินการ ได้แก่ การร้องเพลงปลุกใจ เพลงเทิดพระเกียรติ เพลงรูปที่มีทุกบ้าน
 เพลงต้นไม้ของพ่อ และวิเคราะห์ แปลความหมาย สรุปความสำคัญ การนำไปปฏิบัติในวิถีชีวิต เป็นต้น

3. ครุณาไปใช้ในกิจกรรมการทำโครงการของผู้เรียน โดยฝึกกระบวนการคิด ตามหลัก ๔W
 ๑H ได้แก่ กิจกรรม Why ทำไมจึงสนใจศึกษาเรื่องนี้ What สิ่งที่น่าสนใจใครรู้คืออะไร กิจกรรม When จะศึกษา
 เรื่องนี้เมื่อไร กิจกรรม Where จะศึกษาเรื่องนี้จากที่ไหน และกิจกรรม How มีแผนจะดำเนินงานอย่างไร

ผลที่เกิดกับผู้เรียน

จากการที่ครูได้สรุปรายงานพฤติกรรมของผู้เรียนที่เปลี่ยนแปลงไป พบว่า

1. ผู้เรียนส่วนใหญ่แสดงความคิดเห็นมากขึ้น แต่ยังมีเพียงบางคนที่ยังไม่กล้าแสดงความคิดเห็น
 เพราะกลัวผิด ซึ่งครูใช้วิธีการกระตุ้น และให้กำลังใจ

2. ผู้เรียนรู้จักสังเกต วิเคราะห์ความแตกต่าง มีการคิด คัดรอบคอบ คิดหลากหลายมากขึ้น
 แต่ยังไม่คล่องแคล่วเท่าที่ควร จำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนอย่างต่อเนื่อง

3. ผู้เรียนสามารถสรุป แยกแยะประเภทสิ่งของ อาหารหรือพฤติกรรมที่เหมาะสม
 ไม่เหมาะสม ได้อย่างมีเหตุมีผล

4. ผู้เรียนสามารถตีความ แปลความ สรุปความสำคัญ และการนำไปประยุกต์ได้ดียิ่งขึ้น เช่น
 เข้าใจ ซาบซึ้งในพระราชภารกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เข้าใจหลักการและความสำคัญของ
 หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

5. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้มากขึ้น มีการระดมความคิดเห็น ทำงานเป็นทีม
 มีการแข่งขันกัน สนุกสนาน กระตือรือร้น สนใจที่จะเรียนรู้มากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

6. ผู้เรียนได้ฝึกการคิดวิเคราะห์หาสาเหตุ อันตราย การป้องกันและการแก้ปัญหาในชีวิต
 ได้ถูกต้อง เหมาะสมมากขึ้น เช่น สาเหตุของโรคอ้วน สาเหตุและอันตรายจากการใช้ยา การป้องกัน อันตราย

จากสิ่งเสพติด โรคติดต่อ อันตรายและการป้องกันการตั้งครรภ์ที่ไม่พึงประสงค์ ปัญหา สาเหตุ วิธีการป้องกัน อุบัติเหตุ อุบัติภัยและภัยธรรมชาติ เป็นต้น

7. ผู้เรียนรู้จักการทำความเข้าใจผู้อื่น มีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นมากขึ้น เช่น ผู้พิการ ผู้สูงอายุ ผู้ด้อยโอกาสในชุมชน และพร้อมให้ความช่วยเหลือด้วยความเต็มใจ

8. ผู้เรียนมีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และเรียนรู้ระหว่างกันมากขึ้น จากกิจกรรมต่างๆ ที่ครูฝึกให้มีการร่วมคิด ร่วมทำ

9. ผู้เรียนรู้จักการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรคในการประกอบอาชีพ และสามารถวางแผนพัฒนาอาชีพได้

10. ผู้เรียนสามารถวางแผน จัดทำโครงการได้เหมาะสมยิ่งขึ้น มีหลักการและข้อมูลประกอบการตัดสินใจเลือกทำโครงการที่หลากหลาย สอดคล้องกับสภาพ บริบทสถานศึกษา และวิถีชีวิตของผู้เรียนมากขึ้น มีการคิดสร้างสรรค์ รูปแบบแปลกใหม่ อาทิ โครงการเฟอร์นิเจอร์จากกล่อง โครงการประดิษฐ์จากไม้ไผ่เป็นโต๊ะ ชั้นวางของ ศิลปะประดิษฐ์ดอกไม้ และนกยูงจากเกล็ดปลา โครงการประดิษฐ์ โครงการประกวดสื่อนวัตกรรมต้านยาเสพติดของจังหวัดชุมพร ซึ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้ความคิดสร้างสรรค์จัดทำคลิปวิดีโอขนาดสั้นที่เน้นการป้องกันภัยจากสิ่งเสพติด เป็นต้น

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ครูส่วนหนึ่งไม่ได้รายงานผลการดำเนินงาน ซึ่งอาจไม่มีการนำความรู้ไปใช้หรือใช้เพียงบางครั้งไม่ต่อเนื่อง ซึ่งควรมีการติดตาม กระตุ้นจากผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้ครูนำไปใช้อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ให้เกิดผลต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง

*****

2. โครงการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปีงบประมาณ 2558

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. ปฏิบัติงานนิเทศกิจกรรม กศน. ตามโครงการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปีงบประมาณ 2558 โดยกำหนดประเด็นการนิเทศ 5 ประเด็นคือ 1) การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับ ปวช.กลุ่มเป้าหมายนอกระบบ 2) การศึกษาต่อเนื่อง 3) การศึกษาตามอัธยาศัย 4) การประกันคุณภาพการศึกษา และ 5) การนิเทศภายในสถานศึกษา รวมทั้งได้จัดทำเครื่องมือนิเทศตามประเด็นดังกล่าว เพื่อใช้ในการนิเทศซึ่งสำนักงาน กศน. มีคำสั่งมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ ส่วนกลาง ปฏิบัติราชการในจังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ และสถานศึกษาขึ้นตรง โดยศึกษานิเทศก์แต่ละคนได้ปฏิบัติงานนิเทศในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย และรายงานผลการนิเทศ ทั้งสภาพที่พบ ข้อนิเทศ และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา เสนอเลขาธิการ กศน. เพื่อทราบและพิจารณาสั่งการ จากนั้นหน่วยศึกษานิเทศก์ได้จัดส่งสำเนารายงานผลการนิเทศให้แก่สำนักงาน กศน.จังหวัด และสถานศึกษาขึ้นตรง เพื่อทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

นอกจากการปฏิบัติงานนิเทศแล้ว หน่วยศึกษานิเทศก์ยังดำเนินงานโครงการ จำนวน 6 โครงการ คือ 1) โครงการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ปีงบประมาณ 2558 2) โครงการพัฒนาการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพงาน กศน. 3) โครงการพัฒนาผู้ทำหน้าที่นิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ 4) โครงการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. 5) โครงการประชุมขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบายปีงบประมาณ 2558 และ 6) โครงการพัฒนารูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนด้านการคิดวิเคราะห์ ซึ่งเป็นโครงการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ.2557 รวมทั้งการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนงานสำคัญตามนโยบายรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 (Roadmap) ที่ได้รับมอบหมาย จำนวน 3 Roadmap คือ 1) การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การใช้รายการโทรทัศน์ช่วยพัฒนาการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558 2) การขับเคลื่อนการพัฒนา กศน.เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน และ 3) วิจัยการอุดหนุนเงินรายหัวและค่าอุปกรณ์การเรียนการสอน การศึกษาขั้นพื้นฐาน

เพื่อให้สำนักงาน กศน.มีข้อมูลการจัดกิจกรรมเชิงคุณภาพในภาพรวมที่ได้จากการปฏิบัติงานนิเทศ หน่วยศึกษานิเทศก์ได้ประมวลรายงานผลการนิเทศเป็น 2 ครั้ง คือ

- สรุปผลการนิเทศครั้งแรกของปีงบประมาณ 2558 (ตุลาคม 2557 – มีนาคม 2558)
- สรุปผลการนิเทศครั้งหลังของปีงบประมาณ 2558 (เมษายน – กันยายน 2558)

ทั้งนี้ เมื่อประมวลสรุปผลการนิเทศครั้งแรกของปีงบประมาณ 2558 ซึ่งได้นำเสนอสำนักงาน กศน.แล้ว กับสรุปผลการนิเทศครั้งหลังของปีงบประมาณ 2558 สามารถสรุปผลการนิเทศในแต่ละประเด็นได้ ดังนี้

1. การศึกษาขั้นพื้นฐานและการศึกษาระดับ ปวช.กลุ่มเป้าหมายนอกระบบ จากการนิเทศพบว่า แม้ว่าสำนักงาน กศน.จะพยายามสนับสนุนให้หน่วยงานต่างๆ ให้ร่วมพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน เช่น การนำสื่อรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) มาเป็นสื่อเสริมสอนวิชาที่ยาก การอบรมครู กศน. ผ่านโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) การพัฒนาครู กศน.โดยศึกษานิเทศก์ และวิทยากรภายนอก เป็นต้น แต่ครู กศน. จำนวนไม่น้อยที่ยังไม่เข้าใจชัดเจนเกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา แผนการจัดการเรียนรู้ และบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ ทำให้ครู กศน.จัดการเรียนรู้ ใช้สื่อ ดูแล/ช่วยเหลือผู้เรียน รวมทั้งวัดและประเมินผล ไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ซึ่งส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2. การศึกษาต่อเนื่อง จากการนิเทศพบว่า สถานศึกษาทุกแห่งจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่องตามนโยบายสำนักงาน กศน. ส่วนใหญ่สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนด โดยดำเนินการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพหลักสูตรระยะสั้น ๔๐ ชั่วโมงขึ้นไป ดำเนินงานศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อส่งเสริมการมีงานทำของประชาชน จัดโครงการ กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน จัดโครงการ กิจกรรมการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สถานศึกษาส่วนใหญ่ใช้หลักสูตรที่สำนักงาน กศน. รวบรวมและเผยแพร่ รวมทั้งมีการพัฒนาหลักสูตรขึ้นเอง โดยการถอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นและขอให้หลักสูตรที่หน่วยงานอื่นพัฒนาขึ้น ซึ่งพบว่า หลักสูตรที่พัฒนาขึ้นเองยังไม่ถูกต้อง ครบถ้วนตามองค์ประกอบของหลักสูตร หลักสูตรที่ดำเนินการส่วนใหญ่สอดคล้องกับสภาพบริบทชุมชน แต่ยังคงเน้นการฝึกทักษะอาชีพเป็นหลัก นอกจากนี้ พบว่า ประชาชนให้ความสนใจและต้องการเรียนในหลักสูตรที่มีระยะเวลาสั้นๆ ซึ่งสถานศึกษาแก้ปัญหาโดยการปรับเนื้อหาหลักสูตรและเวลาเรียนเป็นช่วงๆ ตามสภาพความพร้อมของผู้เรียน รวมทั้ง พบว่า การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ยังไม่สอดคล้องกับจุดประสงค์หลักสูตรและธรรมชาติของวิชา เนื่องจากวิทยากรผู้สอนส่วนใหญ่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น ขาดความรู้และทักษะการถ่ายทอด โดยมีเพียงการประเมินผลความพึงพอใจเป็นส่วนใหญ่

การดำเนินงานศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนส่วนใหญ่ไม่เป็นไปตามคู่มือ แนวทางการดำเนินงานที่สำนักงาน กศน. กำหนด โดยส่วนใหญ่เป็นเพียงศูนย์กลางการเรียนรู้และฝึกทักษะอาชีพและมีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์บ้าง บางแห่งมีความพร้อมสามารถพัฒนาเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้และศึกษาดูงานของประชาชนในชุมชนและนอกชุมชน

ส่วนการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตและการศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชนพบว่า สถานศึกษายังมีความเข้าใจไม่ตรงกันเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการดำเนินงาน ส่งผลให้เกิดความซ้ำซ้อน ส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมค่ายเสริมสร้างค่านิยมของคนไทย ๑๒ ประการ กิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด กิจกรรมรณรงค์ป้องกันสิ่งเสพติด การส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ

สำหรับการจัดการศึกษาต่อเนื่องของศูนย์ฝึกอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนและศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษายังขาดความชัดเจนในแนวทางการดำเนินงานและการนิยาม “การศึกษาต่อเนื่อง” ของ ศูนย์ฝึกอาชีพราษฎรไทยบริเวณชายแดนและศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา ทำให้การดำเนินงานค่อนข้างแตกต่างกัน หลากหลาย ไม่สอดคล้องกับภารกิจและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

3. การศึกษาตามอัธยาศัย จากการนิเทศพบว่า สถานศึกษาส่วนใหญ่จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านในห้องสมุดประชาชน ห้องสมุดเคลื่อนที่ บ้านหนังสืออัจฉริยะ มุมหนังสือใน กศน. ตำบล/ศูนย์การเรียนรู้ชุมชน ฯลฯ โดยเฉพาะบ้านหนังสืออัจฉริยะส่วนใหญ่มีที่ตั้งที่เหมาะสม สะดวกแก่การใช้บริการ เป็นที่พบปะพูดคุย และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ต่างๆ ของประชาชนในชุมชน ซึ่งประชาชนที่มาใช้บริการเห็นประโยชน์และมีความพึงพอใจมาก มีบางแห่งยังไม่สามารถจัดส่งหนังสือพิมพ์ให้เป็นปัจจุบันได้ เนื่องจากห่างไกล ส่วนศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาส่วนใหญ่จัดในลักษณะฐานการเรียนรู้ ที่ประกอบด้วยนิทรรศการและกิจกรรมการเรียนรู้ โดยจัดทั้งในอาคาร กลางแจ้ง และเคลื่อนที่ไปในสถานศึกษาต่างๆ และชุมชน ซึ่งนิทรรศการประจำที่ส่วนใหญ่มีสภาพเก่าและชำรุด เพราะใช้งานมาเป็นเวลานาน

4. การประกันคุณภาพการศึกษา จากการนิเทศพบว่า กศน. อำเภอ/เขตทุกแห่งผ่านการประเมินคุณภาพภายนอกครบสามแล้ว บุคลากรส่วนใหญ่จึงมีความเข้าใจระบบประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนสถานศึกษาขึ้นตรงยังไม่ได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก แต่การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่มีความต่อเนื่อง บุคลากรส่วนใหญ่ยังขาดความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนทั้งแผนจุลภาค (Micro Planning) แผนปฏิบัติการประจำปี และแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญ

ของระบบประกันคุณภาพการศึกษา แม้ว่าสำนักงาน กศน.จังหวัด หรือสถาบัน กศน.ภาคบางแห่งจะจัดการอบรม/พัฒนาให้แก่สถานศึกษาแล้วก็ตาม

5. การนิเทศภายในสถานศึกษา จากการนิเทศพบว่า กศน.อำเภอ/เขต และสถานศึกษาชั้นตรงส่วนใหญ่มักมีคำสั่งแต่งตั้งคณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษา และส่งคำสั่งดังกล่าวให้ต้นสังกัดทราบ ซึ่งส่วนใหญ่แต่งตั้งบุคลากรของสถานศึกษาเป็นคณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาเป็นประธานการนิเทศภายในสถานศึกษา ส่วนเลขานุการคณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษา มีทั้งที่เป็นครู กศน.ตำบล และครูอาสาสมัครการศึกษานอกโรงเรียน นอกจากนี้ สถานศึกษาบางแห่งแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นที่ปรึกษา หรือเป็นผู้นิเทศภายในสถานศึกษาด้วย สถานศึกษาเกือบทุกแห่งมีแผนการนิเทศในแผนปฏิบัติการประจำปี นอกจากนี้ ผู้นิเทศภายในส่วนใหญ่ไม่มีการบันทึกรายงานผลการนิเทศเป็นลายลักษณ์อักษรที่เสนอต่อผู้บริหารสถานศึกษา มักจะใช้การรายงานด้วยวาจา หรือการนำเสนอในที่ประชุมประจำสัปดาห์ของสถานศึกษา

จากสภาพกิจกรรม กศน.ที่พบจากการปฏิบัติงานนิเทศดังกล่าว ศึกษานิเทศก์ได้ใช้กระบวนการนิเทศที่หลากหลาย โดยยึดความจำเป็นและความต้องการของครู กศน. ซึ่งเป็นผู้รับการนิเทศเป็นสำคัญ เช่น การซักถาม การตรวจสอบเอกสาร การอธิบาย การชี้แจง การทบทวนความรู้ความเข้าใจ การให้คำแนะนำ การเสนอแนะ การสาธิต การยกตัวอย่าง การฝึกปฏิบัติ การประชุมชี้แจง การย้ำเน้น เป็นต้น

*****

3. โครงการพัฒนาการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพงาน กศน. (การอบรมปฏิบัติการประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา)

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษาเกิดขึ้นบ่อยและรวดเร็วไม่ว่าจะเป็นเรื่องของนโยบายทางการศึกษา กระบวนการจัดการเรียนรู้ หลักสูตร และสื่อต่างๆ จึงเป็นเรื่องจำเป็นที่ผู้ที่อยู่ในวงการการศึกษาต้องตามให้ทันความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น โดยเฉพาะคนที่เป็นศึกษานิเทศก์จำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ มีความรู้ที่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้นตลอดเวลา เพราะศึกษานิเทศก์เป็นผู้ที่จะนำความรู้ทั้งหลายไปถ่ายทอดให้ครู เพื่อให้ครูได้นำความรู้เหล่านั้นไปพัฒนาผู้เรียนให้เป็นผู้มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา และนโยบายของรัฐ ของกระทรวงศึกษาธิการ และของสำนักงาน กศน. เอง ตามนโยบายกระทรวงศึกษาธิการนโยบายที่ ๗ เรื่องการเพิ่มและกระจายโอกาสทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ รวมทั้งแนวทางการทำงานของสำนักงาน กศน. ที่มุ่งยกระดับคุณภาพงานการศึกษานอกระบบแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งการที่ครูจะพัฒนาปรับปรุงการเรียนการสอนอันเป็นงานตามบทบาทหน้าที่ รวมถึงการทำงานตามที่ได้รับมอบหมายอื่นๆ ได้บรรลุผลสำเร็จย่อมขึ้นอยู่กับทักษะความรู้ความสามารถของศึกษานิเทศก์ ผู้ทำงานร่วมกับครูในการที่จะให้คำแนะนำช่วยเหลือครูให้ครูเกิดความองงามทางความรู้ ความคิดและทักษะสำคัญในการถ่ายทอดความรู้สู่ผู้เรียน ดังมีผู้กล่าวว่า “คุณภาพของครูดูที่คุณภาพของผู้เรียน” ดังนั้น คุณภาพของศึกษานิเทศก์จึงดูที่คุณภาพของครูด้วยเช่นเดียวกัน ด้วยเหตุนี้หน่วยศึกษานิเทศก์จึงได้จัดให้มีโครงการพัฒนาการนิเทศเพื่อยกระดับคุณภาพงาน กศน. ขึ้น โดยเน้นไปที่ยุทธศาสตร์ของสำนักงาน กศน. เรื่องการเร่งรัดปรับปรุงหลักสูตรแกนกลาง และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาหรือหลักสูตรท้องถิ่น โดยจัดอบรมปฏิบัติการให้ศึกษานิเทศก์ได้มีความรู้ความเข้าใจและปฏิบัติการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา รวมทั้งสามารถประเมินหลักสูตรที่จัดทำได้ ตลอดจนให้มีความรู้เรื่องการวางแผนจุลภาค (Micro planning) ซึ่งเป็นอีกองค์ความรู้หนึ่งนอกเหนือจากความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่จำเป็นต่อการพัฒนาครู กศน. เพื่อยกระดับคุณภาพงาน กศน. ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ในเชิงวิชาการแก่ศึกษานิเทศก์ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาการประเมินหลักสูตร การวางแผนจุลภาค
2. เพื่อให้ศึกษานิเทศก์นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาครู กศน. ในพื้นที่ให้สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและประเมินหลักสูตรได้ รวมทั้งมีความรู้ในเรื่องการวางแผนจุลภาค (Micro Planning)

ผลการดำเนินงาน

1. เชิงปริมาณ

กลุ่มเป้าหมายผู้เข้ารับการอบรมมีจำนวนตามที่กำหนดไว้ จำนวน ๑๐๒ คน ประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ทั่วประเทศและผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

- 1.1 ศึกษานิเทศก์จากส่วนกลางและคณะทำงาน กศน. จำนวน ๑๔ คน
- 1.2 ศึกษานิเทศก์จากสำนักงาน กศน. จังหวัดทั่วประเทศ จำนวน ๘๘ คน

2. เชิงคุณภาพ

ผลจากการประเมินผลโครงการ เป็นการประเมินตามจุดประสงค์ของโครงการ เพื่อดูสัมฤทธิ์ผลของโครงการ ซึ่งมี ๒ ประการ และผลจากการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อการดำเนินงานของคณะผู้ดำเนินโครงการ เพื่อนำผลความพึงพอใจไปใช้ในการปรับปรุงโครงการในลักษณะนี้ ในโอกาสต่อไป ซึ่งสรุปได้ ดังนี้

2.1 ผลการประเมินตามจุดประสงค์ข้อที่ ๑ คือ " เพื่อเพิ่มพูนองค์ความรู้ในเชิงวิชาการ แก่ศึกษานิเทศก์ในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การประเมินหลักสูตร และการวางแผนแบบจุลภาค" ซึ่งการประเมินในข้อนี้ แบ่งการประเมินเป็นสองแบบ คือการใช้ Pre-test และ Pro-test ที่เป็นข้อสอบเลือกตอบ ของการประเมินความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนแบบจุลภาค และเป็นการประเมินแบบประเมินตนเอง ก่อนและหลังการอบรมของเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยใช้แบบประเมินที่เป็นคำถามปลายเปิด จำนวน ๓ ข้อ ซึ่งแยกผลการประเมิน ดังนี้

2.1.1 ผลจากการประเมินความรู้ความเข้าใจในเรื่องการวางแผนแบบจุลภาค ผลที่ปรากฏ คือ ผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่มีคะแนนหลังการอบรมดีกว่าคะแนนก่อนการอบรม โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนการอบรม ๕.๕๗ คะแนน แต่คะแนนเฉลี่ยหลังการอบรมอยู่ที่ ๗.๙๘ คะแนน โดยคะแนนที่ผู้เข้ารับการอบรมได้สูงสุด และต่ำสุดทั้งคะแนนก่อนการอบรม และหลังการอบรม มีคะแนนต่างกันเพียง ๑ คะแนน นั่นคือ คะแนนสูงสุดก่อนการอบรม คือ ๙ คะแนน หลังการอบรม คือ ๑๐ คะแนนเต็ม คะแนนต่ำสุดก่อนการอบรมคือ ๒ คะแนน และคะแนนต่ำสุดหลังการอบรม คือ ๓ คะแนน

2.2.1 ผลการประเมินความรู้ความเข้าใจเรื่องการพัฒนาหลักสูตร โดยประเมินก่อนและหลังการอบรมด้วยคำถาม ๓ ข้อ เป็นการประเมินโดยแบบประเมินที่วิทยากรสร้างขึ้น โดยไม่ได้มุ่งวัดเป็นคะแนน แต่ต้องการประเมินความรู้ที่มีในตนเอง และแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งคำถามก่อนการอบรม มีดังนี้

คำถามข้อที่ ๑ ท่านคิดอย่างไรเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับงาน กศน.

คำถามข้อที่ ๒ ถ้าจะทำให้สถานศึกษาพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา มากขึ้น ควรดำเนินการอย่างไร

คำถามข้อที่ ๓ ท่านมั่นใจที่จะได้รับความสำเร็จในการทำให้มีการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา มากขึ้น มากน้อยเพียงใด

คำถามหลังการอบรม ใช้คำถามเหมือนคำถามก่อนการอบรมทุกประการ ต่างกันตรงที่คำถามหลังการอบรมมีคำตอบให้เลือก ๒ คำตอบเหมือนกันทุกข้อว่า ความรู้หรือความเห็นนั้น

- ไม่แตกต่างจากคำตอบก่อนฝึกอบรม

- มีความแตกต่างจากก่อนการฝึกอบรม ดังนี้

ผลจากการประเมินผลด้วยคำถามทั้ง ๓ ข้อดังกล่าวจากผู้ตอบแบบสอบถาม ทั้ง ๖๘ คน จากผู้เข้ารับการอบรมจำนวน ๘๔ คนทั้งก่อนและหลังการอบรมสรุปย่อๆ ได้ดังนี้

ก่อนการอบรม	หลังการอบรม
<p>๑. ท่านคิดอย่างไรเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับงาน กศน.</p> <p>- ทุกคนมองว่าหลักสูตรสถานศึกษาเป็นเรื่องจำเป็นของสถานศึกษาใน กศน. ที่จะต้องมีหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาไว้เป็นวิชาเลือก</p>	<p>๑. ท่านคิดอย่างไรเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาสำหรับงาน กศน. ในข้อนี้มีผู้ตอบทั้งที่เห็นว่าแตกต่าง และไม่แตกต่าง</p> <p>สำหรับผู้ที่ตอบว่าไม่แตกต่าง เพราะก่อนและหลังการอบรมคิดเช่นเดิม เนื่องจากมีพื้นฐานความรู้เดิมมาบ้าง</p> <p>ที่ตอบว่าแตกต่าง เพราะมีความเข้าใจมากขึ้นจากเดิมที่เข้าใจอย่างหนึ่ง</p>

ก่อนการอบรม	หลังการอบรม
<p>๒. ถ้าจะทำให้สถานศึกษาพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษามากขึ้นควรดำเนินการอย่างไร</p> <p>๓. ท่านมั่นใจที่จะได้รับความสำเร็จในการทำให้มีการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษามากขึ้น มากน้อยเพียงใด</p> <p>ในข้อนี้ก็มีทั้งคนที่มั่นใจและคนที่ไม่มั่นใจว่าจะนำความรู้ไปพัฒนาครู กศน. ได้ดังประสงค์ แต่บางส่วนตอบว่าจะมั่นใจมากขึ้นหากได้ดำเนินการเป็นทีม และบางส่วนยังไม่มั่นใจที่จะทำให้มีการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษา ต้องรับฟังและลองปฏิบัติก่อน</p>	<p>๒. ถ้าจะทำให้สถานศึกษาพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษามากขึ้นควรดำเนินการอย่างไร ในข้อนี้มีผู้ตอบทั้งที่เห็นว่าแตกต่าง และไม่แตกต่าง</p> <p>ที่ตอบว่าแตกต่างเพราะ ความรู้ที่มากขึ้นจึงมองเห็นวิธีการที่แตกต่างจากที่คิดไว้</p> <p>๓. ท่านมั่นใจที่จะได้รับความสำเร็จในการทำให้มีการพัฒนาและใช้หลักสูตรสถานศึกษามากขึ้น มากน้อยเพียงใด</p> <p>ข้อนี้มีทั้งผู้ที่มีความเห็นไม่แตกต่างและที่เห็นว่าแตกต่างจากก่อนการอบรม</p> <p>ที่ตอบว่าแตกต่าง เพราะส่วนหนึ่งกังวลว่าจะนำความรู้ไปพัฒนาไม่ได้มากนัก เพราะคาดว่าจะได้รับการสอนแบบพาทำ แต่กลับได้เพียงภาคทฤษฎี บางส่วนกังวลใจว่าถ้าให้ดำเนินการโดยลำพังจะทำได้ แต่หากดำเนินการร่วมกันเป็นทีม หรือในทีมมีคนที่มีชำนาญช่วยเป็นแกน ก็จะดำเนินการได้ อีกส่วนหนึ่งมีความมั่นใจมากกว่าเดิมเพราะได้รับความรู้เพิ่มขึ้น</p>

2.2 ผลการประเมินตามจุดประสงค์ข้อที่ ๒ "เพื่อให้ศึกษานิเทศก์นำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการพัฒนาครู กศน. ในพื้นที่ให้สามารถพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาและประเมินหลักสูตรได้ รวมทั้งมีความรู้ในเรื่องการวางแผนระดับจุลภาค (Micro Planning)" ซึ่งเป็นการประเมินผลหลังการอบรมผ่านไป ๕ เดือน โดยใช้แบบสอบถามแบบปลายเปิด จำนวน ๒ ฉบับ ฉบับหนึ่งสอบถามผู้บริการ อีกฉบับหนึ่งสอบถามศึกษานิเทศก์ผู้ปฏิบัติ สรุปผลการประเมินผลการดำเนินงานตามจุดประสงค์ข้อที่ ๒ แบบย่อๆ ได้ ดังนี้

2.2.1 สอบถามผู้บริหาร สอบถามว่า ศึกษานิเทศก์ผู้เข้ารับการอบรมได้นำความรู้ไปใช้ในการถ่ายทอดแก่ครู กศน. ตำบลหรือไม่ โดยวิธีใด โดยส่งแบบสอบถามให้ผู้บริหารจำนวน ๔๕ คน (๔๕ ฉบับ) แต่ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน ๔๐ ฉบับ

ข้อนี้ผู้บริหารจำนวน ๒๕ คน (๒๕ จังหวัด หรือคิดเป็นร้อยละ ๖๒.๕) จาก ๔๐ คนตอบว่า ศึกษานิเทศก์ที่ส่งเข้ารับการอบรมได้นำความรู้ไปใช้ในการถ่ายทอดความรู้แก่ครู กศน. ตำบล และผู้บริหารจำนวน ๑๕ คน (ร้อยละ ๓๗.๕) ตอบว่า ศึกษานิเทศก์ที่ส่งเข้ารับการอบรมไม่ได้นำความรู้ไปถ่ายทอดแก่ครู กศน. ตำบล เพราะองค์ความรู้ที่ได้รับจากการอบรมยังไม่เพียงพอ แต่ในอนาคตจะทำให้ศึกษานิเทศก์ได้ใช้ความรู้ตามที่อบรมมาแก่ครู กศน. ตำบล เพราะจะมีการอบรมครู กศน. ในเรื่องการประเมินและพัฒนาหลักสูตรในอนาคต และจะดำเนินการโดยการอบรมให้ความรู้ และถ้าปีงบประมาณ ๒๕๕๘ ยังไม่ได้ดำเนินการก็จะดำเนินการในปี ๒๕๕๙

ในเรื่องของการวางแผนจุลภาค (Micro Planning) ผู้บริหารจำนวน ๓๗ คน จาก ๔๐ คน (ร้อยละ ๙๒.๕) ตอบว่า ศึกษานิเทศก์ได้นำความรู้ไปใช้กับครู กศน. ตำบล โดยการอบรมให้ความรู้ ให้ครู กศน. ตำบล เก็บข้อมูลในพื้นที่ วิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลไปใช้ และติดตามผลการดำเนินการของครู กศน. ตำบล

แต่ก็มีหลายจังหวัดที่อบรมให้ความรู้แก่ครูก่อนที่จะมีการอบรมของศึกษานิเทศก์ และบางจังหวัดให้ศึกษานิเทศก์เป็นวิทยากรให้การอบรมในเรื่องการวางแผนจุลภาค

2.2.2 สอบถามศึกษานิเทศก์

สอบถามในเรื่องการประเมินหลักสูตร ว่ามีการนำความรู้ไปใช้หลังการอบรมหรือไม่ พบว่า ศึกษานิเทศก์จำนวน ๒๗ คน จาก ๔๐ คนที่ตอบแบบสอบถามได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาครู กศน. และมี ๑๓ คน ไม่ได้นำความรู้ไปใช้ เพราะความรู้ที่ได้รับไม่เพียงพอ และต้องปฏิบัติงานเร่งด่วนอื่นๆ ก่อนบางแห่งได้ดำเนินการประเมินและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาไปแล้ว

วิธีการนำความรู้ไปใช้ สำหรับศึกษานิเทศก์ที่นำความรู้ไปใช้ ได้ใช้โดยการอบรมให้ความรู้ และประชุมชี้แจงผู้เกี่ยวข้อง รวมทั้งแนะนำครูในช่วงการนิเทศงานในพื้นที่ ตลอดจนการอบรมวิทยากรแกนนำ

หลักสูตรสถานศึกษาที่ได้รับการประเมิน ในเรื่องหลักสูตรสถานศึกษาที่ได้รับการประเมินนั้น ส่วนใหญ่ จำนวน ๒๖ คน ตอบอย่างกว้างๆ ไม่ระบุรายชื่อหลักสูตรคือ หลักสูตรการศึกษา นอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ หลักสูตรสถานศึกษา และหลักสูตรการศึกษาต่อเนื่อง ได้แก่ หลักสูตรท้องถิ่นต่างๆ นอกจากนี้หลายแห่งยังอยู่ระหว่างการประเมินหลักสูตร

สอบถามในเรื่องการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ศึกษานิเทศก์ จำนวน ๑๗ คน ตอบว่าหลังการอบรมได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาต่อเนื่องทันที และมีศึกษานิเทศก์ จำนวน ๒๓ คน ตอบว่า จะมีการพัฒนาต่อไปในอนาคตประมาณปีงบประมาณ ๒๕๕๙ เพราะต้องการสอบถามความต้องการของสถานศึกษาก่อน

2.3 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้เข้ารับการอบรมต่อการดำเนินโครงการ

การประเมินในเรื่องดังกล่าวข้างต้นใช้เครื่องมือการประเมินเป็นแบบสอบถามแบบ Rating Scale ผลการประเมินสรุปได้ว่า ผู้เข้ารับการอบรมมีความพึงพอใจในการอบรมอยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด เรื่องที่ผู้เข้ารับการอบรมรู้สึกพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุดคือ เรื่องการชี้แจงให้ทราบและเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ของการอบรมปฏิบัติการ (ค่าเฉลี่ย ๔.๐๖) รูปแบบและวิธีการอบรมปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ย ๔.๒๙) ความเหมาะสมของสถานที่อบรม (ค่าเฉลี่ย ๔.๕๑) การอบรมปฏิบัติการครั้งนี้ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมตระหนักในบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีต่อการนิเทศการศึกษามากขึ้น(ค่าเฉลี่ย ๔.๑๓) โดยมีผลความพึงพอใจเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับดี (ค่าเฉลี่ยรวม ๓.๘๐)

สำหรับความคิดเห็นอื่นๆ จำนวน ๓ หัวข้อ คือ การถามความคิดเห็นในเรื่องการจัดอบรมเพื่อการพัฒนาการนิเทศในครั้งต่อไปควรมีหรือไม่ ข้อเสนอแนะในการอบรมครั้งต่อไป และความสามารถในการนำความรู้ที่ได้รับไปถ่ายทอดแก่ครู กศน. ในพื้นที่ ซึ่งสรุปภาพรวมได้ว่า ควรมีการอบรมพัฒนาอย่างน้อย ปีละ ๒ ครั้ง และอบรมเรื่องการประเมินโครงการ มีการนำเสนอรูปแบบการนิเทศแบบใหม่ๆ มีวิทยากรที่ให้ความรู้ได้ตรงกับเนื้อหาที่กำหนดในโครงการ นอกจากนี้ในเรื่องการนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่ครู กศน. ในพื้นที่ ศึกษานิเทศก์เกือบทุกคนเห็นว่าตนเองสามารถนำความรู้ไปถ่ายทอดในพื้นที่ ได้โดยวิธีการทำงานที่จะทำให้มั่นใจได้มากขึ้น เช่นทำงานร่วมกันเป็นทีม วิทยากรช่วยในการถ่ายทอดความรู้

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

เนื่องจากการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาของสถานศึกษาต่างๆ ได้มีการจัดทำและใช้มาตั้งแต่ ปีพ.ศ. 2551 เป็นการจัดทำโดยเร่งด่วน ขาดองค์ความรู้ที่แท้จริงในการจัดทำ มีเพียงแบบฟอร์ม การ

จัดทำหลักสูตรเป็นตัวยึด ขาดกระบวนการและขั้นตอนการตรวจสอบ โดยผู้มีความรู้ในเรื่องความถูกต้องและความทันสมัยของเนื้อหา จึงเห็นควรให้สำนักงาน กศน. กำหนดเป็นนโยบายในปีงบประมาณ 2559 ให้มีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษาอย่างเป็นทางการ เพื่อพัฒนาคุณภาพของหลักสูตรสถานศึกษาให้มีมาตรฐานยิ่งขึ้น จากนั้นให้มีการพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องภายใน 1 - 2 ปี

1.2 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน. จังหวัด

สำนักงาน กศน. จังหวัด ควรมอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ที่ส่งเข้ารับการอบรมเป็นแกนนำในการประเมินและพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา แม้จะไม่ใช่ผู้รับผิดชอบด้านพัฒนาหลักสูตรและสื่อโดยตรง แต่ศึกษานิเทศก์ก็มีสถานะเป็น “ครูของครู”

2. ข้อเสนอแนะทางวิชาการ

2.1 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

สำนักงาน กศน. ควรมอบให้กลุ่มพัฒนาการศึกษาในระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เป็นแกนหลักในการรับผิดชอบติดตามผลการประเมินและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.2 ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน. จังหวัด

1) ควรดำเนินการให้สถานศึกษาทุกแห่งในความรับผิดชอบเร่งดำเนินการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา และพัฒนาหลักสูตรต่อเนื่องไป ปีละ 2 - 3 หลักสูตร มีการตรวจสอบความถูกต้อง ความทันสมัยของเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาหลักสูตรและสื่อ และสรุปผลก่อนนำหลักสูตรไปใช้

2) มีการพัฒนาสื่อต่อเนื่องจากหลักสูตร และมีกระบวนการของการตรวจสอบความถูกต้อง ความทันสมัยของสื่อ มีการนำสื่อไปทดลองใช้ และสรุปผลแบบงานวิจัยเชิงทดลอง

3) มอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. จังหวัด เป็นแกนนำในระดับจังหวัด และหากศึกษานิเทศก์มีองค์ความรู้ไม่เพียงพอ สำนักงาน กศน. จังหวัดควรจัดอบรมซ้ำแก่ ครู กศน. ทุกคน โดยมีศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. จังหวัด เป็นทั้งผู้สังเกตการณ์และเป็นผู้จัดอบรม

*****

4. โครงการพัฒนาผู้ทำหน้าที่นิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์

ตามที่ สำนักงาน กศน. ได้ให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษา โดยกำหนดเป็นนโยบาย ด้านการศึกษานอกระบบ ให้สถานศึกษามีการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และด้านการบริหารจัดการ ให้มีการกำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินและรายงาน โดยเป็นจุดเน้นติดต่อกันมาหลายปี ในเชิงปฏิบัติงาน สถานศึกษาได้นำนโยบายเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติ โดยมีแผนการปฏิบัติงาน โครงการ/กิจกรรม คณะบุคลากร เครือข่าย และชุมชนร่วมกันในการขับเคลื่อน ให้การดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐานการประกันคุณภาพของ สถานศึกษา อย่างไรก็ตาม จากการนิเทศในภาพรวมของประเทศ พบว่า กระบวนการทำงานของสถานศึกษา ยังพบว่า ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ แนวทางในการแก้ปัญหา พัฒนาการเรียนการสอนยังไม่เป็นระบบ และระบบการนิเทศ ติดตาม และประเมินของสถานศึกษา ยังไม่มี ประสิทธิภาพเพียงพอ ในการพัฒนาคุณภาพการจัดกิจกรรมการศึกษาให้อยู่ในระดับพึงพอใจได้

ในการขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นบทบาทสำคัญที่ศึกษานิเทศก์ ผู้บริหาร สถานศึกษา ครู ต้องเร่งสร้างความร่วมมือ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การนิเทศการศึกษาได้มีบทบาท สำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพงาน และพัฒนาศักยภาพของบุคลากรทางการศึกษาให้สูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง บุคลากรผู้ทำหน้าที่นิเทศ ล้วนมีพื้นฐานความรู้การจัดกิจกรรมและทักษะการนิเทศที่แตกต่างกัน รวมถึง บุคลากรของ กศน.อำเภอ ต่างมีศักยภาพในการดำเนินงานจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ไม่เหมือนกัน อีกทั้งด้วยภารกิจที่หลากหลายซับซ้อน ครูจึงไม่สามารถขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ให้มีคุณภาพ ตามมาตรฐานได้

ผู้ทำหน้าที่นิเทศเป็นผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งขึ้นจากสำนักงาน กศน.จังหวัด เพื่อให้ทำหน้าที่จัด และดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยคุณลักษณะของครูผู้ทำหน้าที่นิเทศ ต้องเป็นผู้มี ประสบการณ์และมีผลงานเป็นที่ยอมรับของเพื่อนในสถานศึกษา มีความรู้เกี่ยวกับหลักการบริหารการศึกษ การนิเทศการศึกษา หลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีความสามารถในการสาธิตการสอน และต้องมีความรู้ เกี่ยวกับจิตวิทยาการสอน

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเร่งสร้างความเข้าใจ ให้ผู้ทำหน้าที่นิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัด ที่ไม่ มีศึกษานิเทศก์ ซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยให้มี คุณภาพด้วยกระบวนการนิเทศ มุ่งให้เกิดการพัฒนาาระบบนิเทศที่มีประสิทธิภาพให้ส่งผลต่อผู้เรียนเกิด การเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพต่อไป

แนวทางหนึ่งในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยในการส่งเสริมสนับสนุนให้สำนักงาน กศน.จังหวัด มีระบบการนิเทศที่มีประสิทธิภาพ โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ได้พัฒนาสื่อคู่มือ/แนวทางการนิเทศการจัดการศึกษานอกระบบและ การศึกษาตามอัธยาศัย และพัฒนาผู้ทำหน้าที่นิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ ให้มีความรู้ ความสามารถ และทักษะการนิเทศของผู้เข้ารับการอบรม จำนวน 60 ท่าน ซึ่งมาจาก 30 จังหวัด เข้ารับ การอบรมระหว่างวันที่ 13 – 16 กรกฎาคม 2558 โดยมีผลการนิเทศดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้ผู้ทำหน้าที่นิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจ ในการนิเทศกิจกรรมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
2. เพื่อจัดทำเอกสารแนวทางการนิเทศ สำหรับผู้ทำหน้าที่นิเทศ ของสำนักงาน กศน.จังหวัด ที่ไม่มีศึกษานิเทศก์

ผลการดำเนินโครงการ

โครงการพัฒนาผู้ทำหน้าที่พิเศษของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ ได้มีกิจกรรมหลักในดำเนินงานโครงการ จำนวน 2 กิจกรรมหลัก ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 จัดทำสื่อการนิเทศการจัดกิจกรรมการศึกษา กศน.

(1) การดำเนินงาน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. ได้มีแนวคิดในการจัดทำสื่อโดยให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการจัด โดยได้แต่งตั้งคณะทำงานจัดทำเอกสารแนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรมการศึกษา กศน. ตามคำสั่งสำนักงาน กศน. ที่ 21/2558 ลงวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2558 ซึ่งประกอบด้วยศึกษานิเทศก์ของสำนักงาน กศน. ศึกษานิเทศก์จังหวัด ตัวแทนผู้ทำหน้าที่พิเศษของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ และผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อ ด้านเนื้อหา จำนวน 20 คน และได้มีการประชุมเตรียมการ 1 ครั้ง เพื่อกำหนดกรอบการจัดทำเอกสาร แบ่งผู้รับผิดชอบเนื้อหาเป็น 4 กลุ่ม และกำหนดส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 6 คน ตรวจสอบคุณภาพแบ่งเป็นระยะ 3 ระยะ การจัดทำเอกสารแนวทางการนิเทศการจัดกิจกรรมการศึกษา กศน. โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ ด้วยการแบ่งกลุ่มเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย 1) กลุ่มการนิเทศการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2) กลุ่มการนิเทศการจัดกิจกรรมการศึกษาต่อเนื่อง 3) กลุ่มการจัดกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย 4) กลุ่มระบบการนิเทศ ดำเนินการในระหว่างวันที่ 11 - 13 กุมภาพันธ์ 2558 ณ ห้องประชุมวีระ นวพันธ์ สำนักงาน กศน. และได้มีการตรวจสอบสื่อ โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 6 คน โดยตรวจสอบความเป็นสื่อ เนื้อหา ความถูกต้อง ความเชื่อมโยงของเนื้อหา เพื่อให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงให้สมบูรณ์ก่อนนำไปใช้ในการอบรมพัฒนาผู้ทำหน้าที่พิเศษของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์

(2) ผลการดำเนินงาน

สำนักงาน กศน. มีสื่อการนิเทศการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ต้นฉบับ จำนวน 1 เล่ม

กิจกรรมที่ 2 การพัฒนาผู้ทำหน้าที่พิเศษการจัดกิจกรรมการศึกษา กศน.

(1) การดำเนินงาน

หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. ได้ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการโครงการพัฒนาผู้ทำหน้าที่พิเศษของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ ตามคำสั่งสำนักงาน กศน.ที่ 130/2558 ลงวันที่ 2 กรกฎาคม 2558 ได้มีการประชุมเตรียมงานจำนวน 2 ครั้ง ซึ่งในครั้งแรกได้ชี้แจงหน้าที่ความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะคณะกรรมการฝ่ายวิชาการ ได้มีการกำหนดกระบวนการร่วมกัน ดังนี้ เรื่องในการอบรม เทคนิค/วิธีการถ่ายทอดความรู้ ระยะเวลาในแต่ละเรื่อง สื่อประกอบการอบรม การวัดและประเมินผล สถานที่ฝึกปฏิบัติ และการประสานวิทยากรบรรยาย ให้กับกลุ่มเป้าหมาย เป็นผู้ทำหน้าที่พิเศษของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ จำนวน 60 คน ใน 30 จังหวัด ด้วยวิธีการอบรม โดยใช้การบรรยาย อภิปราย การฝึกปฏิบัติจริงในพื้นที่ และวิพากษ์โดยผู้เชี่ยวชาญ

กิจกรรมการเรียนรู้ ได้ดำเนินการดังนี้ 1) ให้ความรู้หลักการ แนวปฏิบัติในการนิเทศ 2) ให้ความรู้เรื่องการนิเทศกิจกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาต่อเนื่อง การศึกษาตามอัธยาศัย เครื่องมือการนิเทศ การเขียนรายงาน 3) การฝึกปฏิบัติการนิเทศ โดยแบ่งกลุ่มๆ ละ 8 - 13 คน จำนวน 7 กลุ่ม ฝึกปฏิบัติที่ กศน.อำเภอพระนครศรีอยุธยา บางบาล เสนา อุทัย บางปะหัน นครหลวง และมหาราช 4) ฝึกปฏิบัติการเขียนรายงานผลการนิเทศ โดยมีศึกษานิเทศก์ส่วนกลางเป็นพี่เลี้ยง 5) นำเสนอผลการนิเทศการจัดกิจกรรมการศึกษา กศน. และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา 6) นำเสนอผลการนิเทศการจัดกิจกรรมการศึกษา กศน. และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา 7) แลกเปลี่ยนเรียนรู้ เติมเต็มประสบการณ์ .

(2) ผลการดำเนินงาน

การวัดผลความสำเร็จของโครงการ แบ่งเป็น 2 กิจกรรม ได้แก่

(1) ประเมินความรู้จากการรายงานผลการนิเทศ ด้วยแบบฝึกทักษะ มีรายละเอียด หัวข้อการเขียนดังนี้ สภาพที่พบ ปัญหาที่พบ ข้อนิเทศ และข้อเสนอแนะเพื่อพัฒนา โดยการประเมินตามเกณฑ์ ดังนี้ ความครบถ้วน ความเหมาะสมของการใช้ภาษา ความเป็นเหตุเป็นผล/ความถูกต้องของข้อมูล ความสอดคล้องของข้อนิเทศกับปัญหา รวมถึงความเหมาะสมในการนำข้อเสนอแนะไปพัฒนาการจัดกิจกรรมได้ โดยมีผู้ผ่านตามเกณฑ์การประเมิน จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 100

(2) ประเมินความพึงพอใจต่อการเข้าร่วมโครงการพัฒนาผู้ทำหน้าที่นิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ ตามแบบสอบถาม จำนวน 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่าผู้เข้ารับการอบรมส่วนใหญ่ (ร้อยละ 45.20) เป็นพนักงานราชการ รองลงมาคือข้าราชการครู และอื่นๆ ตามลำดับ สำหรับประสบการณ์ การนิเทศส่วนใหญ่ (ร้อยละ 43.50) มีประสบการณ์น้อยกว่า 1 ปี รองลงมาคือ 3 ปีขึ้นไป และ 1 - 2 ปี ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดอบรม ความคิดเห็นของผู้เข้ารับการอบรม ตามโครงการพัฒนาผู้ทำหน้าที่นิเทศของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์ พบว่าก่อนการอบรม มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย = 2.35) แต่ภายหลังการอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.08)

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการถ่ายทอดประสบการณ์ของวิทยากร

ด้านการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจของวิทยากร ตามความเห็นของผู้เข้ารับการอบรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.08) เมื่อพิจารณารายชื่อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่าชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มเติมประสบการณ์ โดยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ น.ส.สุดใจ บุตรอากาศ และ น.ส.จตุพร สุทธิวิวัฒน์ (ค่าเฉลี่ย = 4.36) รองลงมาคือ กระบวนการนิเทศการศึกษา โดยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา โดยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ น.ส.สุดใจ บุตรอากาศ และ น.ส.จตุพร สุทธิวิวัฒน์ ตามลำดับ

ด้านให้คำแนะนำที่มีคุณค่าต่อการนำไปปฏิบัติ ตามความเห็นของผู้เข้ารับการอบรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.11) เมื่อพิจารณารายชื่อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยพบว่าชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มเติมประสบการณ์ โดยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ น.ส.สุดใจ บุตรอากาศ และ น.ส.จตุพร สุทธิวิวัฒน์ (ค่าเฉลี่ย = 4.22) รองลงมาคือ กระบวนการนิเทศการศึกษา โดยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ และเครื่องมือนิเทศ/การเขียนรายงานการนิเทศการจัดกิจกรรม กศน. โดยนางเกล็ดแก้ว เจริญศักดิ์ น.ส.นวลพรรณ ศาสตร์เวช และนางพิมพ์พา หาญวัฒนะชัย ตามลำดับ

ด้านเนื้อหาสาระสอดคล้องกับสิ่งที่คาดหวัง ตามความเห็นของผู้เข้ารับการอบรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.05) เมื่อพิจารณารายชื่อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า ชื่อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ กระบวนการนิเทศการศึกษา โดยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ (ค่าเฉลี่ย = 4.16) รองลงมาคือ เครื่องมือนิเทศ/การเขียนรายงานการนิเทศการจัดกิจกรรม กศน. โดยนางเกล็ดแก้ว เจริญศักดิ์ น.ส.นวลพรรณ ศาสตร์เวช และนางพิมพ์พา หาญวัฒนะชัย และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มเติมประสบการณ์ โดยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ น.ส.สุดใจ บุตรอากาศ และ น.ส.จตุพร สุทธิวิวัฒน์ ตามลำดับ

ด้านประโยชน์ของเนื้อหาที่นำไปประยุกต์ใช้ ตามความเห็นของผู้เข้ารับการอบรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.21) เมื่อพิจารณารายชื่อโดยเรียงลำดับตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย

พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่กระบวนการนิเทศการศึกษา โดยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ (ค่าเฉลี่ย = 4.36) รองลงมาคือแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพิ่มเติมประสบการณ์ โดยหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ น.ส.สุดใจ บุตรอากาศ และ น.ส.จตุพร สุทธิวิวัฒน์ และเครื่องมือนิเทศ/การเขียนรายงานการนิเทศการจัดกิจกรรม กศน. โดย นางเกิ้ลด์แก้ว เจริญศักดิ์ น.ส.นवलพรรณ ศาสตร์เวช และนางพิมพ์พา หาญวัฒนะชัย ตามลำดับ

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา เป็นข้อคำถามปลายเปิด ให้ผู้เข้ารับการอบรมได้แสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเรียงตามลำดับความถี่ ได้แก่ ควรจัดให้มีการอบรมเรื่องนี้อย่างต่อเนื่องทุกปี (25) สถานที่อบรมอยู่ไกล ไม่สะดวกในการเดินทาง (7) ควรมีคู่มือการอบรมเป็นรูปเล่มเพื่อให้สามารถนำไปศึกษาด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่อง (6) ควรติดตามผลการอบรมของผู้เข้าอบรมเป็นระยะ (5) ควรให้ฝึกปฏิบัติเกี่ยวกับการสร้างกรอบประเด็นการนิเทศและเครื่องมือการนิเทศเพื่อให้มีความรู้และทักษะในการนิเทศมากขึ้น (2)

*****

5. โครงการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.

ศึกษานิเทศก์เป็นบุคคลหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ด้วยหน้าที่ความรับผิดชอบเกี่ยวกับงานวิชาการและงานนิเทศการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน ศึกษา ค้นคว้าทางวิชาการและวิเคราะห์ วิจัย ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

จากการประชุมศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงาน กศน.จังหวัดทั่วประเทศแต่ละปี ได้กล่าวถึงการปฏิบัติการนิเทศในเวลาที่ผ่านมามาจนถึงปัจจุบัน คือ ตั้งแต่ต้นปีงบประมาณ 2555 เป็นต้นมา นับเป็นเวลาโดยประมาณ 3 ปีงบประมาณ นั้น สามารถสรุปได้ว่า ศึกษานิเทศก์ประจำสำนักงาน กศน.จังหวัดบางคนได้ปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์เต็มตามศักยภาพ ในขณะที่บางคนไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ศึกษานิเทศก์ได้อย่างเต็มกำลังความสามารถ เนื่องจากหลากหลายปัจจัย เช่น การบริหารจัดการของผู้บริหารของสำนักงาน กศน.จังหวัด การได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชาให้รับผิดชอบงานในสำนักงาน กศน.จังหวัดด้วยความไม่เชื่อมั่นในการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ ความรู้ความสามารถ ทักษะต่างๆ รวมทั้ง บุคลิกภาพของศึกษานิเทศก์ เป็นต้น ซึ่งน่าจะเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จและความไม่สำเร็จในการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์อีกด้วย

ด้วยเหตุผลดังกล่าว หน่วยศึกษานิเทศก์จึงสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์ว่าประกอบด้วยปัจจัยอะไรบ้าง ทั้งนี้ เพื่อเป็นแนวทางในการดำเนินงานส่งเสริมศึกษานิเทศก์ เพื่อให้ปฏิบัติการนิเทศให้สถานศึกษาในสังกัด กศน.สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งได้เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและข้อมูลเชิงคุณภาพกับผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ด้วยการสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 3,497 คน จำแนกเป็นผู้บริหารการศึกษา จำนวน 67 คน ศึกษานิเทศก์จำนวน 78 คน และ ผู้รับการนิเทศ คือ บุคลากรในสถานศึกษาสังกัดสำนักงาน กศน. จำนวน 3,352 คน และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม จำนวน 128 คน จำแนกเป็นผู้บริหารการศึกษา จำนวน 5 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 11 คน ผู้รับการนิเทศ จำนวน 112 คน และ ครูจำนวน 64 คน

วัตถุประสงค์ เพื่อ

- 1) ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน กศน.
- 2) ศึกษาระดับของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน กศน.
- 3) ศึกษาข้อเสนอแนะในการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สังกัดสำนักงาน กศน.

ผลการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการนิเทศ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ปัจจัยลักษณะงาน ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยการได้รับการสนับสนุนจากองค์กร ปัจจัยความเชื่ออำนาจในตน และปัจจัยการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว

2. ศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการนิเทศอยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.240 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.604 ในขณะที่ผู้บริหารการศึกษา มีความคิดเห็นต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.อยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.346 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.782 ส่วนผู้รับการนิเทศ มีความพึงพอใจต่อการปฏิบัติการนิเทศของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.อยู่ในระดับมาก คือ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.060 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.561

3. ศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นว่า ปัจจัยความเชื่ออำนาจในตนเอง ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ปัจจัยลักษณะงาน และปัจจัยการได้รับการสนับสนุนจากองค์การ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. ส่วนปัจจัยการได้รับการสนับสนุนทางสังคมจากครอบครัว มีความสัมพันธ์ทางลบกับความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.

4. ศึกษานิเทศก์ มีความคิดเห็นว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. ได้ดีที่สุดในลำดับ คือ ปัจจัยลักษณะงาน (X_3) ปัจจัยแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (X_2) ปัจจัยความเชื่ออำนาจในตนเอง (X_1) และปัจจัยการได้รับการสนับสนุนจากองค์การ (X_4) มีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ 0.420 0.412 0.275 และ 0.169 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .272 .298 .237 และ .265 ตามลำดับ มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .567 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความสามารถในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 56.7 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 0.408 และค่าคงที่ของสมการในรูปคะแนนดิบเท่ากับ -1.021

5. ผู้บริหารการศึกษา มีความคิดเห็นว่าปัจจัยการสนับสนุนจากองค์การส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. มีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนดิบเท่ากับ 1.287 มีค่าสัมประสิทธิ์ในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ 0.718 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ 0.718 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 มีความสามารถในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 51.5 มีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเท่ากับ 0.552 และค่าคงที่ของสมการในรูปคะแนนดิบเท่ากับ -1.509

6. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติภารกิจของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. ของผู้บริหารการศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้รับการนิเทศ ดังนี้

6.1 การปฏิบัติภารกิจของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. ควรปฏิบัติ ดังนี้

6.1.1 เป็นผู้ประเมินคุณภาพสถานศึกษาภายนอกแทน สมศ. โดยสลับพื้นที่

6.1.2 เน้นกระบวนการนิเทศควบคู่ไปกับงานวิจัยเพื่อการพัฒนาคุณภาพงาน กศน. มากขึ้น เช่น นิเทศแบบเจาะลึกกับ กศน. ตำบลที่อ่อนแอที่สุดและครูมีความพร้อมในการพัฒนา กศน. ตำบลก่อน โดยวางแผนร่วมกับ กศน.อำเภอ

6.1.3 ควรปฏิบัติภารกิจอย่างน้อยไตรมาสละครั้งในจังหวัดขนาดเล็กและกลาง ส่วนจังหวัดขนาดใหญ่ควรปฏิบัติภารกิจอย่างน้อยภาคเรียนละครั้ง เพื่อพัฒนาคุณภาพการดำเนินงาน กศน.

6.1.4 ควรชี้แจงวัตถุประสงค์การนิเทศ กระบวนการนิเทศ และบทบาทหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ให้สถานศึกษาทราบ เพื่อสร้างความตระหนักในการนิเทศให้แก่ผู้รับการนิเทศ

6.1.5 ควรมีการวางแผนการนิเทศร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์และผู้รับการนิเทศ ทั้งปีงบประมาณ รวมทั้งแจ้งแผนการนิเทศล่วงหน้าอย่างน้อย 1 สัปดาห์ สำหรับสถานศึกษาเตรียมความพร้อมในการรับการนิเทศ เพื่อให้สถานศึกษาได้รับประโยชน์จากการนิเทศมากที่สุด

6.1.6 ควรปฏิบัติภารกิจอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการทำงานของสถานศึกษา

6.1.7 ควรเป็นการแนะนำแนวทางและวิธีการปฏิบัติงาน ให้กำลังใจ เป็นที่ปรึกษาในการพัฒนางานวิชาการ ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตร แผนการจัดการเรียนรู้ เทคนิคการสอนวิชาภาษาอังกฤษและคณิตศาสตร์ บันทึกหลังจัดการเรียนรู้ วิจัยในชั้นเรียน วิจัยชุมชน วิจัยเชิงปฏิบัติการ การทำคู่มือการดำเนินงาน ด้านวิชาการต่างๆ

6.1.8 ให้ความสำคัญกับความแตกต่างของสถานศึกษา บริบทของสถานศึกษา มีวิธีการนิเทศที่หลากหลาย อาจใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อเทคโนโลยีในการนิเทศ มีสื่อการนิเทศที่สามารถเป็นตัวอย่างการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

6.1.9 ควรปรับปรุงแบบการนิเทศให้ได้มาตรฐานเดียวกัน

6.1.10 ควรแจ้งรายงานผลการนิเทศเป็นรายสถานศึกษา พร้อมทั้งร่วมหาแนวทางการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

6.1.11 จัดทำคู่มือการนิเทศภายในให้สถานศึกษา เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน

6.2 ทักษะและคุณลักษณะของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน. ควรมีดังนี้

6.2.1 เป็นผู้ที่มีจิตบริการ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เสียสละ มีวินัย รอบรู้ มีกระบวนการถ่ายทอด สามารถสื่อสารได้ดี สามารถเป็นที่ปรึกษาเป็นผู้นำทางวิชาการได้เป็นอย่างดี

6.2.2 สุขุม ใฝ่รู้ เชื่อมมั่นในตนเอง มีความเมตตาแก่ผู้รับการนิเทศ อารมณ์ดี เป็นกัลยาณมิตร เพื่อสร้างศรัทธา ความเชื่อมั่นในตัวศึกษานิเทศก์

6.2.3 มีการพัฒนาผู้รับการนิเทศอย่างต่อเนื่อง เติมเต็มความรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ

6.2.4 มีความเป็นกันเอง มีอัธยาศัยที่ดี ไม่มีพิธีรีตอง ทำให้การดำเนินงานสามารถทำได้ง่าย

6.2.5 ต้องมีทักษะการค้นหาปัญหาที่แท้จริงของแต่ละสถานศึกษา หาวิธีแก้ไขปัญหานั้นแนะนำให้ชัดเจนขึ้น ต้องเรียนรู้หาวิธีการเพื่อแก้ปัญหา

6.3 อื่นๆ ดังนี้

6.3.1 ควรมีศึกษานิเทศก์ ประจำสำนักงาน กศน.จังหวัดทุกแห่ง อย่างน้อยจังหวัดละ 1 คน เพื่อให้การนิเทศและการพัฒนา กศน. มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยพิจารณาจำนวนศึกษานิเทศก์ให้สอดคล้องกับภาระงานและจำนวนผู้รับการนิเทศของแต่ละสำนักงาน กศน.จังหวัด

6.3.2 ผู้บริหารระดับสูงต้องให้ความสำคัญต่อผลการนิเทศ และนำผลกานิเทศไปสู่การพัฒนาคุณภาพ

6.3.3 ศึกษานิเทศก์ ประจำสำนักงาน กศน.จังหวัด จะสามารถดำเนินงานนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ เมื่อผู้บริหารการศึกษาให้ความสำคัญต่อการนิเทศ

6.3.4 เพื่อประโยชน์ต่อสถานศึกษา ไม่ควรกำหนดพื้นที่นิเทศให้กับศึกษานิเทศก์ เนื่องจากศึกษานิเทศก์แต่ละคนมีความรู้ ความสามารถแตกต่างกัน

*****

6. โครงการประชุมขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย ปีงบประมาณ 2558

ความเป็นมา

จากคำแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี แถลงต่อ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ เกี่ยวกับการศึกษาและเรียนรู้การทะนุบำรุงศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรม รัฐบาลจะนำการศึกษา ศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ความภาคภูมิใจในประวัติศาสตร์และ ความเป็นไทยมาใช้สร้างสังคมให้เข้มแข็งอย่างมีคุณภาพและคุณธรรมควบคู่กัน

สำนักงาน กศน. ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายกระทรวง ศึกษาธิการตามประกาศของคณะรัฐมนตรี รวม 11 เรื่อง ประกอบด้วย 1. การส่งเสริมค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ 2. การพัฒนาคุณภาพทหารกองประจำการในหน่วยงานทหาร 3. การช่วยเหลือเกษตรกรที่ได้รับ ผลกระทบจากภัยแล้ง พ.ศ. 2557 - 2558 4. การสร้างโอกาสทางการศึกษาผ่านรายการโทรทัศน์ เพื่อการศึกษา (ETV) 5. การสร้างความคิด ปฏิกิจติวิทยาศาสตร์ให้กับนักเรียนนักศึกษาและประชาชน 6. การสร้างนิสัย รักการอ่าน 7. การใช้คู่มือ “กศน” 8. การทบทวนเงินอุดหนุนรายหัว 9. การพัฒนา กศน. เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน 10. การศึกษาทางไกล และ 11. การสร้างอุดมการณ์ 4 ภูมิภาค โดยมอบหมายให้คณะกรรมการแต่ละเรื่องไป ขับเคลื่อนให้เป็นไปตาม Roadmap ซึ่งหน่วยศึกษานิเทศก์ได้รับมอบหมายให้ขับเคลื่อน รวม 3 เรื่อง คือ การ สร้างโอกาสทางการศึกษาผ่านรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) การพัฒนา กศน. เพื่อเข้าสู่ประชาคม อาเซียน และการทบทวนเงินอุดหนุนรายหัว ดำเนินงานโดยคณะกรรมการจึงจำเป็นต้องมีการประชุมการวางแผน การทำงาน การทบทวนงาน รายงานความก้าวหน้า และการประเมินความสำเร็จของการขับเคลื่อนการดำเนิน ซึ่งต้องใช้เอกสาร วัสดุประกอบการทำงาน รวมถึงค่าใช้จ่ายอื่นๆ ในการดำเนินงานขับเคลื่อนการดำเนินงาน ตามนโยบาย ปีงบประมาณ 2558 จึงได้จัดให้มีโครงการประชุมขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย ปีงบประมาณ 2558

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างคณะกรรมการขับเคลื่อน Roadmap
2. เพื่อวางแผนและกำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานตาม Roadmap
3. เพื่อรายงานผลการดำเนินงานระหว่างการทำงาน และสิ้นสุดโครงการ
4. เพื่อประเมินผลการดำเนินงานการขับเคลื่อน Roadmap

ผลการดำเนินการ

1. มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานขับเคลื่อนทั้ง ๓ Roadmap
2. ประชุมปฏิบัติการจัดทำแผนขับเคลื่อนนโยบาย
  - 2.1 Roadmap การพัฒนา กศน. เข้าสู่ประชาคมอาเซียน มีการจัดประชุมคณะกรรมการ ขับเคลื่อน รวม ๘ ครั้ง ดังนี้
    - ครั้งที่ ๑ (พฤศจิกายน ๒๕๕๗) กำหนดแผนการขับเคลื่อน และกำหนดแนวทาง การดำเนินงาน
    - ครั้งที่ ๒ (ธันวาคม ๒๕๕๗) รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน และจัดระบบ รายงานผลการดำเนินงาน
    - ครั้งที่ ๓ (มกราคม ๒๕๕๘) สรุปความก้าวหน้าการดำเนินงานระยะที่ ๑ (๓ เดือน ตุลาคม - ธันวาคม ๒๕๕๗) และแต่งตั้งคณะกรรมการเพิ่มเติม

ครั้งที่ ๔ (กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘) รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานตามแผนงานโครงการของหน่วยงานและสถานศึกษา และปรับกิจกรรมงานโครงการให้สอดคล้องกับแนวทางการขับเคลื่อนการจัดการศึกษาเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน รวม ๙ โครงการ ๒๑ กิจกรรม

ครั้งที่ ๕ (พฤษภาคม ๒๕๕๘) รายงานผลการดำเนินงานระยะที่ ๒ (๖ เดือนมกราคม - มีนาคม ๒๕๕๘)

ครั้งที่ ๖ (มิถุนายน ๒๕๕๘) รายงานความก้าวหน้า และเพิ่มเติมงาน กิจกรรม และโครงการที่สถานศึกษาดำเนินการ นอกเหนือจากที่กำหนดใน ๔ โครงการ ๒๑ กิจกรรม

ครั้งที่ ๗ (๕ สิงหาคม ๒๕๕๘) รายงานผลการดำเนินงานระยะที่ ๓ (๙ เดือนเมษายน - มิถุนายน)

ครั้งที่ ๘ (๑๑ กันยายน ๒๕๕๘) สรุปผลการดำเนินงานโครงการตามแผนการขับเคลื่อนและจัดทำรายงานการขับเคลื่อน Roadmap ASEAN

2.2 การขับเคลื่อน Roadmap ETV

ครั้งที่ ๑ (๖ - ๘ ตุลาคม ๒๕๕๗) ประชุมคณะกรรมการผลิตสื่อโทรทัศน์ และกำหนดกรอบเนื้อหาวิชาคือ คณิต วิทยาศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

ครั้งที่ ๒ (๒๑ ตุลาคม ๒๕๕๗ ๓๑ มกราคม ๒๕๕๘) ประชุมคณะกรรมการจัดทำข้อสอบ ๓ รายวิชา

ครั้งที่ ๓ - ๖ (๑๕ ธันวาคม ๒๕๕๗, ๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘, ๒๙ เมษายน ๒๕๕๘, ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๘) ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การใช้รายการโทรทัศน์ช่วยพัฒนาการเรียนการสอนระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยผลิตรายการโทรทัศน์รายวิชาที่ยาก จัดทำคู่มือการใช้สื่อกลุ่มพัฒนาการเรียนการสอนนอกโรงเรียนและหน่วยศึกษานิเทศก์ตรวจคุณภาพสื่อ

ครั้งที่ ๗ (๒๔ ตุลาคม ๒๕๕๘) ประชุมชี้แจงคณะนิเทศการเรียนรู้ผ่าน ETV

2.3 การขับเคลื่อนการดำเนินการวิจัยงบประมาณค่าวัสดุและอุปกรณ์การเรียนการสอนขั้นพื้นฐาน

ครั้งที่ ๑ (กุมภาพันธ์ ๒๕๕๘) ประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อน กำหนดกรอบและแผนการวิจัย และมอบหมายผู้แทนกลุ่มแผนงาน ไปดำเนินการต่อเนื่องตามกรอบที่กำหนด

ครั้งที่ ๒ (๖ สิงหาคม ๒๕๕๘) ประชุมเสนอผลการวิจัย

2.4 การประเมิน Roadmap จัดให้มีการประเมินการขับเคลื่อนการพัฒนา กศน. เข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยประเมิน ๒ ระยะ ดังนี้

ระยะที่ ๑ เดือนพฤษภาคม ๒๕๕๘

ระยะที่ ๒ เดือนสิงหาคม ๒๕๕๘

ผลการประเมินได้จัดทำรายงานจำนวน ๑๕๐ ฉบับ

สรุปการดำเนินงาน

1. คณะกรรมการขับเคลื่อนนโยบาย 3 ชุด ๓๐ ราย สามารถดำเนินงานได้ตามเป้าหมาย สามารถขับเคลื่อนตามแผนที่กำหนด

2. มีระบบการติดตามและรายงานผลการทำงานอย่างต่อเนื่อง เป็น

2.1 ผลการดำเนินงานเป็นไปตามแผน Roadmap และมีรายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อน ๒ Roadmap และรายงานการวิจัย ๑ เรื่อง

2.2 คณะกรรมการมีความพึงพอใจต่อการดำเนินโครงการ ในระดับมาก ร้อยละ 80
ขึ้นไป

งบประมาณที่ใช้ 110,775 บาท (หนึ่งแสนหนึ่งหมื่นเจ็ดร้อยเจ็ดสิบบห้าบาทถ้วน)

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

1. การขับเคลื่อน Roadmap ควรมีผู้บริหารที่รับผิดชอบโดยตรงเป็นประธานการขับเคลื่อน
2. ควรให้ผู้แทนกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด เป็นกรรมการแต่ละ Roadmap เพื่อนำข้อมูลและแนวทางที่กำหนดไปสู่การปฏิบัติ
3. ควรมีระบบการกำกับติดตาม และประเมิน อยู่ในการบวนการขับเคลื่อน ไม่ควรแยกไปให้กับกรรมการอีก ๑ ชุด

*****

ผลการดำเนินงานตาม (Roadmap) ที่ได้รับมอบหมาย

1. การขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การใช้รายการโทรทัศน์ช่วยพัฒนาการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558

การดำเนินงานขับเคลื่อนการใช้รายการโทรทัศน์ช่วยพัฒนาการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558 แบ่งเป็น 3 กิจกรรมหลัก ซึ่งสรุปผลการดำเนินงานได้ ดังนี้

1.1 การผลิตรายการโทรทัศน์ช่วยสอนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ETV)

การผลิตรายการโทรทัศน์ช่วยสอนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน (ETV) นั้น คณะกรรมการขับเคลื่อนการดำเนินงานได้มีการจัดประชุม วางแผนการผลิตรายการ วิเคราะห์เนื้อหา และจัดทำกรอบเนื้อหาทั้ง 3 รายวิชา วิชาภาษาอังกฤษ วิชาคณิตศาสตร์ และวิชาวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นผู้ผลิตรายการโทรทัศน์รายวิชาหลักทั้ง 3 รายวิชาๆ ละ 18 ตอน ตอนละ 30 นาที มีผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านมาช่วยในการออกแบบเนื้อหา พร้อมทั้งได้จัดทำแนวทางการจัดการศึกษาโดยใช้รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) ซึ่งสามารถดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.nfe.go.th ก่อนการนำเสนอเนื้อหารายการล่วงหน้า 3 - 7 วัน สำหรับการผลิตรายการโทรทัศน์ช่วยสอนการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

(1) คณะทำงานได้แบ่งกลุ่มเพื่อวิเคราะห์เนื้อหารายการโทรทัศน์ ออกเป็น 4 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มรายวิชาคณิตศาสตร์ กลุ่มรายวิชาวิทยาศาสตร์ กลุ่มรายวิชาภาษาอังกฤษ และกลุ่มจัดทำคู่มือ/แนวทางการใช้รายการโทรทัศน์เพื่อเสริมความรู้รายวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ทั้งนี้ ในแต่ละกลุ่มมีแลกเปลี่ยนประสบการณ์ ข้อคิดเห็น วิเคราะห์เนื้อหาในแต่ละรายวิชา พร้อมทั้งร่วมกันจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ ประกอบด้วย ตอนที่ เรื่อง (หัวเรื่อง) มาตรฐานการเรียนรู้ ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง เนื้อหา กิจกรรม (ก่อนการรับชมรายการ ระหว่างการรับชมรายการ หลังการรับชมรายการ) และแบบทดสอบ สำหรับครู/นักศึกษา

(2) การจัดทำคู่มือ/แนวทางการจัดการศึกษาโดยใช้รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา รายวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการกำหนดกรอบในการทำคู่มือเล่มละรายวิชา ดังนี้

- คำแนะนำการใช้สื่อ
- ตอนที่ ๑ (มาตรฐานการเรียนรู้/ จุดประสงค์การเรียนรู้/เนื้อหารายการโทรทัศน์ที่เป็นสื่อเสริมรายวิชาภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์/กิจกรรมก่อนการรับชม/กิจกรรมระหว่างการรับชม/กิจกรรมหลังการรับชม)
- แบบทดสอบหลังจากดูโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ETV
- เฉลยแบบทดสอบรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ETV

1.2 การออกอากาศ

ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กำหนดออกอากาศทุกวันอาทิตย์ ตั้งแต่วันที่ 16 พฤศจิกายน 2557 รายการจะออกอากาศใน 3 ช่วงเวลา คือ

- (1) วิชาวิทยาศาสตร์ เวลา 09.45 – 10.15 น.
- (2) วิชาภาษาอังกฤษ เวลา 10.30 – 11.00 น.
- (3) วิชาคณิตศาสตร์ เวลา 11.14 – 11.45 น.

และสามารถดูรายการซ้ำได้อีกในช่วงเวลา 12.05 – 12.30 น. โดยวิชาวิทยาศาสตร์ รับชมซ้ำ คือ วันพุธ วิชาภาษาอังกฤษ รับชมซ้ำวันพฤหัสบดี และรายวิชาคณิตศาสตร์ รับชมซ้ำวันศุกร์

1.3 การนิเทศติดตามผลการดำเนินงาน

แบ่งการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ ดังนี้

(1) การนิเทศติดตามผลการดำเนินงานทุกสัปดาห์

ในระยะแรก หน่วยศึกษานิเทศก์ ได้แจ้งให้สำนักงาน กศน.จังหวัด และสถานศึกษานิเทศติดตามผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) ทุกสัปดาห์ เพื่อกระตุ้นให้ กศน.ตำบลทุกแห่ง จัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้สื่อรายการโทรทัศน์เป็นส่วนหนึ่งของการช่วยสอน ในรายวิชาหลักทั้ง 3 รายวิชา คือ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ตั้งแต่สัปดาห์แรก (วันที่ 9 พฤศจิกายน 2557) จนถึงสัปดาห์ที่ 4 (วันที่ 30 พฤศจิกายน 2557) โดยหน่วยศึกษานิเทศก์ ได้จัดทำแบบนิเทศพร้อมแนบคำชี้แจงการใช้แบบนิเทศติดตามผลการจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านรายการโทรทัศน์ สถานี ETV ให้สำนักงาน กศน.จังหวัด และผลจากการติดตามเรื่องนี้พบว่า ครูยังไม่เข้าใจการจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงกับสื่อ ETV ผู้เรียนตามบทเรียนไม่ทัน เพราะการดำเนินรายการเร็วมาก การรับสัญญาณ ภาพมีปัญหา อุปกรณ์ส่งสัญญาณมีไม่ครบ

(2) การนิเทศติดตามผลการดำเนินงานรอบ 3 เดือน

โดยนิเทศติดตามผลการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยใช้รายการโทรทัศน์ของสถานี ETV ตั้งแต่วันที่ 9 พฤศจิกายน 2557 จนถึงวันที่ 28 ธันวาคม 2557 รวม 8 ครั้ง ซึ่งกระตุ้นให้เกิดการรายงานการจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านรายการโทรทัศน์สถานี ETV ได้ผลเพิ่มขึ้น แต่ยังพบปัญหาทั้งปัญหาเดิมและปัญหาใหม่ ซึ่งส่งผลให้เกิดการอบรมพัฒนาครู กศน. ด้านการจัดการเรียนการสอนโดยเร่งด่วน

(3) การนิเทศติดตามผลการดำเนินงานรอบ 6 เดือน

หน่วยศึกษานิเทศก์ได้ปรับแบบฟอร์มการนิเทศใหม่ โดยรวมแบบของศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา และหน่วยศึกษานิเทศก์ไว้เป็นชุดเดียวกัน และส่งให้สำนักงาน กศน.จังหวัดทุกแห่ง

จากการนิเทศติดตามผลการดำเนินงานการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การใช้รายการโทรทัศน์ช่วยพัฒนาการศึกษานอกระบบ ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558 ทั้ง 3 ระยะดังกล่าวข้างต้น ทำให้หน่วยศึกษานิเทศก์ พร้อมทั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทราบถึงสภาพปัญหาอุปสรรคที่จะนำมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานทั้งด้านเนื้อหาและการผลิตรายการให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์ เพื่อให้ครู กศน. จัดกระบวนการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น และช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาความรู้ได้มากขึ้น สามารถนำความรู้ที่ได้จากรายการโทรทัศน์ และจากการศึกษาเรียนรู้ด้วยตนเองไปใช้เพื่อช่วยให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้สูงขึ้นต่อไป โดยการปรับเนื้อหาวิชาต่างๆ ให้ตรงระดับ มีการจัดทำคู่มือการจัดการจัดกระบวนการเรียนรู้ส่งให้สำนักงาน กศน. เพื่อสำเนาให้สถานศึกษาในภาคเรียนที่ 1/2558 ทำให้ครูมีคู่มือศึกษาล่วงหน้า

การอบรมครู กศน.เพื่อพัฒนาครู กศน. ให้ใช้รายการโทรทัศน์เป็นสื่อในการจัดกระบวนการเรียนรู้

จากผลการนิเทศติดตามผลที่พบว่า ครูยังไม่สามารถจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้สื่อรายการโทรทัศน์ผ่านสถานี ETV ได้อย่างที่ควรจะเป็น เลขชาติการ กศน. เห็นว่าควรมีการอบรมพัฒนาครู กศน. ผ่านสถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV) เนื่องจากสะดวกต่อการเรียนรู้ของครูซึ่งเป็นการอบรมทางไกลโดยที่ครูไม่ต้องเหน็ดเหนื่อยในการเดินทางมาเข้ารับการอบรมแบบเก่า และยังช่วยให้ครูสามารถเรียนรู้ได้อย่างทั่วถึง พร้อมทั้งเป็นการประหยัดงบประมาณ และทำให้ครู กศน. สามารถใช้รายการโทรทัศน์เป็นสื่อในการจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีคุณภาพ รวมทั้งยังได้ใช้สถานีวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา ETV ให้เกิดประโยชน์สูงสุด การอบรมครู กศน.เพื่อพัฒนาครู กศน.ให้ใช้รายการโทรทัศน์เป็นสื่อในการเรียนการสอน เป็นความร่วมมือของหน่วยศึกษานิเทศก์ กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และศูนย์เทคโนโลยี

ทางการศึกษาในการดำเนินการ โดยจัดอบรมครูผ่านรายการโทรทัศน์ ทั้งหมด 17 ครั้ง ออกอากาศสัปดาห์ละ 2 วัน ทุกวันพุธและวันศุกร์ วันละ 2 ชั่วโมง ตั้งแต่วันที่ 22 พฤษภาคม – 27 กรกฎาคม 2558 ผลที่เกิดจากการอบรมพัฒนาครูครั้งนี้พบว่า มีครูจำนวนมาก มีความรู้เพิ่มขึ้น แต่ครูอีกจำนวนหนึ่งก็ยังคงมีความรู้เท่าเดิม อย่างไรก็ตาม ครูส่วนมากเห็นว่าการอบรมเช่นนี้เป็นสิ่งที่ดี และหากมีการอบรมแบบนี้อีก ควรเป็นการสื่อสารสองทางที่ครูสามารถซักถามได้แบบรายการสายใย กศน.

*****

2. การขับเคลื่อนการพัฒนา กศน.เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

ความเป็นมา

สำนักงาน กศน. ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ตามประกาศของคณะรัฐมนตรี เกี่ยวกับการพัฒนา กศน. เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน โดยแต่งตั้งนางสาวอังคณา วสุรวงศ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นประธาน ทำหน้าที่ จัดทำ Roadmap ขับเคลื่อนการดำเนินงาน จัดทำกรอบการดำเนินงานแต่ละกิจกรรม จัดทำแผนการขับเคลื่อนขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปตาม Roadmap กำกับติดตาม และจัดทำรายงานความก้าวหน้าของการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน

การดำเนินการขับเคลื่อนนโยบาย ด้วยการจัดประชุมทำแผนงาน/โครงการ การจัดระบบการขับเคลื่อน รวม 8 ครั้ง ซึ่งระหว่างดำเนินงานมีการปรับให้สอดคล้องกับแผนกระทรวงศึกษาธิการ ตามความร่วมมือด้านการศึกษาในกรอบอาเซียน การบูรณาการการดำเนินโครงการและกิจกรรมเพื่อขับเคลื่อนการเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียนและการดำเนินการภายหลัง ปี 2558 ด้านการศึกษา มีโครงการที่ดำเนินการขับเคลื่อนในหน่วยงานและสถานศึกษา 4 โครงการ 10 กิจกรรม (นับได้ 9) ดังนี้

1. โครงการการจัด กศน. เพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

1.1 การยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศสู่ กศน.อินเตอร์ เพื่อประชาคมอาเซียน

1.2 การผลิตและเผยแพร่เทคโนโลยีเพื่อการศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน

1.3 การส่งเสริมการเรียนรู้อาเซียนในห้องสมุดประชาชนและบ้านหนังสืออัจฉริยะ

2. โครงการการพัฒนามาตรฐานคุณวุฒิผู้จบหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น

การอบรมการจัดทำคู่มือการกำหนดกรอบสมรรถนะและมาตรฐานกรอบคุณวุฒิผู้จบหลักสูตรวิชาชีพพระยะสั้น การศึกษานอกระบบสาขาอาชีพการท่องเที่ยวและธุรกิจโรงแรม การทำอาหาร ฮาลาล และช่างไม้แบบ

3. โครงการส่งเสริมการจัด กศน. เพื่อเตรียมพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3.1 ศูนย์สารสนเทศด้านหลักสูตรเกี่ยวกับอาเซียน

3.2 สื่ออาเซียนในเว็บไซต์ศูนย์กระจายสื่อ การศึกษาสำนักงาน กศน.

4. โครงการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการขับเคลื่อนการดำเนินงานการจัด กศน. เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

4.1 การพัฒนาศักยภาพบุคลากร กศน.ในการขับเคลื่อนและรองรับการเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

4.2 การพัฒนาความร่วมมือการจัดการศึกษาเพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และประสบการณ์ระหว่างประเทศสมาชิกอาเซียน

4.3 การจัดการศึกษาทางไกลเพื่อพัฒนาบุคลากร กศน.หลักสูตรภาษาและวัฒนธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันในประชาคมอาเซียน

ระหว่างการขับเคลื่อนมีสถานศึกษาและหน่วยงานสังกัดสำนักงาน กศน. ที่จัดกิจกรรมด้านอาเซียนในกรอบ 4 โครงการข้างต้น รวม 45 กิจกรรม

การรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงาน หน่วยงานและสถานศึกษา สามารถดำเนินงานได้ตามแผน และเป้าหมายที่ตั้งไว้ การกำกับติดตาม และรายงานผลการดำเนินงานต่อสำนักงาน กศน. สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ รายไตรมาส รวม 4 ครั้ง ได้ประสานแผนการขับเคลื่อนการพัฒนา กศน. เข้าสู่ประชาคมอาเซียนกับคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อปรับให้สอดคล้องกัน โดยร่วมประชุม ซึ่งมีรองเลขาธิการ กศน. (นายดิศกุล เกษมสวัสดิ์) เป็นกรรมการ ชุดดังกล่าว มีการกำกับติดตามผ่านกรรมการที่เป็นผู้แทนแต่ละหน่วยงาน สถานศึกษา สังกัดสำนักงาน กศน. เพื่อติดตามรายงานความก้าวหน้าในการประชุมแต่ละครั้ง

กล่าวโดยสรุป ผลการขับเคลื่อนการพัฒนา กศน. เข้าสู่ประชาคมอาเซียน สำเร็จตามเป้าหมาย คณะทำงานขับเคลื่อนฯ ได้สะท้อนปัญหา อุปสรรคการดำเนินงาน และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานต่อเนื่องในปีต่อไป ดังนี้

ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะ

ปัญหาอุปสรรค

1. การจัดสรรงบประมาณไม่เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์ เนื่องจากระบบการจัดสรรงบประมาณยังเป็นตามรูปแบบเดิม
2. การวางแผนงานการขับเคลื่อน Roadmap ASEAN ไม่เป็นระบบในระยะเริ่มแรก
3. การแต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน Roadmap ASEAN มีเฉพาะผู้บริหารที่ยังไม่มีผู้รับผิดชอบโครงการอาเซียน ทำให้การประเมินงานขาดความคล่องตัว
4. การส่งรายงานของหน่วยงาน สถานศึกษาบางส่วนยังไม่ครบถ้วนทั้งเนื้อหาสาระ และระยะเวลา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.

1. การจัดสรรงบประมาณควรสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ที่วางไว้ และควรสร้างความเข้าใจให้ผู้บริหาร หน่วยงาน สถานศึกษา ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามนโยบาย
2. ควรมีคณะกรรมการวิเคราะห์แผนงานและโครงการเรื่องอาเซียนเพื่อลดความซ้ำซ้อนของงบประมาณและการดำเนินงานของหน่วยงานและสถานศึกษา
3. การบริหารจัดการด้านอาเซียน ควรมอบหมายให้ระบบกลุ่มจังหวัดร่วมรับผิดชอบในการบริหารนโยบาย เพื่อกำหนดแผนงานและโครงการของหน่วยงานและสถานศึกษา และให้มีการเชื่อมต่อกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในส่วนกลาง
4. ควรมอบหมายให้กลุ่มแผนงานซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบโดยตรงเรื่องยุทธศาสตร์อาเซียน (โดยมีการแต่งตั้งในรูปของคณะกรรมการ) ดำเนินงานวางแผนอาเซียนในอนาคตให้เป็นไปตามแผนยุทธศาสตร์อาเซียนด้านการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2558 - พ.ศ. 2563) และขยายกลุ่มเป้าหมายในการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการอยู่ร่วมกับสังคมไทยไปยังพลเมืองอาเซียน
5. ควรรวบรวมผลงานและนวัตกรรมดีเด่นของสถานศึกษาและหน่วยงานเกี่ยวกับอาเซียน เพื่อเผยแพร่ให้แก่หน่วยงานและบุคคลที่สนใจ
6. ควรมีการแลกเปลี่ยนบุคลากรและเครือข่ายในการจัดการศึกษาอาเซียน
7. ควรพัฒนาหลักสูตร/กิจกรรมที่เกี่ยวกับอาเซียนศึกษา ลักษณะเป็นแกนกลางที่ยืดหยุ่นได้ สถานศึกษาสามารถไปปรับใช้ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่ตนเองรับผิดชอบ

ข้อเสนอแนะต่อสำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.

1. ควรมีการจัดประกวด หรือการให้รางวัลผู้สร้างนวัตกรรมด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ อาเซียนดีเด่น เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจ
2. ควรเป็นผู้ประสานงานการจัดกิจกรรมอาเซียนร่วมกับเครือข่ายในระดับจังหวัด
3. ควรพัฒนาบุคลากร ผู้ปฏิบัติงานการศึกษานอกโรงเรียนด้านภาษาเป็นระบบอย่างต่อเนื่อง พร้อมทั้งจัดให้มีเวทีการใช้ภาษา การศึกษาดูงานในต่างประเทศ

ข้อเสนอแนะต่อสถานศึกษา

1. ควรบูรณาการการทำงานในระดับพื้นที่ในการจัดการศึกษาอาเซียน ให้เกิดเป็นอัตลักษณ์ของแต่ละพื้นที่/ภูมิภาค
2. ควรพัฒนาหลักสูตร/กิจกรรม/นวัตกรรม ให้สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมายที่ตนเองรับผิดชอบ
3. ควรพัฒนาเนื้อหาและกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้เท่าทันกับสถานการณ์และการเปลี่ยนแปลง และปัญหาที่เกิดขึ้น รวมถึงยุทธศาสตร์การศึกษาด้านอาเซียนของกระทรวงศึกษาธิการควรติดตามผลผู้เรียน/ผู้รับบริการ ที่เข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ และในการนำความรู้ไปใช้

*****

3. การทบทวนการอุดหนุนเงินรายหัวและค่าอุปกรณ์การเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกระบบ

ความเป็นมา

สำนักงาน กศน. ได้กำหนดแนวทางการขับเคลื่อนการดำเนินงานเพื่อสนองนโยบายกระทรวงศึกษาธิการตามประกาศของคณะรัฐมนตรี ซึ่งเรื่องหนึ่ง คือการทบทวนเงินอุดหนุนรายหัว โดยได้แต่งตั้ง นางสาวอังคณา วสุรวงศ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ เป็นประธาน เพื่อทำหน้าที่วางแผนการทำงาน การทบทวนงาน รายงานความก้าวหน้า และการประเมินความสำเร็จของการขับเคลื่อนการดำเนินงาน

ผลการดำเนินงาน สรุปได้ ดังนี้

1. จัดการประชุมคณะกรรมการขับเคลื่อน รวม 3 ครั้ง เพื่อกำหนดกรอบและแผนการวิจัย การสร้างเครื่องมือและแผนการเก็บข้อมูล และมอบหมายผู้แทนกลุ่มแผนงานซึ่งเป็นคณะทำงานไปดำเนินการ ต่อเนื่องตามกรอบที่กำหนด

2. ประชุมเสนอผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่าง

สุ่มจากสถานศึกษาทุกประเภท สังกัด สำนักงาน กศน. แยกตามขนาด และกลุ่มสำนักงาน กศน. จังหวัด ดังนี้

ขนาดสถานศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
เล็ก	20	5.89
กลาง	119	35.10
ใหญ่	105	30.97
ใหญ่พิเศษ	90	26.55
รวม	90	100.00

จำนวนสถานศึกษาที่จัดการศึกษาตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวนสถานศึกษา	ร้อยละ
ก่อนประถม	28	8.26
ประถม	334	98.52
ม.ต้น	332	89.97
ม.ปลาย	326	96.16

จำนวนรวมของสถานศึกษาที่จัดการศึกษา 339 แห่ง

สรุปผลการวิจัย

1. ด้านงบประมาณ ร้อยละ 75 เห็นว่าสำนักงาน กศน.จังหวัด จัดสรรได้รวดเร็ว ร้อยละ 90 สถานศึกษาสามารถเบิกจ่ายได้ทันกำหนดเวลา และร้อยละ 75 เบิกจ่ายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. ด้านคู่มือ ร้อยละ 88 มีแนวทางการใช้จ่ายงบประมาณ

3. ด้านการติดตามและให้คำแนะนำการเบิกจ่าย ร้อยละ 93 เห็นว่ามีการติดตามและให้คำแนะนำ

4. รายการเบิกเงินค่าใช้จ่ายรายหัว

รายการ	จำนวน	ร้อยละ	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
1. ตอบแทน (5เดือน)	1,875,000	13.59	11. ค่าตอบแทนการเทียบโอน	526,833	3.82
2. ประกันสังคม	342,000	2.48	12. กพช.	1,465,908	10.62
3. บริการเหมา	586,532	4.25	13. ค่าธรรมเนียมการโอน	915,124	6.63
4. ดำเนินการสอบ	996,952	7.22	14. ซ่อมแซมครุภัณฑ์	170,000	1.21
5. สอนเสริม	103,200	0.74	15. ค่าบำรุงสถานที่	350,000	2.53
6. สื่อการเรียน	1,991,608	14.43	16. ขดเชยสถานที่	79,698	0.57
7. ค่าวัสดุ	1,580,036	11.45	17. แบบพิมพ์	363,400	2.63
8. ค่าสาธารณูปโภค	248,982	1.80	18. คู่มือนักศึกษา	237,000	1.72
9. พัฒนาครู	798,564	5.78	19. ครุภัณฑ์	384,300	2.78
10.จ้างเหมาบุคคลภายนอก	693,036	5.02	20. นิเทศ	87,335	0.63

ปัญหา อุปสรรค

- ร้อยละ 54 งบประมาณไม่เพียงพอพัฒนา ครช. กศน.ตำบล และครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการจัดการเรียนการสอน
- ร้อยละ 27 ต้องนำเงินอุดหนุนไปจ่ายค่าตอบแทนครู ขาดงบประมาณไปจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ
- ต้องใช้งบประมาณไปสนับสนุนการจัดกิจกรรมตามภารกิจของสถานศึกษา
- สถานศึกษาไม่มีงบบริหารในการนิเทศ ติดตามผลกิจกรรม
- ขาดครูที่ต้องใช้ความสามารถเฉพาะ เช่น ภาษา วัฒนธรรม
- บางกลุ่มเป้าหมายไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณ เช่น เด็กวัยเรียนที่ไม่ได้รับการศึกษากลุ่มพื้นที่เฉพาะ กลุ่มเป้าหมายพิเศษ

ข้อคิดเห็นจากคณะทำงานขับเคลื่อน

จากการนำเสนอผลการวิจัย ได้มีข้อคิดเห็น ดังนี้

- ผลการวิจัยยังตอบวัตถุประสงค์การวิจัยได้ครอบคลุม
- มอบให้ผู้แทนกลุ่มแผนงาน ที่รับผิดชอบการวิจัยไปดำเนินการประมวลผลข้อมูลให้ตอบจุดประสงค์การวิจัย ก่อนนำเสนอเผยแพร่

*****

การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ

นอกจากการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ ทั้งการปฏิบัติงานนิเทศ การดำเนินงานโครงการ และการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนงานสำคัญตามนโยบายรัฐบาล และกระทรวงศึกษาธิการที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 (Roadmap) ที่ได้รับมอบหมายแล้ว ศักยภาพก็ยังคงได้ให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานกับหน่วยงาน และสถานศึกษา ทั้งภายในและภายนอกสำนักงาน กศน. ดังนี้

1. ความร่วมมือกับหน่วยงานและสถานศึกษาภายในสำนักงาน กศน.

1.1 สำนักงาน กศน.

- (1) การเป็นคณะทำงานและเลขานุการการประเมินผลการสร้างนิสัยรักการอ่าน
- (2) การประชุมสรุปผลการประเมินการดำเนินงานขับเคลื่อนการพัฒนา กศน. เข้าสู่ประชาคมอาเซียน ระยะที่ 1
- (3) การประชุมคณะกรรมการส่งเสริม สนับสนุน และประสานความร่วมมือ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ครั้งที่ 1/2558

1.2 กลุ่มพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

- (1) การประชุมปฏิบัติการจัดทำร่างมาตรฐานและตัวบ่งชี้การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
- (2) การอบรมพัฒนาศักยภาพบุคลากรในการจัดกระบวนการเรียนรู้ กศน. มุ่งสู่คุณภาพผู้เรียน
- (3) การประชุมร่างมาตรฐานสถานศึกษาขึ้นตรง สังกัดสำนักงาน กศน.
- (4) การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำแนวปฏิบัติการดำเนินงานหลักสูตรการศึกษา นอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2554
- (5) การเป็นคณะกรรมการประเมินหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการประเมินเทียบระดับการศึกษาในระดับสูงสุดของการศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (6) การประชุมนำเสนอหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช...
- (7) การประชุมปฏิบัติการติดตามสถานศึกษาที่ไม่รับรองมาตรฐาน การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสามของ สมศ.
- (8) การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำกรอบแนวคิดในการจัดการศึกษาตามอัธยาศัย
- (9) การประชุมสัมมนาเพื่อประเมินผลและพัฒนางาน กศน. ในปีงบประมาณ 2558
- (10) การประชุมปฏิบัติการจัดทำแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ ปวช.
- (11) การประชุมเชิงปฏิบัติการปรับปรุงหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน
- (12) การบรรณาธิการรายวิชาภาษาไทย หลักสูตรใหม่

1.3 กลุ่มพัฒนาระบบการทดสอบ

(1) การประชุมปฏิบัติการบรรณาธิการและจัดชุดข้อสอบปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 ปลายภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2558 หลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551

(2) การบรรณาธิการข้อสอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน โปรแกรม EP

(3) การบรรณาธิการข้อสอบเทียบระดับการศึกษา

(4) การนิเทศสนามสอบการประเมินเทียบระดับการศึกษาในระดับสูงสุดของการศึกษาขั้นพื้นฐาน ครั้งที่ 1 ปีการศึกษา 2558

1.4 กลุ่มแผนงาน

(1) การประชุมจัดทำกรอบยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงานสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ 2558

(2) การประชุมชี้แจงนโยบายและจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558

(3) การประชุมระดับภูมิภาค เรื่อง บทบาทของศูนย์การเรียนรู้ชุมชนในการเชื่อมโยงการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มวัย โดยเน้นผู้สูงอายุ (Regional Community Learning Centre Conference : The Role of CLC for Intergenerational Learning Focusing on the Elderly)

(4) การประชุมเตรียมการจัดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” พ.ศ. 2558

(5) การเป็นประธาน กรรมการ และเลขานุการ/กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ ในคณะกรรมการประเมินผลการจัดงาน “วันที่ระลึกสากลแห่งการรู้หนังสือ” พ.ศ.2558

(6) การเป็นวิทยากรบรรยาย เรื่อง “แนวทางการดำเนินงานเพื่อการนิเทศ ติดตามของสำนักงาน กศน.”

(7) การประชุมกลุ่มสำนักงาน กศน. จังหวัด/กรุงเทพมหานคร เพื่อการขับเคลื่อนการปฏิบัติงานเชิงบูรณาการสัญจร ครั้งที่1/2558

(8) การประชุมเพื่อรับฟังนโยบายจากปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

1.5 กลุ่มส่งเสริมปฏิบัติการ

(1) การเป็นคณะกรรมการคัดเลือกประเภทบุคคลและหน่วยงาน (เอกสาร/หลักฐานต่างๆ) ในสังกัดสำนักงาน กศน. ดีเด่น ระดับประเทศ ประจำปี 2557 ตามคำสั่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ 230/2557 ลงวันที่ 13 พฤศจิกายน 2557

(2) การประชุมกำหนดแนวทางการดำเนินงานการขับเคลื่อนศูนย์ฝึกอาชีพชุมชนเพื่อยกระดับเกษตรกรสู่การเป็น Smart farmer การจัดหาหลักสูตร Smart farmer และการสร้างมาตรฐานการเกษตร

(3) การเป็นคณะกรรมการดำเนินงานโครงการเสริมสร้างอุดมการณ์รักชาติกษัตริย์

(4) การเป็นคณะกรรมการจัดกิจกรรมการประกวดค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ (คณะกรรมการประเมินผลการจัดงาน)

(5) การเป็นคณะกรรมการดำเนินงานจัดเวทีเสวนาในโครงการเสริมสร้างค่านิยมหลัก 12 ประการของคนไทย สำนักงาน กศน.

(6) การเป็นคณะกรรมการประเมินผลการจัดงานจัดกิจกรรมการประกวดค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ สำนักงาน กศน.

(7) การเป็นคณะกรรมการฝ่ายประเมินผล โครงการประชุมวิชาการ การพัฒนาเด็ก และเยาวชนในถิ่นทุรกันดาร เฉลิมพระเกียรติ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ 5 รอบ 2 เมษายน 2558

(8) การเป็นกรรมการประเมินสถานศึกษาดีเด่น ประจำปี 2557

(9) การเป็นวิทยากรเรื่องการจัดแจงเครื่องมือการประเมินสถานศึกษาพอเพียง ปี 2558

(10) การประชุมคณะทำงานขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา กศน. (สถานศึกษาพอเพียง)

(11) การประชุมคณะกรรมการเศรษฐกิจพอเพียง

1.6 กลุ่มการเจ้าหน้าที่

(1) การเป็นคณะกรรมการคัดเลือกข้อสอบตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงาน กศน. จังหวัด/กรุงเทพมหานคร

(2) การประชุมพิจารณาการทดสอบความรู้ ความสามารถเชิงทฤษฎี และการประเมิน ประสพการณ์วิชาชีพ ตามเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเลื่อนเป็นวิทยฐานะชำนาญการพิเศษและวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ตามข้อตกลงในการพัฒนางาน

(3) การประชุมปรับปรุงรายละเอียดการทดสอบความรู้ ความสามารถเชิงทฤษฎี และการประเมินประสพการณ์วิชาชีพ ตามเกณฑ์และวิธีการให้ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเลื่อนเป็นวิทยฐานะชำนาญการพิเศษและวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ตามข้อตกลงในการพัฒนางาน

(4) การเป็นคณะกรรมการกลั่นกรองผลการปฏิบัติงานและผลงานทางวิชาการ

(5) การเป็นคณะกรรมการคัดเลือกผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาเพื่อรับรางวัลหนึ่งแสนครูดี ประจำปี พ.ศ. 2558

(6) การประชุมคัดเลือกผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษา โครงการ “ครูดีมีทุกวัน”

1.7 กลุ่มเลขาธิการกรม

(1) การบันทึกเทปถวายพระพรวันเฉลิมพระชนมพรรษาสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ

1.8 กลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด

(1) การประชุมเพื่อประสาน เชื่อมโยง และขับเคลื่อนยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิบัติงานเชิงบูรณาการ กลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด

(2) การเป็นวิทยากรโครงการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนาศักยภาพผู้นำเขตภายในสถานศึกษาในกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด กลุ่มสามเหลี่ยมมรกต

(3) การประชุมขับเคลื่อนการดำเนินงานการพัฒนาการศึกษาจากระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัด กลุ่มสามเหลี่ยมมรกต ไตรมาสที่ 3

1.9 สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.

(1) การเป็นวิทยากรโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนาบุคลากร กศน.จังหวัดตรัง ด้านวัดผลประเมินผลการเรียนรู้ และการบรรณาธิการข้อสอบ

(2) การเป็นวิทยากรในโครงการอบรมให้ความรู้เรื่องการทำวิจัยในชั้นเรียนให้กับครู กศน.ในจังหวัดจันทบุรี

(3) การเป็นวิทยากรเรื่องประกันคุณภาพในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่สำนักงาน กทม.

(4) การเป็นวิทยากรโครงการอบรมเชิงปฏิบัติการ “การเตรียมความพร้อมรับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสี่” ให้แก่สำนักงาน กศน.จังหวัดชุมพร

(5) เป็นวิทยากรโครงการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ให้แก่สำนักงาน กศน.จังหวัดนครศรีธรรมราช

(6) การเป็นวิทยากรโครงการจัดทำคู่มือปฏิบัติงานตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงานของสำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ 2558 ให้แก่สำนักงาน กศน.จังหวัดสุราษฎร์ธานี

(7) การเป็นวิทยากรการอบรมการจัดทำแผนจุลภาค ณ สำนักงาน กศน.จังหวัดสมุทรปราการ

(8) การร่วมกิจกรรมการประกวดคุณธรรม 12 ประการ สำนักงาน กศน.จังหวัดร้อยเอ็ด

(9) การเป็นวิทยากรอบรมผู้แทนภายในสถานศึกษาสังกัด สำนักงาน กศน.จังหวัดมหาสารคาม พะเยา เชียงราย ลำปาง สุรินทร์ ฉะเชิงเทรา ตรัง และนครศรีธรรมราช

(10) การเป็นวิทยากรอบรมครู เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น สำนักงาน กศน.จังหวัดแพร่

(11) การประชุมกลุ่มศูนย์จังหวัดในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

1.10 สถาบัน กศน.ภาค

(1) การเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ความเห็นและข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเกณฑ์มาตรฐานบ้านหนังสือชุมชนในเขตภาคเหนือ สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

(2) การเป็นวิทยากรจัดทำร่างมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสถาบัน กศน.ภาค สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

(3) การประชุมพิจารณาร่างมาตรฐานการประกันคุณภาพสถาบัน กศน.ภาค สถาบัน กศน.ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

(4) การเป็นวิทยากรหลักสูตรการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อเลื่อนหรือให้มีวิทยฐานะ ประจำปี 2558 สถาบัน กศน.ภาคเหนือ

1.11 ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

(1) การบรรณาธิการแนวทางการจัดการศึกษาสำหรับเด็กไม่มีสัญชาติไทย

(2) การประชุมพิจารณาร่างมาตรฐานการประกันคุณภาพศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกลุ่มเป้าหมายพิเศษ

1.12 ศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา เอกมัย

(1) การประชุมพัฒนาหลักสูตรอบรมครู กศน. การสอนวิทยาศาสตร์

1.13 สถาบันพัฒนาการศึกษาต่อเนื่องสิรินธร

(1) การเข้ารับการอบรม เรื่อง เทคนิคและจิตวิทยาการสอนงาน

(2) การร่วมเป็นเกียรติในพิธีเปิดงานโครงการพัฒนาศักยภาพผู้บริหาร กศน.อำเภอที่มีสำนักงานตั้งอยู่ในพื้นที่เขตชายแดนติดกับประเทศเพื่อนบ้าน

1.14 สถาบันการศึกษาทางไกล

(1) การประชุมพัฒนาศักยภาพบุคลากรเพื่อการขยายงานจัดการศึกษาทางไกล

1.15 อุทยานวิทยาศาสตร์พระจอมเกล้า ณ หว้ากอ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

- (1) การประเมินสถานศึกษาโดยต้นสังกัด

2. ความร่วมมือกับหน่วยงานและสถานศึกษาภายนอกสำนักงาน กศน.

2.1 สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ

(1) การร่วมกิจกรรมวันที่ระลึกพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้า พระมหาเจษฎาราชเจ้า พุทธศักราช 2558

- (2) การประชุมสร้างอุดมการณ์รักชาติ

(3) การร่วมกิจกรรมวันเฉลิมพระชนมพรรษาพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว โดยการตั้งบาตรร่วมกับหน่วยงานอื่นๆ

- (4) การทดสอบภาษาอังกฤษ ณ AUA

- (5) การอบรมภาษาอังกฤษ ณ AUA

2.2 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(1) การประชุมเชิงปฏิบัติการจัดทำคู่มือการประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีวิทยฐานะหรือเลื่อนวิทยฐานะชำนาญการพิเศษและวิทยฐานะเชี่ยวชาญ ตามข้อตกลงในการพัฒนางาน

(2) การประชุมเชิงปฏิบัติการปรับปรุงมาตรฐานตำแหน่งและมาตรฐานวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

(3) การประชุมคณะกรรมการคัดเลือกผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษารางวัลระดับภาค โครงการ “ครูดีมีทุกวัน”

2.3 สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา

- (1) การจัดทำแผนงานวิจัยเพื่อพัฒนาวิชาชีพครูทั้งระบบ

2.4 มหาวิทยาลัย

(1) การเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือการวิจัยของนิสิตปริญญาเอก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- (2) การเป็นผู้ให้ข้อมูลการวิจัยแก่นิสิตปริญญาเอก จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

- (3) การเป็นผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาเครื่องมือวิจัย มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

2.5 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน)

- (1) การประชุมวิชาการนานาชาติ “การประกันคุณภาพการศึกษา” ประจำปี พ.ศ.2557

2.6 สมาคมศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย

- (1) การประชุมคณะกรรมการฝ่ายวิชาการของสมาคมศึกษานานาชาติแห่งประเทศไทย

2.7 สถาบันพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา

- (1) การเข้ารับการอบรมคุณธรรม

2.8 สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา

(1) การประชุมคณะกรรมการศึกษาและตรวจสอบบันทึกข้อตกลงโครงการสวัสดิการเงินกู้ ช.พ.ค. และการประกันภัย

*****

ภาคผนวก

คำสั่ง

1. คำสั่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ 212/2557 ลงวันที่ 27 ตุลาคม 2557 เรื่อง มอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติหน้าที่ราชการ
2. คำสั่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ 1/2558 ลงวันที่ 6 มกราคม 2558 เรื่อง แก้ไขคำสั่ง
3. คำสั่งหน่วยศึกษานิเทศก์ ที่ 12/2557 ลงวันที่ 21 ตุลาคม 2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการภารกิจกลุ่มงานวิชาการและโครงการ ประจำปีงบประมาณ 2558
4. ประกาศสำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ยกเลิกประกาศและประกาศจัดตั้งกลุ่มสำนักงานการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัด ลงวันที่ 24 พฤศจิกายน 2557
5. ประกาศสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย เรื่อง จัดตั้งกลุ่มสำนักงานและแต่งตั้งประธานสำนักงาน กศน.จังหวัด/กรุงเทพมหานคร ลงวันที่ 2 ธันวาคม 2557
6. หนังสือสำนักงาน กศน. ที่ 0210.120/5963 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2557 เรื่อง ระบบการนิเทศการดำเนินงานการศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
7. หนังสือสำนักงาน กศน. ที่ 0210.120/6922 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2557 เรื่อง ระบบการนิเทศของสำนักงาน กศน.
8. หนังสือสำนักงาน กศน. ที่ 0210.120/6921 ลงวันที่ 22 ธันวาคม 2557 เรื่อง ระบบการนิเทศของสำนักงาน กศน.
9. คำสั่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ 211/2557 ลงวันที่ 24 ตุลาคม 2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การใช้รายการโทรทัศน์ช่วยพัฒนาการศึกษานอกระบบระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558
10. คำสั่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ 101/2558 ลงวันที่ 19 พฤษภาคม 2558 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การใช้รายการโทรทัศน์ช่วยพัฒนาการศึกษานอกระบบระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีงบประมาณ 2558 (เพิ่มเติม)
11. คำสั่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ 216/2557 ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนา กศน. เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน
12. คำสั่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ 247/2557 ลงวันที่ 8 ธันวาคม 2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนา กศน. เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (เพิ่มเติม)
13. คำสั่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ 115/2558 ลงวันที่ 4 มิถุนายน 2558 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการพัฒนา กศน. เพื่อเข้าสู่ประชาคมอาเซียน(เพิ่มเติม)
14. คำสั่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ 219/2557 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการทบทวนการอุดหนุนเงินรายหัวและอุปกรณ์การเรียนการสอนการศึกษา ขั้นพื้นฐานนอกระบบ
15. คำสั่งสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่ 245/2557 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2557 เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะทำงานประเมินผลงานสำคัญตามนโยบายที่มุ่งผลสัมฤทธิ์ ตามยุทธศาสตร์และจุดเน้นการดำเนินงาน สำนักงาน กศน. ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558

เครื่องมือนิเทศการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กลุ่มเป้าหมายนอกระบบ
ปีงบประมาณ ๒๕๕๘

คำชี้แจง ศึกษาวิเคราะห์สามารถใช้กระบวนการนิเทศ ทั้งการสอบถาม สัมภาษณ์ และสังเกตสภาพจริงในการจัดกระบวนการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกาศนียบัตรวิชาชีพ กลุ่มเป้าหมายนอกระบบ ตามประเด็นต่อไปนี้ พร้อมทั้งบันทึกสภาพที่พบ และข้อนิเทศ (ข้อเสนอแนะ) ตามที่ได้ให้แก่ผู้รับการนิเทศไว้เพื่อการพัฒนาการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อไป

ชื่อสถานศึกษา..... จังหวัด.....

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
<p>๑. หลักสูตรสถานศึกษา</p> <p>๑.๑ หลักสูตรสถานศึกษาที่จัดทำขึ้น มีฐานที่มาอย่างไร</p> <p>๑.๒ องค์ประกอบของหลักสูตร สถานศึกษาที่จัดทำครบและถูกต้องตามหลักเกณฑ์ของการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาหรือไม่</p> <p>๑.๓ หลังนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ระยะหนึ่งแล้วได้มีการประเมินหลักสูตรสถานศึกษานั้นหรือไม่ ทำอย่างไร ถ้ามีการประเมินได้นำไปพัฒนาอย่างไร</p> <p>๑.๔ ในการจัดหาหรือพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือก ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรสถานศึกษาครูมีส่วนร่วมในการจัดทำอย่างไร</p> <p>๑.๕ ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ ได้ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาก่อนหรือไม่</p>		
<p>๒. แผนการเรียนรู้และบันทึกหลังจัดกระบวนการเรียนรู้</p> <p>2.1 ครูเข้าใจกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างไร</p> <p>2.2 ครูมีแผนการเรียนรู้หรือไม่ (ถ้ามี) แผนที่ครูนำมาใช้เป็นแผนอะไร (แผนรายภาคหรือรายสัปดาห์)</p> <p>2.3 แผนการเรียนรู้ของครูได้จำแนกเป็นแผนรายภาค รายสัปดาห์ แผนสอน</p>		

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
<p>เสริมและแผน กรต. แผนโครงการหรือไม่เพราะเหตุใด</p> <p>2.4 แผนการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาเดียวกัน มีความเหมือนหรือความต่างกันอย่างไร เช่น เป็นแผนรายวิชาหรือแผนบูรณาการ</p> <p>2.5 แผนการเรียนรู้ที่จัดทำขึ้นสามารถสอนได้ตามแผนหรือไม่ ถ้าไม่มีปัญหาหรืออุปสรรคใด</p> <p>2.6 หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแต่ละสัปดาห์ ครูจัดทำบันทึกหลังจัดกระบวนการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าบันทึก ครูบันทึกอะไรในบันทึก หลังจัดกระบวนการเรียนรู้และบันทึกอย่างไรต่อเนื่องหรือไม่</p> <p>2.7 แผนการเรียนรู้และบันทึกหลังจัดกระบวนการเรียนรู้ ได้ผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้บริหารสถานศึกษาหรือไม่</p> <p>2.8 ในแผนการเรียนรู้ได้มีการกำหนดให้ใช้สื่อ ETV หรือไม่ อย่างไร</p> <p>2.9 แผนการเรียนรู้มีองค์ประกอบครบถ้วนและ สอดคล้องกันหรือไม่</p>		
<p>๓. การจัดกระบวนการเรียนรู้</p> <p>3.1 ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ตามแผนการจัดการเรียนรู้หรือไม่</p> <p>3.2 ครูมีวิธีสร้างบรรยากาศการเรียนรู้อย่างไรให้ผู้เรียนอยากมาเรียน</p> <p>3.3 ครูได้นำระบบดูแลช่วยเหลือผู้เรียนมาใช้เพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ของผู้เรียนหรือไม่ ถ้านำมาใช้ใช้อย่างไร</p> <p>(๑) ในกรณีที่ผู้เรียนมาเรียนไม่ได้ แต่ยังต้องการเป็นผู้เรียน กศน. ครูจะมีวิธีจัดการอย่างไรให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนได้เช่นเดียวกับผู้อื่น</p> <p>(๒) ในกรณีที่ผู้เรียนมีความสามารถในการเรียนรู้ไม่เท่ากัน ครู</p>		

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
<p>มีวิธีจัดการเรียนการสอนอย่างไรให้ผู้เรียนเรียนรู้ร่วมกันอย่างมีความสุข</p> <p>(3) ครูมีวิธีจัดกิจกรรมการเรียนรู้รู้อย่างไรที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จนนำไปสู่การเป็นผู้มีความใฝ่รู้ใฝ่เรียน</p> <p>(4) ครูมีวิธีการอย่างไรที่จะช่วยให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่น่าพอใจหรือสูงขึ้นเป็นลำดับ</p> <p>(5) ครูเคยให้ผู้เรียนตั้งเป้าหมายในการเรียนรู้หรือไม่ ถ้าครูได้ทำ ครูได้ให้ผู้เรียนตรวจสอบเป้าหมายของตนเองเป็นระยะ ๆ หรือไม่</p> <p>(6) ครูได้จัดกิจกรรมแนะแนวแก่ผู้เรียนหรือไม่ และจัดอย่างไรมีบันทึกการจัดกิจกรรมหรือไม่</p> <p>3.4 การทำกิจกรรม กพช. กำหนดให้ผู้เรียนทำกิจกรรมอะไรบ้าง กิจกรรมนั้นส่งเสริมคุณธรรม-จริยธรรม หรือการ เสริมสร้างอัตลักษณ์ของผู้เรียนอย่างไร</p> <p>3.5 กิจกรรมโครงการที่มอบหมายให้นักศึกษาทำเป็นกิจกรรมประเภทใดบ้าง และโครงการนั้นแสดงการคิดเป็นของนักศึกษาได้อย่างไร</p> <p>3.6 มีกิจกรรมใดบ้างที่แสดงการคิดเป็นของนักศึกษานอกเหนือจากการทำโครงการ</p> <p>3.7 สถานประกอบการให้ความร่วมมือในการจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรนี้อย่างไรบ้าง (ปวช)</p> <p>3.8 กิจกรรมเสริมหลักสูตรที่กำหนดให้ผู้เรียนดำเนินการในภาคเรียนนี้ คือกิจกรรมอะไรบ้าง และมีจุดประสงค์เพื่ออะไร (ปวช.)</p>		

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
<p>๔. สื่อประกอบในการจัดกระบวนการเรียนรู้</p> <p>4.1 สื่อการเรียนรู้ที่สถานศึกษาจัดบริการให้ผู้เรียน เช่น แบบเรียน สื่อเสริม VCD สื่อ ETV ฯลฯ เพียงพอและทันสมัย ให้ผู้เรียนยืมเรียนหรือไม่</p> <p>4.2 ในการยืม-คืนสื่อได้มีการบันทึกร่องรอยหรือไม่</p> <p>สื่อที่ใช้ประกอบการสอนของครู</p> <p>4.3 ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครูได้นำสื่อและนวัตกรรมใหม่ๆ มาใช้ประกอบการเรียนรู้หรือไม่</p> <p>4.4 สื่อที่นำไปใช้มีความหลากหลายและเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาหรือไม่ (สื่อหลักและสื่อเสริม)</p> <p>4.5 สื่อที่นำไปใช้ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนมากขึ้นหรือไม่ ถ้าไม่ครูแก้ปัญหาอย่างไร</p>		
<p>๕. การวัดผลและประเมินผล</p> <p>๕.๑ สถานศึกษามีระเบียบการวัดและประเมินผลทางด้านการเรียนการสอนหรือไม่</p> <p>๕.๒ สถานศึกษามีการกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเครื่องมือการวัดผลระหว่างภาค หรือไม่ ทำอย่างไร</p> <p>๕.๓ ครูมีการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องการวัดผลประเมินผลดังต่อไปนี้หรือไม่</p> <p>5.4 ครูมีวิธีวัดผลประเมินผลแต่ละรายวิชาอย่างเหมาะสมกับลักษณะเนื้อหาวิชาอย่างไรบ้าง</p> <p>5.5 ครูมีวิธีวัดผลประเมินผลที่เหมาะสมกับความแตกต่างหลากหลายของผู้เรียนอย่างไรบ้าง</p> <p>5.6 ครูมีวิธีประเมินผลอย่างไรที่จะสามารถจำแนกผู้เรียนเป็นคนเก่ง ปานกลาง หรือคนที่เรียนอ่อน</p>		

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
<p>5.7 ครูทราบหรือไม่ว่าการจำแนกผู้เรียนเป็น ๓ กลุ่มจะช่วยให้ครูจัดกระบวนการเรียนรู้ และการวัดผลประเมินผลได้เหมาะสมกับความแตกต่างหลากหลายของผู้เรียน</p> <p>5.8 ครูทราบหรือไม่ว่าในการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นั้นวัดอะไรเป็นเป้าหมายปลายทาง</p>		
<p>๖. การวิจัยในชั้นเรียน</p> <p>6.1 ครูทุกคนมีการทำวิจัยในชั้นเรียนภาคเรียนละหนึ่งเรื่องหรือไม่ และเป็นไปตามจุดประสงค์ของการทำวิจัยในชั้นเรียนหรือไม่</p> <p>6.2 ปัญหาอุปสรรคในการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูคืออะไร</p>		

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ
(.....)
...../...../.....

เครื่องมือนิเทศการศึกษาต่อเนื่อง ปีงบประมาณ ๒๕๕๘

คำชี้แจง ให้ศึกษานิเทศก์หรือผู้รับผิดชอบการนิเทศ สอบถาม สัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบงานการศึกษาต่อเนื่อง ครูผู้สอนและหรือผู้เรียน สังเกตสภาพห้องเรียน กระบวนการจัดการเรียนการสอนและตรวจทานเอกสาร โครงการ หลักสูตร สื่อ ฯลฯ แล้วบันทึกสภาพที่พบ พร้อมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและผลงาน ชิ้นงาน เต้นลงในแบบนิเทศ

ชื่อสถานศึกษา.....จังหวัด.....

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
<p>๑. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาอาชีพ</p> <p>๑.๑ หลักสูตรระยะสั้น</p> <p>๑.๑.๑ หลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีเอกสารหลักสูตรหรือไม่ หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วนหรือไม่ - หลักสูตรที่ดำเนินการ สถานศึกษาพัฒนาขึ้นเองหรือนำมาจากแหล่งอื่น (ระบุแหล่งที่มา) - มีคณะกรรมการวิชาการร่วมพิจารณาหลักสูตรหรือไม่ - คณะกรรมการสถานศึกษาได้พิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรก่อนดำเนินการหรือไม่ - หลักสูตรมีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือไม่อย่างไร - มีแผนการดำเนินงานหรือไม่ และดำเนินการได้ตามแผนหรือไม่ ถ้าไม่ เพราะเหตุใด - มีการประชุมชี้แจง /อบรมเทคนิควิธีการถ่ายทอดความรู้แก่วิทยากรหรือไม่ อย่างไร <p>๑.๑.๒ การจัดการเรียนรู้</p> <ul style="list-style-type: none"> - วิทยากร ผู้สอนมีความรู้ความสามารถและมีเทคนิคการถ่ายทอดเหมาะสมมากน้อยเพียงใด - วิทยากร มีแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้หรือไม่ สอดคล้องกับหลักสูตรหรือไม่ - วัสดุ อุปกรณ์ สถานที่จัดกิจกรรมเพียงพอเหมาะสมหรือไม่ อย่างไร - มีการใช้สื่อ แหล่งเรียนรู้ /ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร - มีการวัดผล ประเมินผลการเรียนรู้หรือไม่ อย่างไร - มีหลักฐาน ร่องรอยการประเมินผล การ 		

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
<p>อนุมัติการจบหลักสูตรหรือไม่</p> <p>๑.๑.๓ การนำความรู้ไปใช้</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการติดตามผลหลังจบหลักสูตรหรือไม่ - ผู้เรียนได้นำความรู้และทักษะไปใช้หรือไม่ <p>อย่างไรบ้าง</p>		
<p>๑.๒ ศูนย์ฝึกอาชีพชุมชน (ศฝอช.)</p> <ul style="list-style-type: none"> - สภาพที่ตั้ง ตั้งอยู่ที่ใด มีความเหมาะสมหรือไม่ สะดวกต่อการไปใช้บริการของประชาชนหรือไม่ - วัสดุ อุปกรณ์ มีความพร้อม เพียงพอเหมาะสมหรือไม่ เพียงใด - สอนอาชีพใด หลักสูตรอะไร (ขณะไปนิเทศ) หลักสูตรที่ดำเนินการจัดทำ จัดหาหรือนำมาจากแหล่งใด - มีวิธีการบริหารจัดการอย่างไร มีผู้รับผิดชอบโดยตรงหรือไม่ มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร ดำเนินการแก้ปัญหาอย่างไร - มีการดำเนินการตามภารกิจของ ศฝอช.เป็นศูนย์แนะแนวอาชีพ ศูนย์กลางการเรียนรู้และฝึกปฏิบัติการประกอบอาชีพ ศูนย์กลางการประสานงาน ศูนย์กลางแสดงผลงานและจำหน่ายผลิตภัณฑ์และศูนย์ข่าวสารข้อมูลด้านอาชีพของชุมชน ดำเนินการครบถ้วนหรือไม่ ถ้าไม่ เพราะเหตุใด - ผลงาน ผลิตภัณฑ์ที่นำมาจัดแสดง / จัดจำหน่ายใน ศฝอช. มีหรือไม่ ผลงานเด่นมีอะไรบ้าง - ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงาน ภาคีเครือข่ายหรือไม่ หน่วยงานใด สนับสนุนอะไรบ้าง 		
<p>๒. การศึกษาเพื่อพัฒนาสังคมและชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการ /กิจกรรมดำเนินการมีลักษณะอย่างไร อะไรบ้าง เช่น ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน เข้าค่าย ฯลฯ ใช้ระยะเวลาดำเนินการเท่าใด (ชม./วัน) - ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นใคร แต่ละครั้งมีจำนวนเท่าไร - โครงการ /กิจกรรม ที่ดำเนินการเขียนถูกต้องหรือไม่ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ - มีการกำหนดโครงการ /กิจกรรม ใน 		

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
<p>แผนปฏิบัติการประจำปีหรือไม่ และดำเนินการได้ตามแผนหรือไม่ ถ้าไม่ เพราะเหตุใด</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีการใช้สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร - มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร ถ้าไม่ เพราะเหตุใด - มีการสรุปรายงานผลการจัดโครงการ / กิจกรรมถูกต้อง ครบถ้วนหรือไม่ และเสนอต่อผู้บริหารหลังสิ้นสุดกิจกรรมหรือไม่ ถ้าไม่ เพราะเหตุใด - ปัญหา อุปสรรค ผลงานเด่นมีหรือไม่ อะไรบ้าง - มีการติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์หรือไม่ อย่างไร 		
<p>๓. การศึกษาเพื่อพัฒนาทักษะชีวิต</p> <ul style="list-style-type: none"> - โครงการ / กิจกรรมดำเนินการมีลักษณะอย่างไร อะไรบ้าง เช่น ฝึกอบรม ศึกษาดูงาน เข้าค่าย ฯลฯ ใช้ระยะเวลาดำเนินการเท่าใด (ชม./วัน) - ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นใคร แต่ละครั้งมีจำนวนเท่าไร - โครงการ / กิจกรรม ที่ดำเนินการเขียนถูกต้องหรือไม่ มีความเหมาะสม สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายหรือไม่ - มีการกำหนดโครงการ / กิจกรรมในแผนปฏิบัติการประจำปีหรือไม่ และดำเนินการได้ตามแผนหรือไม่ ถ้าไม่ เพราะเหตุใด - มีการใช้สื่อ เทคโนโลยี แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือไม่ อย่างไร - มีการประเมินผลการจัดกิจกรรมหรือไม่ อย่างไร ถ้าไม่ เพราะเหตุใด - มีการสรุปรายงานผลการจัดโครงการ / กิจกรรมถูกต้อง ครบถ้วนหรือไม่ และเสนอต่อผู้บริหารหลังสิ้นสุดกิจกรรมหรือไม่ ถ้าไม่ เพราะเหตุใด - ปัญหา อุปสรรค ผลงานเด่นมีหรือไม่ อะไรบ้าง - มีการติดตามผลการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์หรือไม่ อย่างไร 		

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้บันทึก
(.....)
...../...../.....

เครื่องมือนิเทศกิจกรรมการศึกษาตามอัธยาศัย ปีงบประมาณ 2558

คำชี้แจง นิเทศโดยการสัมภาษณ์ สังเกต ตรวจสอบจากเอกสารและร่องรอย จนถึงปัจจุบัน และชี้แจงสร้างความเข้าใจในแต่ละประเด็นให้ชัดเจน

ชื่อสถานศึกษา.....จังหวัด.....

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
1. การจัดทำแผน/โครงการ/กิจกรรม เกี่ยวกับการศึกษาตามอัธยาศัยมีหรือไม่ ดำเนินการอย่างไร มีกิจกรรมอะไรบ้าง สอดคล้องกับสภาพปัญหา/ ความต้องการหรือไม่		
2. การดำเนินงาน ๒.๑ กศน.ดำเนินการเอง ๒.๒ ดำเนินการร่วมกับเครือข่าย (ดำเนินการอย่างไร ได้รับความสนับสนุนด้านใดบ้าง จากใคร การสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับครูและเครือข่ายในการดำเนินงานเป็นอย่างไร ฯลฯ)		
๓. กิจกรรมการเรียนรู้ ได้ดำเนินการอะไร ๓.1 กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน - ห้องสมุดประชาชน (กิจกรรมส่งเสริมการอ่าน กิจกรรมอื่นๆ สภาพ การให้บริการ ฯลฯ) - บ้านหนังสืออัจฉริยะ (กิจกรรมและวิธีการดำเนินการขับเคลื่อน นโยบาย ผลสำเร็จในการจัด สภาพและบริบทของบ้านหนังสือ อัจฉริยะ ปัญหาอุปสรรค) - อื่นๆ (เช่น Book Start หนังสือทำมือ ห้องสมุดเคลื่อนที่ นครแห่ง การอ่าน ฯลฯ) ๓.๒ กิจกรรมส่งเสริมค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการ (กิจกรรมอะไร ผู้รับบริการเป็นใครบ้าง กระบวนการทำอย่างไร ผลอย่างไร ปัญหาอุปสรรค มีกิจกรรมต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไร) ๓.๓ กิจกรรมอาเซียนศึกษา (กิจกรรมอะไร ผู้รับบริการเป็นใครบ้าง กระบวนการทำอย่างไร ผลอย่างไร ปัญหาอุปสรรค มีกิจกรรมต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไร) ๓.๔ กิจกรรมอื่นๆ เช่น กิจกรรมการเรียนรู้ ใน ศว. ศฝช. สถาบัน กศน.ภาค ฯลฯ (กิจกรรมอะไร ผู้รับบริการเป็นใครบ้าง กระบวนการทำอย่างไร ผลอย่างไร ปัญหาอุปสรรค มีกิจกรรม ต่อเนื่องหรือไม่ อย่างไร)		

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา.....

.....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ

(.....)

...../...../.....

เครื่องมือนิเทศการประกันคุณภาพการศึกษา ปีงบประมาณ 2558

คำชี้แจง ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติการนิเทศการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในประเด็นการนิเทศต่อไปนี้ แล้วบันทึกสภาพที่พบและข้อนิเทศในแต่ละสภาพที่พบของแต่ละประเด็นการนิเทศ รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ชื่อสถานศึกษา.....จังหวัด.....

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
1. ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรของสถานศึกษามีความเข้าใจระบบประกันคุณภาพการศึกษาหรือไม่ อย่างไร (การประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอกมีความสัมพันธ์กันอย่างไร ฯลฯ)		
2. สถานศึกษาได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นอย่างไร (มีหรือไม่ ถูกต้อง ครบถ้วน เหมาะสมหรือไม่ ใครมีส่วนร่วมในการกำหนดบ้าง มีกระบวนการจัดทำอย่างไร ฯลฯ)		
3. แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเป็นอย่างไร? (เป็นปัจจุบันหรือไม่ มีช่วงระยะเวลาของแผนฯ เป็นอย่างไร ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาหรือไม่ ในลักษณะใด กระบวนการจัดทำแผนฯ เป็นอย่างไร มีการนำข้อมูลระดับตำบลมาใช้หรือไม่ และมีการวิเคราะห์กิจกรรม/โครงการ/งานให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาหรือไม่ อย่างไร นำข้อเสนอแนะจากการประเมินตนเอง การประเมินฯโดยต้นสังกัด และการประเมินฯภายนอก มากำหนดเป็นโครงการ/กิจกรรม หรือไม่ ทำอย่างไร ถ้าไม่กำหนด เป็นเพราะเหตุใด ฯลฯ)		
4. สถานศึกษามีการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ เพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างไรบ้าง (มีการกำหนดงานประกันคุณภาพในโครงสร้างการบริหารหรือไม่ มีผู้รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาชัดเจนหรือไม่ มีการประชุมสร้างความเข้าใจหรือไม่ บ่อยเพียงใด และมีการใช้สารสนเทศเพื่อการประกันคุณภาพอย่างไร ฯลฯ)		
5. แผนปฏิบัติการประจำปีเป็นอย่างไร? (จัดทำเรียบร้อยแล้วหรือไม่ เชื่อมโยงกับแผนพัฒนาการ จัดฯ หรือไม่ มีโครงการ/กิจกรรมครอบคลุมทุกตัวบ่งชี้ของ กศน.หรือไม่ นำข้อเสนอแนะจากการประเมินตนเอง การประเมินฯโดยต้นสังกัด และการประเมินฯภายนอก มากำหนดเป็นโครงการ/กิจกรรม หรือไม่ ทำอย่างไร ถ้าไม่กำหนด เป็นเพราะเหตุใด ผ่านการเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษาในลักษณะใด กระบวนการจัดทำแผนฯ เป็นอย่างไร โดยใคร มีการสร้างความเข้าใจให้แก่บุคลากรทุกคนหรือไม่ ด้วยวิธีการใด ฯลฯ)		
6. ผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของสำนักงาน กศน.เพียงใด		

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
7. สถานศึกษามีการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างไร (ใครบ้าง ช่วงเวลาใด วิธีการมีอะไรบ้าง และมีผลเป็นอย่างไร ถ้าพบว่าไม่มีคุณภาพ ได้ดำเนินการอย่างไร ฯลฯ)		
8. สถานศึกษามีกระบวนการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานของสถานศึกษาเป็นอย่างไร (มีคำสั่งแต่งตั้งผู้รับผิดชอบการประเมินหรือไม่ มีกระบวนการประเมินตามตัวบ่งชี้อย่างไร มีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร และแก้ไขอย่างไร ฯลฯ)		
9. รายงานการประเมินตนเอง (SAR) ของปีงบประมาณที่ผ่านมา (ปี 2557,2556,2555) มีความสมบูรณ์ ครบถ้วนเพียงใด? (มีกระบวนการจัดทำรายงานอย่างไร ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำรายงานของผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากร เป็นอย่างไร ที่มาของคะแนนได้มาอย่างไร มีปัญหาในการจัดทำหรือไม่ เรื่องใด ความน่าเชื่อถือ หลักฐาน/ร่องรอย ฯลฯ)		
10. สถานศึกษาเข้ารับการประเมินคุณภาพสถานศึกษาโดยต้นสังกัด ครั้งล่าสุดเมื่อไร ผลการประเมินเป็นอย่างไร และดำเนินการต่ออย่างไร มีปัญหาอุปสรรคอะไรบ้าง		
11. สถานศึกษาเข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกครั้งล่าสุดเมื่อไร? ผ่านการรับรองคุณภาพหรือไม่ 11.1กรณี กศน.อำเภอ/เขตที่เข้ารับการประเมินคุณภาพรอบสามแล้ว ผลการประเมินเป็นอย่างไร ข้อเสนอแนะที่สำคัญของคณะกรรมการเป็นอย่างไร กศน.อำเภอ/เขต และสำนักงาน กศน.จังหวัดดำเนินการต่ออย่างไร 11.2 กรณี กศน.อำเภอ/เขตยังไม่ได้เข้ารับการประเมินคุณภาพภายนอกรอบสาม ผู้บริหารและบุคลากรทุกคนมีความเข้าใจตัวบ่งชี้ของ สมศ. เพียงใด มีใครเข้ามาช่วยเหลือในการเตรียมการบ้าง อย่างไร และมีปัญหาอุปสรรคหรือไม่ อย่างไร		

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... ผู้นิเทศ

(.....)

...../...../.....

เครื่องมือนิเทศการนิเทศภายในสถานศึกษา ปีงบประมาณ 2558

คำชี้แจง ให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติงานนิเทศการนิเทศภายในสถานศึกษา ในประเด็นการนิเทศต่อไปนี้ แล้วบันทึกสภาพที่พบและข้อนิเทศในแต่ละประเด็นการนิเทศ รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา

ชื่อสถานศึกษา.....จังหวัด.....

ประเด็นการนิเทศ	สภาพที่พบ	ข้อนิเทศ
1. การแต่งตั้งคณะผู้นิเทศภายในสถานศึกษา (มีการแต่งตั้ง/เป็นปัจจุบันหรือไม่ ส่งคำสั่งให้ต้นสังกัด (สำนักงาน กศน. สำหรับสถานศึกษาขั้นตรง) / สำนักงาน กศน.จังหวัด/กทม.) หรือไม่ มีการประชุมคณะกรรมการหรือไม่ ฯลฯ		
2. แผนการนิเทศ (มีแผนหรือไม่ ปรากฏในแผนปฏิบัติการประจำปีหรือไม่ ฯลฯ)		
3. การปฏิบัติงานนิเทศ (มีการปฏิบัติงานนิเทศแล้วหรือไม่ เป็นไปตามแผนหรือไม่ และถ้ายังไม่มีเป็นเพราะเหตุใด จะดำเนินการเมื่อใด มีการบันทึกสภาพที่พบ ข้อนิเทศและข้อเสนอแนะในสมุดนิเทศ/สมุดตรวจเยี่ยมหรือไม่ ฯลฯ)		
4. รายงานผลการนิเทศ (มีการจัดทำรายงานผลการนิเทศหรือไม่ มีการส่งการหรือไม่ อย่างไร ฯลฯ)		
5. การปรับปรุงพัฒนาตามข้อนิเทศ (มีการพิจารณาปรับปรุงพัฒนาตามข้อนิเทศหรือไม่ หลักฐาน/ร่องรอยผลการปรับปรุงพัฒนาเป็นอย่างไร ถ้ายังไม่ได้ดำเนินการ เป็นเพราะเหตุใด ฯลฯ)		
6. ความช่วยเหลือ สนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก (ในกรณีที่สถานศึกษาไม่สามารถใช้การนิเทศภายในสถานศึกษาแก้ปัญหาได้ สถานศึกษาต้องการความช่วยเหลือ สนับสนุนในเรื่องใด จากหน่วยงานใด วิธีการเป็นอย่างไร ฯลฯ)		

ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา.....

.....
 .....
 .....

ลงชื่อ.....ผู้นิเทศ
 (.....)
 ...../...../.....

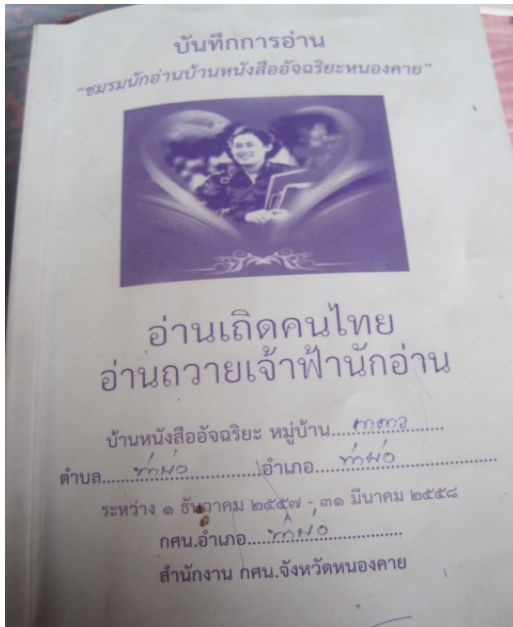
นักศึกษา ร่วมกันร้องเพลงชาติก่อนพบกลุ่ม ณ กศน.ตำบลเหล่าต่างคำ กศน.อำเภอโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย

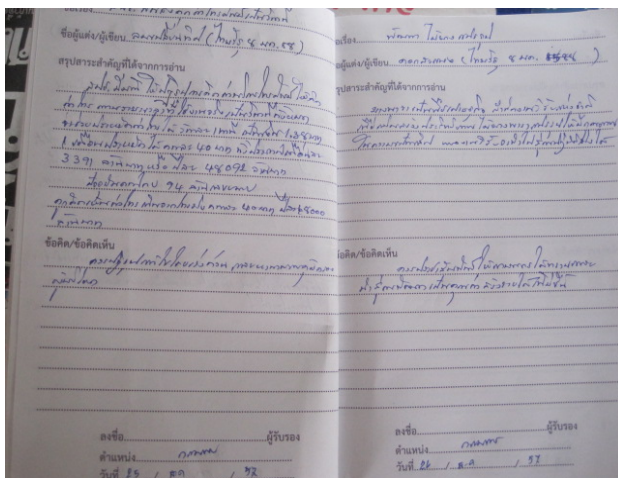
กิจกรรมการเรียนรู้ในห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

กิจกรรมบ้านหนังสืออัจฉริยะบ้านโสกล้ำ ตำบลแก้งไก่อำเภอสังขม จังหวัดหนองคาย

โครงการอ่านทุกวัน บันทึกทุกคืน

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน ณ กศน.ตำบลน้ำโมง อำเภอสรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้การศึกษาขั้นพื้นฐาน ณ กศน.ตำบลภูกระดึง อำเภอภูกระดึง จังหวัดเลย

กลุ่มทำพวงกุญแจจากไหมพรม กศน.ตำบลนาแก อำเภอนาหว้าจังหวัดหนองบัวลำภู

กิจกรรมการเรียนรู้วิทยาศาสตร์เคลื่อนที่ ณ โรงเรียนวัดสนามชัย อำเภอสรรคบุรี จังหวัดชัยนาท

นิเทศการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดพะเยา

บ้านหนังสืออัจฉริยะ จังหวัดพะเยา

ศฝช. เชียงราย

สังเกตการสอน ครู กศน.อำเภอ.กุดชุม จังหวัดยโสธร

สังเกตการสอน ครู กศน.อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี

บ้านหนังสืออัจฉริยะ อำเภอน้ำยืน จังหวัดอุบลราชธานี

กิจกรรมการเรียนรู้ ศว.อุบลราชธานี

นิเทศการนิเทศภายในสถานศึกษา ของกลุ่มสำนักงาน กศน.จังหวัดสามเหลี่ยมมรกต จังหวัดอุบลราชธานี

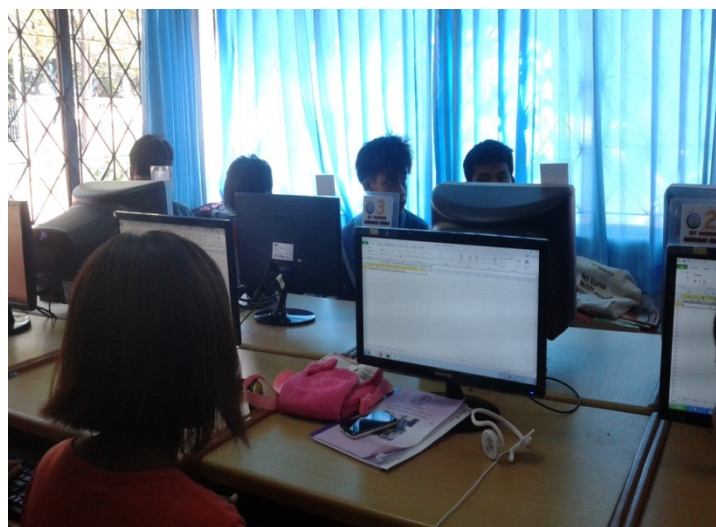
บ้านหนังสืออัจฉริยะ อำเภอทุ่งศรีอุดม จังหวัดอุบลราชธานี

สังเกตการสอน ครู กศน.อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี

สังเกตการสอนคอมพิวเตอร์ กศน.อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี

กลุ่มอาชีพเกษตรธรรมชาติ กศน.อำเภอสำโรง จังหวัดอุบลราชธานี

นิเทศการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดแพร่

นิเทศการศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดแพร่

โครงการพัฒนาผู้ทำหน้าที่พิเศษของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์

รายชื่อผู้จัดทำเอกสาร

ที่ปรึกษา

นายการุณ สกุลประดิษฐ์	เลขาธิการ กศน.
นายดิศกุล เกษมสวัสดิ์	รองเลขาธิการ กศน.
นางสาวอังคณา วสุรวรงค์	หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

ผู้เขียนเนื้อหา

นโยบายการดำเนินงาน ปีงบประมาณ พ.ศ.2558	นางสาวจตุพร	สุทธิวิวัฒน์
การดำเนินงานของศึกษานิเทศก์	นางสาวจตุพร	สุทธิวิวัฒน์

ผลการดำเนินงาน

<i>ผลการดำเนินงานตามระบบนิเทศ</i>	นางสาวจตุพร	สุทธิวิวัฒน์
-----------------------------------	-------------	--------------

สรุปผลการนิเทศครั้งแรกของปีงบประมาณ 2558 ศึกษาฯส่วนกลาง

สรุปผลการนิเทศครั้งหลังของปีงบประมาณ 2558

ผลการนิเทศการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ กลุ่มเป้าหมายนอกระบบ	นางเกิ้ลด์แก้ว	เจริญศักดิ์
---	----------------	-------------

ผลการนิเทศการศึกษาต่อเนื่อง	นางสาวนวลพรรณ	ศาสตร์เวช
ผลการนิเทศการศึกษาตามอัยาศัย	นางพิมพ์พา	หาญวิวัฒน์ชัย
ผลการนิเทศการประกันคุณภาพการศึกษา	นางสาวจรรยา	สิงห์ทอง
ผลการนิเทศการนิเทศภายในสถานศึกษา	นางสาวจตุพร	สุทธิวิวัฒน์

ผลการดำเนินงานโครงการ

ผลการดำเนินงานโครงการติดตามผล การพัฒนาแบบการนิเทศเพื่อพัฒนา กระบวนการเรียนการสอนด้านการคิดวิเคราะห์ ปี ๒๕๕๘ (โครงการต่อเนื่องจากปีงบประมาณ พ.ศ.2557)	นางสาวนวลพรรณ	ศาสตร์เวช
ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาการนิเทศ เพื่อยกระดับคุณภาพงาน กศน.	นางเกิ้ลด์แก้ว	เจริญศักดิ์
ผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาผู้ทำหน้าที่นิเทศนางพิมพ์พา ของสำนักงาน กศน.จังหวัดที่ไม่มีศึกษานิเทศก์		หาญวิวัฒน์ชัย
ผลการดำเนินงานโครงการศึกษาปัจจัย ที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการปฏิบัติ การนิเทศของศึกษานิเทศก์ สำนักงาน กศน.	นางสาวจรรยา	สิงห์ทอง

ผลการดำเนินงานตาม Roadmap

การสร้างโอกาสทางการศึกษาผ่าน รายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษา (ETV)	นางสาวอมรรัตน์	ช่วยบำรุง
การทบทวนเงินอุดหนุนรายหัว	นางสาวสุดใจ	บุตรอากาศ
การพัฒนา กศน.เข้าสู่ประชาคมอาเซียน	นางสาวสุดใจ	บุตรอากาศ

การให้ความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ

นางสาวจตุพร

สุทธิวิวัฒน์

ผู้รวบรวม

นางสาวจตุพร สุทธิวิวัฒน์

นางสาวจรรยา สิ่งทอง

ผู้จัดพิมพ์

นางสาวสุตารัตน์ ชาญชัย

นางสาวอมรรัตน์ ช่วยบำรุง

นางญดา เสียงเพราะ

นายกิตติชัย จิตติเจริญวิทย์

ผู้อำนวยการความสะดวก

นางบุญเรียม โปธิ์สิน

ส.ต.อ.หญิงธนีสร ถ้ำกระแสร

ออกแบบปก

นายกิตติชัย จิตติเจริญวิทย์

*****